

5.

SISMANGIIO

438

SIEMENS
ORIGINAL

Ν. ΣΕΡΟΥΙΟΥ

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΙΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΙΣ

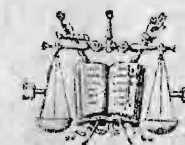
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

ΕΝ ΙΣΧΥΪ

ΡΩΜΑΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ

ΝΟΜΟΥ

Ἐκδίδεται τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 154 καὶ μηνολογίαν 25 Ρεδζέπ 1303 (17 Ἀπριλ. 1302)
ἀδείᾳ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1886

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΩ:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ: ΘΕΙΟΤΑΤΩ: ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΩ:

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩ: ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ:

ΚΥΡΙΩ: ΚΥΡΙΩ: ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΩ: Δ΄

ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΗΝΔΕ

ΠΑΝΕΥΛΛΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

τῆς ἐκθέσεως τῆς ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων
διορισθείσης ἐπιτροπῆς.

Ἀριθ. πρωτ. 1122

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Λαβόντες ἐντολὴν οἱ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενοι ἵνα, διεξελθόντες τὸ ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου δικηγόρου κ. Ν. Σερουίου ὑποβληθὲν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἐκκλησίας νομικὸν πόνημα, ἐκθέσωμεν τὴν ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησιν ἡμῶν διὰ τὰ περαιτέρω, προαγόμεθα σήμερον, μετὰ τὴν ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδριάσεσιν ἐξέτασιν καὶ μελέτην τοῦ ἔργου, ἵνα ὑποβάλωμεν τῇ τε Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τοῖς δυσὶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διοικητικοῖς Σώμασι τὴν αἰτηθεῖσαν ταπεινὴν ἡμῶν γνωμοδότησιν.

Τὸ πόνημα τοῦ κ. Ν. Σερουίου ἐστὶν ἐπιτομὴ τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ νόμου ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτοῦ, ἐν αἷς οὗτός ἐστιν ἐν ἰσχύϊ παρ' ἡμῖν. Ἡ ἐπιτομὴ αὕτη ἐν τοσούτῳ κατὰ τοῦτο διαφέρει τῶν τέως παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει τοιούτων τῶν εἰς τὴν κατ' ἰδίαν μελέτην ἢ εἰς διδασκαλίαν προωρισμένων, ὅτι ἐπὶ ἐκάστου θεσμοῦ παρέχει ἡμῖν δογματικῶς καὶ κατὰ τὴν μέθοδον τῶν νεωτέρων νομοθετημάτων τὰς ὀριστικὰς τοῦ νομοθέτου διατάξεις ἄνευ σχολίων πρὸς ἐξήγησιν αὐτῶν, ἢ ἀναπτύξεων ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς τῶν διατάξεων μορφώσεως, οὕτως ὥστε ὁ τὸ ἔργον τοῦ κ. Ν. Σερουίου συμβουλευόμενος δὲν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ἐγχειρίδιον τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ δικαίου ἀλλὰ οἶονεὶ κώδικα τούτου ὅσον ἀποβλέπει βεβαίως εἰς τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἐν αἷς τοῦτο τυγχάνει ἢ παρ' ἡμῖν κρατοῦσα νομοθεσία. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐκθέσεως τῆς νομοθεσίας καὶ μάλιστα τοιαύτης οἷα ἡ ρωμαϊκὴ δυσπρόσιτος δὴλα δὴ τοῖς μὴ ἐπαρκῇ ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ἔχουσιν, οὐ μόνον διευκολύνει μεγάλως τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν τοῦ πνεύματος τῆς νομοθετικῆς διατάξεως, ἀλλὰ καὶ σπουδαίως βοηθεῖ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα περιπτώσεων ἀδιάπταιστον

ἐφαρμογήν τοῦ νόμου. Ἐπειδὴ ὁμως τοιαύτη τῆς νομοθεσίας ἐκθεσις, διὰ τὴν ἔχῃ ἀξίαν τινὰ δέον ἵνα ᾗ κατὰ πάντα ἀκριβὴς καὶ σύμφωνος πρὸς τὰς νομοθετικὰς πηγὰς, ὁ δὲ τὸ ἔργον συμβουλευόμενος νὰ ἔχῃ μέσον ἐξελέγξεως τῆς τοιαύτης συμφωνίας, ὁ κ. Ν. Σερούιος καλῶς ποιήσας ἔθετο ὑφ' ἐκάστην διάταξιν τὴν σχετικὴν εἰς τὰς πηγὰς παραπομπήν. Ἡ ἐπιτροπὴ καὶ εἰς τὴν παραβολὴν ἱκανῶν διατάξεων πρὸς τὰς πηγὰς, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν, προῤῥα, δὲν εὑρεν ἀσυμφωνίαν τινὰ δυναμένην ἵνα μειώσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ πονήματος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ ταπεινῶς ὅτι τὸ ἔργον τοῦ κ. Ν. Σερούιου δύναται ἵνα ἀποτελέσῃ σπουδαῖον καὶ λυσιτελὲς βοήθημα τοῖς τε δικασταῖς τῶν παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ πᾶσι τοῖς συμβουλευομένοις αὐτὸ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἀναγομένων. Δι' ἐκείνους, δι' οὓς αἴτε πηγαὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ νόμου καὶ τὰ μεγάλα νεώτερα νομικὰ ἔργα εἰσὶ δυσπρόσιτα ἐλλείπει ἐπαρκοῦς ἐπιστημονικῆς προπαρασκευῆς, τὸ ἔργον τοῦ κ. Ν. Σερούιου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἄριστος καὶ ἐπωφελέστατος χειραγωγὸς ἐν τῷ δυσχερεῖ ἔργῳ τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης. Τοιοῦτό ἐστὶ τὸ πόρισμα τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς μετὰ ἐπισταμένην τοῦ ἔργου, ὡς ἐρρήθη, μελέτην ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδριάσεσι.

Διὰ ταῦτα κτλ.

Ταῦτα ὑποβάλλοντες εὐσεβάστως τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ἀσπαζόμεθα τὴν σεβασμίαν Αὐτῆς δεξιάν καὶ διατελοῦμεν

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 14 Μαρτίου 1886.

Τῆς Ὑμετέρας σεπτοτάτης Παναγιότητος
ἀφωσιωμένοι θεράποντες

† Ὁ Μηθύμνης **ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ**.

Κ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ Μέγας ρήτωρ **Κ. ΚΑΛΑΙΑΔΗΣ**.

Γ. ΔΩΡΙΖΑΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐκτὸς τῶν κυρίως νομοθετικῶν ἔργων ἄτινα, παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν Βυζαντινῶν περιέχουσι τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς καὶ Ἐπαρχιακοῖς Δικαστηρίοις ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν, ἡ Βυζαντινὴ νομικὴ φιλολογία ἐκληροδότησεν ἡμῖν διάφορα νομικὰ πονήματα περιέχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περίληψιν τῆς ἐν τοῖς πρώτοις διὰ μακρῶν ἐκτεθειμένης νομικῆς ὕλης, ὧν τὸ νεώτερον καὶ παρ' ἡμῖν νόμου θέσιν ἐπέχον, ἐστὶν ἡ ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Τὰ τε νομοθετικὰ ἐν τούτοις καὶ τὰ νομικὰ ἔργα ταῦτα, ἐν οἷς καὶ ἡ Ἐξάβιβλος, ἐλαχίστης εἰσὶν ὠφελείας τοῖς Πατριαρχικοῖς καὶ Ἐπαρχιακοῖς Δικαστηρίοις, τοῦτο μὲν διότι ἡ ἀκριβὴς κατανόησις τῆς ἐν αὐτοῖς νομοθεσίας, καὶ ἡ ἀπρόσκοπτος ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα περιπτώσεων ἐφαρμογὴ αὐτῆς, προϋποτίθῃσι σπουδαίαν ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν καὶ μακρὰν μελέτην, τοῦτο δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐν Βυζαντινοῖς νομικοῖς ἔργοις ἐπικρατούσης μεθόδου, καθ' ἣν σὺν τῇ ἱστορικῇ ἀνελίξει τῶν τοῦ Ἀστυκοῦ Δικαίου θεσμῶν, διαγκωνίζονται ἐκτιθέμεναι καὶ διατάξεις ἀναγόμεναι εἰς τὴν Δικονομίαν, τὸ Ποινικόν, Ἐκκλησιαστικόν καὶ Δημόσιον δίκαιον, ἐξ οὗ σπουδαῖαι προάγονται ἔστιν ὅτε παρανοήσεις.

Ἀπὸ πολλοῦ ὅθεν ἐπεβάλλετο ὡς ἐθνικὴ ὑπερτάτη ἀνάγκη ἡ ἐκπόνησις κειμένου τινὸς τοῦ περὶ οἰκογενείας καὶ κληρονομικῆς διαδοχῆς Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ Δικαίου, ὅπερ ἐκτιθὲν δογματικῶς καὶ οὐχὶ διὰ τῆς διδακτικῆς θεωρητικῆς μεθόδου, μετὰ πάσης ὅμως τῆς δυνατῆς ἀκριβείας, τὰς ἐφ' ἐκάστου κατὰ μέρος θεσμοῦ νομοθετικὰς διατάξεις, νὰ χρησιμεύῃ ἐν ταῖς χερσὶ

τῶν ἐξασκούντων τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ὡς οἶονεὶ κώδηξ χειραγωγῶν αὐτοὺς ἀπταίστως καὶ ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἐφαρμοζομένης εὐρείας νομοθεσίας, εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

Καὶ δὴ ἡ προκειμένη Ἐπιτομὴ θεμελιουμένη ἐπὶ τῶν πηγῶν, ἐρανισθεῖσα δὲ ἐκ τῶν δοκιμωτέρων Ἑλλήνων καὶ ἁλλοδαπῶν συγγραφέων, ἐξεπονήθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ἐκθεσις	σελ. ε'—ς'
Πρόλογος	ζ'—η'

BIBLION ΠΡΩΤΟΝ.

(ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ)

Κεφάλαιον Α', περὶ ἐθίμου	1—2
» Β', περὶ φυσικῶν προσώπων καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῶν τοῦ συνάπτειν νομικὰς σχέσεις	» 3—8
» Γ', νομικὰ πρόσωπα	» 8—11
» Δ', περὶ ἐλαττώσεως τῆς προσωπικῆς καταστάσεως	» 12
» Ε', θάνατος	» 13
» Ϛ', περὶ πραγμάτων	» 14—18
» Ζ', περὶ πράξεων καὶ συμβολαίων	» 18—19
» Η', περὶ βίας, ἀγνοίας καὶ πλάνης	» 19—20
» Θ', περὶ ἀγνοίας, πλάνης καὶ δόλου	» 21—23
» Ι', περὶ δόλου καὶ ἀπάτης	» 24
» ΙΑ', περὶ αἰρέσεως, προθεσμίας καὶ τρόπου	» 25—30
» ΙΒ', περὶ προθεσμίας	» 31—32
» ΙΓ', περὶ τρόπου	» 32—34
» ΙΔ', περὶ παραγραφῆς (ἐναρξίς παραγραφῆς—διάρκεια τῆς πα.	

ραγραφῆς—ἀναστολή τῆς πα-
ραγραφῆς—συμπλήρωσις τῆς
πααραγραφῆς—ἐνέργεια τῆς πα-
ραγραφῆς)

σελ. 34—40

Κεφάλαιον ΙΕ', περὶ τῆς εἰς ἀκέραιον ἀπο-
καταστάσεως (συνέπειαι ἀπο-
καταστάσεως—διάδικοι—αἰτίαι
ἀποκαταστάσεως—ἐνεκα δόλου
—ἐνεκα ἀπουσίας—ἐνεκα ἀνη-
λικιότητος—πλάνη—προθεσμία
ἀποκαταστάσεως)

» 41—50

» ΙΣ', περὶ συγγενείας (ἀνιόντες καὶ
κατιόντες—διάγραμμα τῆς συγ-
γενείας—σύνθετος συγγένεια—
ἀγχιστεία κατὰ τὸν ρωμαϊκὸν
νόμον—ἀγχιστεία κατὰ τὸν βυ-
ζαντινὸν νόμον—βαθμοὶ ἀγχι-
στείας—ἐκ τριγενείας συγγένεια
—διάγραμμα τριγενείας—βαθ-
μοὶ τριγενείας — μνηστεία —
ἐξ οἷονεὶ ἀγχιστείας—νομικὴ
συγγένεια—πνευματικὴ συγγέ-
νεια—βαθμοὶ πνευματικῆς συγ-
γενείας).

» 50—63

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

(ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ)

Κεφάλαιον Α', περὶ συστάσεως γάμου σελ. 65—69

» Β', ἀπόλυτα κωλύματα πρὸς
γάμον » 69—72

» Γ', σχετικὰ κωλύματα πρὸς

γάμον (ἐνεκα συγγενείας—ἐξ
ἀγχιστείας — ἐκ τριγενείας
— ἐξ οἷονεὶ ἀγχιστείας —
ἐκ νομικῆς συγγενείας — ἐκ
πνευματικῆς συγγενείας—ἐνε-
κα μοιχείας—ἐνεκα βιαίας ἀπα-
γωγῆς—ἐνεκα κηδεμονίας καὶ
ἐπιτροπείας — ἐνεκεν ἐτεροθρη-
σκείας—ἐνεκα δημοσίας ἀρχῆς
ἐνεκα τοῦ πενθίμου ἔτους —
—συνέπειαι ἀθεμίτων γάμων—
νομιζόμενος γάμος)

σελ. 73—82

Κεφάλαιον Δ', περὶ μνηστείας (περὶ προξε-
νητῶν)

» 82—87

» Ε', περὶ ἀποτελεσμάτων τοῦ
γάμου

» 87—90

» Σ', περὶ δωρεῶν μεταξὺ συ-
ζύγων

» 91—94

» Ζ', περὶ λύσεως γάμου καὶ
διαζυγίου (αὐτοδικαίως—δια-
ζύγιον—συνέπειαι τῆς λύσεως
τοῦ γάμου—ἀνανέωσις γάμου)

» 94—100

» Η', περὶ πατρικῆς ἐξουσίας
καὶ τῶν γνησίων τέκνων
(στρατιωτικὸν χρημάτιον—οἰο-
νεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον—
πατρικὸν χρημάτιον—τακτικὸν
ἀπροσπόριστον χρημάτιον — ἐ-
κτακτὸν ἀπροσπόριστον χρημά-
τιον)

» 100—111

» Θ', σχέσεις ὑπεξουσίου πρὸς
τρίτους

» 111—116

» Ι', περὶ υἱοθεσίας (εἰσποίησις—

	καθ' αὐτὸ υἰοθεσία — υἰοθεσία πλήρης καὶ ἀτελής)	σελ.	116—120
Κεφάλαιον ΙΑ',	περὶ νομιμοποιήσεως	»	120—121
»	ΙΒ', περὶ λύσεως τῆς πατρικῆς ἐξουσίας (χειραφεσία)	»	121—123
»	ΙΓ', περὶ προικὸς (δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῶν συζύγων ἐπὶ τῆς παραδοθείσης προικὸς)	»	124—134
»	ΙΔ', περὶ ἀναλήψεως προικὸς	»	134—142
»	ΙΕ', περὶ προγαμιαίας δωρεᾶς (παράφερνα).	»	142—145

BIBLION TPITON

(ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ)

	Εἰσαγωγή	σελ.	147—149
Κεφάλαιον Α',	ἐπαγωγή καὶ κτήσεις κλη- ρονομίας	»	149—153
»	Β', περὶ τῆς προθεσμίας τῆς διασκέψεως καὶ περὶ ἀπο- ποιήσεως τῆς κληρονομίας	»	154—156
»	Γ', περὶ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς	»	156—158
»	Δ', σχέσεις τῆς προθεσμίας τῆς διασκέψεως πρὸς τὸ εὐερ- γέτημα τῆς ἀπογραφῆς	»	159
»	Ε', περὶ παραπομπῆς τῆς κλη- ρονομίας	»	160—162
»	Σ', περὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κλη- ρονομικῆς διαδοχῆς (δια- δοχὴ τῶν συγγενῶν)	»	163—169
»	Ζ', διαδοχὴ ἄλλων προσώπων		

	μὴ ὑπαρχόντων οὐδὲ ὁλως συγγενῶν	σελ.	169—171
Κεφάλαιον Η',	δικαίωμα τῆς ἀπόρου συζύ- γου καὶ τοῦ υἰοθετηθέντος ἀνήδου ἀντεξουσίου	»	171—172
»	Θ', περὶ τῆς πρὸς διαδοχὴν ἐκτανότητος	»	172—175
»	Ι', περὶ τῆς ἐκ διαθήκης διαδο- χῆς (διαθήκη ἔγγραφος, ἄγραφος)	»	175—179
»	ΙΑ', ἔκτακτοι διαθήκαι (διαθήκη τυφλοῦ—διαθήκη βωβοῦ—στρα- τιωτικὴ διαθήκη—διαθήκη γενο- μένη ἐν κόμαις — διαθήκη ἐν καιρῷ λοιμοῦ — διαθήκη τῶν γονέων ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῶν)	»	179—181
»	ΙΒ', οὐσιῶδες περιεχόμενον τῶν διαθηκῶν		181—182
»	ΙΓ', τυχαῖον περιεχόμενον τῶν διαθηκῶν	»	182
»	ΙΔ', ἀνεκτανότης τοῦ διαθέτειν ἐκ διαθήκης	»	183—184
»	ΙΕ', προσόντα τῆς τελευταίας βουλήσεως	»	184—185
»	ΙΣ', παρεπόμενοι τῇ τελευταίᾳ βουλήσει ὁρισμοί (αἱρέσεις— προθεσμίαι—τρόπος — κακοήθεις ἢ ἀδύνατοι ὄροι)	»	186—188
»	ΙΖ', ἀκύρωσις καὶ ἀναίρεσις δια- θήκης (νέα διαθήκη)	»	188—191
»	ΙΗ', περὶ τῆς νομίμου μερίδος (μέγεθος τῆς νομίμου μερίδος)	»	191—193
»	ΙΘ', περὶ τῶν ἀναγκαιῶν κληρο- νόμων	»	194—196

Κεφάλαιον Κ', συνέπειαι τῆς ἀποκληρώ- σεως ἢ παραλείψεως τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων	σελ. 196—197
» ΚΑ', περὶ μέμψεως ἀστόργου διαθήκης (ἀποτέλεσμα τῆς μέμψεως)	» 197—199
» ΚΒ', περὶ τῆς μέμψεως ἀστόρ- γου δωρεᾶς	» 200—201
» ΚΓ', σχέσεις συγκληρονόμων καὶ περὶ διανομῆς τῆς κληρονο- μίας	» 201—205
» ΚΔ', περὶ συνεισφορᾶς	» 206—209
» ΚΕ', περὶ προσκυζήσεως τῶν συγκληρονόμων	» 210—214
Κεφάλαιον Κς', περὶ ἐξαίρετου	» 214—219
» ΚΖ', περὶ ὑποκαταστάσεως (α'. κοινὴ ὑποκατάστασις—β'. ὑπο- κατάστασις ἀνέκτων—γ'. οἰονεὶ ἀνέκτων ὑποκατάστασις)	220—226
» ΚΗ', περὶ ἀπωλείας τῆς κληρο- νομίας	» 227—229
» ΚΘ', περὶ κληροδοσιῶν	» 229—232
» Λ', περὶ κωδικέλλου	» 232—234
» ΛΑ', περὶ φαλκιδίου τετάρτου	» 234—235
» ΛΒ', περὶ ἀποκτήσεως κληροδο- τήματος καὶ περὶ προσκυ- ζήσεως	» 236—239
» ΛΓ', περὶ καταπιστεύσεων	» 240—245
» ΛΔ', περὶ δημοσιεύσεως καὶ ἐκ- τελέσεως τῆς διαθήκης	» 245

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

ΕΝ ΙΣΧΥΙ ΡΩΜΑΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΕΘΙΜΟΥ.

Αἱ πηγαὶ τοῦ Δικαίου ἐκτὸς τοῦ Νόμου εἰσὶν ἡ ἄμεσος τοῦ
ἔθνους συνείδησις καὶ ἡ ἐπιστήμη.

Ἐξ ἔθνους δίκαιον ἢ ἔθιμον λέγεται ὁ ἀπὸ τῆς κοινῆς τοῦ
ἔθνους συνειδήσεως παραχθεὶς κανὼν.

Πρὸς ὑπαρξίν ὅθεν ἐθίμου ἀπαιτοῦνται—α'] ὅμοιαι πράξεις
ρυθμισθεῖσαι ἄνευ διακοπῆς κατὰ τὸν ἐξ ἔθνους κανόνα—β'] κοινὴ
τῶν πραττόντων συνείδησις ὅτι ρυθμίζοντες οὕτω τὰς πράξεις
αὐτῶν ὑπαίκουσιν εἰς κανόνα τοῦ δικαίου—γ'] συχνὴ ἐπανάληψις
τῶν εἰρημένων πράξεων ὥστε ἐξ αὐτῶν νὰ συνάγῃται ἀδυστάκτως
ἡ ἐκδήλωσις τῆς κοινῆς συνειδήσεως.—Πανδ. [1. 3] 39. 32 § 1.
—Βασιλ. [Β'. 1] 47—Κωδ. [8. 53] 1. —Βασιλ. [Β'. 1] 50.

Ἡ συνήθεια δὲν πρέπει ν' ἀντιβαίνει εἰς τὰ χρηστὰ ἥθη καὶ
τὸ δημόσιον δίκαιον.—Κωδ. Θεοδοσιανὸς [5. 12] 1.

Ἡ συνήθεια δὲν πρέπει ἐπίσης ν' ἀντιβαίνει εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, δὲν πρέπει νὰ στηρίζεται δηλαδὴ ἐπὶ ἐκ πλάνης ἐσφαλμένης ἐρμηνείας τοῦ ἐκ νόμου δικαίου.—Πανδ. [1. 3] 39—Βασιλ. [B'. 1] 47.

Ἡ ἰσχὺς τῶν ἐθίμων εἶναι ἐπικουρική· κρατοῦσι μόνον ἐν οἷς δὲν κεῖται ἔγγραφος νόμος.—Πανδ. [1. 3] 32. § 1.35. 38—Βασιλ. [B'. 1] 41—46. Κωδ. [8. 53] 2—Βασιλ. [B'. 1] 51.

Τὸ ἔθιμον δέον νὰ προτείνεται καὶ ἀποδεικνύηται· εἰς τὸν δικαστὴν δὲ ἀπόκειται ν' ἀποφαίνεται ἐὰν ἐκ τῶν ἀποδειχθέντων παρδειγμάτων ἐξάγεται τὸ πόρισμα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐθίμου.

Καὶ αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις χρησιμεύουσιν ὡς μέσον ἀποδείξεως αὐτοῦ.

Τὸ ἔθιμον δέον νὰ ᾖ ἀδιάκοπον καὶ πολυχρόνιον καὶ νὰ μὴ διεκόπη δι' ἐναντίων παρδειγμάτων.

Τὰ ἔθιμα δὲν ἀναπληροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος· ἐπιτρέπεται ἡ πρότασις αὐτῶν κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης.

Σημ. Κατ' Ἀρμενόπουλον ἐν Βιβλ. 1. τίτλ. 1. § 33, 34 καὶ 35 «παραφυλάττειν δεῖ τὸ ἔθος καὶ τὴν συνήθειαν.—«ἡ παλαιὰ συνήθεια ἀντὶ νόμου φυλάσσεται». —«ὁ ἄρχων δ' ἂν εὖρῃ συχνάζον ἐν τῇ πόλει ἐπὶ τινος πράγματος φυλάξει αὐτό».

Ἄλλ' αἱ διατάξεις αὗται κατὰ τὴν περὶ τούτου κρατοῦσαν γνώμην τῶν νομοδιδασκάλων ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχέγονον ἐποχὴν τῶν ἐθνῶν, ὅταν ταῦτα διέπωνται ὑπὸ μόνων τῶν ἐθίμων. Κατόπιν ὅμως προΐουσης τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς νομοθεσίας, τὸ κράτος τῶν ἐθίμων, συνωδὸς τοῖς παρτεθεῖσι τεμαχίοις τῶν Πανδεκτῶν, Κώδικος καὶ Βασιλικῶν, περιορίζεται, ἐν οἷς ἔγγραφος οὐ κεῖται νόμος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΑΠΤΕΙΝ ΝΟΜΙΚΑΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.

Ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ἀναγνώρισεως τῶν δικαιωμάτων εἶναι ἡ φυσικὴ ὑπαρξίς τοῦ προσώπου διὰ τῆς γεννήσεως.—Κωδ. [6. 29] 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 8] 34—Πανδ. [50. 16] 129—Βασιλ. [B'. 2] 222.

Ἡ ἀληθὴς γέννησις προϋποτίθῃσι α'] ὅτι τὸ τεχθὲν ἀπεχωρίσθη ἐντελῶς ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἀδιάφορον διὰ τίνων μέσων ἐγένετο ὁ χωρισμός, εἴτε φυσικῶς, εἴτε βιαίως τῇ βοηθείᾳ τῆς τέχνης, β'] ὅτι ἔζησε μετὰ τὸν τοιοῦτον χωρισμόν.—Κωδ. [6. 29] 3—Βασιλ. αὐτόθι.

Ἡ ἀποχώρησις δέον νὰ ᾖ τελεία, δηλαδὴ ἀποχώρησις ζῶντος· διὸ δὲν λογίζεται γεννηθὲν τὸ ἐν τῇ μητρικῇ γαστρὶ πρὸ τοῦ τοκετοῦ ἀποβιώσαν βρέφος, οὔτε τὸ ἐκπνεῦσαν πρὸ τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ σώματος εἰ καὶ ἔδωκε σημεῖα ζωῆς· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ὑπάρχει γέννησις τέκνου, ἀλλ' ἐκτρωσις.—Αὐτόθι.

Εἶναι ἀδιάφορον τὸ σημεῖον δι' οὗ δηλοῦται ἀναμφισβητήτως ἡ ζωὴ τοῦ τεχθέντος, ἡ φωνὴ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον σημεῖον τῆς ζωῆς.

Ἀδιάφορον ἐπίσης εἶναι ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους ἐν τὸς τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς, ὅθεν καὶ αὐτὸ τὸ ζῶν μὲν τεχθὲν, μικρὸν δὲ ἢ καὶ ἐλάχιστον χρόνον μετὰ τὸν τοκετὸν ἀποθανόν κα-θίσταται ἰκανὸν πρὸς κτήσιν δικαιωμάτων.—Κωδ. [6. 29] 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 8] 34.

Τὸ τεχθὲν ἀνάγκη ν' ἀνήκῃ εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἡ ἀνθρωπίνη αὐτοῦ φύσις δύναται νὰ γνωσθῇ ἐκ μόνης τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ μορφῆς, ἥτοι ἀρκεῖ ἡ κεφαλὴ νὰ ᾖ ἀνθρωπίνη ἵνα ᾖ πρόσωπον τὸ τεχθὲν.—(Ἐξ ἀναλογίας) Πανδ. [11. 7] 44. προοίμ.—Πανδ. [1. 5] 14—Βασιλ. [M'. 1] 11.

Ἄν τὸ τέκνον ἐτέχθη ζῶν δὲν ἐξετάζεται ἂν ἐγεννήθη βιώσιμον.
—Κωδ. [6. 29] 2 καὶ 3.

Ὁ κυοφορούμενος λογίζεται ἀντὶ τεχθέντος ὅταν πρόκηται περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν δικαιωμάτων του, διὸ ἡ κληρονομία ἥτις ἤθελεν ἀποκτηθῇ ὑπὸ τοῦ τέκνου ἂν τοῦτο ἦτον ἤδη γεγεννημένον κατὰ τὴν ἐπαγωγὴν, ἐπιφυλάττεται εἰς τὸ ἔμβρυον μέχρι τοκετοῦ· ὑποτίθεται μάλιστα ὅτι δύνανται νὰ τεχθῶσι τρία τέκνα καὶ ἐν τῇ ἀβεβαιότητι ταύτῃ ἐγκαθίσταται ἡ μήτηρ ἐπὶ τριῶν μερίδων πρὸς συντήρησιν ἑαυτῆς καὶ τῶν μελλόντων τέκνων, καὶ διορίζεται πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἴδιος κηδεμών.
—Πανδ. [5. 4] 3. 4—Βασιλ. [MB'. 2] 3. 4—Πανδ. [34. 5] 7 προοίμ. [46. 3] 36—Βασιλ. [KΓ'. 5] 36.

Κατὰ τὴν ἡλικίαν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀνήλικες ἢ ἐνήλικες· ἀνήλικες εἶναι κατὰ τὸν ρωμαϊκὸν καὶ βυζαντινὸν νόμον οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 25 ἔτος, ἐνήλικες δὲ οἱ συμπληρώσαντες τὸ ἔτος τοῦτο.—Πανδ. [4. 4] 123—Βασιλ. [I'. 4] 1. 3—[Θ'. 1] 27.

Οἱ ἀνήλικες εἶναι ἢ ἄνηθοι, πρὶν ἢ συμπληρώσωσιν, οἱ μὲν ἄρρενες τὸ 14 ἔτος, οἱ δὲ θήλεις τὸ 12, ἢ ἔφηθοι μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐτῶν αὐτῶν.—Κωδ. [5. 60] 3—Βασιλ. [ΛΖ'. 19] 3—Εἰσηγ. [1. 22] 1. προοίμ.—Πανδ. [28. 1] 5.

Οἱ ἄνηθοι ὀνομάζονται νήπια πρὶν ἢ συμπληρώσωσι τὸ 7 τῆς ἡλικίας τῶν ἔτος.—Πανδ. [23. 1] 14—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 12—Πανδ. [26. 7] 1 § 2—Βασιλ. [ΛΖ'. 7] 1—Κωδ. [6. 30] 18.

Οἱ ἄνηθοι ὑπόκεινται εἰς ἐπιτροπείαν, ἥτις κατὰ νόμον εἶναι ὑποχρεωτικὴ χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνήθου ἂν θέλῃ ἢ μὴ νὰ ἔχῃ ἐπίτροπον.—Πανδ. [26. 1] 1. προοίμ. καὶ § 1. 2—Πανδ. [26. 5] 6—Κωδ. [5. 60] 2—Βασιλ. [ΛΗ'. 19] 2.

Τὸ νήπιον εἶναι ἀπολύτως ἀνίκανον τοῦ ἐπιχειρεῖν νομικὰς πράξεις ἀντιπροσωπευόμενον κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου του.

Οἱ ἄνηθοι ὑπερβάντες τὴν νηπιότητα καὶ τοὶ ἔχοντες ἐπίτροπον εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς ἐπιχείρησιν, καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ἐπιτρόπου, νομικῶν πράξεων ὑπὸ τοὺς ἐξῆς περιορισμούς.

Δι' ἑτεροβαρῶν συμβάσεων ὁ ὑπερβὰς τὴν νηπιότητα ἄνηθος συνομολογεῖ μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα, δὲν ἀναλαμβάνει ὅμως ὑποχρεώσεις.—Εἰσηγ. [1. 21] προοίμ. [3. 19] § 9—Πανδ. [26. 8] 9 προοίμ.—[29. 2] 8 προοίμ.—Κωδ. [8. 39]. 1—Βασιλ. [ΚΔ'. 6]. 41.

Ἐπὶ ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων οἷον ἐπὶ ἀγορᾶς, μισθώσεως, ἀνταλλαγῆς, κατὰ μὲν τοῦ πρὸς τὸν ἄνηθον ὑποχρεουμένου ἰσχύει ἡ σύμβασις, κατὰ δὲ τοῦ ἀνήθου οὐχί, ἐξήρτηται τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ ν' ἀποδεχθῇ ἢ ν' ἀπορρίψῃ ἐντελῶς τὴν σύμβασιν.—Εἰσηγ. [1. 21] πρ.—Πανδ. [19. 1] 13 § 29—[26. 8] 5 § 1—Βασιλ. [ΙΘ'. 8] 6.

Ἐπὶ τῶν ἐξ ἀδικημάτων πηγαζουσῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων ἐνόσω ὁ ἄνηθος δὲν ἐννοεῖ τὸ ἐν τῇ πράξει αὐτοῦ ἐνυπάρχον ἀδικον οὐδεμία ἐξ αὐτῆς παράγεται κατ' αὐτοῦ ὑποχρέωσις, ἐὰν ὅμως εἶναι ἱκανὸς νὰ κατανοήσῃ αὐτό, δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημιώσεις.—Πανδ. [4. 3] 13. § 1. 14—Βασιλ. [I'. 3] 13. 14—Πανδ. [47. 2] 23—Βασιλ. [Ε'. 12] 23—Εἰσηγ. [3. 19] § 10—[4. 1] § 18—Βασιλ. [ΝΑ'. 4] 4.

Ὁ ἄνηθος ἐπίσης δύναται νὰ συνάψῃ σύμβασιν λύουσαν ἐνοχλήν, μόνος μὲν ἐὰν ἦναι κατ' αὐτὴν ὑπόχρεως, μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου του δὲ ἐὰν ἦναι κατ' αὐτὴν δικαιοῦχος.—Πανδ. [2. 14]. 28. προοίμ.—Βασιλ. [ΙΑ'. 1.] 28.

Κυριότητα δύναται ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἄνηθος μόνος, ὡς δύναται νὰ συνάψῃ καὶ ἀρραβῶνα.—Εἰσηγ. [2. 8]. § 2—Πανδ. [26. 8]. 9 προοίμ. 23. 1. 14—Βασιλ. [ΛΖ'. 8] 9—[ΚΗ' 4]. 12—[Ν'. 1] 10.

Ὁ ἄνηθος δὲν δύναται νὰ δεχθῇ ἐγκύρως καταβολήν, οὐχ ἥττον δεχθεὶς ἀποκρούεται δι' ἐνστάσεως ἐφ' ὅσον κατέστη πλουσιώτερος.

Ὁ ἔφηθος ἀνήλιξ διατελεῖ συνήθως κατὰ τοὺς Ῥωμαίους καὶ Βυζαντινοὺς ὑπὸ κηδεμόνα ὅστις ὅμως δὲν τῷ ἐπιβάλλεται ὡς ὁ ἐπίτροπος τῷ ἀνήθῳ, ἀλλὰ δίδεται αὐτῷ κατ' αἵτησίν του, διὸ δύναται ὁ ἔφηθος καὶ νὰ μὴ διατελῇ ὑπὸ τοιοῦτον ἐπιμελητὴν.—Πανδ. [4. 4.] 1. § 2. καὶ τέλ.—Βασιλ. [I'. 4] 1—Εἰσηγ. [1. 23.] προοίμιον § 2.

Ὁ ἔφηβος ἀνήλιξ εἴτε διατελεῖ ὑπὸ κηδεμόνα εἴτε οὐ, ἔχει πλήρη ἱκανότητα πρὸς ἐπιχείρησιν πάσης νομικῆς πράξεως παραγούσης ἐνοχικὴν ὑποχρέωσιν.—Πανδ. [45. 1] 101. 141—Βασιλ. [ΜΓ'. 1] 101—Πανδ. [44. 7] 43—[50. 12] 2. § 1—Βασιλ. [ΝΔ'. 13] 2.

Δὲν δύναται ὁμῶς νὰ ἐπιχειρήσῃ μόνος, ἀλλὰ χρήζει τῆς συναινέσεως τοῦ κηδεμόνος εἰς τὰς ἐξῆς πράξεις· α'] ἐπὶ διεξαγωγῆς δίκης.—Κωδ. [5. 31] 1. [5. 34] 11—Βασιλ. [Η'. 2] 85—β'] ἐπὶ ἀποδοχῆς πληρωμῆς.—Πανδ. [4. 4] 7. § 2—Βασιλ. [Ι'. 4] 7. 27. 32—γ'] ἐπὶ λογοδοσίας τοῦ ἐπιτρόπου καὶ παραδόσεως τῆς περιουσίας εἰς τὸν ἔφηβον καταστάντα.—Κωδ. [5. 31] 7—Πανδ. [26. 7] 5. § 5—Βασιλ. [ΛΖ'. 7] 5—δ'] ἐπὶ υἰοθεσίας τοῦ ἐφήβου.—Πανδ. [1. 7] 8—ε'] ἐπὶ ἐκποιήσεως περιουσίας αὐτοῦ.—Κωδ. [5. 37] 22—Βασιλ. [ΛΗ'. 9] 36.

Εἰς ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις δύναται ὁ ἔφηβος νὰ ἐκδισσθῇ ὅπως δεχθῇ κηδεμόνα.

Ὁ ἀνήλιξ δύναται ν' ἀποκτήσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐνήλικος διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ἂν συνεπλήρωσε, ἄρρην ὦν τὸ 20, θῆλυς δὲ τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ διάγει συνετὸν καὶ χρηστὸν βίον.—Κωδ. [2. 45] —Βασιλ. [2. 7].

Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ὀνομάζεται συγγνώμη ἡλικίας, οἱ δὲ τυχόντες τοιαύτης ἀπαλλάττονται τῆς κηδεμονίας καὶ εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς πᾶσαν πράξιν πλὴν πρὸς ἐκποίησιν ἀκινήτων.

Τὸ γῆρας ἀπαλλάττει τὸν συμπληρώσαντα τὸ 70 ἔτος τοῦ βάρους τῆς ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας, τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν ἀκουσίως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τοῦ διορίζεσθαι εἰς ὑπηρεσίας ἀπαιτούσας σωματικὰς δυνάμεις.—Εἰσηγ. [1. 25] § 13.—Πανδ. [27. 1] προοίμ.—Πανδ. [50. 6] 3—Βασιλ. [ΝΔ'. 4] 2—Πανδ. [22. 5] 8—Βασιλ. [ΚΑ'. 1] 18—Πανδ. [50. 5] 2. § 7—[50. 6] 5 προοίμ.

Τὰ σωματικὰ νοσήματα ἐνόσω δὲν προσβάλλωσι τὰς πνευματικὰς δυνάμεις οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἱκανότητα τοῦ κτᾶσθαι δικαιώματα, ἢ τοῦ ἐπιχειρεῖν νομικὰς πράξεις.

Ἀλλ' ὅταν ἡ ἐμπαθὴς κατὰστασις ἐπενεργῇ ἐπὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων ὥστε ὁ πάσχων οὐδὲ πρὸς ἐπίτροπον δύναται νὰ δώσῃ ἐντολήν, τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ κωφοί, οἱ ἄλχλοι καὶ οἱ κωφάλαλοι, παρέχεται αὐτοῖς ἡ βοήθεια κηδεμόνος.

Εἰς τὸν τυφλὸν δὲν δίδεται κηδεμών, ὡς δυνάμενον νὰ ἐντείλῃ ἐπίτροπον.

Οἱ στερούμενοι τὴν ἐνέργειαν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων εἰσὶν ἢ μαινόμενοι ἢ παράφρονες.

Οἱ φρενοβλαβεῖς (παράφρονες μαινόμενοι) διατηροῦσι τὴν ἱκανότητα τῆς κτήσεως περιουσίας, ἀργεῖ δὲ μόνον παρ' αὐτοῖς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φρενοβλαβείας ἡ ἱκανότης τοῦ ἐπιχειρεῖν πράξεις παραγούσας ἐννόμους σχέσεις.—Πανδ. [1. 6] 8 —[50. 17] 5. 40 —Εἰσηγ. [3. 19] § 8 —Κωδ. [4. 38] 2 —Βασιλ. [Θ'. 5] 12.

Ὅταν ἡ παραφροσύνη ἔχῃ διαλείμματα ἐχεφροσύνης, πᾶσα κατὰ τὰ διαλείμματα ταῦτα ἐπιχειρηθεῖσα πράξις ἰσχύει ὥσανεὶ οὔτε πρὸ αὐτῆς οὔτε μετ' αὐτὴν ὑπῆρχεν ἡ φρενοβλάβεια.—Κωδ. [5. 70] 6—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 22 —Κωδ. [6. 22] 9 —Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 9—[5'. 1] 29—Κωδ. [4. 38] 2—Βασιλ. [ΙΘ'. 5] 12.

Ἡ νάρκωσις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ ἡ ἀμβλύτης τοῦ νοός (βλακία) ἐὰν ἐπιφέρῃ ἀνικανότητα τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἐννοιῶν ταυτίζεται πρὸς τὴν παραφροσύνην.—Εἰσηγ. [1. 23] § 4 —Πανδ. [27. 10] 2—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 2 —Πανδ. [13. 1] 2 —Βασιλ. [Ξ'. 10] 2.

Εἰς τοὺς φρενοβλαβεῖς ἐν γένει δίδεται κηδεμών φροντίζων οὐ μόνον περὶ τῆς περιουσίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς θεραπείας τοῦ πάσχοντος.

Οἱ ἄσωτοι εἰσὶν ἀνίκανοι πρὸς ἐπιχείρησιν νομικῶν πράξεων καὶ δίδεται αὐτοῖς κηδεμών.—Δύνανται ὁμῶς νὰ συμβάλλωνται πρὸς ἀπόκτησιν δι' ἐπικερδοῦς τρόπου μὴ συνεπάγοντος αὐτοῖς ὑποχρεώσεις· ἀνίκανοι δ' εἰσὶ πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἢ πρὸς μαρτυρίαν ἐν διαθήκῃ.—Πανδ. [27. 10] 1 προοίμ. 10 προοίμ.—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 1 καὶ 10—Πανδ. [28. 1]. 18 προοίμ.—Βασιλ. [ΛΕ'.

1] 17—[ΚΓ'. 1] 7—Πανδ. [46. 2] 3—Βασιλ. [ΚΣ'. 4] 3—Πανδ. [29. 2] 5.

Καὶ τὰ ἐν ἄκρᾳ μέθῃ γένομενα εἰσὶν ἀναντιρρήτως ἄκυρα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐν παραφορᾷ ὀργῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ἐκτὸς τῶν φυσικῶν προσώπων τὸ Ῥωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν Δίκαιον ἀναγνwrίζει καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα. Τοιαῦτά εἰσιν ἐκτὸς τῆς πολιτείας καὶ τῶν κοινοτήτων, τὰ ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα καὶ οἱ Σύλλογοι.—Πανδ. [3. 4] 1 § 1—[3. 4] 7 § 1—Βασιλ. [Θ'. 2] 101—[Η'. 2] 107—[ΜΣ'. 3] 5—Κωδ. [1. 2] 23—[1. 3] 35. 46—Βασιλ. [Ε'. 3] 11—Φωτ. Νομοκ. Β'. 1.

Ἡ νομίμως συστάσα κοινότης ἐξακολουθεῖ νὰ ᾔηται τὸ αὐτὸ σύνολον ἢ νομικὸν πρόσωπον καὶ ἐὰν τὰ μέλη αὐτῆς μεταβληθῶσι προϊόντος τοῦ χρόνου.—Πανδ. [3. 4] 7 § 2—Βασιλ. [Η'. 2] 107.

Ἀγαθοεργὰ ἰδρύματά εἰσι τὰ κατὰ τὸ ἀνέκαθεν πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς εὐεργετικὸς προοριζόμενα σκοπούς.—Κωδ. [1. 3] 46—Βασιλ. [Ε'. 3] 11—Φωτίου Νομοκ. [Β'. 1].

Καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπένειμαν οἱ αὐτοκράτορες, ὡς προστάται αὐτῆς, ὅλα τὰ προνόμια τῶν νομικῶν προσώπων.

Ἡ αὐτὴ προστασία ἐξετάθη καὶ εἰς ἅπαντα τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, οἷον ὀρφανοτροφεῖα, νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα κτλ. νῦν δὲ τὴν αὐτὴν τάξιν κατέχουσι καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, οἷον πανεπιστήμια, ἀκαδημαῖαι, πολυτεχνεῖα κτλ.

Πρὸς συγκρότησιν νομικοῦ προσώπου ἀπαιτεῖται ἐπὶ σωματείων ἢ ἔνωσης πλειόνων (τριῶν τοῦλάχιστον) φυσικῶν προσώπων.

ἢ ἔνωσις αὕτη χωρεῖ διὰ συμβάσεως ἢ ἄλλης ὁμοίας αὐτῇ νομικῆς πράξεως· τὰ ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα δύνανται νὰ συστηθῶσι διὰ νομικῆς πράξεως παντὸς εἶδους, διαθήκης, δωρεᾶς, συμβάσεως.—Πανδ. [50. 16] 85—Βασιλ. [Β'. 2] 82.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν πράξεων τούτων ἀπαιτεῖται καὶ εἰδικὴ τῆς ἀρμοδίας ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρχῆς ἔγκρισις, ὅπως παραχθῇ οἰονόηποτε νομικὸν πρόσωπον.—Πανδ. [3. 4] 2. 7. § 2—Βασιλ. [Η'. 2] 101—Κωδ. [1. 3] 46—Βασ. [Ε'. 3] 11.

Τὰ ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα ὑπεβλήθησαν ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων εἰς τὴν ἐπίβλεψιν καὶ προστασίαν τῶν Ἐπισκόπων.—Κωδ. [1. 2] 17 — [1. 3] 32 — [1. 2] 14 — Νεαρά 120.

Τὰ νομικὰ πρόσωπα δύνανται νὰ ἔχωσι καὶ ἀποκτῶσι δικαιώματα οἷον κυριότητα, ἐπικαρπίαν, πραγματικὰς δουλείας, νομήν, ἐνοχικὰς σχέσεις, ἀγωγὰς καὶ εἰσὶν ἱκανὰ πρὸς κτήσιν κληρονομικῶν δικαιωμάτων, κληροδοσιῶν καὶ καταπιστεύσεων.—Βασιλ. [ΝΣ'. 3] 5—Πανδ. [8. 1] 12—[41. 2] 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 14]. 2—Πανδ. [10. 4]. 7 § 3—Βασιλ. [ΙΕ'. 4]. 7—Πανδ. [22. 1]. 11 § 1—Βασιλ. [ΚΓ'. 3] 11—Πανδ. [12. 1]. 27—Βασιλ. [ΚΓ'. 1]. 27—Πανδ. [1. 4]. 9—Βασιλ. [Η'. 2]. 107—Κωδ. [1. 2]. 1. 26—Βασιλ. [Ε'. 1]. 1—Κωδ. [3. 1]. 24. 49—Βασιλ. [Ε'. 3]. 11—Φωτίου Νομοκ. Β'. 1—Πανδ. [38. 3] τεμάχ. μόνον.—Βασιλ. [ΜΘ'. 4]. 48—Πανδ. [37. 1]. 3. § 4—Βασιλ. [Μ'. 1]. 3—[ΚΔ'. 10]. 27.

Ἡ περιουσία τοῦ νομικοῦ προσώπου δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς συναπαρτίζοντας αὐτό, ἀλλ' εἰς τὴν ὁμάδα ὡς τοιαύτην. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν χρεῶν, ὅ,τι δηλαδὴ χρεωστεῖ ἢ ὁμὰς δὲν χρεωστεῖται ἀτομικῶς καὶ ἀνὰ μέρος παρ' ἐκάστου τῶν μελῶν.—Πανδ. [3. 4] 7 § 1—Βασιλ. [1. 2] 107—Πανδ. [1. 8] 6 § 1—Βασιλ. [ΜΣ'. 3] 5.

Ὁ τρόπος τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας τῶν κοινοτήτων καὶ ἰδρυμάτων ρυθμίζεται ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ὁμάδος· ἐν ἐλλείψει ὀργανισμοῦ τῆς ὁμάδος ὀρίζοντος τὸν τρόπον

καθ' ὃν καταρτίζεται καὶ ἐκδηλοῦται δι' ἀντιπροσώπων ἡ βούλησις αὐτῆς, δέον νὰ συγκαλῶνται πάντα τὰ συγκροτοῦντα τὴν ομάδα φυσικὰ πρόσωπα, νὰ ἐμφανίζονται τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα αὐτῶν, ἡ δὲ κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν ἐμφανισθέντων ἀποφασίς ἀποτελεῖ τὴν βούλησιν τῆς ομάδος.—(Ἐξ ἀναλογίας τῶν ὁρισμῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς καταρτίσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν βουλῶν τῶν πόλεων).—Πανδ. [50. 1] 19—[3. 4]—3. 4—Βασιλ. [H'. 2] 103. 104—Πανδ. [50. 9] 5—Κωδ. [10.31] 2. 46.

Οἱ διοικηταὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ομάδος ὑπόκεινται εἰς ἐγγύησιν περὶ τῆς πιστῆς καὶ ἀκριβοῦς διαχειρίσεως, ἐνέχονται ἕνεκα παντὸς πταίσματος καὶ ὀφείλουσι λόγον τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν. Ἄν ἐνήργησαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐντολῆς ὑποχρεοῦσι τὴν ομάδα, ἄλλως ὑποχρεοῦσιν αὐτὴν μόνον ἐὰν ἀπέβῃ αὕτη εὐπωτέρα ἐκ τῆς πράξεως.—Πανδ. [50. 8] 3 § 4—[50. 8] 6—[44. 3] 13 § 1—[12. 1. 27].—Βασιλ. [ΚΓ' 1] 27.—Νεαρά 120. κεφ. 6. § 3.

Ἐὰν οἱ διαχειρισταὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ομάδος ὥσι πλείονες, εἰ μὲν ἡ διαχείρισις ᾗναι δι' ἀποφάσεως τῆς ομάδος διηρημένη μεταξὺ πλείονων διαχειριστῶν, ὁ κατὰ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ διαχείρισιν πταίσας εἶναι κατὰ πρῶτον ὑπεύθυνος, μετ' αὐτὸν εὐθύνονται οἱ ἐγγυηταὶ αὐτοῦ, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ προτείναντες αὐτόν, καὶ ἐπὶ τέλους οἱ συνάδελφοί του· εἰ δὲ ἡ διαχείρισις διεξάγεται ὑπὸ πλείονων ἐξ ἀδιαίρετου, πάντες οἱ διαχειριστάμενοι εὐθύνονται εἰς ὁλόκληρον ἕνεκα τῶν ἀμαρτημάτων τινὸς ἐξ αὐτῶν, μετ' αὐτοὺς εἶναι ὑπεύθυνοι οἱ ἐγγυηταί, καὶ μετὰ τούτους οἱ προτείναντες τοὺς διαχειριστάς.—Πανδ. [50.8] 3—[50.1] 11 πρ.—Κωδ. [11. 35] 2—Πανδ. [50. 7] 11—13.

Τὰ εὐσεβῆ ἱδρύματα ἀπολαύουσι διαφορῶν προνομίων· οἷον ὁ βραδύνων νὰ καταβάλλῃ εἰς τοιοῦτον ἱδρυμα καταληφθεῖσαν κληροδοσίαν, στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀφαίρεσεως τοῦ φαλκιδίου τετάρτου· ὁ ἀποποιούμενος νὰ πληρώσῃ τὴν εἰς τοιοῦτον ἱδρυμα καταληφθεῖσαν κληροδοσίαν καὶ ἀναγκάζων αὐτὸ νὰ προκαλέσῃ δίκην περὶ τῆς πληρωμῆς, καταβάλλει τὸ διπλάσιον. Ἀποβιώσαντος ἱερέως ἄνευ κληρονόμου, ἡ περιουσία αὐτοῦ μεταδίδει εἰς

τὴν ἐκκλησίαν, παρ' ἧς ὑπηρετεῖ.—Νεαρά 131 κεφ. 12—Εἰσηγ. [4.6] § 26—Νεαρά 131 κεφ. 13.

Ἐπιτρέπεται ὡσαύτως νὰ διαθέσῃ τις τὴν περιουσίαν αὐτοῦ διὰ τελευταίας βουλήσεως ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ ἱδρύματος, ὅπερ ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου δὲν συνέστη εἰσέτι καὶ οὔτε ὑπάρχει περὶ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἄδεια· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνατίθεται εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἄρχοντας ἡ ἐκτέλεσις τῆς περὶ συστάσεως τοιοῦτου ἱδρύματος διατάξεως.—Κωδ. [1. 2] 28—[1. 3] 24. 49.

Ἡ ομάδα ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη καὶ ἐνόσω ὑπάρχει ἐν μόνον ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν φυσικῶν προσώπων, παύει δὲ ὅταν ἐκλείψῃ καὶ τὸ ἔσχατον φυσικὸν πρόσωπον.—Πανδ. [3. 4] 7 § 2.—Βασ. [H'. 2] 107.

Καὶ δι' ὁρισμοῦ τῆς ἀρμοδίας ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρχῆς δύναται νὰ παύσῃ ἡ ομάδα, ἐὰν λόγοι κοινοῦ συμφέροντος ἢ κοινῆς ἀσφαλείας καταστήσωσιν ἄφευκτον τὴν διάλυσιν.—Πανδ. [7.4] 21—[47. 22] 3 προοίμ.—Βασιλ. [ΙΔ'. 4] 21.

Διάλυσις δύναται νὰ ἐπέλθῃ προσέτι καὶ δι' ἀποφάσεως τῶν μελῶν τῆς ομάδος, ἐὰν ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς δὲν συνέχεται μετὰ σκοπῶν δημοσίου συμφέροντος, ἀλλ' ὁρᾷ κυρίως τὴν ὠφέλειαν τῶν κατ' ἰδίαν μελῶν αὐτῆς λ. χ. ἐπὶ ομάδος ἀναγνωστηρίου ἢ φιλαρμονικῆς.

Τὰ ὑπὲρ ἀφαιρεμένων σκοπῶν νομικὰ πρόσωπα μὴ συγκείμενα ἐκ μελῶν, εἰσὶν αἰδία. Δύναται ὅμως ἡ πολιτεία νὰ καθιερώσῃ τὴν χρῆσιν τῆς περιουσίας αὐτῶν πρὸς ἄλλας κοινωφελεστερας χρήσεις, χωρὶς τὸ μέτρον τοῦτο νὰ ἀποτελῇ δήμευσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΕΛΑΤΤΩΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Ἐναλλαγή προσωπικῆς καταστάσεως ἡδύνατο νὰ λάβῃ χώραν κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν Νόμον, α'] ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐλευθερίας, β'] ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἰθαγενείας, γ'] ἐπὶ τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως.

Ἡ ἀποστέρησις τῆς ἐλευθερίας ἀπετέλει τὴν **μεγίστην ἐλάττωσιν**· ἡ ἀποστέρησις τῆς ἰθαγενείας τὴν **μέσσην ἐλάττωσιν**, ἡ μεταβολὴ τῆς οἰκογενειακῆς τάξεως τὴν **ἐλαχίστην ἐλάττωσιν**.—Βασιλ. [Β'. 3] 32—Πανδ. [48. 19] 17 § 1—Βασιλ. [Ε'. 59] 17.

Ἡ ἐναλλαγὴ καταστάσεως ἐδήλου ἐξευτελισμόν, ἡ δὲ μεγίστη καὶ μέση ἦτο συνήθως συνέπεια ποινῆς, οἷον καταδίκης εἰς τὴν θηριομαχίαν ἢ εἰς μέταλλον, ἢ εἰς ἔργον μετάλλου, ἢ εἰς ἔξορίαν καὶ εἰς ἰσόβιον δημόσιον ἔργον.

Διὰ τῆς μεγίστης ἐναλλαγῆς καταστάσεως, ἐφθείροντο παρὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ὑποστάντος αὐτὴν, διὰ δὲ τῆς μέσης, μεταβαλλομένης τῆς ἰθαγενείας, ἐφθείροντο τὰ προγενέστερα μόνον δικαιώματα, οἷον ὁ γάμος, ἡ φυσικὴ συγγένεια καὶ ἡ ἀγχιστεία. Πανδ. [50. 17] 2. 9—Βασιλ. [Β'. 3] 209—Εἰσηγ. 1. 16 § 6—Πανδ. [38. 10] 4 § 11—[48. 20] 5 § 1—Κωδ. [5. 17] 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 7] 16.

Ἡ δουλεία ἐπέζησε μέχρι τέλους τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, κατὰ τὰ νῦν ὅμως ἰσχύοντα, ἡ μὲν δουλεία ἐξέλιπεν, οἱ τε δὲ ἡμεδαποὶ καὶ ἄλλοδαποὶ εἰσιν ἐξ ἴσου ἱκανοὶ πρὸς κτῆσιν δικαιωμάτων.

Ἡ ἐλαχίστη ἐναλλαγὴ καταστάσεως ἐπέρχεται καὶ κατὰ τὸ νῦν ἰσχύον δίκαιον, διὰ τῆς χειραφεσίας, διὰ τῆς εἰσποιήσεως αὐτεξουσίου, καὶ τῆς υἰοθεσίας ὑπεξουσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Τὸ φυσικὸν τέλος τῶν δικαιωμάτων εἶναι ὁ φυσικὸς θάνατος.

Ὁ ἐκ τῆς ἀποβιώσεως ἄλλου παράγων δικαίωμα δὲν γίνεται δεκτὸς μέχρις οὗ προσαγάγῃ τὴν ἀπόδειξιν αὐτῆς.

Καὶ οὐ μόνον τὴν ἀποβίωσιν ὀφείλει ν' ἀποδεικνύῃ ὁ ἐπικαλούμενος αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἔλαβε χώραν.—Πανδ. [34. 5] 9 προοιμ. 16. 17. 18.

Ὅτε δύο τινὲς συναπωλέσθησαν, δὲν δύναται δὲ ν' ἀποδειχθῇ τίς προαπεβίωσε, τεκμαίρεται τὸ σύγχρονον τῆς ἀποβιώσεως.—[Πανδ. 34. 5] 9 προοιμ. § 3. 16. 17. 18—[24. 1] 32 § 14—Βασιλ. [Λ'. 1] 32—Πανδ. [39. 6] 26—Βασιλ. [ΜΗ'. 5] 24.

Κατ' ἐξαίρεσιν ὅτε συναπωλέσθησαν γονεῖς μετὰ τέκνων ἐπὶ μὲν φυσικοῦ θανάτου αὐτῶν τεκμαίρεται ὅτι οἱ γονεῖς προαπέθανον τῶν τέκνων· ἐπὶ δὲ βιαίων θανάτων (ἐν μάχῃ, σεισμῷ, ναυηγίῳ) χωρεῖ ἡ ἐξῆς διάκρισις· τὰ μὲν ἄνηθα ὑποτίθενται προαποβιώσαντα, τὰ δὲ ἔφηθα ἐπιβιώσαντα.—Πανδ. [5. 2] 15—προοιμ. [34. 5]. 9 § 3. 14. 16. 17. 18—[23. 4] 26—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 24.—[Α' 1] 30—[ΜΖ'. 3] 26—Πανδ. [36. 1] 17 § 7. [24. 1] 32 § 14.

Ἐπὶ ἀφάντων, τουτέστι τῶν ἀπόντων πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας των, περὶ ὧν δὲν ὑπάρχουσιν εἰδήσεις ἂν ζῶσι, τεκμαίρεται ὁ θάνατος αὐτῶν μετὰ παρέλευσιν ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των, κατ' ἄλλους δὲ μετὰ παρέλευσιν ἑκατὸν ἐτῶν.

ΣΗΜ. Τὴν νομολογίαν τῶν 70 ἐτῶν προῦκάλεσεν ὁ ψαλμὸς τοῦ Δαβὶδ πθ' 10 «τὰ ἔτη ἡμῶν ὥσει ἀράχνη ἐμελέτων· αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη· ἐκ δὲ ἐν δυναστεαῖς, ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος».—Ὑπὲρ τῆς γνώμης δὲ τῶν ἑκατὸν ἐτῶν συντρέχει ἡ διάταξις Πανδ. [7. 1] 56. καὶ Βασιλ. [ΙΣ'. 1] 56.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

Πρᾶγμα ἐστὶ πᾶν σῶμα στερούμενον ιδίας βουλήσεως, ἀπὸ τοῦ προσώπου ὑλικῶς ἀνεξάρτητον, ἀλλὰ προωρισμένον εἰς πλήρη ὑποταγὴν ὑπὸ τὴν βούλησιν αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν εὐρεῖαν τῆς λέξεως σημασίαν πρᾶγμα λέγεται πᾶν ἀντικείμενον περιουσίας, ἐπομένως καὶ αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ δουλεῖαι καὶ τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα· ἐντεῦθεν τὰ πράγματα διακρίνονται εἰς ἐνσώματα (τὰ κυρίως πράγματα) καὶ ἀσώματα (τὰ λοιπὰ ἐκτὸς τῆς κυριότητος δίκαια περιουσίας).—Εἰσηγ. [2. 2] § 1. 2. καὶ 3—Βασιλ. [Μς'. 3] 1—Κωδ. [7. 32] 12 ἐν τέλει—Βασιλ. [Μ'. 11] 12 καὶ Θεοφίλου [Β'. 2] § 1—Πανδ. [1. 8] 1. § 1—[35. 2] 1. § 7.

Ὁμὰς πραγμάτων ἐστί, πολλὰ κατὰ μέρος πράγματα, μὴ συνδεδεμένα μὲν μηχανικῶς μετ' ἀλλήλων, συνημμένα δὲ κατ' ἐννοιαν διὰ τοῦ κοινοῦ προορισμοῦ αὐτῶν λ. χ. ποίμνιον, βιβλιοθήκη, ἐμπορικὰ ἀποθήκη.—Πανδ. [6. 1] 1 § 3. 3. πρ.—Βασιλ. [ΙΕ'. 1] 3—Πανδ. [20. 1] 13 πρ. 34 πρ.—Βασ. [ΚΕ'. 2] 13. 34—[Ν'. 3] 29—Πανδ. [41. 3] 30 § 2.

Νομικὴ ὁμὰς λέγεται τὸ σύνολον παντὸς εἶδους πραγμάτων εἴτε ἐνσωμάτων, εἴτε ἀσωμάτων, ἅτινα συνάμα λογίζονται ὁλόκληρος περιουσία, ὡς ἡ κληρονομία, τὸ χρημάτιον.—Βασιλ. [ΜΒ'. 1] 20. 22. 28.

Ὁμὰς πραγμάτων δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐπὶ πλειόνων στοιχείων ὑλικῶς συνημμένων, καὶ διὰ τοῦτο ἐν πρᾶγμα θεωρουμένων π. χ. πλοῖον, οἰκία.—Πανδ. [41. 3] 30 πρ.—Βασιλ. [Ν'. 3] 29.

Μὴ ἐμπορεύσιμα πράγματα (ἐκτὸς τῆς συναλλαγῆς) εἰσὶ, α'] τὰ προωρισμένα εἰς τὴν θείαν λατρείαν.—β'] τὰ θρησκευτικά, εἰς ἃ κατατάσσονται καὶ οἱ τάφοι.—γ'] τὰ ὅσια, ἥτοι τὰ εἰς δημοσίαν χρῆσιν προωρισμένα καὶ διὰ θρησκευτικῆς καθιερώσεως κατὰ

πάσης προσβολῆς ἡσφαλισμένα πράγματα, ὡς τὰ τείχη καὶ αἱ πύλαι τῶν πόλεων.—Πανδ. [1. 8]—Βασιλ. [Μς'. 3] 1—Εἰσηγ. [2. 1] πρ. § 9 καὶ 10—Πανδ. [1. 8] 8 προοίμ.

Ἐκ δὲ τῶν πραγμάτων τὰ ὅποια ἀνήκουσιν εἰς τὴν κυριότητα τῆς Πολιτείας ἢ τινος κοινότητος, εἰσὶν ἐκτὸς τῆς συναλλαγῆς τὰ κοινῆς χρήσεως πράγματα, οἷον τὸ ἔδαφος τὸ ὠρισμένον εἰς δημοσίας πλατείας, λεωφόρους κτλ.—Πανδ. [18. 1] 6 πρ.—[39. 2] 24 πρ.—Βασιλ. [ΚΒ'. 5] 7—Πανδ. [43. 8] 2 § 2. 17. 21 καὶ ἐπομ.—Βασ. [ΝΗ'. 8] 2—[Β'. 2] 14 καὶ 15—Πανδ. [50. 16] 15. 17.

Τῶν ἱερῶν πραγμάτων ἐπιτρέπεται ἡ ἐκποίησης, ἐὰν ὑπάρχωσι περιττά, πρὸς ἀνάρυσιν αἰχμαλώτων καὶ πληρωμὴν ἐκκλησιαστικῶν χρεῶν.—Κωδ. [1. 2] 21—Εἰσηγ. [2. 1] § 8—Νεαρ. 120.

Τὰ ἐνσώματα διακρίνονται εἰς ἀκίνητα, μὴ δυνάμενα ἢ ἀπολύτως ἢ ἄνευ βλάβης τῆς οὐσίας αὐτῶν νὰ μετατεθῶσι, καὶ εἰς κινητὰ ἅπερ εἶναι δεκτικὰ τοιαύτης μεταθέσεως.—Πανδ. [19. 1] 40—Βασιλ. [ΙΘ'. 8] 40—Πανδ. [41. 1] 60—[50. 16] 93—Βασιλ. [Ν' 1] 57—[Β'. 2] 90. 190—Πανδ. [42. 1] 15. § 2.

Ἀντικαταστατὸν λέγεται πᾶν πρᾶγμα ὅταν κατὰ τὴν νομικὴν σχέσιν, ἧς αὐτὸ εἶναι ἀντικείμενον, δὲν λαμβάνεται τοσοῦτον ὑπ' ὅψιν ἢ ἀτομικότης (τὸ εἶδος) ὅσον ἡ ποιότης καὶ ἡ ποσότης αὐτοῦ (τὸ γένος) καὶ διὰ τοῦτο δύναται νὰ δοθῇ κατὰ γένος, ἥτοι κατὰ τὸ αὐτὸ ποῖον καὶ ποσόν.—Πανδ. [12. 1] 2 § 1—Βασιλ.—[ΚΓ'. 1] 2—Πανδ. [46. 3] 29—Βασιλ. [Κς'. 5] 29—Πανδ. [45. 1] 74—Βασιλ. [ΜΓ'. 1] 74.

Ἀναντικατάστατον δὲ εἶναι τὸ πρᾶγμα ὅταν κατὰ τινὰ νομικὴν σχέσιν λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἀτομικῶς (τὸ εἶδος) καὶ ἐπομένως αὐτὸ τοῦτο πρόκειται νὰ δοθῇ (κατ' εἶδος ὠρισμένον).

Μεταξὺ μόνον τῶν κινητῶν ὑπάρχουσι πράγματα ἐπιτήδεια νὰ χρησιμεύωσι ὡς ἀντικαταστατά, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ κατὰ τὰς καθημερινὰς τοῦ βίου συναλλαγὰς, σταθμώμενα, ἀριθμούμενα, ἢ μετρούμενα.—Πανδ. [12. 1] 2 § 1—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 2.

Τὰ σταθμώμενα, ἀριθμούμενα καὶ μετρούμενα, εἰσὶ συνήθως καὶ ἀναλώσιμα· καταναλίσκονται δηλονότι συνήθως διὰ τῆς

χρήσεως ὡς ἐπὶ τῶν ἐδωδίων, ἱματίων κτλ. ἢ στερεῖται αὐτῶν ὁ χρησάμενος, ὡς ἐπὶ τῶν χρημάτων· πάντα ὁμῶς τὰ ἀντικαταστατὰ δὲν εἶναι καὶ ἀναλώσιμα, ὡς π. χ. τὰ ἀκατέργαστα μέταλλα, λίθοι κτλ.—Πανδ. [45. 3] 5. [7. 5.]

Φυσικῶς διαιρετὸν εἶναι τὸ ἐνσώματον πρᾶγμα, ὅταν ἄνευ ὁλοσχεροῦς αὐτοῦ καταστροφῆς, καὶ χωρὶς βλάβης τῆς ἀξίας του δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς πραγματικὰ μέρη, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖ μετὰ τὴν διαίρεσιν ἴδιον αὐθύπαρκτον σύνολον.—Τὸ ἀκίνητον διαιρεῖται διὰ μόνης τῆς ὁροθετήσεως διὰ γραμμῆς συρομένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ διακρινούσης τὸ ὅλον εἰς μέρη.

Νομικῶς διαιρετὸν εἶναι τὸ ἐνσώματον πρᾶγμα, ἀδιαφόρως ἂν φυσικῶς εἶναι διαιρετὸν ἢ ἀδιαιρετον, ὅταν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἀνήκει μὲν εἰς πλείους, ἀλλὰ τὸ εἰς ἕκαστον ἀνήκον μέρος δὲν καταφαίνεται ὁλικῶς.—Πανδ. [6. 1] 8—Βασιλ. [ΙΕ'. —1] 8 Πανδ. [10. 3] 19 προοίμ.—[8. 4] 6. 1—Βασιλ. [NH'. 4] 6—Πανδ. [41. 2] 43. προοίμ.

Κύριον πρᾶγμα λέγεται τὸ αὐτοτελὲς καὶ μὴ ἔνεκα ἄλλου ὑπάρχον.

Προσαύξημα ἐν γένει ἐστὶ πᾶν ἐνσώματον ἢ ἀσώματον ὅπερ ἔξωθεν προερχόμενον τίθεται εἰς σύνδεσμον μετὰ τοῦ πράγματος, εἴτε ἐκ φύσεως, εἴτε δι' ἀνθρωπίνης θελήσεως καὶ οὕτω λογίζεται μέρος αὐτοῦ· τοιαῦτά εἰσιν ἡ σπορά, ἡ φυτεία, ἡ ἐνύφανσις, ἡ διὰ σφυροκοπίας κόλλησις, ἡ ζωγραφία ἐφ' ἧς ἡ εἰκὼν, ἡ γραφή κτλ.—Πανδ. [34. 2] 19 § 13—[15. 20] 29 § 1—[41. 1] 7 § 10.

Παράρτημα πράγματός τινος λέγεται πᾶν ἀντικείμενον συνδεδεμένον μετ' ἄλλου πράγματος πρὸς διηνεκὴ αὐτοῦ χρῆσιν, χωρὶς νὰ συνέχηται τοιοῦτοτρόπως πρὸς αὐτὸ ὥστε νὰ λογίζεται μέρος αὐτοῦ.—Πανδ. [19. 1] 13 § 31. 17. 18—[18. 1] 47. 49—Βασιλ. [ΜΔ' 3] 50. 86.—Πανδ. [38. 7] 12 § 25. 20 § 7. 21. 26—Βασιλ. [ΜΔ'. 10] 19. 20.

Τόσῳ τὰ κινητὰ ὅσω καὶ τ' ἀκίνητα δύνανται νὰ ἔχωσι παραρτήματα, καὶ τὰ τῶν τελευταίων εἶναι ἢ κινητὰ ἢ ἀκίνητα.

Τὰ ἐτέρῳ πράγματι συνημμένα δὲν εἶναι πάντοτε παραρτήματα

αὐτοῦ ὅσον οἱ τάπητες τῆς οἰκίας, ὑπάρχουσι καὶ παραρτήματα μὴ ὄντα συνημμένα ἢ συνδεδεμένα τῷ κυρίῳ πράγματι, λ. χ. τὰ κτήνη τὰ ὠρισμένα ἰδίως εἰς τὴν τεκτικὴν τοῦ κτήματος καλλιέργειαν.

Ἡ ιδιότης τοῦ παραρτήματος πύει ἅμα αὐτὸ χωρισθῇ ἐντελῶς καὶ διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦ κυρίου πράγματος καὶ οὐχὶ μόνον προσηκίως.—Πανδ. [19. 1] 17 § 11. 41 § 12—[50. 16] 242 § 4—Βασιλ. [B' 2] 242.

Ἐπὶ τῶν ἀκινήτων (ἐκτὸς τῶν οἰκιῶν) παραρτήματα εἶναι τὰ μετὰ τῆς γῆς συνημμένα.

Ἐπὶ τῶν παραρτημάτων ἰσχύει ὁ κανὼν ὅτι πᾶτα περὶ τοῦ κυρίου πράγματος νομικὴ πρᾶξις ἀφορᾷ καὶ αὐτά, ἂν ρητῶς δὲν ὠρίσθῃ τὸ ἐναντίον.

Καρποὶ εἰσι τὰ ἐνσώματα ὀργανικὰ προϊόντα πράγματός τινος καὶ πᾶτα ἄλλη φυσικὴ ἐξ αὐτοῦ ἀπολυή.—Βασιλ. [B'. 2] 77.—Πανδ. [24. 3] 7 § 13 καὶ 14. 8 προοίμ.—[23. 5] 18 προοίμ.—[7. 1.] 13 § 5 καὶ 6.—[50. 16] 77.

Οἱ καρποὶ λέγονται ἡρτημένοι ἐνὸς τῷ εἶναι συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ παράγοντος αὐτοῦ πράγματος. ἐκκοπέντες, ἀφοῦ χωρισθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ συγκεκομισμένοι ὅταν ὁ ἔχων δικαίωμα συγκομίσῃ αὐτοῦ καὶ ἀποκτήσῃ οὕτω τὴν νομὴν αὐτῶν.—Πανδ. [6. 1.] 33. 78—[7. 4] 13—Βασιλ. [ΙΣΤ' 4] 13—Πανδ. [41. 1] 48 προοίμ.—Βασιλ. [N' 1.] 47.

Καρποὶ πολιτικοὶ λέγονται αἱ ἐκ πράγματός τινος πρόσδοι, εἰ καὶ δὲν εἶναι κυρίως καρποὶ αὐτοῦ, ὡς οἱ τόκοι, τὰ μισθώματα, τὰ ἐνοίκια.—Πανδ. [22. 1] 26. 34. 49—Βασιλ. [ΚΓ'. 3] 23. 26. 34. 49.

Ἀναγκαῖαι δαπάναι εἰσὶν αἱ γινόμεναι ὅπως προληφθῇ ἡ καταστροφή ἢ τοῦλάχιστον ἡ χειροτέρευσις τοῦ πράγματος.

Ἐπωφελεῖς αἱ συντελοῦσαι πρὸς βελτίωσιν τοῦ πράγματος καὶ ἐπαύξησιν τῆς ἐξ αὐτοῦ προσόδου.

Πρὸς τέρψιν ὅσαι γίνονται ὅπως καταστή τὸ πρᾶγμα μᾶλ.

λον εὐάρεστον ἢ ἀπλῶς πρὸς τέρψιν τοῦ νομέως. Πανδ. [50. 16] 79 — Βασιλ. [Β'. 2] 79 πρβλ. — Πανδ. [25. 1] — Βασιλ. [ΚΗ'. 20].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ.

Νομικὴ πρᾶξις λέγεται ἡ παράγουσα, ἀνατρέπουσα ἢ τροποποιούσα νομικὴν τινα σχέσιν.

Συμβόλαιόν ἐστὶν ἡ νομικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ἐκφράζομεν τὴν θέλησιν ἡμῶν ἐπὶ σκοπῷ νὰ παραγάγωμεν, τροποποιήσωμεν, ἢ ἀνατρέψωμεν νομικὴν τινα σχέσιν.

Διαιροῦνται δὲ εἰς **μονομερῆ** καθόσον πρὸς ἀπαρτισμὸν αὐτῶν ἀρκεῖ ἡ θέλησις ἑνὸς μέρους, ὡς ἐπὶ διαθήκης, καὶ εἰς **ἀμφιμερῆ** καθ' ἃ ἀπαιτεῖται ἡ σύμβασις δύο ἢ πλειόνων θελήσεων.

Ἡ νομικὴ πρᾶξις ὑποτίθησι τὴν διεύθυνσιν τῆς θελήσεως εἰς ὠρισμένον ἀντικείμενον· νομικῶς σπουδαῖον στοιχεῖον τῆς πράξεως εἶναι συνήθως μόνη ἡ ἐκδηλωθεῖσα θέλησις· ἡ δὲ προπαρασκευὴ τῆς καταρτίσεως αὐτῆς, ἥτοι οἱ λόγοι οἱ προηγηθέντες τῆς ἀποφάσεως καὶ ὅπωςδὴποτε ἐπενεργήσαντες εἰς τὴν κατάρτισιν αὐτῆς, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς πράξεως στάθμισιν, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν ἐπιδρᾷ συνήθως εἰς τὴν νομικὴν αὐτῆς ἐκτίμησιν· ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου χωροῦσιν ἐπὶ τῆς βίας καὶ πλάνης.

Ἐπὶ πάσης νομικῆς πράξεως πρέπει νὰ τηρῇται ὁ νόμιμος τύπος. Τύπος ἐσωτερικὸς λέγεται ὁ ἀναγόμενος εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς πράξεως· τύπος ἐξωτερικὸς δὲ ὁ ἀφορῶν εἰς τὰς ἐπὶ τῆς συντάξεως αὐτῆς ἀπαιτούμενας διατυπώσεις· τοιαῦται ἰδίως εἶναι ἡ γραφή, ἡ σύμπραξις τῆς ἀρχῆς καὶ ἡ παρουσία μαρτύρων.

Πρὸς κατάρτισιν τῶν νομικῶν πράξεων τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον δὲν ἀπαιτεῖ συνήθως ἐξωτερικοὺς τύπους, ὅσας οὖν διαγράφονται τοιοῦτοι, ἡ παραμέλησις αὐτῶν συνεπάγεται ἀκυρότητα. — Κωδ. [1. 14] 5 — Βασιλ. [Β'. 6] 10.

Ἐν ταῖς νομικαῖς πράξεσι διακρίνονται τριῶν εἰδῶν στοιχεῖα· α'] στοιχεῖα οὐσιώδη, ὧν ἄνευ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ νομικὴ πρᾶξις, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ τροποποιηθῶσι διὰ συμφωνίας. — Ἄν μόνον τοῦτο συμβῇ τοιοῦτόν τι αἰ συνέπειαι εἴσι πολυειδεῖς· πρβλ. — Πανδ. [23. 4] 4. 5 § 2. 12 § 1 — Βασιλ. [ΙΘ'. 1] 4. 5. 13. — Πανδ. [16. 3] 1. § 45 καὶ 46 — [18—1] 36. 38.

β'] στοιχεῖα φυσικά, ἃ τινὰ εἶναι συνέπεια τῆς νομικῆς πράξεως ἅμα τελειοποιηθείσης, ὧν ὅμως ἐπιτρέπεται ἡ κατάργησις ἢ τροποποιήσις. — Πανδ. [19. 1] 11 § 1 καὶ 2. — [19. 5] 5 § 4 — Βασιλ. [Κ'. 4] 5. — Πανδ. [16. 3] 24 — Βασιλ. [Γ' 2] 24 — Πανδ. [12. 1] 3.

γ'] τυχαῖαι παρεπόμεναι συνθήκαι μὴ ὑπακούμεναι οἰκοθεν ὡς ἐκ μόνης τῆς φύσεως τῆς πράξεως, οὗ ἕνεκα δέον νὰ ὀρίζωνται ρητῶς διὰ τοῦ συναλλάγματος ἢ τῆς διαθήκης. Ὁ ἐπικαλούμενος τοιαύτας παρεπομένας συνθήκας φέρει τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως. — Πανδ. [45. 1] 10. — Κωδ. [8. 36] 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΕΡΙ ΒΙΑΣ, ΑΓΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΑΝΗΣ.

Βία κυρίως εἶναι ἡ δι' ἀπειλῶν ὑποταγὴ τοῦ βιάζομένου εἰς τὴν βούλησιν τοῦ βιάζοντος διὰ τοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐμποιούμενου φόβου ὅτι ἐὰν δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν πρᾶξιν δι' ἣν τῷ ἐπάγον.

ται αἱ ἀπειλαί, θέλει ἐκτεθῆ εἰς μεγαλύτερον κακὸν ἢ τὸ προκύψον ἐκ τῆς εἰς τὴν βίαν ὑποταγῆς του.—Πανδ. [1. 2] 9 πρ. 21 πρ.—Βασιλ. [1'. 2] 1, 9, 14, 21, 23—Πανδ. [4. 2] 1.

Ἡ βία ἂν καὶ δὲν ἀναιρῇ τὴν βούλησιν, εἶναι ὅμως κακὸν ὑποτάκτον τὸ κράτος τοῦ δικαίου.—Πανδ. [50. 17] 116—[4. 2] 3 § 1. 21 § 5—Βασιλ. [1'. 2] 3. 29.

Ἡ βία τότε μόνον ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν νομικῶν σχέσεων α] ὅταν ᾔναι παράνομος, καὶ β] ὅταν δύναται νὰ θεωρηθῇ εὐλόγως ὡς αἰτία ἐπενεργήσασα εἰς τὴν βούλησιν τοῦ βιαζομένου, ἐφ' ὅσον τουτέστι συνοδεύει αὐτὴν παρῶν καὶ ἄφευκτος κίνδυνος σώματος ἢ ζωῆς, ἀγνείας ἢ ἐλευθερίας τοῦ ἀπειλουμένου, ἢ τῶν ἐξ αἵματος ἀνιόντων, κατιόντων, τῶν ἀδελφῶν ἢ τοῦ συζύγου αὐτοῦ.—Βασιλ. [B'. 3] 116—Πανδ. [4. 2] 3 § 1—[4. 2] 7 πρ. § 1. 8 πρ. § 1—Βασιλ. [1'. 2] 7, 8—Πανδ. [4. 6] 3 [4. 2] 22—Βασιλ. [1'. 35] 3, 12.

Τὸ κακὸν ἐκτὸς τούτου δι' οὗ ἀπειλεῖται ὁ βιαζόμενος, ἀνάγκη νὰ ᾔῃ ἐπικείμενον καὶ νὰ δύναται νὰ ἐνασκήσῃ ἐντύπωσιν ἐπὶ σταθεροῦ ἀνδρός καὶ οὐχὶ ἐπὶ ἀσθενοῦς χαρακτῆρος· ὁ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς ἢ ἀπωτέρους ἀνιόντας φόβος μὴ ἡνωμένος μὲ βίαν, δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα.—Πανδ. [4. 2] 6. 7 πρ. 9 πρ.

Ἡ βία εἴτε προῆλθεν ἐκ μέρους τοῦ συμβαλλομένου εἴτε ἐκ τρίτου τινός, ἐπιφέρει τὴν προσβολὴν τοῦ κύρους τῆς πράξεως, ἐπὶ μὲν τῶν συμβάσεων διὰ τῆς ἀγωγῆς περὶ διαρρήξεως αὐτῶν καὶ περὶ ἀποζημιώσεως, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν δηλώσεων τῆς ἐννόμου βουλήσεως διὰ τῆς περὶ φόβου ἀγωγῆς καὶ ἐνστάσεως.—Πανδ. [4. 2] 9 § 4 καὶ 6. 9 § 6 καὶ 8. 14 § 5. 16 § 2—Κωδ. [4. 17] μόνη—Πανδ. [4. 2] 14 § 3 καὶ 5. 9 § 6 καὶ 8—Πανδ. [4. 2] 1. 8. 10. προοίμ. 21 § 4—Βασιλ. [1'. 2] 9. 10. 21. 23. 28. 30.

Ἐπὶ τῆς βίας ἀκυροῦται ἡ πράξις, οὐ μόνον ἀπέναντι τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς τρίτου ἐπιδιώκοντος τῆς πράξεως τὴν ἐκτέλεσιν.—Πανδ. [4. 2] 14 § 6 καὶ 8—[44. 1] 7 § 1. 19 § 1 ἐν τέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΓΝΟΙΑΣ ΠΛΑΝΗΣ ΚΑΙ ΔΟΛΟΥ.

Ἄγνοιά ἐστὶν ἡ παντελὴς ἑλλειψις ἐννοίας ἀντικειμένου τινός· πλάνη δὲ ἡ ἐσφαλμένη ἐννοία αὐτοῦ καταλαβοῦσα τὴν θέσιν τοῦ ἀληθοῦς.

Νομικὴ ἄγνοια ἢ πλάνη, λέγεται ἡ περὶ τὸ δίκαιον· πραγματικὴ δὲ ἡ περὶ τὰ γεγονότα.—Πανδ. [22. 6] 1 προοίμ. § 1-4—Βασιλ. [1B'. 4] 1. 4.

Ἡ πλάνη ἥτις ἐπιφέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἑλλειψιν τῆς βουλήσεως, ἢ ἐπὶ συμβάσεων, τὴν διαφωνίαν τῶν δύο ἢ πλειόνων βουλήσεων πρὸς ἀλλήλας, ἀκυροῖ τὴν σύμβασιν.—Πανδ. [14. 7] 57—[50. 17] 116 § 2.

Πλάνη κωλύουσα τὴν συναίνεσιν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, α] περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου· λ. χ. ἐπὶ τῆς κληρονομικῆς ἐγκαταστάσεως, ἐὰν ἄλλον εἶχεν ἐν τῷ νῷ ὁ διαθέτης καὶ ἄλλον ἔγραψεν, ἢ ἐπὶ συμβάσεων, ἐὰν ἡ πρότασις διεβιβάσθῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον παρὰ εἰς ἐκεῖνο μεθ' οὗ ἤθελέ τις νὰ συνάψῃ σύμβασιν· β] περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβολαίου, ἐὰν ὁ ἐπιχειρῶν αὐτὸ ἔχει διάφορον ἀντικείμενον κατὰ νοῦν· γ] περὶ τὰς ιδιότητες τοῦ πράγματος τὰς ἀποτελούσας ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ οὐσιώδη τῆς ταυτότητος στοιχεῖα· λόγου χάριν ἡ πλάνη περὶ τὴν ιδιότητα ρευστοῦ, ἐὰν ᾔναι ὄξος ἢ οἶνος, ἢ τοῦ μετάλλου ἐὰν ᾔναι χρυσός, ἢ ἐπιχρυσωμένος ἄργυρος ἢ χαλκός· δ] περὶ τὸ εἶδος τοῦ συμβολαίου ἐὰν ὁ πράττων οὐδόπως ἐτκόπει τὸ ἐπιχειρηθὲν συμβόλαιον, ἢ ἐκάτερος τῶν συμβαλλομένων εἶχε κατὰ νοῦν ἄλλο εἶδος· λόγου χάριν ὁ εἰς δωρεάν, ὁ ἕτερος δάνειον.—(Περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου).—παρβλ. Πανδ. [28. 5]. 9 προοίμ. § 1—Βασιλ. [1E'. 9]. 9—Πανδ. [12.

1]. 32— (Περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ ἀντικειμένου)—Πανδ. [18. 1]. 9. 10. 11. § 1—Βασιλ. [ΙΘ'. 1]. 4—Πανδ. [45. 1]. 137 § 1—Κωδ. [8. 54]. 10—Βασιλ. [ΜΖ'. 1]. 43—Πανδ. [17. 2]. 52—Βασιλ. [ΙΒ'. 1]. 49.—(περὶ τὰς ιδιότητες τοῦ πράγματος)—π. χ. [18. 1]. 9 § 2. 10. 11. § 1. 14. 41. § 1—Βασιλ. [ΙΘ'. 1]. 8. 9. Πανδ. [19. 1]. 21 § 2—(περὶ τὸ εἶδος τοῦ συμβολαίου)—Πανδ. [44. 7]. 3 § 1—Βασιλ. [ΝΒ'. 1]. 3—Πανδ. [12. 1]. 18. προοίμ.—Βασιλ. [ΚΓ'. 1]. 18.

Ἐκτὸς τῶν ἐκτεθέντων θεμάτων ἡ πλάνη συνήθως οὐδεμίαν ἐνασκει ἐπιρροὴν εἰς τὰς νομικὰς πράξεις.—Πανδ. [17. 1]. 49 § 1—Βασιλ. [ΙΔ'. 1]. 49—Πανδ. [12. 6]. 65 § 2—Βασιλ. [ΚΔ'. 6]. 65—Πανδ. [4. 3]. 18 § 3—Βασιλ. [Ι'. 3]. 18—Πανδ. [4. 3]. 1 § 4-8. 2-7—Βασιλ. [Ι'. 3]. 1-7.

Καὶ κατ' αὐτὰς δὲ τὰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἐκ τῆς πλάνης βλαπτόμενος βοηθεῖται δι' ἰδίου τινὸς νομίμου μέσου, ἀνάγκη ἡ πλάνη νὰ ᾖναι συγγνωστή· καὶ ἡ μὲν περὶ τὸ δίκαιον πλάνη εἶναι συγγνωστή ὅταν δὲν προῆλθεν ἐξ οἰασδῆποτε ῥαθυμίας, ἡ δὲ περὶ τὰ γεγονότα ὅταν δὲν προκύπτῃ ἐκ μεΐζονος ῥαθυμίας.—Πανδ. [22. 6]. 2. 9 προοίμ. § 3—Βασιλ. [Β'. 4]. 9—Πανδ. [37. 1]. 10—Βασιλ. [Μ'. 1]. 10—Πανδ. [22. 6]. 2. 4. 8. 9 προοίμ.—Βασιλ. [Β'. 4]. 2. 4. 89—Πανδ. [22. 6]. 3 § 1. 6. 9. § 2—Βασιλ. [Β'. 4]. 3. 6. 9—Πανδ. [41. 10]. 5 § 1—Βασιλ. [Ν'. 9]. 5.—Πανδ. [22. 6]. 9 § 2 καὶ 3.

Μεγάλη ραθυμία εἶναι ν' ἀγνοῇ τις ὅ,τι πάντες γινώσκουσιν.

Ἡ περὶ τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν πλάνη δὲν θεωρεῖται μόνη καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀσύγνωστος, ἐὰν δὲν συντρέχωσι καὶ ἄλλαι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις.—Πανδ. [12. 6]. 22. 32 § 1 Βασιλ. [ΚΔ'. 6]. 22. 42.

Εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται ἡ κρίσις πότε ἡ πλάνη εἶναι δικαία, ἐλευθέρα δηλαδὴ πταίσματος.

Ὅσάκις συγχωρεῖται νὰ ἐπικαλεσθῇ τις πλάνην, ἡ μὲν συγγνωστή περὶ τὰ γεγονότα πλάνη βοηθεῖ πάντοτε εἴτε πρόκειται ν' ἀποτραπῇ βλάβη προσελθοῦσα ἐξ αὐτῆς, εἴτε νὰ ἀποκτηθῇ ὠφέλεια, ἡ δὲ περὶ τὸ δίκαιον συγγνωστή πλάνη βοηθεῖ μόνον ὅταν

πρόκειται ν' ἀποτραπῇ βλάβη παραχθεῖσα ἐκ τῆς πλάνης, οὐδὲν δὲ καὶ ὅταν ζητῇ τις δυνάμει τῆς πλάνης νὰ περιποιήσῃ ἑαυτῷ ὠφέλειαν.—Πανδ. [22. 6]. 7—Βασιλ. [Β'. 4]. 7—Πανδ. [22. 6]. 8—Βασιλ. [Β'. 4]. 8—Κωδ. [1. 18]. 11—Βασιλ. [Β'. 4]. 20—Πανδ. [37. 1]. 10—Βασιλ. [Μ'. 1]. 10—Πανδ. [41. 3]. 31 προοίμ. Βασιλ. [Ν'. 3]. 30.

Ὁ ἀγροῖκος ὢν ἀνίκανος ἐξ ἰδίων νὰ ἐννοήσῃ τὸν νόμον καὶ μὴ τυχὼν τῆς εὐκαιρίας νὰ συμβουλευθῇ νομικόν, προστατεύεται ἔνεκα πάσης πλάνης εἴτε περὶ τὸ δίκαιον εἴτε περὶ τὰ γεγονότα.—Κωδ. [6. 9]. 8—Βασιλ. [Μ'. 1]. 24.

Οἱ ἀνήλικες δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ἐπίσης πᾶσαν πλάνην εἴτε συγγνωστήν εἴτε ἀσύγνωστον ἐπὶ τε ζημίας καὶ ἐπὶ κέρδους.—Κωδ. [2. 22]. 8—Βασιλ. [Ι'. 4]. 58—Πανδ. [22. 6]. 9 προοίμ.—Κωδ. [1. 18]. 11—Πανδ. [4. 4]. 11 § 7—Βασιλ. [Ι'. 4]. 11—Πανδ. [2. 8]. 8 § 2—Κωδ. [2. 22]. 2—Βασιλ. [Ι'. 4]. 52.

Αἱ γυναῖκες συγγινώσκονται ἀγνοοῦσαι τὸν νόμον ἐν τοῖς ἐξῆς θέμασι, α] ὅταν ἐκ πλάνης περὶ τὴν ἰδίαν ἐγκυμοσύνην παραλείψωσι τὰς διατεταγμένας διατυπώσεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τοῦ τοκετοῦ, ἢ β] ἐξ ἀγνοίας τοῦ Βελιανείου δόγματος καταβάλλουσιν ἀλλότριον χρέος ὑπὲρ οὗ ἡγγυήθησαν.—Κωδ. [4. 29]. 9—Βασιλ. [Κς'. 7]. 73—Κωδ. [6. 9]. 8—Βασιλ. [Μ'. 1]. 24—Κωδ. [1. 18]. 13—Βασιλ. [Β'. 4]. 32—Πανδ. [25. 14]. 2 § 1.

Οἱ στρατιωτικοὶ συγγινώσκονται α] παραμελοῦντες κατοχὴν κληρονομίας, ἢ β] τὴν προθεσμίαν τῆς ἀποδοχῆς.—Κωδ. [2. 51]. 1—Βασιλ. [Ι'. 33]. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΔΟΛΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΤΗΣ.

Δόλος ἐν γένει εἶναι ἢ ἐκ προθέσεως ἀπόκρυψις τῆς ἀληθείας γενομένη ἐπὶ σκοπῷ νὰ παρακινήθῃ τις νὰ ἐπιχειρήσῃ ὅ,τι ἄλλως δὲν ἤθελε πράξει.—Πανδ. [4. 3] 1 § 2—Βασιλ. [I'. 3] 1—Πανδ. [2. 14] 7 § 9. 10—[18. 1] 43. § 2—[4. 3] 39. 40—Βασιλ. [I'. 3] 39. 40.

Καὶ δόλος καλὸς μὲν εἶναι ἐκεῖνος εἰς ὃν καταφεύγει τις πρὸς ἰδίαν ἀμυναν κατὰ παρὰ νόμων προσβολῶν ἢ πρὸς ἄλλον τινὰ θεμιτὸν σκοπόν.

Δόλος κακὸς δὲ ὅταν τις προσπαθεῖ νὰ βλάψῃ ἄλλον ἐμβάλλων αὐτὸν ἐκ κακῆς προθέσεως εἰς πλάνην, ἢ ὠφελούμενος παρὰ νόμως ἐκ τῆς ἐν ἧ εὐρίσκεται τις πλάνης.—Πανδ. [4. 3] 1 § 2 καὶ 3—Βασιλ. [I'. 3] 1—Πανδ. [2. 14] 7 § 9—Βασιλ. [I A'. 1] 7—Πανδ. [3. 4] 7 § 3. 8. 9. § 2. 37.

Ὁ ἰσχυριζόμενος ὅτι ἠπατήθη παρ' ἄλλου, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν δόλον.

Τὰ ἐκ δόλου γινόμενα δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ὡς ἄκυρα ὑποβαλλομένου κατὰ τὰς περιστάσεις τοῦ αὐτουργοῦ τοῦ δόλου εἰς ἀποζημιώσεις.—Πανδ. [4. 3] 7 § 3—Βασιλ. [I'. 3] 7 § 3—Πανδ. [19. 1] 11 § 5. 13 § 27 καὶ 28—[18. 1] 62—Κωδ. [4. 44] 5 § 11—Βασιλ. [I Θ'. 10] 65. 70—Πανδ. [19. 1] 13. § 4—[18. 1] 15. 68 § 1 καὶ 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΣ, ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΥ.

Περὶ αἵρέσεων. Αἵρεσις ὀνομάζεται πᾶν ἀδέσβαιον μέλλον καὶ εἰς τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἐννόμου πράξεως μὴ ἀνήκον γεγονὸς ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ὁποίου ἐξήρτηται καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ὑπαρξίς τῆς πράξεως ἢ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.—Πανδ. [12. 1] 36. 39—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 38-41—Πανδ. [46. 2] 9 § 1—Βασιλ. [ΚΣ'. 4] 9.

Αἱ αἵρέσεις διακρίνονται·

α] εἰς θετικὰς καὶ ἀποθετικὰς, καθόσον ἡ ἐκπλήρωσις τῆς νομικῆς πράξεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως ἢ μὴ τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν αἵρεσιν γεγονότος.—Ἐὰν μοὶ γένωνται ἐπωφελέστεραι προσφοραί.—Ἐὰν ὁ Πέτρος δὲν νυμφευθῇ.

β] εἰς ἐξουσιαστικὰς· ὧν ἡ πλήρωσις ἐξήρτηται ἐκ μόνης τῆς ἐλευθέρως βουλήσεως τοῦ ἐκ τῆς πληρώσεως αὐτῶν ἀποκτήσοντος τὸ δικαίωμα.

γ] εἰς τυχαίας· ὧν ἡ πλήρωσις ἐξήρτηται ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ ὑπάρξεως ἀνεξαρτήτου τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως συμβάντος.

δ] εἰς μικτάς· ὧν ἡ πλήρωσις ἐξήρτηται ἀπὸ τε τῆς τύχης καὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἐκ τῆς ἐννόμου πράξεως δικαιοῦχου· ἐὰν ὁ Πέτρος νυμφευθῇ τὴν ἀνεψιάν μου καὶ γεννήῃ υἱόν.

Ἐπὶ τῆς ἐξουσιαστικῆς αἵρέσεως ἐὰν ἡ πλήρωσις αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀπὸ τῆς ἐννόμου πράξεως δικαιοῦχου, ὅσον δανειστοῦ, κληρονόμου, κληροδόχου, ἢ ἔννομος σχέσις ἐφ' ἧς εἶναι προστιθεμένη ἡ αἵρεσις, παραμένει ἔγκυρος.—Πανδ. [28. 7] 12—[45. 1] 48.

Ἐὰν δὲ ἡ πλήρωσις τῆς ἐξουσιαστικῆς αἵρέσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἐλευθέρως θελήσεως τοῦ ὑποχρέου ματαιοῦται ἐντελῶς ἢ ἔννομος σχέσις—Πανδ. [45. 1] 17. 46 § 3—Κωδ. [4. 38] 13. [30] 43. § 2.

Ἐάν τέλος, ἡ πλήρωσις τῆς αἰρέσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τελείας τρίτου, ἐπὶ μὲν τῶν συμβάσεων τῶν κληροδοσιῶν καὶ τῶν καταπιστεύσεων ἔχουσι κύρος τοιαῦται αἰρέσεις εἴτε συνίστανται ἀπλῶς εἰς τὴν βούλησιν τοῦ τρίτου τοῦ νὰ παραχθῇ τὸ δικαίωμα, εἴτε εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἐξωτερικῆς πράξεως, ἐπὶ δὲ τῶν ἐγκαταστάσεων θεωροῦνται μὴ προστεθεῖται. — Πανδ. [40. 5] 46 § 2—[28. 5] 68—[35. 1] 52.

Ἐπὶ τῶν θετικῶν αἰρέσεων, εἰ μὲν τὸ ἀποτελοῦν αὐτὰς γεγονὸς εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια δὲν ἐπαναλαμβάνονται συνεχῶς καὶ εὐκόλως, ἀρκεῖ νὰ συμβῇ ἅπαξ ὅπως δὴ ποτε· ἐάν ὅμως ᾔναι γεγονὸς δυνάμενον κατὰ τὸ δοκοῦν νὰ ἐπαναληφθῇ, ἐπὶ μὲν τῶν τελευταίων βουλήσεων ἀνάγκη νὰ συμβῇ τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου καὶ ἂν τυχὸν συνέβη πρότερον ζῶντος αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ τῶν συμβάσεων εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ πλήρωσις τῆς αἰρέσεως συμβῇ ζῶντος τοῦ ἐξ αὐτῆς προσδοκῶντος τὸ δικαίωμα ἢ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, διότι ἐπ' αὐτῶν ἡ προσδοκία τῆς κτήσεως τοῦ ὑπὸ αἵρεσιν δικαιώματος μεταβαίνει καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ συνομολογήσαντος τὴν τοιαύτην κτῆσιν, ἐνῶ ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν ἐάν ἡ αἵρεσις δὲν πληρωθῇ ζῶντος τοῦ κληρονόμου ἢ κληροδόχου, ἡ προσδοκία τῆς κτήσεως δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους του. — Πανδ. [31. 45] § 2—Κωδ. [6. 25] 9—Εἰσηγ. [3. 15] § 4—Πανδ. [35. 1] 1 § 1 καὶ 2—Κωδ. [6. 51] διάταξις μόνη § 7.

Αἱ ἀποθετικαὶ αἰρέσεις ἐκπληροῦνται α] ἂν ὠρίσθησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἅμα ἐντὸς αὐτοῦ δὲν συμβῇ τὸ γεγονὸς οὗτινος ἡ ἔλλειψις ὠρίσθη ὡς αἵρεσις· ἐάν ὁ Πέτρος δὲν νυμφευθῇ τὴν δεῖνα ἐντὸς δύο ἐτῶν, β] ἐάν καταστῇ ἀδύνατον τὸ γεγονὸς τοῦτο, γ] ἀποθανόντος τοῦ δικαιοῦχου καὶ μὴ ἐπιχειρήσαντος τὴν πράξιν εἰς τὴν παράλειψιν τῆς ὁποίας συνίσταται ἡ αἵρεσις. — Πανδ. [40. 4] 61 προοίμ. — Βασιλ. [ΜΗ'. 3] 61.

Ἡ μὴ πληρωθεῖσα αἵρεσις λογίζεται πεπληρωμένη δυνάμει νομικοῦ πλάσματος α) ὅταν παραιτηθῇ αὐτῆς ὁ ὑπὲρ οὗ ὠρίσθη ἡ αἵρεσις, β) ὅταν ὁ ἐκ τῆς πληρώσεως τῆς αἰρέσεως ὠφελούμενος

ἐμποδίσῃ τὴν πλήρωσιν αὐτῆς. — Πανδ. [35. 1] 78 πρ. 14. 31—[28. 7] 11. 23—Κωδ. [4. 45] 1—Πανδ. [50. 17] 161—Βασιλ. [Β'. 3] 161—Πανδ. [35. 1] 24. 66. 81. 110—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 4—Πανδ. [45. 1] 85 § 7—[18. 1] 50—Βασιλ. [ΙΘ'. 1] 48—Πανδ. [36. 2] 5 § 5—Βασιλ. [ΚΔ'. 1] 3.

Αἱ αἰρέσεις εἰσὶν ἢ ἀναβλητικαὶ ἢ διαλυτικαὶ καθ' ὅσον δι' αὐτῶν πρόκειται νὰ ὀρισθῇ **ἡ ἀρχὴ ἢ τὸ τέλος** τῆς ἐννόμου σχέσεως· ἐάν δὲν μοι γένηται ἐπωφελεστέρα προσφορὰ πρὸς πώλησιν τῆς οἰκίας μου ἐντὸς 40 ἡμερῶν, πωλῶ σοι αὐτὴν ἐπὶ τιμῇματι 10,000 φρ. πληρωτέων μετὰ ἐν ἔτος (αἵρεσις ἀναβλητική)· σοὶ πωλῶ τὴν οἰκίαν μου ἐπὶ τιμῇματι 10,000 φράγκων, ἐάν ὅμως μοι γένηται ἐπωφελεστέρα προσφορὰ ἐντὸς 40 ἡμερῶν, ἡ πώλησις λογισθῆσεται ὡς μὴ γενομένη (αἵρεσις διαλυτική)· π. χ. — Πανδ. [18. 2] 2. πρ. Βασιλ. [ΙΘ'. 2] 2—Πανδ. [41. 4] 2 § 3. 4. 5—Βασιλ. [Ν'. 4]—Πανδ. [18. 1] 3.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀβεβαιότητος καθ' ἣν ἤρτηται ἡ αἵρεσις δὲν ὑπάρχει εἰσέτι δικαίωμα, ἀποθανόντος δὲ τοῦ πιστωτοῦ πρὸ τῆς πληρώσεως, ἡ ἐνοχὴ μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ.

Ἡ βεβαιότης δύναται νὰ συμβῇ ἢ πληρουμένης τῆς αἰρέσεως, ἐάν συμβῇ δηλαδὴ τὸ ἀποτελοῦν τὴν αἵρεσιν γεγονὸς, ἢ ἀπολειπομένης τῆς αἰρέσεως, ἐάν καταστῇ βέβαιον ὅτι τὸ ἀποτελοῦν τὴν αἵρεσιν γεγονὸς δὲν θέλει ἐπέλθει.

Ἐπὶ τῶν ἀναβλητικῶν αἰρέσεων πληρωθείσης τῆς αἰρέσεως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νομικῆς πράξεως ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν κατὰ πρῶτον ἐπεχειρίσθη ἢ ὑπὸ αἵρεσιν νομικὴ πράξις, οἱ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ παραχθέντες καρποὶ ἀποδίδονται μετὰ τοῦ κυρίου πράγματος, ἐκτὸς ἐπὶ κληροδοσιῶν καθ' ἃς οἱ ἐν τῷ μεταξὺ καρποὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸν κληρονόμον καὶ ἀφοῦ πληρωθείσης τῆς αἰρέσεως ἐκλείψει πᾶσα ἀβεβαιότης περὶ τὴν τοῦ δικαιώματος ὑπαρξιν. — Πανδ. [28. 7] 26.—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 15—Πανδ. [20. 4] 11 § 1—Βασιλ. [ΚΕ'. 5] 7—Πανδ. [18. 6] 8—[12. 1] 36—39—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 38—41—Πανδ. [10. 2] 12 § 2—

[10. 2] 44 προοίμ. [12. 1] 31 προοίμ.—[35. 2] 15 § 6. 24 § 1. 88 § 3—[36. 1] 18 προοίμ. 33. 57 προοίμ.

Ἡρτημένης τῆς διαλυτικῆς αἰρέσεως, ὁ πιστωτὴς ἔχει πάντα τὰ ἐκ τῆς ἐνοχῆς δικαιώματα, πληρωθείσης δὲ τῆς αἰρέσεως ταύτης ἡ ἐνοχὴ λογίζεται μηδέποτε ὑπάρξασα καὶ τὸ δικαίωμα ἀναιρεῖται ἐντελῶς· ἡ κυριότης κατὰ συνέπειαν ἐπανέρχεται εἰς τὸν ἀπαλλοτριώσαντα αὐτὴν ἄνευ νέας παραδόσεως καὶ πᾶσαι αἱ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπιχειρηθεῖσαι ἀπαλλοτριώσεις, αἵτινες μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως ἦσαν ἰσχυραί, ἀποβαίνουσιν ἀμέτῳ ἄκυροι.—Πανδ. [18. 2] 2. Βασιλ. [ΙΘ'. 2] 24—Πανδ. [18. 3] 1—Κωδ. [4. 54] 4—Πανδ. [39. 6] 29—Βασιλ. [ΜΘ'.] 3 29—Πανδ. [6. 1] 41 προοίμ.—Βασιλ. [ΙΕ'. 1] 41—Πανδ. [20. 6] 3—Βασιλ. [ΚΕ'. 8] 3.

Ὁ τελικὸς σκοπὸς τῶν διαλυτικῶν αἰρέσεων ἐπιτυγχάνεται καὶ ὅταν ἡ μὲν κυρία σχέσις συναφθῇ ἄνευ αἰρέσεως, ἡ δὲ ἐπάνοδος τῆς προτέρας καταστάσεως καταστῇ ἀντικείμενον ἰδίας παρεπομένης συμφωνίας ὑπὸ ἀναδλητικὴν αἵρεσιν, λόγου χάριν, σοὶ πωλῶ τὴν οἰκίαν μου ἐπὶ τιμήματι 10,000 φράγκων, ἀλλὰ συμφωνῶ μετὰ σοῦ νὰ μοὶ τὴν ἀποδώτῃς ἐὰν ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἢ ἐγὼ ἢ οἱ κληρονόμοι μου σοὶ ἀποδώσωσι τὸ τίμημα ὅπερ μοὶ ἐπλήρωτες μετὰ τῶν τόκων.—Πανδ. [19. 5] 12 προοίμ.—Κωδ. [4. 51] 2.

Δὲν εἶναι κυρίως αἵρεσις α] τὰ γεγονότα ἅπερ βεβαίως θέλουσι συμβῆναι ἢ ἀπολειφθῆναι λ. χ. γράφω τὸν ἀνηβὸν Πέτρον κληρονόμον μου ἐὰν συντάξῃ πρὸ τῆς ἡδύτης αὐτοῦ ἔγκυρον διαθήκην.—Πανδ. [28. 5] 50 § 1—[28. 7] 20 προοίμ.

β] τὰ γεγονότα ἅπερ τίθενται μὲν ὡς αἰρέσεις, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐνόμου πράξεως εἰς ἣν προστίθενται εἶναι ἀναγκαῖα αὐτῆς στοιχεῖα· λ. χ. γράφω τὸν Πέτρον κληρονόμον μου ἐὰν ἐπιζήσῃ ἐμοῦ.—Πανδ. [36. 2] 25 § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 25—Πανδ. [23. 3] 68—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 64.

Καὶ αὗται μὲν λέγονται ἀναγκαῖαι αἰρέσεις· ἀδύνατοι δὲ αἱ αἰρέσεις ὧν ἡ πλήρωσις εἶναι ἀδύνατος.—Βασιλ. [ΜΓ'. 1] 35—Πανδ. [45. 1] 35 προοίμ. 137 § 6.

Αἱ ἀναγκαῖαι αἰρέσεις διακρίνονται·

1 **Εἰς θετικὰς**,— α) φυσικῶς ἀναγκαῖας· λ. χ. ἐὰν τὴν ἐπιούσαν τοῦ θανάτου μου ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, β) νομικῶς ἀναγκαῖας· λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος εἶναι ἐν γένει ἱκανὸς πρὸς κτήσιν δικαιωμάτων.

2 **Ἀποθετικὰς**.— α] φυσικῶς ἀναγκαῖας, λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος παρλείψῃ ν' ἀναβῇ εἰς τὴν σελήνην· β] νομικῶς ἀναγκαῖας· λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος πρὸ τῆς ἡδύτης αὐτοῦ ἡλικίας δὲν συντάξῃ ἔγκυρον διαθήκην·

Αἱ ἀδύνατοι αἰρέσεις διακρίνονται ὡσαύτως.

1 **Εἰς θετικὰς**· α] φυσικῶς ἀδυνάτους λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος ἀναβῇ εἰς τὴν σελήνην· β] νομικῶς ἀδυνάτους λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος συντάξῃ πρὸ τῆς ἡδύτης ἔγκυρον διαθήκην.

2 **Εἰς ἀποθετικὰς**· α] φυσικῶς ἀδυνάτους λ. χ. ἐὰν ὁ Πέτρος οὐδέποτε ἀποθάνῃ· β] νομικῶς· λ. χ. ἐὰν ὁ νῦν τεσσαρκακιδέλης Πέτρος δὲν εἶναι εἰσέτι ἔφηβος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου μου.

Αἱ ἀναγκαῖαι αἰρέσεις δὲν εἶναι ἀληθεῖς αἰρέσεις, διὸ ἡ ἔννομος πρᾶξις εἰς ἣν προστίθενται, λογίζεται ὡς ἄνευ αἰρέσεως ἐπιχειρηθεῖσα, οὐδ' ἀκυροῦνται διὰ τοιούτων αἰρέσεων αἱ καθ' ἃς ἀπχορεύονται αὗται νομικαὶ πράξεις.—Πανδ. [46. 2] 9 § 1—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 4]. 9—Πανδ. [35. 1] 10 § 1. 11 προοίμ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 19]. 1.

Αἱ ἀδύνατοι αἰρέσεις τοὺναντίον καθ' ὅσπερ στερούμεναι ἐντελῶς τῆς κυρίας ιδιότητος τῶν ἀληθῶν αἰρέσεων, τουτέστι τῆς ἀβεβαιότητος τῆς ἐκβάσεως, ἐπὶ τῶν συμβάσεων μὲν καθιστῶσιν αὐτὰς ἐντελῶς ἀνισχύρους, ἐπὶ τῶν διατάξεων δὲ τῆς τελευταίας βουλήσεως θεωροῦνται μὴ προστεθεῖσαι.—Εἰσηγ. [3. 19]. § 11—Πανδ. [44. 7]. 1 § 11. 31—Βασιλ. [ΝΒ'. 1]. 30—Πανδ. [12. 1]. 9 § 6—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 9—Εἰσηγ. [2. 14] § 10—Πανδ. [35. 1] 3. 6 § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 19]. 3—Πανδ. [25. 7] 6. 20—Βασιλ. [ΛΕ'. 12]. 1. 6.

Ἀδύνατος καὶ κατ' ἀκολουθίαν μὴ προστεθεῖσα λογίζεται καὶ ἡ καθ' ἑαυτὴν μὲν δυνατὴ αἵρεσις, ἥτις ὁμῶς ἐματαιώθη πρὸ τῆς

καταρτίσεως ἤδη τῆς τελευταίας βουλήσεως, καὶ τοὶ ἀγνοοῦντος τοῦτο τοῦ διαθέτου.—Πανδ. [35. 1] 6 § 1.

Αἱ κακοήθεις αἵρέσεις ἀφομοιοῦνται κατὰ τὰ ἀποτελέσματα πρὸς τὰς ἀδυνάτους.—Κακοήθης λογίζεται ἡ αἵρεσις ἡ συνισταμένη εἰς πράξεις αἵτινες ἀντίκεινται εἰς τὸ δίκαιον ἢ τὴν ἠθικὴν.—Πανδ. [28. 7] 15.

Ἡ ἀφομοίωσις τῶν κακοήθων αἱρέσεων πρὸς τὰς ἀδυνάτους χωρεῖ ὅταν ἡ αἵρεσις ἀφορᾷ εἰς κακοήθη πράξιν τοῦ δικαιοῦχου, ἐὰν δηλονότι ἡ κακοήθης πράξις πρόκειται νὰ παραχθῇ ἐκ τῆς ἐλπίδος τοῦ μετ' αὐτῆς συνδεδεμένου κέρδους.

Αἱ τοιαῦται αἵρέσεις προστιθέμεναι εἰς συμβάσεις, καθιστῶσιν αὐτὰς ἀκύρους, προστιθέμεναι δὲ εἰς διαθήκην θεωροῦνται ὡς μὴ γραφεῖσθαι.—Πανδ. [45. 1] 123. 137 § 6 — [28. 7] § 27 προοίμ.—Κωδ. [6. 25] 5.

Ἡ αἵρεσις ἡ συνισταμένη εἰς τὴν κακοήθη πράξιν τρίτου, ἰσχύει ἐπὶ τε τῶν συμβάσεων καὶ τῶν διαθηκῶν· ἐκτὸς ἐὰν ἤθελε προκύψῃ ἐκ τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων ὅτι ἡ τοιαύτη αἵρεσις συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς κακίας.

Ἐν τισὶ θέμασι πράξεις καθ' ἑαυτὰς ἄμεμπτοι λαμβάνουσι χαρακτῆρα κακοήθη ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι ἐτέθησαν ἐπὶ τινος νομικῆς σχέσεως ὡς αἵρέσεις· οἷον ἡ αἵρεσις ἀγαμίας, τῆς διαζεύξεως, τῆς κατ' ἐκλογὴν τρίτου συνάψεως γάμου, τῆς διηνεκοῦς ἐν τινὶ τόπῳ κατοικίας, τῆς μεταβολῆς ἢ τῆς μὴ μεταβολῆς θρησκεύματος κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ.

Προθεσμία ἐστὶ τὸ χρονικὸν ὄριον τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν συμβολαίων· διακρίνεται δὲ εἰς προθεσμίαν ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ ἐνέργεια τῆς πράξεως, καὶ εἰς προθεσμίαν εἰς ἣν λήγει.—Πανδ. [12. 6] 56—Βασιλ. [ΚΑ'. 6] 56—Πανδ. [28. 5] 34—[44. 7] 44 § 1—Βασιλ. [NB'. 1] 44—Εἰσηγ. [3. 15] § 2—Πανδ. [45. 1] 3. 15. 46 προοίμ.—Βασιλ. [ΜΓ'. 1] 3—Πανδ. [50. 16] 213 προοίμιον—Βασιλ. [Β'. 2] 205—Πανδ. [28. 5] 34—[44. 7] 44 § 7.

Ἡ προθεσμία ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον δυνάμενον νὰ ὀρισθῇ διττῶς· α] διὰ σημείου ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἀναλλοιώτῳ σειρᾷ τοῦ χρόνου, λ.χ. τῇ 1 Μαΐου 1885, ἢ μετὰ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς σήμερον, β] διὰ μέλλοντος γεγονότος ὅπερ ἀναγκαίως θέλει συμπέσει εἰς τι σημεῖον τῆς αὐτῆς τοῦ χρόνου σειρᾶς, λ.χ. κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου.

Ἡ προθεσμία διακρίνεται τῆς αἵρέσεως κατὰ τοῦτο ὅτι ἡ αἵρεσις συνίσταται εἰς ἀβέβαιον, ἡ δὲ προθεσμία εἰς βέβαιον γεγονός.—Πανδ. [45. 1] 45 § 3—[36. 2] 22 προοίμιον.

Ἡ προθεσμία δύναται νὰ ᾖ α] βεβαία ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐὰν (θέλει ἔλθῃ) καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα πότε (θέλει ἔλθῃ) β] βεβαία ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐὰν, ἀβεβαία δὲ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα πότε.

Ἐὰν ὡς ἀρχὴ τῆς νομικῆς σχέσεως τυχθῇ χρονολογικὴ ἡμέρα, τὸ ἐκ τῆς νομικῆς σχέσεως δικαίωμα παράγεται ἀμέσως, μόνῃ δὲ ἡ ἐνάσκησις αὐτοῦ ἀναβάλλεται μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν μεταξὺ ζώντων ἐννόμων σχέσεων καὶ τῶν κληροδοσιῶν ἰσχύει ἐντελῶς ἡ τοιαύτη προθεσμία, ἐπὶ δὲ τῆς κληρονο-

μικῆς ἐγκαταστάσεως λογίζεται ὡς μὴ προστεθεῖτα.—Πανδ. [36. 2] 5 § 1. 21 προοίμ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 4. 18 —Πανδ. [12. 6] 10. 16 πρ. 56 § 1. 57—Βασιλ. [ΚΔ'. 6] 11. 16. 56—Εἰσ. [2. 14] § 9—Πανδ. [28 5] 38.

Ἐὰν δὲ ὡς ἀρχὴ τοῦ δικαιώματος ταχθῇ γεγονὸς ὅπερ βεβαίω· θέλει συμβῇ, ἄδηλον ὅμως πότε α] ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν ἐγκαταστάσεων τῶν κληροδοσιῶν καὶ καταπιστεύσεων ἢ τοικύτη προθεσμίᾳ ὡς ἐκ τοῦ ἀορίστου αὐτῆς θεωρεῖται ὡς αἰετις, β] ἐπὶ τῶν συμβάσεων παρὰ μὲν ὡς προθεσμίᾳ.—Κωδ. [ἰ. 24] 9 —Πανδ. [35. 1] 1 § 2. 79 § 1—[31] 12 § 1—[36 2] 4 πρ. 13 —Πανδ. [12. 6] 10. 16 πρ. § 1. 56.

Ἡ προθεσμία εἰς ἣν λήγει τὸ δικαίωμα (διαλυτικὴ προθεσμία) ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν ἐγκαταστάσεων θεωρεῖται ὡς μὴ γραφεῖσα. ἰσχύει δὲ ἐντελῶς ἐπὶ τῶν κληροδοσιῶν καὶ συμβάσεων.—Πανδ. [28. 5] 88—[28. 2] 3 § 2—Βασιλ. [Ι'. 4] 3—Πανδ. [29. 1] 15 § 4—Βασιλ. [ΔΕ'. 21] 15—Κωδ. [ἰ. 37] 26.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΟΥ.

Τρόπος λέγεται ὁ ἐπὶ τῶν διατάξεων τελευταίας βουλῆσεως καὶ τῶν δωρεῶν ἀπαντῶμενος ὁρισμός, δι' οὗ ὑποχρεοῦται ὁ ὑπὲρ οὗ ἢ παροχὴ εἰς τὴν πρὸς ὠρισμένον τινὰ σκοπὸν ὀλικὴν ἢ μερικὴν χρῆσιν τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, ἢ εἰς ἑτέραν δαπάνην, λ. χ. ὁ διαθέτης ἐπιβάλλει εἰς τὸν κληρονόμον αὐτοῦ τὴν ἀνέγερσιν μνημείου, τὴν τέλεσιν δημοσίων ἐορτῶν ἢ συμποσίων, τὴν ἐπίσκεψιν ἢ τὴν διακόσμησιν τάφου.—Βασιλ. [Κ'. 1] 58—Πανδ.

[35 1] 17 § 4. 92—[40. 4] 17 § 2—[35. 1] 80. 17 § 2—Βασ. [ΜΖ'. 1] 42. 55. 71.

Ὁ **τρόπος** διακρίνεται τῆς αἰρέσεως κατὰ τὸ ὅτι ἐνῶ ἢ αἰρεσις 1] δὲν συνεπάγεται τὸν ἄμεσον τοῦ λήπτου καταναγκασμὸν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς, 2] ἀναστέλλει τὴν κτῆσιν ἢ τὴν κατάργησιν τοῦ δικαιώματος καὶ 3] ἢ ἀθέτησις αὐτῆς συνεπάγεται τὴν ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος.—Ὁ **τρόπος** τούναντίον α] ἀναγκάζει τὸν δικαιούχον εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς δι' ἣς βαρεῖται πράξεως, β] δὲν ἀναστέλλει τὴν κτῆσιν τοῦ δικαιώματος οὐδὲ γεννᾷ τὸν κίνδυνον τῆς ἐντελοῦς ἀπωλείας αὐτοῦ.—Κωδ. [8. 54] 9—Πανδ. [35. 1] 71 § 1. 10. [40. 4] 44.]50. 17[9—Κωδ. [8. 55] 1. 2. 5.

Ἡ ἐκ τοῦ **τρόπου** ἐκτέλεσις καταναγκάζεται ὥδε πως.

1] Ἐπὶ τῶν δωρεῶν· α] ἐὰν ἡ διὰ τοῦ **τρόπου** ἐπιβαλλομένη εἰς τὸν λήπτην ὑποχρέωσις συνίσταται εἰς παροχὴν πράγματος πρὸς τὸν δωρητὴν αὐτόν, δύναται οὗτος νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ἐπὶ ἐκτέλεσει.—Κωδ. [4. 38] 3—[4. 64] 8—[8. 54] 9. 22—[8. 55] 2. β] ἂν δὲ πρόκηται περὶ ἄλλης ὑποχρεώσεως δύναται ὁ δωρητὴς ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν λόγῳ τῆς ὑπαιτιότητος τοῦ δωρεοδόχου.—Κωδ. [5. 56] 10—Βασιλ. [ΜΖ'. 2] 10.—ἀλλ' ἡ ἀγωγὴ αὕτη ἀργεῖ ὅταν ἡ πλήρωσις τοῦ **τρόπου** εἶναι ἀδύνατος, ἢ ἡ ὑποχρέωσις δὲν ἤρξατο, τουτέστι δὲν δύναται ν' ἀπαιτηθῇ ἢ πληρωσις αὐτῆς κατὰ τὴν ἐν τῷ **τρόπῳ** περιεχομένην θέλησιν τοῦ δωρητοῦ.—Κωδ. [4. 6] 8 —Πανδ. [39. 5] 18. γ] ἐὰν τέλος ὁ **τρόπος** περιέχῃ παροχὴν εἰς τρίτους δίδεται εἰς αὐτοὺς ὠφέλιμος ἀγωγὴ.—Κωδ. [8. 55] 3—Πανδ. [32] 37 § 3.

2] Ἐπὶ διαθήκης· α] ἐὰν ὁ **τρόπος** ᾗναι ἐπιβεβλημένος εἰς τὸν μόνον ἐγκαταστάντα κληρονόμον, καταναγκάζει αὐτὸν ἢ ἀρχὴ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεώς του, δι' ἐκτάκτων ἀναγκαστικῶν μέτρων· ἐκτὸς ἐὰν ὡσι πλείονες κληρονόμοι ὅτε δύναται ἕκαστος αὐτῶν νὰ καταναγκάσῃ τὸν ἕτερον εἰς ἐκτέλεσιν, β] ἐὰν ὁ **τρόπος** ἐπεβλήθῃ εἰς κληροδόχον ἢ καταπιστευματοδόχον, ὁ κληρονόμος ἐκπροσωπῶν τὸν ἀποθανόντα ὑποχρεοῖ τὸν

κληροδόχον νὰ δώσῃ ἐγγύησιν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ **τρόπου**, δύναται δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ νὰ καταναγκάσῃ τὸν κληροδόχον.—Πανδ. [33. 1] 7 — [5. 3] 50 § 1 — [28. 7] 8 § 6 — [27. 2] 1 § 3 — [35. 1] 92—[35. 1] 40 § 5. 71 προοίμ. § 1 καὶ 2—[40. 5] 48.

Ἐὰν ἡ πλήρωσις τοῦ **τρόπου** ᾖ ὅπωςδήποτε ἀδύνατος, ἀργεῖ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ὑποχρέωσις, ἡ δὲ κληρονομία ἢ ἡ κληροδοσία, ἡ μετὰ τοιοῦτου ὅρου συνδεθεῖσα οὐδόλως ἀποβάλλει τὸ κῦρος καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.—Πανδ. 28. 7] 8 § 7 — Κωδ. [6. 45] 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ.

Παραγραφή λέγεται ἡ διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένου χρόνου κατάργησις τοῦ δικαιώματος, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ τῆς ἀγωγῆς.

Ὅσακις ὁ νόμος δὲν ὀρίζει μακροτέραν ἢ βραχυτέραν παραγραφὴν, πᾶσα ἀγωγή καταργεῖται μετὰ τριακονταετίαν.—Κώδης Θεοδοσιανός. [4. 14] διάταξ. μόνη.—Κωδ. Ἰουστινιανοῦ [7. 39] 3—Βασιλ. [N'. 14] 5. 7.

Δὲν ἐπιτρέπεται σύμβασις δι' ἧς παραιτεῖται τις ἀπὸ τῆς παραγραφῆς πρὶν ἢ συμπληρωθῇ αὕτη, δύναται ὅμως νὰ λάβῃ χώραν παράκλησις ἀπὸ τῆς παραγραφῆς μετὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς.—Πανδ. [2. 14] 38—[50. 17] 45 § 1.

Ἐξαιροῦνται πάσης παραγραφῆς αἱ ἀγωγαὶ περὶ διαιρέσεως κοινοῦ κτήματος, αἱ περὶ διαιρέσεως κληρονομιῶν, καὶ αἱ περὶ κανονισμοῦ ὁρίων ἐπὶ διαχωρίσει αὐτῶν.—Κωδ. [3.] 37 διάταξις τελευταία.—Βασιλ. [N'. 13] 3.

Τῆς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν διαφέρει ἡ διὰ τῆς ἐπὶ μακρὸν χρόνον κατοχῆς ἀπόκτησις τῆς κυριότητος, δηλαδή ἡ **χρησι-δεσποτεία** καθ' ἣν ἀπαιτεῖται νόμιμος τίτλος καὶ καλὴ πίστις.—Κωδ. [3, 32] 24—Βασιλ. [IE'. 1] 103—Κωδ. [7. 14] 6—Βασιλ. [MH'. 10] 12 — Πανδ. [41. 3] 25—Βασιλ. [N'. 3] 23—Πανδ. [41. 4] 7 § 4. 2 § 13—Βασιλ. [N'. 4] 5. 1—Πανδ. [41. 3] 15 § 2.

Ἐναρξίς παραγραφῆς.—Ἡ παραγραφή τῆς ἀγωγῆς ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς προσβολῆς τοῦ δικαιώματος, μεθ' ἧς συμπίπτει ἡ γέννησις τῆς ἀγωγῆς.—Βασιλ. [N'. 11] 12—[N'. 14] 5—Κωδ. [7. 33] 12—[7. 39] 3.

Ἡ παραγραφή ὅθεν ἀρχεῖται.

Ἐπὶ τῶν ἐμπραγμάτων ἀγωγῶν, οἷον τῆς κυριότητος, τῆς ἐμφυτεύσεως, τῆς ἐπιφανείας, τῆς ὑποθήκης κτλ., ἀφ' ἧς στιγμῆς ἕτερος καταλάβῃ τὴν νομὴν τοῦ πράγματος, μὴ συναινοῦντος τοῦ ἔχοντος ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα.—Κωδ. [7. 39] 3.

Ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν, ἅμα παραλειφθῇ ἄκοντος τοῦ δικαιούχου καὶ παρὰ τὴν ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐνοχῆς παραγομένην προσδοκίαν αὐτοῦ, ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐνοχικῆς ὑποχρεώσεως.

Ἐπὶ τῶν ἐξ ἀδίκηματος ἐνοχῶν, ἅμα παρὰ τὸ ἀδίκημα.

Ἐπὶ τῶν ἐξ οἷονεὶ συμβάσεως ἐνοχῶν, ἅμα συμπληρωθῇ τὸ παράγον τὴν τοιαύτην ὑποχρέωσιν γεγονός, λ. χ. ἡ τῆς ἐπιτροπείας ἀγωγή ἅμα περατωθῇ ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐπιτρόπου, ἐπὶ ἀχρεωστήτου, ἅμα γενομένης τῆς ἐκ πλάνης καταβολῆς, ἡ τῆς προικὸς, ἅμα λυθέντος τοῦ γάμου κτλ.—Πανδ. [27. 3] 4 προοίμ.—Βασιλ. [ΛΗ'. 3] 4.

Ἐπὶ τῶν ἐκ συμβάσεων ἐνοχῶν, καθ' ἃς ὁ δικαιούχος οὐδεμίαν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν, ἢ ἀμέσως ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπικειμένην αὐτῷ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἐμπόρων, ἢ τῶν χειροτεχνῶν τῶν πωλούντων τὰ ἐμπορεύματα ἢ τὰ χειροτεχνήματα αὐτῶν, ἅμα τῇ παραδόσει τῶν πωλουμένων.

Ἐπὶ τοῦ ἀτόκου καὶ ἄνευ προθεσμίας δανείου, ἀφ' ἧς ὁ δανειστής ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπὶ ὠρισμένῳ χρόνῳ δο-

θέντος δανείου ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης τοῦ χρησιδανείου καὶ τοῦ κατὰ παράκλησιν συναλλάγματος. — Πανδ. [16. 3] 1 § 22 — Βασιλ. [ΙΓ'. 2] 1.

Ἐπὶ τῆς ἐπὶ ἐπιστροφῇ τοῦ ἐνεχύρου ἀγωγῆς, ἀφ' ἧς ὁ ὀφειλέτης καταβάλλει τὴν ὀφειλήν. — Πανδ. [13. 7] 9 § 3 — Βασιλ. [ΚΕ'. 1] 9.

Ἐπὶ τοῦ ἐντόκου δανείου, εἰ μὲν ὠρίσθη ὁ τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου χρόνος, ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ χρόνου τῆς καταβολῆς καίτοι παραλειπομένης ἐν τῷ μεταξύ τῆς πληρωμῆς τοῦ τόκου, εἰ δὲ δὲν ὠρίσθη ὁ τῆς ἀποδόσεως χρόνος, ἀφ' ἧς στιγμῆς παρελείφθη ἡ καταβολὴ τοῦ συμπεφωνημένου τόκου. — Βασιλ. [Ν'. 14] 8 καὶ 9 — Κωδ. [7. 39] 8 § 4.

Τῷ ἐντόκῳ δανείῳ ταυτίζεται ἡ μίσθωσις, ἡ ἐμφύτευσις καὶ ἡ ἐνοικίασις.

Ἐπὶ τῶν ἀγωγῶν ἐπὶ περιοδικαῖς παροχαῖς ἰσχύει ἡ ἀρχὴ ὅτι ἐὰν παραγραφῇ ἡ κυρία ἀπαίτησις, συμπαραγράφεται καὶ ἡ ἀπαίτησις τῶν παρεπομένων παροχῶν. Ἄν ὅμως ἡ τῆς κυρίας ἀπαιτήσεως ἀγωγὴ ἀπέφυγε τὴν παραγραφὴν π.χ. δι' ἀναγνωρίσεως, αἱ τῶν παρεπομένων παροχῶν ἀγωγαὶ παραγράφονται ἀφ' ἧς ἐγένετο ἐκάστη ἀπαιτητή. — Κωδ. [4. 32] 26 — Βασιλ. [ΚΓ'. 3] 74 — Κωδ. [7. 39] 7 § 6 Βασιλ. [Ν'. 14] 8.

Ἐπὶ δὲ τῶν περιοδικῶν παροχῶν αἵτινες εἶναι τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς ἐνοχῆς π.χ. ἐπὶ τῶν διὰ κληροδοσίας καταληφθεισῶν ἐτησίων προσόδων, ἡ περὶ ἐκάστης αὐτῶν ἀγωγὴ παραγράφεται ἅμα ὡς καταστῇ ἐπιδιωκτὴ.

Ἐπὶ ἐνοχῶν, ὑπὸ αἵρεσιν ἢ προθεσμίαν, ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως ἢ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας. — Βασιλ. [Ν'. 14] 8 — Κωδ. [7. 39] 7 § 4.

Διάρκεια τῆς παραγραφῆς. — Ἡ παραγραφὴ χωρεῖ ἐκ μόνης τῆς ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον παραλείψεως τοῦ δικαιοῦχου, τοῦ ἐνασχῆσαι τὴν ἀγωγὴν, ὅθεν διακόπτεται ἐπὶ μὲν τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἀναγνωρίσεως τῆς ἀπαιτήσεως, οἷον ἐὰν πληρώνη τόκους, λαμβάνη προθεσμίαν, ἐκδίδῃ νέον χρεω-

στικὸν ἔγγραφον κτλ, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ τοῦ νομέως ἀγωγῶν ἅμα τὸ πρᾶγμα περιέλθῃ εἰς ἄλλον νομέα μὴ διατελοῦντα εἰς σχέσιν διαδόχου πρὸς τὸν προκατόχον. — Κωδ. [7. 39] 8 — Βασιλ. [Ν'. 14] 9.

Δὲν διακόπτεται τὴν παραγραφὴν ἀπλῇ πρὸς τὸν ὀφειλέτην μήνυσις ἢ καὶ αὐτὴ ἢ ἐπίσημος διαμαρτυρία.

Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ τῆς ἐνώπιον ἀρμοδίου δικαστηρίου ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἐνάγων παραιτηθῇ αὐτῆς, ἢ ἡ ἀγωγὴ ἀνατραπῇ ἢ ἀπορριφθῇ ὡς ἀνυποστήρικτος. — Κωδ. [7. 21] 7 — Βασιλ. [ΜΗ'. 11] 11.

Ἡ ἀγωγὴ διακόπτεται τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς μόνους τοὺς διαδίκους, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τρίτους.

Ἡ περὶ ἀποδόσεως τοῦ χρέους ἀγωγὴ διακόπτεται τὴν παραγραφὴν καὶ τῆς ὑποθηκικῆς ἀγωγῆς καὶ τ' ἀνάπαλιν. — Βασιλ. [Ν'. 15] 3 — Κωδ. [7. 40] 3.

Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀδυναμία κοινοποιήσεως ἀγωγῆς ἐνεκεν ἀπουσίας, ἀνηλικιότητος, παρὰφροσύνης τοῦ ἐναγομένου, ἢ διότι ἀποδημεῖ τὸ πρόσωπον, ἔχει τὴν ἀδειαν ὁ ἐνάγων νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφὴν προσερχόμενος εἰς τὸν Ἐπίσκοπον ἢ εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν καὶ ἐκθέτων εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν δύναται νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν, ἢ ἐν ἐλλείψει καὶ αὐτῶν καταθέτων δημοσίᾳ ἢτοι τοιχοκολλῶν τὸ τῆς ἀγωγῆς ἔγγραφον ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ ἐναγομένου ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τριῶν μαρτύρων. — Βασιλ. [Ν'. 15] 2.

Ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ διὰ τῆς ἐνώπιον τῶν διαιτητῶν κλήσεως ἢ ἐκουσίας ἐμφανίσεως ἐὰν τὸ συνυποσχετικὸν ἢ συντεταγμένον ἐγγράφως. — Κωδ. [2. 56] 5 § 1 — Νεαρά 93.

Ἡ διὰ τῆς ἐκκρεμοδικίας ἢτοι τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς διακοπὴ φέρει ὡς ἀποτέλεσμα ὅτι ἄρχεται ἀπὸ τῆς τελευταίας διαδικαστικῆς πράξεως νέᾳ παραγραφῇ τεσσαράκοντα ἐτῶν. — Κωδ. [7. 39] 9 — Βασιλ. [Ν'. 14] 10.

Ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς. — Ἡ παραγραφὴ ἀργεῖ (ἀναστέλλεται α') ἐνόσῳ ἢ ἀγωγὴ ἀνήκει εἰς ἀνηβον, ἢ εἰς τὸ ἀπροσπόριστον χρημάτιον ὑπεξουσίου τέκνου, ἢ εἰς ἀνήλικον ἐν γένει ἐὰν

πρόκειται περί παραγραφῆς συντομωτέρας τῶν τριάκοντα ἐτῶν, β'] διαρκούσης τῆς ἀπογραφῆς καὶ τῆς διασκέψεως, ἀναστέλλεται ἡ παραγραφή τῶν κατὰ τοῦ κληρονόμου ἀγωγῶν, γ'] δὲν παραγράφεται ἀγωγή πρὸς διεκδίκησιν ἐντειχισθείσης ὕλης πρὶν καταλυθῇ τὸ οἰκοδόμημα.—Βασιλ. [ΝΣΤ'. 3] 14—[Ι'. 23] 5—Κωδ. [7. 40] 1 § 1—Βασιλ. [Ν'. 15] 1—Κωδ. [6. 61] 4 ἐν τέλει—[2. 41] 5—Βασιλ. [Ι'. 23] 5—Κωδ. [6. 30] 22. § 11—Βασιλ. [ΛΕ'. 18] 22—Πανδ. [41. 1] 7 § 10 καὶ 11—Βασιλ. [Ν'. 10] 7.

Ἡ ἀναστολή τῆς παραγραφῆς διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς διακοπῆς, διότι ἐπὶ τῆς ἀναστολῆς ἅμα ἐκλιπόντος τοῦ κωλύματος ἡ παραγραφή ἐξακολουθεῖ τρέχουσα καὶ συνεχίζεται μετὰ τοῦ πρὸ τοῦ κωλύματος παρελθόντος χρονικοῦ διαστήματος, ἐνῶ ἐπὶ τῆς διακοπῆς ματαιουμένου τοῦ μέχρις αὐτῆς παρελθόντος χρόνου ἄρχεται νέα παραγραφή.

Κατ' Ἀρμενόπουλον ἡ παραγραφή ἀναστέλλεται ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, τῶν παραφρόνων, κωφῶν καὶ ἀλάλων. — Ἀρμενοπούλου. — Βιβλ. 3. τίτλ. 3. τεμάχ. 68.

Οὔτε ἡ καλὴ πίστις εἶναι προσὸν τῆς παραγραφῆς οὔτε ἡ κακὴ πίστις κώλυμα αὐτῆς.

Συμπλήρωσις παραγραφῆς.—Ἡ ἀποσβεστικὴ παραγραφή τῶν ἀγωγῶν εἶναι τριάκοντα ἐτῶν.—Κώδης Θεοδοσιανός. [4. 14] διάταξ. μόνη—Κωδ. Ἰουστινιανοῦ [7. 39] 3—Βασιλ. [Ν'. 14] 5. 7.

Ἀγωγαί τινες ἀποσβέννυνται μόνον μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη.—Τοιαῦταί εἰσιν αἱ ὑπὲρ τῶν ἡγεμονικῶν κτημάτων ἀγωγαί, ὡς καὶ αἱ ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν εὐαγῶν ἰδρυμάτων καὶ ἡ ἐξ ὑποθήκης.—Νεαρά 131. κεφ. 6.-111—Κωδ. [7. 39] 4. 6—[11. 61] 14—[7. 39] 9—Βασιλ. [Ν'. 14 καὶ 15] 7—[ΝΣΤ'. 14] 31—Πανδ. [49. 14] 6 § 1.

Συντομώτερον διχρκοῦσιν αἱ πραιτωρικαὶ ἐξ ἀδικημάτων ἀγωγαί, τὰ παραγγέλματα, αἱ περὶ ἀποκαταστάσεως ἀγωγαί, ἡ μέμψις τῆς ἀστόργου διαθήκης, αἱ ἀγορανομικαὶ κτλ.—Πανδ. [44. 7] 35 πρ.—Βασιλ. [ΝΒ'. 1] 34—[Ε'. 32] 12—Εἰσηγ. [4. 12] πρ.

—Πανδ. [21. 1] 28—Βασιλ. [ΙΘ'. 10] 6—Πανδ. [5. 2] § 8 18. 9—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8.

Ἡ παραγραφή ἄρχεται οὐχὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀλλὰ μετρεῖται καθ' ἡμέρας, ἀριθμεῖται δηλαδὴ καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν συμπίπτει τὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς γεγονός.—Πανδ. [4. 4] 3 § 3—Βασιλ. [Ι'. 4] 3—Πανδ. [2. 12] 8—Βασιλ. [Ζ'. 17] 8—Πανδ. [50. 16] 134—Βασιλ. [Η'. 2] 129.

Ὡς πρὸς τὸ νομικὸν τέλος τῆς παραγραφῆς ἰσχύει ὁ κανὼν ὅτι, ἐὰν διὰ τῆς παραγραφῆς πρόκηται ν' ἀποκτηθῇ δικαίωμα, θεωρεῖται αὕτη συμπεπληρωμένη ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς τελευταίας ἡμέρας, ἐὰν δὲ πρόκηται διὰ τῆς παραγραφῆς ν' ἀπολεσθῇ δικαίωμα ἀπαιτεῖται ἡ παρέλευσις ὁλοκλήρου τῆς τελευταίας ἡμέρας.—Πανδ. [41. 3] 6 καὶ 7—Βασιλ. [Ν'. 3] 6—Πανδ. [50. 16] 132 πρ.—Βασιλ. [Β'. 2] 127—Πανδ. [28. 1] 5—Βασιλ. [ΜΘ'. 3] 5—[ΝΒ'. 1] 6—[Β'. 3] 101—[Ε'. 37] 31—[ΜΕ'. 2] 1—Πανδ. [44. 7] 6.

Μόνον ἐπὶ τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως ἀφήλικος ἡ παραγραφή μετρεῖται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.—Πανδ. [4. 4] 3 § 3—Βασιλ. [Ι'. 4] 3.

Ἐπὶ τῶν βισέκτων ἐτῶν ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα συμπίπτουσα ἐν ἀρχῇ ἢ κατὰ τὴν λήξιν τῆς παραγραφῆς δὲν λογίζεται ὡς χρονικὸν διάστημα ἀλλὰ ταυτίζεται ἐντελῶς τῇ ἐπομένῃ, λογιζομένων νομικῶς ἀμφοτέρων ὡς μιᾶς ἡμέρας.—Ἀρμενοπούλου, περὶ σημασίας ὀνομάτων τίτλ. 3. τιμ. 35—Πανδ. [4. 4] 3 § 3—[50. 16] 98.

Ἡ ἐμβόλιμος ὁμῶς ἡμέρα ἀριθμεῖται χρονολογικῶς ἐπὶ τῶν δικαστικῶν καὶ τῶν διὰ συμβάσεως ὠρισμένων προθεσμιῶν.

Ἐπὶ τῶν ἐνιαυσίων ἢ συντομωτέρων προθεσμιῶν δὲν ἀριθμοῦνται αἱ ἡμέραι καθ' ἃς ὁ μέλλων νὰ ἐπιχειρήσῃ πράξεις ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς κωλύεται ἐκ προσκαίρου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τυχαίου πάντως γεγονότος, οἷον αἰχμαλωσίας, ἀπουσίας, φυλακίσεως, ἡ ἀδυναμίας δι' ἀσθένειαν, τρικυμίαν κτλ.—Κωδ. [2. 21] 8—[2. 33] 7—[7. 3] 3. 4—Πανδ. [43. 17] 1 πρ.—

Βασιλ. [NH'. 17] 1— Πανδ. [43. 16] 1 πρ. § 39—Βασιλ. [Ε'. 17] 1—Πανδ. [4. 2]. 14 § 2—Κωδ. [2. 58] 2—Βασιλ. [Ζ'. 14] 8.

Ἡ ἄγνοια τοῦ δικαιώματος τότε μόνον κωλύει τὴν ἐναρξιν τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς ὅταν ὁ δικαιούχος ἀποδείξῃ ὅτι τῷ ἦτο τοσοῦτον δύσκολον ν' ἀνακαλύψῃ τὴν προσβολὴν ὥστε ἡ δυσκολία αὕτη ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς γνώσεως αὐτῆς.— Βασιλ. [N'. 11.] 12—[N'. 14] 5—Κωδ. [7. 33] 12—Κωδ. [7. 39] 3—Πανδ. [43. 24] 15 § 4 καὶ 5—[3. 6] 6—Βασιλ. [Ε'. 1] 6—Πανδ. [21. 1] 19 § 6. 55—Βασιλ. [ΙΘ'. 10] 55—Κωδ. [4. 58] 2—Βασιλ. [ΙΘ'. 10] 61—Κωδ. [2. 21] 8—Βασιλ. [Ι'. 3] 48—Κωδ. 2. 53] 7—Βασιλ. [Ι'. 34] 7.

Ἐνέργεια τῆς παραγραφῆς.— Ἡ παραγραφή δὲν χωρεῖ αὐτοδικαίως, ἀλλὰ προτείνεται ὡς ἐνστάσις κατὰ τῆς ἀγωγῆς.

Ἡ παραγραφή ἀνατρέπει καὶ ἀποσβέννυσι οὐ μόνον τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα. Μετὰ τὴν παραγραφὴν δηλονότι δὲν ὑπολείπεται οὔτε φυσικὴ ἐνοχή.—Πανδ. [13. 5] 18. 1—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 7] 18—Πανδ. [46. 1] 37—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 1] 37.

Ἐπὶ τῶν πραγματικῶν ἀγωγῶν ἐὰν παραγραφῇ ἡ τῆς κυριότητος ἀγωγή, περιέλθῃ δὲ τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλον νομέα, μὴ ὄντα οὔτε καθολικὸν οὔτε εἰδικὸν διάδοχον τοῦ προηγουμένου, ὁ κύριος τοῦ πράγματος δὲν ἀποκρούεται διὰ τῆς ἐνστάσεως τῆς παραγραφῆς ἐνάγων τὸν νέον νομέα.—Κωδ. [7. 39] 8 § 1—Βασιλ. [N'. 14] 9.

Ἀπαράγραπτοι εἰσὶν αἱ ἐνστάσεις, ἐκτὸς ὅταν συντρέχωσιν ἀγωγή καὶ ἐνστάσις, ἐν ᾗ περιπτώσει συναποσβέννυται μετὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ ἡ ἐνστάσις.—Πανδ. [44. 4] 5 § 6—Βασιλ. [NA'. 4] 6—Κωδ. [8. 36] 5—Βασιλ. [NA'. 4] 22.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΚΕΡΑΙΟΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Ἡ εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασις (ἡ εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν ἐπάνοδος) συνίσταται εἰς τὸ ὅτι νομικὴ πρᾶξις ἰσχυρὰ κατὰ τὸ Ἀστικὸν δίκαιον, ἢ μεταβολὴ ἐννόμου σχέσεως ἐπελθοῦσα κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον συνεπείᾳ παραλείψεώς τινος δύναται, ἂν δι' αὐτῆς προσβάλλωνται τὰ συμφέροντά τινος, νὰ καταργηθῇ τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀποκαθισταμένων τῶν πραγμάτων ὅπως ἦσαν πρὸ τοῦ ἐπιζημίου γεγονότος.—Κωδ. [8. 51] 10—Βασιλ. [NΔ'. 2] 10—Πανδ. [3. 1] 1 § 10—Βασιλ. [H'. 1] 1—Πανδ. [4. 1] 1. 2. 3. 5—Βασιλ. [I'. 4] 26.

Κατὰ τὸ νῦν ἰσχύον Δίκαιον, ἡ τῆς ἀποκαταστάσεως αἴτησις γίνεται ὑπὸ τὸν τύπον συνήθους ἀγωγῆς ἢ ἐνστάσεως, εἰσαγομένης ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τακτικῆς διαδικασίας.

Ἐπὶ πάσης ἀποκαταστάσεως ἀπαιτοῦνται καὶ προϋποτίθενται τὰ ἑξῆς:

1) Ὅτι ἐζημιώθη τις διὰ πράξεως ἢ παραλείψεως, οἷον ἐὰν ἀνεδέχθη τις ὑποχρέωσιν ἄνευ ἀνάγκης, ἢ ἀπώλεσεν ἰδιοκτησίαν, ἢ πραγματικὸν δικαίωμα, ἢ τὴν νομὴν, ἢ ἐγένετο ἔκπτωτος ἀπαιτήσεως ἐνοχικῆς, ἢ προσῆλθεν εἰς ἐπιζήμιον κληρονομίαν ἢς ζητεῖ ν' ἀπαλλαγῇ, ἢ ἀπεποιήθη κληρονομίαν ἣν ἐπιθυμεῖ ν' ἀνακτήσῃ, ἢ παρέλειψεν ὠφέλειαν ἣν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ. Καὶ οὐ μόνον ἐνεκα θετικῆς ἀλλὰ καὶ ἀποθετικῆς ζημίας, ἀρκεῖ ἡ ζημία νὰ μὴ ᾖ ἀσήμαντος.—Πανδ. [4. 4] 1 § 1. 7 πρ.—Βασιλ. [I'. 4] 1. 7—Πανδ. [4. 1] 1. 6—Βασιλ. [I'. 1] 1. 6—Πανδ. [4. 4] 24 § 4, 5 44—Βασιλ. [I'. 4] 24. 44. 45—Πανδ. [4. 4.] 11. § 4. 27 § 1.

34 § 1. 40 πρ.—Βασιλ. [I'. 4] 11. 16. 44—Πανδ. [19. 2] 22 § 3— [4. 4] 40 πρ.—Βασιλ. [I'. 4] 6. 40 πρ.—Κωδ. [2. 40] 1 καὶ 2—Πανδ. [4. 6] 17 πρ. § 1. 41. 27— [4. 4] 1. 9 § 1. 49—Βασιλ. [I'. 4] 1. 9. 49—Κωδ. [2. 48] 1—Βασιλ. [I'. 12.] 1— [I'. 19] 2—Πανδ. [4. 2] 21 § 5. 6—Βασιλ. [I'. 2] 21—Πανδ. [4. 4] 7 § 10. 22. 30—Βασιλ. [I'. 4] 7. 22. 24. 30.

2) Νὰ ὑπάρχη νόμιμος ἀποκαταστάσεως λόγος· τοιοῦτοι λόγοι εἰσί, βία, δόλος, ἀνηλικιότης, ἀπουσία καὶ πλάνη.—Πανδ. [4. 1] 1 καὶ 2—Βασιλ. [I'. 1] 1 καὶ 2—Βασιλ. [I'. 37].

Ἡ εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασις χωρεῖ μετὰ προηγουμένην διάγνωσιν (ἐλευθέραν ἐκτίμησιν) τοῦ δικαστοῦ περὶ τοῦ ἐὰν ὑπάρχη νόμιμος αἰτία τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἐὰν ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος ἦν τι ἀνυπατάς ἢ συμφέρουσα ἢ ἀποκατάστασις, οὕτω λ. χ. ἀνήλιξ ἀποκαθίσταται ἐὰν ἀγοράσῃ κακῆς ποιότητος πρᾶγμα, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐὰν τὸ ἀγορασθὲν καλῆς ποιότητος καταστραφῇ ἐκ τύχης βραδύτερον, διότι ἡ ἀπώλεια αὕτη ἡδύνατο νὰ συμβῇ καὶ παρ' ἐνήλικι.—Πανδ. [4. 1] 3— [4. 4] 11 § 4—Κωδ. [2. 42] 1— [4. 4] 9. § 2, 4 καὶ 5. 14. § 4—Βασιλ. [I'. 4] 9. 11.

Κατ' ἐξαίρεσιν δὲν δίδεται ἀποκατάστασις εἰς κατιόντας κατ' ἀνιόντων, ἐκτὸς ἐὰν ὑπεξούσιον τέκνον ζητῇ ἀποκατάστασιν κατὰ τῆς πράξεως ἣτις κατέστησεν αὐτὸ ὑπεξούσιον, ἢ ἐὰν ζητηθῇ τοιαύτη κατ' ἀνιόντος ὡς ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος.—Κωδ. [2. 42]—Βασιλ. [I'. 24]—Νεαρά 155.

Ἡ ἀπαξ ζητηθεῖσα ἀποκατάστασις δὲν δύναται μετὰ τὴν περὶ αὐτῆς ἀπόφασιν νὰ ζητηθῇ ἐκ νέου διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.—Κωδ. [2. 44] 1. 2. 3—Βασιλ. [I'. 26] 1, καὶ 3.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀποκατάστασις ἐὰν ἡ δι' αὐτῆς ἀνορθωτέα ζημία εἶναι πολλῶ μικροτέρη τῆς γενησομένης εἰς τὸν ἀντίδικον ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀποκαταστάσεως.—Πανδ. [4. 1] 4—Βασιλ. [I'. 1] 4—Πανδ. [4. 4] 24 § καὶ 2—Βασιλ. [I'. 4] 24.

Ὁ παραιτηθεὶς ἐγκύρως τῆς ἀποκαταστάσεως δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ αὐτὴν ἐκ νέου.—Πανδ. [4. 4] 3 § 2. 20. § 1. 21. 30—

Βασιλ. [I'. 4] 3. 20. 21. 30. [IΘ'. 13] 1. 2—Κωδ. [4. 46] 1 καὶ 2.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἀποκατάστασις κατὰ τῆς τριακονταετοῦς ἢ τεσσαρακονταετοῦς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν.—Κωδ. [7. 39] 3—Βασιλ. [N'. 14] 5—Κωδ. [2. 41] 5—Βασιλ. [I'. 23] 5.

Συνέπειαι ἀποκαταστάσεως.—Ἡ ἀποκατάστασις συνεπάγεται ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπαναγωγὴν τῆς προτέρας ἐννόμου καταστάσεως, οἷον—ἐπὶ ἐπιζημιῶν δωρεᾶς ἀνατρέπεται αὕτη, —ἐπὶ ἐπιβλαβοῦς πωλήσεως ἀνήλικος, ἀποδίδεται μὲν αὐτῷ τῷ (ἀνήλικι) τὸ πωληθὲν πρᾶγμα μετὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ παραχθέντων καρπῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνήλιξ ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ ληφθὲν τίμημα μετὰ τῶν τόκων, —ἐπὶ προσομολογήσεως χρέους ἀπαλλάσσεται μὲν ὁ ἀνήλιξ τῆς ὀφειλῆς ἣν εἶχεν ἀναλάβει, ἀλλ' ὁ δανειστὴς ἀνακτᾷ τὴν κατὰ τοῦ πρώτου ὀφειλέτου ἀναιρεθεῖσαν ἀγωγὴν του, —ἐπὶ ἀποδολῆς ἐπωφελοῦς κληρονομίας ὁ ἐπιτυχὼν τὴν ἀποκατάστασιν ἀποκτᾷ ὡς πλαγιαστικὰς ἀπάσας τὰς ἀγωγὰς ἃς ἤθελεν ἀποκτήσει ὡς ἀληθὴς κληρονόμος, —ἐπὶ ἀπολεσθέντων ἢ παραιτηθέντων δικαιωμάτων ὁ ἀποκαταστάς ἀνακτᾷται αὐτά, καὶ ἐὰν εἶχεν ἀναδεχθῇ ὑποχρεώσεις ἀπαλλάσσεται αὐτῶν.—Κωδ. [2. 48] 1—Βασιλ. [I'. 30] 1—Πανδ. [4. 4] 24 § 4. 27 § 1. 40 § 1—Βασιλ. [I'. 4] 24. 27. 40—Πανδ. [4. 6] 28 § 6—Βασιλ. [ΚΓ'. 3] 38— [ΚΣ'. 4] 19. [Δ'. 4] 50— [I'. 4] 50—Πανδ. [46. 2] 19—Κωδ. [2. 48] 1 § 1—Βασιλ. [I'. 30] 1—Πανδ. [4. 4] 7 § 10—Βασιλ. [I'. 4]—Πανδ. [4. 2] 21 § 6—Βασιλ. [I'. 2] 21—Πανδ. [4. 4] 24—Βασιλ. [I'. 4] 24—Πανδ. [4. 6] 28 § 6—Βασιλ. [I'. 35] 28.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιτυχούσης ἀποκαταστάσεως χωροῦσι κατὰ μόνων τῶν κατὰ τὴν δίκην διαδίκων, δὲν βλάπτουσι δὲ οὔτε ὠφελοῦσι τρίτους λ. χ.—Πανδ. [29. 2] 55. 61. [4. 4] 22 προοίμ.—Βασιλ. [I'. 4] 22—Πανδ. [40. 5] 30 § 11—Βασιλ. [ΜΗ'. 4] 30—Πανδ. [4. 4] 29 § 2—Βασιλ. [I'. 4] 29—Πανδ. [4. 4] 48 προοίμ.—Βασιλ. [I'. 4] 48—Πανδ. [4. 2] 14 § 6 καὶ 8—Βασιλ. [I'. 2] 16—Πανδ. [45. 2] 19. [27. 3] 20—προοίμ.— [4. 4] 47 § 1—Κωδ. [2. 26] διάταξις μόνη—Βασιλ. [I'. 4] 47.

Ἐκτὸς ἐπὶ τῶν ἐξῆς θεμάτων·

1] Ἐὰν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀνατραπῇ κυρία ὑποχρέωσις ἐξησφαλισμένη καὶ διὰ παρεπομένων ὑποχρεώσεων, συνανатρέπονται αὗται μετὰ τῆς κυρίας ὑποχρεώσεως καὶ τοὶ οἱ κατ'ἐκείνας ὑπόχρεοι δὲν μετέσχον τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως δίκης.—Πανδ. [3. 3] 51 προοίμ.—[4. 4] 13 προοίμ.—[14. 6] 9 § 3—Κωδ. [5. 71.] 9.

2] Ἐὰν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀναβιώσῃ δικαίωμα ἀναιρεθὲν διὰ παραιτήσεως, ἀνανεώσεως, παραγραφῆς κτλ. ἀναβιοῦσι καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτῷ δικαίωματα κατὰ τῶν ἐγγυητῶν, τῶν κυρίων τῶν ἐνεχύρων κτλ., ἂν καὶ οὗτοι δὲν ἦσαν διάδικοι.—Πανδ. [4. 4] 27 § 2. 50.

3] Ἀποποιηθέντος τοῦ ἐκ διαθήκης κληρονόμου τὴν κληρονομίαν καὶ διὰ τοῦτο ἀκυρωθείσης ἐντελῶς τῆς διαθήκης, ἐὰν ἀποκατασταθῇ ὁ τοιοῦτος κληρονόμος κατὰ τῆς ἀποποιήσεως, ἡ διαθήκη ἀνακτᾷ τὸ κύρος αὐτῆς οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν κληρονομικὴν ἐγκυρότητα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ὀρφανικὴν ὑποκατάστασιν.—Πανδ. [28. 6] 2 § 1 καὶ 3.

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ βλαφθέντος εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατὰστασιν περατοῦται εἴτε διατάττοντος τοῦ δικαστοῦ διὰ τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως ἀποφάσεως τὴν ἐπαναφορὰν τῶν πραγμάτων εἰς ἣν ἦσαν θέσιν πρὸ τοῦ γεγονότος τοῦ ἐκμηδενιζομένου δι' αὐτῆς, οἷον ὅτε διατάττεται ὁ ἀντίδικος τοῦ ἀνήλικος νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ εἰς εὐτελῇ τιμῇ παρ' αὐτοῦ ἀγορασθὲν πρᾶγμα· εἴτε ἐπιτρεπομένης ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν βλαφθέντα τῆς χρήσεως ἢ ἀνακτήσεως ἀπολεσθείσης ἀγωγῆς ἢ ἐνστάσεως, ὅτε δὲν ἐπανορθοῦται ἀμέσως ἡ βλάβη, ἀλλ' ἀνοίγεται ἡ ὁδὸς πρὸς ἐπιδίωξιν τῆς ἀνακτωμένης ἀγωγῆς.—Πανδ. [4. 4] 13 § 1. 24 § 4—[4. 6] 2 προοίμ.—[12. 2] 9 § 4. [21. 2] 39 προοίμ.—Εἰσηγ. [4. 6] § 5—Βασιλ. [1'. 4] 13. 24—Πανδ. [4. 2] 9 § 4. [4. 4] 13 § 1—[4. 6] 28 § 5 καὶ 6. [27. 6] 7 § 3. [3. 3] 46 § 3—Κωδ. [8. 51] 18—Βασιλ. [1'. 35] 28—Κωδ. [4. 29] 16—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 7] 80—Πανδ. [16. 1] 8 § 11 καὶ 13. 32 § 4.

Διάδικοι.—Ἀποκατάστασιν δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ ζημιωθείς καὶ ἂν ἦναι ἀφῆλιξ ἢ ὑπεξούσιος ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ ἢ ὁ πατήρ, πρὸς δὲ οἱ τε καθολικοὶ τοῦ ζημιωθέντος διάδοχοι, οἱ ἐκδοχεῖς τῶν δικαιωμάτων του ὡς καὶ ὁ ἐγγυητὴς τοῦ ἀνήλικος ἐκτὸς ἐὰν ἡσφάλισεν οὗτος κυρίως τὸν ἐκ τῆς ἡλικίας κίνδυνον.—Πανδ. [4. 1] 6. [4. 4] 3 18 § 5. 19. 24 προοίμ. § 2. [4. 6] 35 § 6. [50. 17] 128 § 1. [26. 7] 25—[4. 4] 3 § 4—Βασιλ. [1'. 4] 3—Πανδ. [3. 3] 51 προοίμ.—Βασιλ. [Η'. 2] 51—Πανδ. [4. 4] 13 προοίμ.—Βασιλ. [1'. 4] 13—Πανδ. [46. 3] 95 § 3.

Ἡ ἀποκατάστασις δύναται νὰ ζητηθῇ κατὰ τοῦ εἰς ὃν ἀμέσως περιῆλθε τὸ ἐκ τῆς πράξεως ἢ παραλείψεως ἀπολεσθὲν δικαίωμα περιουσίας· οἷον—ἐπὶ συμβάσεων μὲν ἡ ἀποκατάστασις χορηγεῖται κατὰ τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου, οὐχὶ δὲ κατὰ τοῦ τρίτου νομέως τοῦ πωληθέντος ἢ τοῦ εἰς ἀντάλλαγμα ἢ δωρεὰν δοθέντος πράγματος· ἐπὶ μεταβολῶν τῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων [χρησικτησίας κτλ.] κατὰ τοῦ νομέως—ἐπὶ προσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν, ἢ τῆς ἀποκαταστάσεως αἵτησις ἀπευθύνεται κατὰ τῶν δανειστῶν καὶ τῶν κληροδόχων—καὶ ἐπὶ τῆς ἀποποιήσεως κληρονομίας κατὰ τοῦ ἐν ἐλλείψει τοῦ ἀποποιηθέντος ἀποκτήσαντος αὐτήν.—Πανδ. [4. 4] 9 πρ. 13. 14. 29 § 2. 31. 78 § 1—[4. 6] 23 § 3. 30 § 1. 40 § 1—Κωδ. [2. 20] 3—[4. 4] 10—Βασιλ. [1'. 35] 30.

Κατ' ἐξάίρεσιν ἡ τῆς ἀποκαταστάσεως αἵτησις δύναται ν' ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ τρίτον, α] ἐὰν ὁ ἀμέσως ὑπόχρεος πρὸς ἐπαναγωγὴν τῆς προτέρας καταστάσεως, ἥτοι ὁ ἕτερος συμβαλλόμενος δὲν δύναται οὔτε τὴν βλάβην ν' ἀνορθώσῃ οὔτε ἀποζημιώσιν νὰ παράσχῃ, β] ἐὰν ὁ τρίτος ὁ νεμόμενος τὸ πρᾶγμα ἀπέκτησεν αὐτὸ ἐν γνώσει τῆς γενομένης βλάβης, γ] ἐὰν ὁ ζητῶν τὴν ἀποκατάστασιν ἔχῃ μέγιστον συμφέρον εἰς τὴν ἀνάκτησιν αὐτουσίου τοῦ ἀφαιρεθέντος πράγματος.—Πανδ. [4. 4] 9 πρ. 13 § 1. 14—[4. 6] 17 πρ. [4. 4] 13 § 1. 14—[4. 4] 9 πρ. 49—Κωδ. [2. 29] 1.

Αἰτίαι ἀποκαταστάσεως.—Ἐνεκα βίας· ἡ ἔνεκα βίας ἀποκατάστασις εἶναι παραδεκτὴ καὶ ἀναγκαία καίτοι συντρεχούσης τῆς περὶ φόβου ἀγωγῆς ἐπὶ τῶν ἐξῆς δύο θεμάτων·

α] Ἐὰν ὁ ἐκβιάσας ᾗναι ἀναξιοχρεως, ὅτε ἡ τοῦ φόβου ἀγωγή, καθὼ ἐνοχικὴ ἀποβαίνει ματαία διὰ τὴν συνδρομὴν πολλῶν δανειστῶν, ἐνῶ διὰ τῆς ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως παρεχομένης ἐμπραγμάτου ἀγωγῆς διεκδικεῖται τὸ ἀφαιρεθὲν πρὸ παντὸς ἄλλου δανειστοῦ. — Πανδ. [4. 2] 9 § 3, 4, 6 — Βασιλ. [I'. 2] 9.

β] Ἐὰν ἀναγκασθῇ τις βίᾳ νὰ προσέλθῃ εἰς κληρονομίαν ἢ ν' ἀποποιηθῇ αὐτήν, ἐν ᾗ περιπτώσει ὡς ἐκ τοῦ ἀδήλου τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκβιασθείσης πράξεως, δὲν ἐπαρκεῖ συνήθως ἡ προσωπικὴ ἀγωγή, διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως δὲ ἐπανερχεται ἀπολύτως ὁ παθὼν εἰς τὴν ἡτο θέσιν πρὸ τῆς βίας, ματαιουμένης τῆς προσελεύσεως ἢ ἀποποιήσεως. — Πανδ. [4. 2] 21 § 5 καὶ 6 — Βασιλ. [I'. 2] 21.

Ἕνεκα δόλου. — Ἡ Ἕνεκα δόλου ἀποκατάστασις χωρεῖ ὅπως καὶ ἡ Ἕνεκα βίας ἐπὶ τοῦ ἀναξιοχρέου τοῦ ἀπατεῶνος, ὅτε ὁ παθὼν τὸν δόλον ἵνα μὴ ζημιωθῇ ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν πολλῶν δανειστῶν τοῦ ἀπατεῶνος, δύναται καὶ συμφέρει αὐτῷ νὰ ζητήσῃ ἀποκατάστασιν εἰς ἀκέραιον, καὶ δι' αὐτῆς ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπράγματον ἀγωγήν. — Πανδ. [4. 2] 9 § 4 καὶ 6 — Βασιλ. [I'. 2] 9.

2] Ἐπὶ τῆς ἐπιβλαβοῦς προσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν ἢ τῆς ἐπιζημίου ἀποποιήσεως αὐτῆς. — Πανδ. [4. 2] 21 § 5 καὶ 6 — Βασιλ. [I'. 2] 21.

Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τούτων, ἀποκατάστασις Ἕνεκα δόλου δύναται νὰ ζητηθῇ — α] καὶ ἐπὶ τινων δικονομικῶν σχέσεων μὴ ἔχουσιν νῦν πρακτικὸν κύρος — β] καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ ἀπατεῶν εἶναι ἄλλος παρὰ τὸν ἀντίδικον τοῦ ἐκ τοῦ δόλου ζημιωθέντος, ὁπότε κινεῖται μὲν κατὰ τούτου ἡ περὶ δόλου ἀγωγή ἐπὶ ἀποζημιώσει, δίδεται δὲ καὶ ἀποκατάστασις ἀπέναντι τοῦ ἀθώου ἀντιδίκου, ἐὰν ἡ τοῦ δόλου ἀγωγή ἀποβῇ ἀλυσιτελής διὰ τὸ ἀναξιοχρεὸν τοῦ ἀπατεῶνος. — Πανδ. [1. 10] 3 πρ. — Βασιλ. [Z'. 15] 9 — Πανδ. [2. 10] 3 § 1 — Βασιλ. [Z'. 15] 9 — Πανδ. [11 1] 11 § 2 — 5 — Βασιλ. [MB'. 4] 11 — Πανδ. [11 1] 18 — Βασιλ. [MB'. 4] 18 — Πανδ. [4. 3] 18 § 3 — Βασιλ. [I'. 3] 18.

Ἕνεκα ἀπουσίας. — Ἀποκατάστασις Ἕνεκα ἀπουσίας χωρεῖ,

1] ἂν ἀπώλεσέ τις δικαίωμα Ἕνεκα ἀπουσίας τοῦ ἀντιδίκου του, ἢ διότι δὲν παρεῖχεν οὗτος εὐχέρειαν εἰς τὸ ἐναχθῆναι κρυπτόμενος πρὸς ἀποφυγὴν δίκης, ἢ διότι εἶναι παράφρων, νήπιον, ἢ νομικὸν πρόσωπον. — Πανδ. [4 6] 11. 21 πρ. § 2. 22. 39.

2] ἂν ἀπώλετο δικαίωμα Ἕνεκα ἀπουσίας τοῦ ἀπολέσαντος αὐτό· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἡ ἀποκατάστασις χωρεῖ ἐπὶ ἀπουσίας μὲν ἀπουσίας πάντοτε οἰοσδήποτε καὶ ἂν ᾗ ὁ τῆς ἀπουσίας λόγος εἴτε ἐπαινετός, εἴτε ἀδιάφορος, εἴτε ἀτιμωτικός, καὶ ἔτι δυνάμενος νὰ διορίσῃ πληρεξούσιον παρέλιπε νὰ διορίσῃ τοιοῦτον. — Παν. [4. 6] 26 § 9. 44 — Κωδ. [2. 52] 1 — Βασιλ. [I'. 35] 47 — Πανδ. [4. 6] 26 § 1. Ἐπὶ ἐκουσίας δὲ ἀπουσίας μόνον ἐὰν ᾗτο ἀξιέπαινος ἢ ἄμεμπτος, οἷον, Ἕνεκα δημοσίας ὑπηρεσίας ἢ αἰχμαλωσίας οὐχὶ δὲ καὶ ἂν ᾗτο ἀτιμωτική. — Πανδ. [4. 16] 6. 28 § [4. 1—6] 14 — [2. 11] 2 § 8 — Βασιλ. [Z'. 6] 12.

Διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ταύτης εἰ μὲν ὁ ἀπὼν ἀπώλεσε δικαίωμα κεκτημένον, ἀνακτᾷ τὴν ἐκ τοῦ δικαιώματος τούτου ἀγωγήν· εἰ δὲ ἐκ τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ ἐκωλύθη νὰ ἀποκτήσῃ δικαίωμα, χορηγεῖται αὐτῷ ὡς ὠφέλιμος ἡ ἀγωγή ἣν ᾗθελε ἔχει ἂν ἀπέκτα αὐτὸ πράγματι. — Πανδ. [4. 6] 1. 28 § 5 — Βασιλ. [I'. 25] 28 — Εἰσηγ. [4. 6] § 5 — Πανδ. [4. 6] 17. 41. 42 — Βασιλ. [I'. 25] 17. 41. 43 Ἐξ ἀναλογίας — Βασιλ. [ΚΣΤ'. 7] 39.

Ἕνεκα ἀνηλικιότητος. — Ὅσάκις ἀνῆλιξ ζημιωθῇ ἐκ τινος ἐννόμου πράξεως ἢ παραλείψεως ἣν ἀδυνατεῖ νὰ προσβάλῃ διὰ τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων, δύναται διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πράξεως ἢ παραλείψεως ᾗτον εἰσέτι ἀνῆλιξ νὰ ζητήσῃ ἀποκατάστασιν, καίτοι ἔχων ἄλλα ἐνδिका μέσα ἀποζημιώσεως κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἢ κηδεμόνων αὐτοῦ. — Πανδ. [4. 4] 16 προοίμ. — Βασιλ. [I'. 4] 16 — Κωδ. [2. 25] 3 — Βασιλ. [I'. 7] 3.

Ἡ ἀποκατάστασις αὕτη χωρεῖ καὶ ἂν συνέπραττε κηδεμὼν ἢ ἐξεπροσώπει τὸν ἀνήλικα ἐπίτροπος, ἢ ἐνέκρινεν ἡ Ἀρχὴ τὸ πραττόμενον ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἐν καιρῷ τῆς κυοφορίας συμβᾶσαν ζημίαν. — Κωδ. [2. 24] 2 — Βασιλ. [I. 6] 2 — Κωδ. [5. 71] 11 — Βασιλ. [ΛΗ'. 9] 52.

Ἡ τυχηρὰ ζημία δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀποκαταστάσεως, πλὴν ἐὰν ὁ ἀνῆλιξ ἐπεχείρησε πράγμα φύσει ριψοκίνδυνον.

Δὲν ἀποκαθίσταται ὁ ἀνῆλιξ, 1) ἐὰν δολίως ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι ἐνῆλιξ, 2) ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐκήρυξεν αὐτὸν ἐνήλικα, 3) ἐὰν μετὰ τὴν ἐνήλικιότητά του ἐνέκρινε τὴν πράξιν ρητῶς ἢ σιωπηρῶς, ἢ ἔφηβος ὢν ἐπεκύρωσεν αὐτὴν δι' ὄρκου, 4) ἐὰν ἀποκατασταθεὶς κατὰ τῆς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς γενομένης ἀποδοχῆς ἢ παρχειτήσεως κληρονομίας ἢ κληροδοτήματος, ζητεῖ ν' ἀποκατασταθῇ ἐκ νέου κατὰ τῆς πράξεώς του ταύτης, 5) ἐὰν ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἢ τὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ πληρωμὴ μετὰ προηγουμένην δικαστικὴν ἀπόφασιν.—Κωδ. [2. 43] 1. 2. 3—Βασιλ. [1'. 25] 2. 3—Κωδ. [2. 45] 1. 2. 3—Βασιλ. [1'. 27] 1. 3—Κωδ. [2. 55] 1—Βασιλ. [1'. 36] 1—Κωδ. [2. 31]—Βασιλ. [1'. 13]—Κωδ. [6. 61] 8 § 6—Βασιλ. [ME'. 4] 11—Πανδ. [4. 4] 7 § 9.—Βασιλ. [1'. 4] 7—Κωδ. [2. 28] 1—Βασιλ. [1'. 10] 1—Κωδ. [2. 46] 1 § 2—Βασιλ. [1'. 28] 1—Κωδ. [4. 4] 7—Βασιλ. [E'. 37] 7.

Τὴν προκειμένην ἀποκατάστασιν δύναται νὰ ἐνασκήσῃ ὁ ἀνῆλιξ κατὰ παντὸς προσώπου ζημιώσαντος αὐτὸν διὰ νομικῆς πράξεως καὶ τῶν κληρονόμων του, κηθὼς καὶ κατὰ παντὸς νομέως, ἐὰν ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθῇ ἐντελῶς, ἢ ὁ νομεὺς εἶναι κακῆς πίστεως.—Κωδ. [2. 22] 6. 7—Βασιλ. [1'. 4] 51 52.

Ἐκτὸς τῶν ἀνηλίκων δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀποκατάστασιν οἱ τε κληρονόμοι αὐτῶν καὶ οἱ ἐκδοχεῖς τῶν δικαιωμάτων των, ὡς καὶ ἐκεῖνοι ὧν τὸ δικαίωμα εἶναι ἠνωμένον ἀδιασπᾶστως μετὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνήλικος, καὶ οἱ ἐγγυηταὶ αὐτῶν, εἰ μὴ ἡ ἐγγύησις ἐδόθη ἵνα ἀσφαλισθῇ ὁ δανειστής κατὰ τῶν ἐπιβλαβῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐνδεχομένης τοῦ ἀνήλικος ἀποκαταστάσεως.—Πανδ. [4. 4] 18 § 5—Βασιλ. [1'. 4] 18—Παν. [4. 4] 24 πρ.—Βασιλ. [1'. 4] 24—Ἐξ ἀναλογίας.—Πανδ. [8. 6] 10 πρ.—Βασιλ. [NH'. 6] 18—Πανδ. [45. 1] 72 πρ.—Πανδ. [4. 4] 13 § 1. 23. 24—Βασιλ. [1'. 4] 23. 24.—Κωδ. [2. 24] 1. 2—Βασιλ. [1'. 6] 1. 2—Πανδ. [40. 1] 9—Βασιλ. [MH'. 1] 9—Πανδ. [45. 1] 27—Βασιλ. [MG'. 1] 4—Πανδ. [4. 4] 3 § 4—Κωδ. [2. 24] 1.

Ὅταν ἀφῆλιξ κατὰ ἀφήλικος ζητῇ ἀποκατάστασιν ἰσχύει ἡ ἀρχὴ ὅτι ἐν ἴσῃ αἰτίᾳ κρείσσων ἐστὶν ὁ νεμόμενος.—Πανδ. [4. 4] 34 πρ.—Βασιλ. [1'. 4] 34—Πανδ. [4. 4] 11 § 6—Βασιλ. [1'. 4] 11.

Τὸ προνόμιον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀνηλίκων ἀπενεμήθη εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία.—Πανδ. [31] 78 § 1—Βασιλ. [MA'. 2] 78—Κωδ. [11. 29] 3—[1. 53] 1—[2. 54] 4—Βασιλ. [1'. 36] 4.

Πλάνη.—Ἀποκατάστασιν ἔνεκα μὴ ὑπαιτίου πλάνης δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ πλανηθεὶς ἐπὶ τινων ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένων θεμάτων, τὸ πλεῖστον διονομικῶν.—Πανδ. [4. 1] 1-2—[1. 7] § 2. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς,

1) ἐὰν ὁ κληρονόμος προσῆλθεν ἐκ πλάνης εἰς κληρονομίαν κατὰχρεων ζημιούμενος ἐκ τούτου οὐσιωδῶς.—Εἰσηγ. [2. 19] § 5-6.

2) ἐὰν οἱ δανεισταὶ τῆς κληρονομίας νομίσαντες ἐκ πλάνης τὸν κληρονόμον κατὰχρεων ζητήσωσι τὸν χωρισμὸν τῆς κληρονομικῆς ἀπὸ τῆς τοῦ κληρονόμου ἰδίας περιουσίας, δύνανται νὰ ἀποκατασταθῶσι κατὰ τοῦ ἐπιβλαβοῦς χωρισμοῦ.—Πανδ. [42. 6] 1 § 17—Βασιλ. [Θ'. 7] 38.

3) ἐὰν ἐκ πλάνης ὑπέπεσέ τις εἰς ἀμάρτημα οὗ ἔνεκα ἀφῆλθαι αὐτῷ ἡ κληρονομία καθὰ ἀναξίω, δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποκατάστασιν κατὰ τῆς συγχύσεως δι' ἧς ἀπεσβέσθησαν αἱ κατὰ τοῦ κληρονομηθέντος ἀπαιτήσεις αὐτοῦ καὶ ἀνακτήσῃται οὕτω τὰς ἀπαιτήσεις του ταύτας.—Πανδ. [29. 5] 21 § 1—[34. 9] 7. 17.—[49. 14] 29 § 1—Βασιλ. [NST'. 2] 29—[E'. 42] 8. 17.

Προθεσμία ἀποκαταστάσεως.—Ἡ ἀξίωσις τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως ἀπόλλυται ἐν γένει μὴ ἐνασκηθεῖσα ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν.—Κωδ. [2. 53] 5 πρ. 7—Βασιλ. [1'. 34] 7. Ὁ Ἀρμενόπουλος ἐν Βιβλ. 1. τίτλ. 3 § 18 ἀναφέρει μόνον τὴν τετραετὴ παραγραφὴν τῆς ἀποκαταστατικῆς ἀγωγῆς τῶν ἀφῆλικων. Εἰς τὴν § 15 τοῦ [1. 12] ἀναφέρει τὴν ἀρχαίαν ἐνιαύσιον παραγραφὴν καὶ κατόπιν εἰς τὴν § 16 μνημονεύει πάλιν τῆς τετραετίας. (Κωδ. [2. 53] 7—Βασιλ. [1'. 34] 7—Ἀρμενόπλ. [1. 3] § 13—(ἀπουσία)—Παν.

[46] 1. § 1—Βασιλ. [I'. 35] § 1—Κωδ. [2. 54] 5—Βασιλ. [I'. 36] § 5—Πανδ. [4. 6] 28. § 3—Βασιλ. [I'. 35] § 281).—Οί κληρονόμοι τοῦ βλαφθέντος ἔχουσι τόσον χρόνον πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἀποκαταστατικῆς ἀγωγῆς ὅσος ἀπελείπετο εἰς τὸν ἀποβιώσαντα. Καὶ ἂν μὲν ἦναι ἐνήλικες ἐξακολουθεῖ δι' αὐτοὺς ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς ὑπείσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν, ἂν δὲ ἦναι ἀνήλικες ὁ ὑπολειπόμενος χρόνος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐνηλικιώσεώς των—Πανδ. [4. 4] 19—Κωδ. [2. 53] 5 § 2—[2. 53] 5 § 3, 1—Βασιλ. [I'. 34] 5.

Ἡ τετραετὴς προθεσμία ἄρχεται ἐξότου ἔπαυσεν ἡ αἰτία ἥς ἔνεκα δίδεται ἀποκατάστασις· κατ' ἀφηλίκων τουτέστιν ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητος ἢ ἀπὸ τῆς συγγνώμης ἡλικίας· ἐπὶ τῆς ἀπουσίας ἢ ἄλλων κωλυμάτων, ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔπαυσε τὸ κώλυμα· ἐπὶ δόλου καὶ πλάνης, ἀφ' ὅτου ὁ δι' αὐτῶν ζημιωθείς ἔλαθε γνῶσιν, κα' ἐπὶ τῆς βίας, ἀφοῦ ἔπαυσεν αὕτη.

Ἡ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀνακτωμένη ἐνστάσις, ὡς ἀπαράγραπτος, εἶναι διηνεκῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ.

(ΠΑΡΑΒΑΛΕ ΔΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΠΕΡΙ ΚΩΛΥΜΑΤΩΝ ΓΑΜΟΥ)

Συγγένεια ἐξ αἵματος λέγεται ὁ μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων προσώπων διὰ τῆς γεννήσεως παραγόμενος δεσμός.

Ὁ ἐκ τῆς συγγενείας δεσμός εἶναι διττός· 1) ἡ ἄμεσος ἢ ἔμμεσος καταγωγή τοῦ ἐνὸς ἐκ τοῦ ἑτέρου, 2) ἡ καταγωγή ἀπὸ κοινοῦ γεννήτορος.—Βασιλ. [ME'. 2] 6.

Ἐκ τῆς ἄμεσου ἢ ἐμμέσου γεννήσεως σχηματίζεται ἡ κατ' εὐθεΐαν γραμμὴν συγγένεια, καὶ τὰ συγγενεύοντα πρόσωπα λέγονται ἀνιόντες μὲν ὅταν ἀπὸ τοῦ γεννηθέντος ἀναβαίνει τις πρὸς τὸν γεννήτορα, κατιόντες δὲ ὅταν ἀπὸ τούτου καταβαίνει πρὸς τὸν πρῶτον. Ἐκ τῆς κοινῆς δὲ καταγωγῆς σχηματίζεται ἡ πλαγία γραμμή.

Ἡ συγγένεια εἶναι τόσον ἐγγυτέρω ὥσθ ὀλιγώτεραι, τόσον δὲ ἀπωτέρω ὥσθ πλειότεραί εἰσιν αἱ συνάπτουσαι αὐτὴν γεννήσεις. Ἐκάστη γέννησις ἀποτελεῖ ἓνα βαθμὸν συγγενείας, οἱ βαθμοὶ δὲ ὑπολογίζονται δι' ἀριθμώσεως τῶν μεταξὺ προσώπων μέχρι τοῦ κοινοῦ γεννήτορος συναριθμουμένου καὶ ἐκείνου περὶ τῆς συγγενείας τοῦ ὁποίου πρόκειται.—Πανδ. [38. 10] 10 § 9—Ἀρμενόπ. [4. 8] 1.

Οἱ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς λέγονται ἀμφιθαλεῖς ὅταν κατάγονται ἀπὸ τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα, ἑτεροθαλεῖς ὅταν ἔχωσι κοινὸν τὸν ἓνα μόνον γονέα· ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι σπουδαία ἐπὶ μόνων τῶν ἀδελφῶν· λέγονται δ' οὗτοι ἀμφιθαλεῖς ἂν κατάγονται ἀπὸ τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ὁμοπάτριοι ἂν ἔχωσι τὸν αὐτὸν μόνον πατέρα, ὁμομήτριοι ἂν ἔχωσι τὴν αὐτὴν μόνον μητέρα.

Ἀνιόντες συγγενεῖς λέγονται οἱ γεννήτορες, οἷον πατήρ, μήτηρ, πάππος, μάμμη, πρόπαππος, προμάμμη καὶ καθεξῆς· κατιόντες δὲ συγγενεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες ἐγεννήθησαν παρ' αὐτῶν, οἷον υἱός, θυγάτηρ, ἑγγονος, ἐγγόνη, προέγγονος, προεγγόνη, δισέγγονος, δισεγγόνη, τρισεγγονος, τρισεγγόνη, καὶ καθεξῆς.

Μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ ὑπάρχει συγγένεια πρώτου βαθμοῦ (μία γέννησις), ὁ πάππος εἶναι δευτέρου βαθμοῦ, ὁ πρόπαππος τρίτου βαθμοῦ, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐπὶ τῆς κατιούσης δὲ γραμμῆς ὁ υἱός εἶναι πρώτου βαθμοῦ, ὁ ἑγγονος δευτέρου βαθμοῦ, ὁ προέγγονος τρίτου, ὁ δισέγγονος τετάρτου βαθμοῦ καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἡ ἐκ πλαγίας γραμμῆς συγγένεια ἄρχεται ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς οἵτινες εἰσὶ πρὸς ἀλλήλους δευτέρου βαθμοῦ συγγενεῖς

(δύο γεννήσεις). Ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς ἢ ἐκ πλαγίου συγγένεια προάγεται πρὸς τοὺς θεῖους καὶ ἀνεψιούς. Μέγας θεῖος λέγεται ὁ ἀδελφὸς τοῦ πάππου ἢ τῆς μάμμης, θεῖος ἀπλῶς ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, καὶ μικρὸς θεῖος ὁ πρῶτος ἐξαδελφός τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός· οἱ δὲ ἀνεψιοὶ λέγονται, ἐξανεψιὸς ὁ τοῦ ἀνεψιοῦ ἢ τῆς ἀνεψιάς υἱός, ἀνεψιὸς ἀπλῶς ὁ τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς υἱός, καὶ μικρὸς ἀνεψιὸς ὁ τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου ἢ τῆς πρώτης ἐξαδέλφης υἱός.—Πανδ. [38. 10] 9—Εἰσηγ. [3. 6] πρ. § 1—10.

Οἱ ἀδελφοὶ ὡς εἴρηται εἰσὶ πρὸς ἀλλήλους δευτέρου βαθμοῦ συγγενεῖς· ὁ θεῖος πρὸς τὸν ἀνεψιὸν τρίτου, οἱ πρῶτοι ἐξαδελφοὶ εἰσὶ πρὸς ἀλλήλους τετάρτου βαθμοῦ συγγενεῖς, ὁ μικρὸς θεῖος πρὸς τὸν μικρὸν ἀνεψιὸν πέμπτου βαθμοῦ, οἱ δισεξαδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους μὲν ἕκτου βαθμοῦ, πρὸς τὸν ἀνεψιὸν των δὲ ἑβδόμου βαθμοῦ. Ὁ ἐξαδελφός πρὸς τὸν μέγαν θεῖον τετάρτου βαθμοῦ κτλ.

Ἡ ἐξ αἵματος συγγένεια ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον κατ' εὐθείαν μὲν γραμμὴν, ἥτοι μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων ἐπ' ἄπειρον, ἐκ πλαγίου δὲ μέχρι τοῦ ἕκτου βαθμοῦ περιλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 124.—Κατὰ τὸν ἑβδόμον δὲ βαθμὸν ἀπαγορεύεται ὁ γάμος, ἀλλὰ δὲν διαλύεται τελεσθεῖς. Σύντ. θείων. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 5 σελ. 156.—(Ὁ Ἀρμενόπλ.—[4. 8] 9· ἀποφαίνεται ἀπολύτως ἀπηγορευμένον καὶ τὸν ἑβδόμον βαθμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνοδικοῦ σημειώματος τοῦ Πατριάρχου Λουκᾶ ἐπικυρωθέντος διὰ προστάγματος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ κατόπιν Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου—καὶ ὁ κατὰ τὸ 1839 ἐκδοθεὶς ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου συνοδικὸς τόμος παραδέχεται ὡς ἀπολύτως ἀπηγορευμένον τὸν ἑβδόμον βαθμὸν. Τὴν ἀπόφασιν ἐν τούτοις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τῶν Πατριαρχῶν ἐν ἔτει 1611—ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται μὲν ὁ γάμος κατὰ ἑβδόμον βαθμὸν ἀλλὰ τελεσθεῖς δὲν διαλύεται—οὐδεμία μεταγενεστέρᾳ πράξις ἀνῆρσεν, οὔτε ἢ ἐν τῷ Τόμῳ περὶ Συνοικεσίων τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐν ἔτει 1839 φεβρουαρίου 10 ἐπέχει τόπον ἀναιρέσεως).

Ὁ γάμος ἄρα ἀπαγορεύεται εἰς πρῶτον βαθμὸν, μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνων.

Εἰς δεύτερον βαθμὸν, μεταξὺ ἀδελφῶν.

Εἰς τρίτον βαθμὸν, μεταξὺ θείου ἢ θείας ἀπλῶς καὶ ἀνεψιῶν.

Εἰς τέταρτον βαθμὸν, μεταξὺ πρώτων ἐξαδέλφων.

Εἰς πέμπτου βαθμοῦ, μεταξὺ μεγάλου θείου καὶ ἐξανεψιάς (τῆς θυγατρὸς τῆς ἀνεψιάς), ἔτι δὲ μεταξὺ μικροῦ θείου καὶ μικρᾶς ἀνεψιάς, (τῆς θυγατρὸς τῆς πρώτης ἐξαδέλφης), πρὸς δὲ μεταξὺ μεγάλου θείου καὶ θυγατρὸς τῆς ἐξανεψιάς.

Εἰς ἕκτον βαθμὸν, μεταξὺ δευτέρου ἐξαδέλφου καὶ δευτέρας ἐξαδέλφης, ὡς καὶ μεταξὺ πρώτου ἐξαδέλφου καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς μικρᾶς ἀνεψιάς, ἥτοι τῆς ἐγγόνης τῆς πρώτης ἐξαδέλφης, ὡς καὶ μεταξὺ μεγάλου θείου καὶ τῆς ἐγγόνης τῆς ἐξανεψιάς.

Εἰς ἑβδόμον βαθμὸν, μεταξὺ θείου ἀπλῶς καὶ τῆς δισεγγόνης τῆς ἀνεψιάς· ὡς καὶ μεταξὺ μικροῦ θείου καὶ τῆς ἐγγόνης τῆς ἀνεψιάς· πρὸς δὲ μεταξὺ δευτέρου ἐξαδέλφου καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς δευτέρας ἐξαδέλφης.

Τὰ μὴ νόμιμα τέκνα δὲν συνδέονται διὰ συγγενείας πρὸς τὸν πατέρα καὶ τοὺς πρὸς πατρὸς συγγενεῖς· ὁ τοιαύτος ὅμως ἐξ ἀθεμίτων σχέσεων πηγάζων δεσμός ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον πρὸς τοὺς ἐκ μητρὸς συγγενεῖς, κατ' εὐθείαν μὲν γραμμὴν ἐπ' ἄπειρον, κατὰ τὴν ἐκ πλαγίου δὲ γραμμὴν μέχρι δευτέρου βαθμοῦ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1—Ἀρμενοπλ. [4. 6] 9—Βασ. [ΚΗ'. 5] 7.

[illegible]

Σύνθετος συγγένεια ὑπάρχει ὅταν δύο ἢ πλείότεροι ᾖναι
πρὸς ἀλλήλους κατὰ πλείους λόγους συγγενεῖς.—Πανδ. [38. 10]
10 § 14.

Ἡ συγγένεια αὕτη παράγεται, — 1] ὅταν συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους συζευχῶσι διὰ τοῦ γάμου, — 2] ὅταν τις ἀλληλοδιαδόχως συζευχθῇ μετὰ προσώπων συγγενῶν πρὸς ἄλληλα, — 3] ὅταν συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους συζευχῶσι μετ' ἄλλων προσώπων, συγγενῶν ἐπίσης πρὸς ἄλληλα, — 4] ὅταν ἀνιῶν υἱοθετῇ ἐξ αἵματος συγγενῇ του. λ. χ. συγγενῆς ἐξ αἵματος υἱοθετεῖ τὸν ἔγγονον ἢ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἰς θέσιν υἱοῦ, 5] ὅταν υἱοθετῇ οὐχὶ συγγενῇ του, ἀλλὰ συγγενῇ τῶν ἰδίων αὐτοῦ συγγενῶν, λ. χ. ὁμομήτριος ἀδελφὸς υἱοθετεῖται παρὰ τοῦ πατρικοῦ αὐτοῦ, καθιστάμενος διὰ τῆς τοιαύτης υἱοθεσίας καὶ ὁμοπάτριος τοῦ τέως ὁμομητρικοῦ ἀδελφοῦ, — 6] ὅταν πλείονες οἱ ἐξ ἀρρενογονίας συγγενεῖς υἱοθετῶσι συγγενεῖς ἐξ αἵματος πρὸς ἀλλήλους συγγενεῖς, λ. χ. θεῖος καὶ ἀνεψιὸς υἱοθετοῦνται ὑπὸ δύο ἀδελφῶν, ὃ τε θεῖος καὶ ἀνεψιὸς ἀποβαίνουσι πρὸς ἀλλήλους καὶ πρῶτοι ἐξ ἀδελφοί.

Παρά Ῥωμαίοις οἱ ἐξ αἵματος συγγενεῖς διακρίνονται τῶν ἐξ ἄρρενογονίας τοιούτων. Ἐξ ἄρρενογονίας συγγενεῖς ἦσαν, 1] οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ αὐτοῦ ἀνιόντος διατελοῦντες ἢ διατελέσαν-
τες, ἂν ἀπηλλάγησαν αὐτῆς ἄνευ ἀπωλείας τῶν τῆς ἐξ ἄρρενογο-
νίας συγγενείας δικαιωμάτων, 2] ὅτοι ἤθελον διατελῆ ὑπὸ τὴν
αὐτὴν ἐξουσίαν ἐὰν ἔζη εἰσέτι ὁ συνέχων αὐτοῦ· διὰ τῆς πατρι-
κῆς ἐξουσίας του.—Πανδ. [50. 16] 195. 196—Βασιλ. [B'. 2]
187. 188.

Ἡ συγγένεια αὕτη ὑπάρχει μόνον δι' ἀρρένων, στηρίζεται ἐπὶ τῆς πατρότητος καὶ λύεται διὰ τῆς εἰσσελεύσεως τῶν ὑπ' αὐτὴν διατελούντων εἰς ἄλλην τινὰ οἰκογένειαν, ἥ διὰ τῆς χειραφεσίας — Εἰσηγ. [1. 10] § 3 — Πανδ. [38. 16] 4 — Βασιλ. [ME'. 3] 2.

Ἡ ἐξ ἀρρενογονίας συγγένεια παράγεται καὶ διὰ τῆς υἱοθεσίας.—Πανδ. [1. 7] 23.

Ἡ πρακτικὴ σπουδαιότης τῆς ἐξ ἀρρενογονίας συγγενείας

ἐξέλιπεν ἀφ' ἧς διὰ τῆς Νεαρᾶς 118 ἐπεξετάθη ἡ τε νόμιμος διαδοχή καὶ ἡ νόμιμος ἐπιτροπεία καὶ εἰς τοὺς ἐκ θηλυγονίας συγγενεῖς, διατηρεῖ δ' εἰσέτι πρακτικὴν σημασίαν ἐπὶ μόνῃς τῆς υἰοθεσίας.

Ἀγχιστεία κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν νόμον εἶναι ἡ ἐκ τοῦ γάμου προκύπτουσα σχέσις τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων πρὸς τοὺς φυσικοὺς συγγενεῖς (καὶ οὐχὶ τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας συγγενεῖς ὡς τοιούτους) τοῦ ἄλλου συζύγου.—Καὶ ἐπὶ τῆς ἀγχιστείας ἡ εὐθεῖα γραμμὴ, δηλαδή ἡ σχέσις πρὸς τοὺς ἀνιόντας καὶ τοὺς κατιόντας τοῦ ἐτέρου συζύγου, διακρίνεται τῆς πλαγίας ἥτοι τῆς σχέσεως πρὸς τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς τοῦ ἐτέρου συζύγου.—Πανδ. [38. 10] 4 § 3. 4. 5. 6 8 καὶ 10—Βασιλ. [ME'. 3] 2—Πανδ. [23. 2] 14 § 3 34 § 2—Βασιλ. [KH'. 5] 2—[KH'. 4] 16.

Ἀγχιστεία κατὰ τὸν Βυζαντινὸν νόμον εἶναι καὶ ἡ σχέσις τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων πρὸς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ ἐτέρου.—κανὼν ΝΔ'. τῆς ἐν Τρούλλῳ 5'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου—Βασιλ. [E'. 37] 76.

Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν βαθμῶν τῆς μὲν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ νόμου ἀγχιστείας γίνεται ὡς ἐξῆς· ὁ σύζυγος εἶναι ἀγχιστεὺς τοῦ συγγενοῦς τοῦ ἐτέρου συζύγου κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμόν, καθ' ὃν ὁ ἕτερος οὗτος σύζυγος συνάπτεται πρὸς τὸν ἴδιον συγγενῆ.—Πανδ. [38. 10] 4 § 5—Βασιλ. [ME'. 3] 2. Τῆς δὲ κατὰ τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον ἀγχιστείας ὁ ὑπολογισμὸς τῶν βαθμῶν γίνεται ἀντροιζομένων τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας τοῦ ἐνὸς προσώπου (τοῦ ἐνὸς συγγενοῦς) πρὸς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων, μετὰ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας τοῦ ἐτέρου προσώπου (τοῦ ἐτέρου συγγενοῦς) πρὸς τὸν ἄλλον σύζυγον.—Ἀρμενοπούλου [4. 6] 7—[4. 8] 3. 4. 5.—Εἰς τὴν ἀγχιστείαν ὑπάγεται καὶ ἡ μεταξὺ πατριοῦ μητριοῦς ἐξ ἐνός, καὶ προγόνου ἢ προγόνῃς ἐξ ἐτέρου ὑπάρχουσα σχέσις.

Ἡ ἀγχιστεία εἶναι κώλυμα πρὸς γάμον μεταξὺ τῶν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀγχιστέων ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ· ὡς πρὸς δὲ τοὺς ἐκ πλαγίου ἀγχιστεῖς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ

δικαίου ὁ γάμος μέχρι πέμπτου βαθμοῦ περιλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.—Συνταγ. τόμ. 5. σελ. 424. σελ. 19. τόμ. 6. σελ. 130.—Ὁ ἕκτος καὶ ἑβδόμος βαθμὸς εἶναι κώλυμα πρὸς γάμον ὅταν προέρχεται ἐξ αὐτοῦ σύγχυσις τῶν τοῦ γένους ὀνομάτων.—Ἡ τε πολιτικὴ καὶ κανονικὴ νομολογία ὥρισε τὰ τοῦ ἕκτου βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας ὡς ἐξῆς.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ ἕκτου βαθμοῦ μεγάλη ἐγένετο συζητησις ἐν τε τῇ Πολιτείᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ προκαλέσασα τὸν τόμον τοῦ Σισινίου [997] ὅστις ἀπηγόρευεν αὐτόν· ἡ δὲ ἐπικρατήσασα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ νομολογίᾳ ἑρμηνεία τοῦ τόμου τούτου εἶναι ὅτι κατ' αὐτὸν κωλύεται ὁ ἕκτος βαθμὸς οὐ μόνον εἰς τὰ ρητῶς ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενα θέματα, ἀλλὰ τὸ κώλυμα ἐν γένει χωρεῖ ὅταν ἐκ τοῦ γάμου προέρχεται σύγχυσις τῶν τοῦ γένους ὀνομάτων· ἴδε Σύνταγμ. τόμ. 5. σελ. 11—19. 43 καὶ 46. τόμ. 5. σελ. 424.

1] Ὅταν ὁ ἕκτος βαθμὸς συνάγῃται ἐκ δύο βαθμῶν συγγενείας τῆς μιᾶς οἰκογενείας πρὸς τέσσαρας τῆς ἄλλης, ὁ γάμος ἀπαγορεύεται ἀπολύτως. οἷον—Γάμος δύο ἀδελφῶν μετ' ἐξαδελφῶν. (ἴδε τὴν προηγουμένην σημείωσιν). Κατὰ Ματθαῖον Βλαστάρην ἐν τούτοις δὲν κωλύεται γάμος πάππου καὶ ἐγγόνου μετὰ μεγάλης θείας καὶ ἀνεψιᾶς διὰ τὸ μὴ ἀσύγχυστον τῶν ὀνομάτων, διότι καὶ πάλιν θὰ προσαγορεύωνται πάππος καὶ μάμμη.

2] Ὅταν ὁ ἕκτος βαθμὸς συνάγῃται ἐκ τριῶν βαθμῶν τῆς μιᾶς οἰκογενείας πρὸς τρεῖς τῆς ἐτέρας, ἀπαγορεύεται μόνον ὅταν ὁ θεῖος λάβῃ τὴν ἀνεψιάν καὶ ὁ ἀνεψιὸς τὴν θείαν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ὁ θεῖος λάβῃ τὴν θείαν καὶ ὁ ἀνεψιὸς τὴν ἀνεψιάν.—Συνταγ. τόμ. 6. σελ. 131.

3] Κωλύεται ὁ γάμος τοῦ αὐτοῦ προσώπου μετὰ δύο δισηξαδελφῶν.—Συνταγ. τόμ. 6. σελ. 132—Ἀρμενόπ. [4. 7] 17.

Ὁ ἑβδόμος ἐξ ἀγχιστείας βαθμὸς συνεπάγεται σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων καὶ κωλύει τὸν γάμον, α] ἐπὶ τοῦ ἐνὸς βαθμοῦ ἐν τῇ μιᾷ οἰκογενείᾳ καὶ ἕκτου ἐν τῇ ἐτέρᾳ.—Γάμος πατρὸς καὶ υἱοῦ ἢ μητρὸς καὶ θυγατρὸς μετὰ δισηξαδελφῶν.—Σύνταγ. τόμ. 6. σελ. 131-132.

β] Ἐπὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἐν τῇ μιᾷ καὶ τοῦ τετάρτου ἐν

τῇ ἐτέρᾳ ἐὰν ὑπάρχῃ σύγχυσις.—Γάμος πάππου καὶ προεγγόνου μετ' ἐξαδέλφων.—Σύνταγ. αὐτόθι.—Ἀρμενοπ. [4. 8] 4—δὲν ἐπιτιμᾶται ὁ γάμος θείου καὶ ἀνεψιοῦ μετ' ἐξαδέλφων, ὡς οὔτε ὁ γάμος δύο ἀδελφῶν μετὰ θείας καὶ μικρᾶς ἀνεψιάς.

Ἐν τῷ ἐξῆς διαγράμματι περιλαμβάνονται πάντες οἱ βαθμοὶ τῆς ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας.

Πρῶτος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον μητέρα καὶ θυγατέρα (ἥτις θυγάτηρ θὰ ᾔναι προγόνου του).

Δεύτερος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον μάμμη καὶ ἐγγόνην (ἥτις θὰ ᾔναι προεγγόνου του), ἢ δύο ἀδελφάς. Οὔτε πατὴρ καὶ υἱὸς δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον μητέρα καὶ θυγατέρα.

Τρίτος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον προμάμμη καὶ προεγγόνην, (ἥτις θὰ ᾔναι προεγγόνου του), ἢ θείαν καὶ ἀνεψιάν. Οὔτε πατὴρ καὶ υἱὸς δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον μάμμη καὶ ἐγγόνην, ἢ δύο ἀδελφάς.

Τέταρτος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον προμάμμη καὶ δισεγγόνην (ἥτις θὰ ᾔναι προγονοδισεγγόνου του), ἢ μεγάλην θείαν καὶ ἐξανεψιάν, ἢ δύο πρώτας ἐξαδέλφους.—Οὔτε πατὴρ καὶ υἱὸς δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον προμάμμη καὶ προεγγόνην, ἢ θείαν καὶ ἀνεψιάν. Οὔτε πάππος καὶ ἐγγονος δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον μάμμη καὶ ἐγγόνην, ἢ δύο ἀδελφάς. Οὔτε δύο ἀδελφοὶ λαμβάνουσιν ὡς σύζυγον δύο ἀδελφάς. Οὔτε πάππος καὶ προέγγονος δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον δύο ἀδελφάς, οὔτε δύο ἀδελφοὶ θείαν καὶ ἀνεψιάν.

Πέμπτος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον τὴν προμάμμη καὶ τὴν ἐγγόνην τῆς προεγγόνου αὐτῆς.—ἢ μικράν θείαν καὶ ἀνεψιάν, ἢ μεγάλην θείαν καὶ θυγατέρα τῆς ἐξανεψιάς αὐτῆς.—Οὔτε πατὴρ καὶ υἱὸς δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον προμάμμη καὶ δισεγγ-

γόνην, ἢ μεγάλην θείαν καὶ ἐξανεψιάν, ἢ δύο πρώτας ἐξαδέλφους.—Οὔτε πάππος καὶ ἐγγονος προμάμμη καὶ προεγγόνην ἢ ἀπλὴν θείαν καὶ ἀνεψιάν.

Ἑκτος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον κωλύεται ὡς εἴρηται ὁ γάμος ὅταν ἐξ αὐτοῦ ἐπέρχεται σύγχυσις ὀνομάτων ὡς ἐξῆς.

Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον τὴν προμάμμη καὶ τὴν προεγγόνην τῆς προεγγόνου τῆς, ἢ δύο δευτέρας ἐξαδέλφους.—Οὔτε πάππος καὶ ἐγγονος προμάμμη καὶ δισεγγόνην.—Οὔτε πάππος καὶ ἐγγονος δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς σύζυγον δύο πρώτας ἐξαδέλφους.—Οὔτε πρόπαππος καὶ δισεγγονος δύο ἀδελφάς.—Οὔτε δύο ἀδελφοὶ μεγάλην θείαν καὶ ἐξανεψιάν.—Οὔτε θεῖος καὶ ἀνεψιὸς θείαν καὶ ἀνεψιάν, ἐκτὸς ἐὰν ὁ μὲν θεῖος λαμβάνῃ τὴν θείαν καὶ ὁ ἀνεψιὸς τὴν ἀνεψιάν.—Οὔτε δύο θεοὶ τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἀνεψιάς.

Ἑβδομος βαθμὸς ἀγχιστείας.—Καὶ κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον ἐπίσης κωλύεται ὁ γάμος ὅταν ἐξ αὐτοῦ ἐπέρχεται σύγχυσις ὀνομάτων.

Τὸ αὐτὸ δηλαδὴ πρόσωπον δὲν λαμβάνει ἀλληλοδιαδόχως ὡς σύζυγον πρώτην ἐξαδέλφην καὶ τὴν προεγγόνην τῆς πρώτης ἐξαδέλφου τῆς, ἢ δευτέραν ἐξαδέλφην καὶ τὴν θυγατέρα τῆς δευτέρας ἐξαδέλφου τῆς.—Οὔτε πατὴρ καὶ υἱὸς δύο δευτέρας ἐξαδέλφους. Οὔτε πρόπαππος καὶ προέγγονος δύο πρώτας ἐξαδέλφους.

Ἐκ τριγενείας συγγένεια.—Τριγένεια εἶναι ἡ διὰ δύο γάμων συναπτομένη συγγένεια τριῶν οἰκογενειῶν.

Κατ' αὐτὴν ὑπολογίζονται οἱ δύο σύζυγοι ὡς ἀποτελοῦντες δύο βαθμοὺς ὅταν ἡ ἐκ τριγενείας σχέσις ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν τοῦ ἐνὸς συζύγου καὶ τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν τοῦ ἄλλου. Ἐὰν δὲ ἡ τριγένεια παράγῃται ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἓνα σύζυγον ἀγχιστείας καὶ τῆς πρὸς τὸν ἕτερον ἐξ αἵματος συγγενείας, οἱ δύο σύζυγοι ἀποτελοῦσιν ἓνα βαθμόν.

Κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν Νόμον κώλυμα πρὸς

γάμον ἀποτελεῖ μόνον ὁ πρῶτος βαθμὸς τῆς τριγενείας.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 3—Πανδ. [23. 2] 15. 65. Κατὰ συνήθειαν ὁμοῦς ἐπεκράτησε νὰ κωλύηται καὶ ὁ δεύτερος καὶ τρίτος βαθμὸς.—Ματθαῖος ὁ Βλαστάρης ἐν τῷ Συντάγματι τῶν ἱερῶν κανόνων [ἴδε Σύνταγμα Ῥάλλη καὶ Ποτλῆ—τόμ. 7'. σελ. 133] ἀναφέρει ὅτι ἡ μεταγενεστέρα πρᾶξις ἐξέτεινε τὸ ἐκ τριγενείας κώλυμα μέχρι τρίτου βαθμοῦ. Τὸ Πηδάλιον στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀποφάνσεως τοῦ Βλαστάρη. Καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος ἐν Βιβλ. 4. τίτλ. 8. § 5. ἀντιγράφει τὰ αὐτά, ὡς καὶ ὁ Τόμος τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τῷ 1839.

Διάγραμμα τριγενείας.—**Βαθμὸς πρῶτος.**—Ὁ πατριὸς δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τοῦ προγόνου του τὴν σύζυγον· οὔτε ἡ μητριὰ νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τῆς προγονῆς της τὸν σύζυγον.

Βαθμὸς δεύτερος.—Ὁ ἀδελφὸς δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τοῦ γαμβροῦ του τὴν δευτέραν σύζυγον.

Βαθμὸς τρίτος.—Ὁ πατριὸς δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν προγόνην τῆς προγόνῆς του, ἢ τὴν προγόνην τοῦ γαμβροῦ του. Οὔτε πατριὸς καὶ προγονὸς δύνανται νὰ νυμφευθῶσι δύο ἀδελφάς. Οὔτε δύο ἀδελφοὶ πενθερὰν καὶ νύμφην. Οὔτε ὁ γυναικάδελφος τὴν σύζυγον τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ του. Οὔτε πατὴρ καὶ θυγάτηρ νύμφην καὶ ἀνδράδελφον.

Κωλύεται δὲ προσέτι ὁ γάμος καὶ μεταξὺ προγόνων, καθὼς λογιζομένων εἰς σχέσιν ἀδελφῶν.

Μνηστεία.—Μνηστεία εἶναι ἡ ὑπόσχεσις μέλλοντος γάμου.—Ἐὰν ἡ μνηστεία συναφθῇ μεταξὺ ἐφήβων μετὰ ἱερᾶς εὐλογίας, ἀπαγγείλαντος τουτέστι κατ' αὐτὴν τοῦ ἱερέως τὰς συνήθεις εὐχὰς πρὸς τοὺς μνηστευομένους, ἐπιφέρει αὕτη τὰ αὐτὰ πρὸς γάμον κωλύματα ὡς καὶ ὁ τελεσθεὶς γάμος.—Σύνταγ. τόμ. 5. σελ. 52 καὶ ἐπομ.—Νεαρά 13. Νεαρά 24. Νεαρά 31. καὶ Νεαρά 109 τοῦ Λέοντος.

Ἐὰν δὲ ἡ μνηστεία συνήφθῃ ἄνευ ἱερᾶς εὐλογίας ἢ μεταξὺ ἀνήβων δὲν ἐπιφέρει εἰμὴ τὰ ἐξῆς κωλύματα.—Εἰσηγ. [1. 10]

§ 2—Πανδ. [23. 2] 12 § 1 καὶ 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1—Πανδ. [23. 2] 14 § 4—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 2—Ἀρμενόπ. [4. 4] 15.

α] ἀπαγορεύεται ὁ γάμος τῆς μνηστῆς μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ μνηστῆρος,

β] τοῦ υἱοῦ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ πατρὸς,

γ] τοῦ ἀδελφοῦ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ ἀδελφοῦ του,

δ] τοῦ μνηστῆρος μετὰ τῆς μητρὸς τῆς μνηστῆς του.

Ἐξ οἷονεὶ ἀγγιστείας ἀπαγορεύεται ὁ γάμος μετὰ τοῦ διεzeugμένου συζύγου καὶ τῶν μετὰ τὴν διάζευξιν τεχθέντων μετ' ἄλλου ἀνδρὸς τέκνων τῆς πρώην συζύγου.—Αὐτόθι.

Νομικὴ συγγένεια—εἶναι ἡ παραγομένη ἐκ τῆς υἱοθεσίας.

Ἡ υἱοθεσία ὡς εἴρηται παράγει νομικὴν σχέσιν μετὰ τοῦ θετοῦ τέκνου καὶ τῶν ἐξ ἀρρενογονίας μόνον συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρὸς, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν ἐκ θηλυγονίας συγγενῶν αὐτοῦ.—Πανδ. [1. 7] 23.

Τὰ δὲ μετὰ τοῦ θετοῦ τέκνου καὶ τῶν ἐξ ἀρρενογονίας συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρὸς αὐτοῦ κωλύματα πρὸς γάμον, ἐκτείνονται μέχρι τῶν βαθμῶν τῆς φυσικῆς συγγενείας.

Τὰ ἐκ τῆς υἱοθεσίας κωλύματα ὑπάρχουσι μόνον ἐνόσω ὑφίσταται ἡ υἱοθεσία· μετὰ τὴν λύσιν δ' αὐτῆς ἰσχύουσι μόνον τὰ ἐξῆς κωλύματα.

Κωλύεται ὁ γάμος τοῦ θετοῦ τέκνου α'] μετὰ τοῦ θετοῦ ἀνιόντος, β'] τῆς συζύγου τοῦ θετοῦ ἀνιόντος, γ'] τῶν γνησίων τέκνων τοῦ θετοῦ πατρὸς, καὶ δ'] ὁ γάμος τοῦ θετοῦ πατρὸς μετὰ τῆς συζύγου τοῦ υἱοθετηθέντος.—Εἰσηγ. [1. 10] § 1—Πανδ. [23. 2] 14 πρ. § 1 καὶ 4. 55—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 8. Ἀρμενόπλ. [4. 1] 19—Νεαρά Λέοντος 24 καὶ 89.

Κωλύεται ἐπίσης ὁ γάμος λόγῳ κοσμιότητος καὶ εὐσχημοσύνης καὶ οὐχὶ ἔνεκα συγγενείας μετὰ τοῦ θετοῦ τέκνου καὶ τῆς μητρὸς καὶ ἀδελφῆς τοῦ θετοῦ πατρὸς.—Πανδ. [1. 7] 23—Εἰσηγ. [1. 10] § 5.

Δὲν κωλύεται ὁμοῦς ὁ γάμος τοῦ θετοῦ υἱοῦ μετὰ τῶν ἐκ θηλυγονίας συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρὸς, τουτέστιν ὁ γάμος τοῦ θε-

τοῦ υἱοῦ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς θετῆς μητρὸς, ἢ τῆς θυγατρὸς τῆς θετῆς ἀδελφῆς του, ἢ ὁ γάμος αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐπὶ μητρὶ ἐτεροθαλοῦς ἀδελφῆς τοῦ υἱοθετοῦντος. — Εἰσηγ. [1. 10] 3— Πανδ. [23. 2] 12 § 3.

Πνευματικὴ συγγένεια εἶναι ἡ παραγομένη ἐκ τῆς ἀναδοχῆς τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος.

Κατὰ τὸν Βυζαντινὸν Νόμον ἀπαγορεύεται ὁ γάμος α) μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ ἀναδεκτῆς τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, β) τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς ἀναδεκτῆς τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. — Βασιλ. [KH'. 5] 14— Νεαρ. 26— Σύνταγ. τόμ. 1. σελ. 303— αὐτόθι τόμ. 6. σελ. 138— Κωδ. [5. 4] 26. 28.

Κατὰ τινὰ γνώμην ἐν τούτοις στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ΝΓ'. κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ ἑκτῆς Συνόδου, καθ' ὃν «μείζων ἢ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας», τὸ ἐκ τῆς πνευματικῆς συγγενείας κώλυμα πρέπει νὰ ἐκτείνηται ἐφ' ὅσον καὶ τὸ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας.

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τῆς ἐπὶ Πατριάρχου Νικολάου ἐκδοθείσης Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ὁ μετὰ τῶν κατιόντων τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἀναδεκτῆς γάμος κωλύεται ἐκτὸς τῶν προρρηθέντων τριῶν βαθμῶν καὶ εἰς τὸν τέταρτον, πέμπτον, ἕκτον καὶ ἑβδομον ὡς ἐξῆς. — Σύνταγ. τόμ. 2. σελ. 430. τόμ. 4. σελ. 482. τόμ. 5. σελ. 442. 138, καὶ τόμον τοῦ 1839 τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ΣΤ'.

Εἰς ἑβδομον βαθμὸν κωλύεται ὁ γάμος τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀναδεκτῆς, ὡς καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἐγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς.

Εἰς ὅκτον βαθμὸν κωλύεται ὁ γάμος τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἐγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς ὡς καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς προεγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς.

Εἰς ἑκτὸν βαθμὸν κωλύεται ὁ γάμος τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς προεγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς ὡς καὶ τοῦ προεγγόνου τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς ἐγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς ὡς καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς διεγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς.

Εἰς ἑβδομον βαθμὸν ὁ γάμος μετὰ τοῦ ἐγγόνου τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς τριεγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς ὡς καὶ ὁ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς ἀπεγγόνης (τεταρτεγγόνης) τῆς ἀναδεκτῆς, ὡς καὶ ὁ τοῦ προεγγόνου τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς προεγγόνης τῆς ἀναδεκτῆς.

Ὁ γάμος εἶναι ἀκώλυτος μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀναδόχου ἐκ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας ἀναδεχθέντων τέκνων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΓΑΜΟΥ.

Κατὰ τοὺς Ῥωμαίους καὶ Βυζαντινοὺς, γάμος ἐστὶν «ἄνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια καὶ συμπλήρωσις τοῦ βίου παντός». — Πανδ. [23. 2] 1 — Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 1 — Εἰσηγ. [1. 9] § 1. — Ὁ ὀρισμὸς οὗτος δύναται νὰ παραφρασθῇ οὕτω «γάμος ἐστὶν ὁ ἀμοιβαία συναινέσει σύνδεσμος ἄνδρὸς καὶ γυναικὸς καθ' ὃν ἐκάτερος μετέχει τῆς τοῦ ἐτέρου ὑπάρξεως οὐ μόνον φυσικῶς διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν φύλων, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς, συμμεριζόμενος ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀφοσιώσει πάσας τὰς βιωτικὰς περιπετείας τοῦ ἐτέρου».

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν προσέθηκεν εἰς τὸν σύνδεσμον τοῦ γάμου τὸ σπουδαῖον στοιχεῖον τοῦ μυστηρίου καὶ οὕτω ἡγίασεν αὐτόν.

Οὐσιῶδες τῆς συνάψεως τοῦ γάμου προσόν, οὗ ἄνευ καθίσταται οὗτος ἄκυρος εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ ἱερέως τέλεις τοῦ ἱεροῦ μυστη-

ρίου τοῦ γάμου.—Εὐαγγέλ. κατὰ Ματθαῖον [19. 4]—κατὰ Μάρκον [10. 4]—[10. 11]—κατὰ Λουκᾶν [16. 18]—Παῦλος πρὸς Κορινθίους Α. 6. 7. 11.—Νεαρὰ Λέοντος 89.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἱερολογία γάμου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ καὶ καθιρέσεως τοῦ παραβάτου ἱερέως ἄνευ προηγουμένης ἐγγράφου ἀδείας τοῦ κατὰ τόπον, ἔνθα τελεῖται ὁ γάμος, Ἐπισκόπου.—Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τόμ. 5. σελ. 8. 35. 39. 98, ἐν ἐκδόσει Ῥάλλη καὶ Ποτλῆ—ἴδε αὐτόθι ἐν τόμῳ 2. σελ. 500 καὶ ἐπομ. καὶ τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην διάταξιν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Ἡ ἱερολογία δὲν καλύπτει τὰς ἀκυρότητας τοῦ γάμου τὰς ἐκ τῶν κωλυμάτων συναγομένας, δι' ὃ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου προηγεῖται ἡ ἔρευνα περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ οὐ κωλυμάτων.

Ἀκυρος εἶναι ὁ γάμος ἂν οὗτος ἐτελέσθῃ ἄνευ ἀδείας τοῦ Ἐπισκόπου.

Ὁ γάμος ὡς δεσμός ἐκούσιος ἐλευθέρων συγκροτεῖται ἐξ ἀμοιβαίας συναινέσεως τῶν νυμφευομένων.

Οἱ αὐτεξούσιοι δὲν χρῆζουσιν τῆς συναινέσεως ἄλλων.—Πανδ. [23. 2] 25—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 14—Ἀρμενοπλ. [4. 4] 12.

Ἡ συναίνεσις τῶν ὑπεξουσίων δὲν ἀρκεῖ πρὸς τέλεσιν γάμου ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν ἀνιόντων αὐτῶν πατρὸς ἢ πάππου.—Κωδ. [5. 4] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 2. 14. 17. 27—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 3—Ἐπαναγωγή ΙΔ'. 3—Φωτίου Νομοκάνων Γ'. 9—Σύντγ. θείων καὶ ἱερ. καν. τομ. Α'. σελ. 310—Εἰσηγ. [1. 10] πρ.

Ἐπὶ τοῦ γάμου τῶν ἐγγόνων ἀπαιτεῖται πρὸς τῇ συναινέσει τοῦ πάππου, εἰς οὗ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν διατελοῦσι, καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ υἱοῦ, οὗτινος τὸ τέκνον πρόκειται νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον· ἐπὶ γάμου ἐγγόνης δὲν εἶναι ἀναγκασία καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ ὑπεξουσίου πατρὸς αὐτῆς.—Πανδ. [23. 2] 3.

Ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς διαφωνῇ πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πατρὸς δὲν γίνεται γάμος, ἡ σιωπὴ δὲ τοῦ υἱοῦ λογίζεται ὡς ἄρνησις.—Κωδ. [5. 4] 14—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 32—Ἀρμενόπ. [4. 1] 7—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 9. σχολ.—Σύνταγ. θείων καὶ ἱερ. καν. τομ. 6. σελ. 184.

Καὶ τῆς ὑπεξουσίας θυγατρὸς ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις, ἀλλ' ἡ σιωπὴ αὐτῆς λογίζεται συγκατάθεσις καὶ τότε μόνον τῇ ἐπιτρέπεται ν' ἄρνηθῇ τὴν συναίνεσιν τῆς ὅταν ὁ πατὴρ ἐκλέγῃ πρόσωπον ἀνάξιον ἢ αἰσχρὸν.—Πανδ. [23. 1] 11—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 9—Πανδ. [23. 1] 12—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 10—Ἀρμενοπλ. [4. 1] 6.

Ἐὰν ὁ πατὴρ ἐναντιοῦται ἄνευ λόγου εἰς τὸν γάμον τῶν ὑπεξουσίων ἢ ἐξ ἀμελείας δὲν ἐπιδιώκει τὰς περιστάσεις τῆς ἐν γάμῳ ἀποκαταστάσεως αὐτῶν ἀναπληροῦται ἡ συναίνεσις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Δικαστικῆς Ἀρχῆς.—Πανδ. [23. 2] 19—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 11—Ἀρμενόπλ. [1. 4] 10. 25.

Ὁ πατὴρ δύναται νὰ ἄρνηθῇ τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον τῆς ἀνηλίκου ὑπεξουσίας θυγατρὸς του, ἐὰν ἀναφέρῃ σπουδαίους λόγους ἀποποιήσεως, ἢ δὲ κόρη ὠθουμένη ἐκ τυφλοῦ πάθους ἐπιμένη νὰ συνάψῃ δυστυχῇ γάμον.—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 10. 11—Πανδ. [23. 1] 12.

Ὁ πατὴρ δὲν δύναται ν' ἀποκληρώσῃ τὴν θυγατέρα του συζευχθεῖσαν ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτοῦ, ὅταν μέχρι τοῦ 25ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς δὲν ἐφρόντισε νὰ νυμφεύσῃ αὐτήν.—Νεαρ. 115. κεφ. 3 § 11.—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 25.

Ἐὰν ὁ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἔχων ἀνίων ἐγκρίνῃ βραδύτερον τὸν ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτοῦ συναφθέντα γάμον, αἴρεται ἡ ἀκυρότης τοῦ γάμου καὶ κυροῦται ἐξ ἀρχῆς οὗτος, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇται ἐπανάληψις τῆς ἱερολογίας.—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 2—Σύνταγ. θ. καὶ ἱερ. καν. τομ. 4. σελ. 182. 189.

Οἱ υἱοὶ ἅμα γενόμενοι αὐτεξούσιοι δὲν χρῆζουσιν τῆς πατρικῆς συναινέσεως.—Πανδ. [23. 2] 25—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 14—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 12.

Ἐπίσης δύνανται νὰ συνάψωσι γάμον καὶ ἄκοντος τοῦ πατρὸς αἱ ἀνήλικες θυγατέρες μετὰ τὴν χειραφεσίαν αὐτῶν.—Πανδ. [23. 1] 10. 11—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 8—Ἀρμενόπλ. [1. 4] 17—Βασιλ. [ΛΗ'. 4] 34—Σύνταγ. θ. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 6. σελ. 157.

Ἡ πατρικὴ συναίνεσις εἶναι περιττὴ 1] ἐπὶ αἰχμαλωσίας ἢ ἀφανείας τοῦ πατρὸς, ὅτε τὸ τέκνον ὁρεῖται νὰ περιμείνῃ ἐπὶ τρία

ἔτη τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν συντρέχωσι λόγοι πείθοντες ὅτι ἡ τοῦ τέκνου ἐκλογή θέλει τύχει τῆς τοῦ πατρὸς ἐπιδοκιμασίας, 2] ἐπὶ φρενοβλαβίας τοῦ πατρὸς ὅτε ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ πάππος· ἐν ἐλλείψει δὲ τούτου ἡ πατρικὴ συναίνεσις ἀναπληροῦται ὑπὸ τῶν κατ' ἐπαρχίας ἀρχόντων καὶ Ἐπισκόπων τῇ συμπράξει τοῦ τε κηδεμόνος τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἐπισημοτέρων συγγενῶν, κατὰ δὲ τὰ ἐπικρατοῦντα νῦν ἀκούεται ἡ γνώμη τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου οὗ ἡ γνωμοδότησις ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.—Πανδ. [23. 2] 9 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 7—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 7—Εἰσηγ. [1. 10] πρ.—Πανδ. [23. 3] 9—Κωδ. [1. 4] 28—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 19—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 7—[4. 1] 22. Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τομ. 5. σελ. 38.

Κατὰ τὴν ἐκλογήν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἀπαιτεῖται καὶ ἡ συναίνεσις τῆς μητρός, μόνον ἐπὶ διαφωνίας κρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ πατρὸς.—Κανὼν 38 τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 182.

Οἱ ὀρφανοὶ ἔφηβοι ἀνήλικες (ὑπὲρ τὰ 14 ἔτη) δύνανται νὰ συνάψωσι γάμον καὶ ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ κηδεμόνος αὐτῶν.—Κωδ. [5. 4] 8. Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 12. 29—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 11.

Ἐπὶ δὲ τῶν ὀρφανῶν θηλέων ἐφήβων ἀνηλίκων (ὑπὲρ τὰ 12 ἔτη) δέον νὰ συναίνεσωσιν ἢ τε μήτηρ, οἱ ἐγγύτεροι συγγενεῖς καὶ ὁ κηδεμὼν· ὑπαρχούσης δὲ ὑπονοίας μὴ οἱ συγγενεῖς κωλύσωσι τὸν γάμον ἵνα μὴ τοὺς διαφύγῃ ἡ κληρονομία τῆς κόρης, καλοῦνται πρὸς διάτκεψιν ἐκαῖνοι μόνον ἐκ τῶν συγγενῶν ὅσοι δὲν ἔχουσι κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτῆς.—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 20—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 3 καὶ 4.

Τὰ διὰ πλήρους υἱοθεσίας υἱοθετηθέντα τέκνα καὶ τὰ νομοποιηθέντα ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς διατάξεις εἰς ἃς καὶ τὰ ἐξ αἵματος τέκνα.—Ἀλλὰ ἐπὶ τῶν εἰς υἱοθεσίαν τέκνων δὲν ἀπαιτεῖται καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν γονέως.

Ἡ βία ἀναιροῦσα τὴν θέλησιν καθίστησιν ἄκυρον τὸν γάμον· λαμβάνει δὲ χώραν βία ἢ ὅταν ἀπειλῇται ἡ ζωὴ τοῦ νυμφευομένου καὶ ἐκβιάζεται οὕτω γάμος, ἢ ἐὰν ὁ πρεσβύτερος ἀναγκασθῇ

διὰ βίας νὰ εὐλογῇτῃ γάμον ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Ἐπισκόπου.—Κωδ. [5. 4] 14—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 32—(Ἄν ὅμως ὁ ὑπεξούσιος ἐνδῶσῃ εἰς τὸν πατέρα νυμφευόμενος ἐκείνην ἣν δὲν προαιρεῖται νὰ ἔγῃ σύζυγον λογίζεται συγκατατεθείς).—δρα. Πανδ. [23. 2] 21. 22—Κωδ. [5. 4] 4—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 32—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 23.

Ἡ πλάνη περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου ἀποκλείει ὠταύτως τὴν θέλησιν, ἀλλὰ δέον νὰ ᾖ οὐσιώδης· δὲν ἐπιφέρει δὲ ἀκυρότητα τοῦ γάμου ἡ πλάνη περὶ τὰς ιδιότητες τοῦ προσώπου εἴτε ἀναφέρεται αὕτη εἰς τὰς φυσικὰς ιδιότητες, εἴτε εἰς τὰς ἡθικὰς καὶ κοινωνικὰς οἷον τῆς τάξεως, τοῦ γένους, τοῦ χαρακτῆρος κτλ.—Πανδ. [50. 17] 116. § 2—Βασιλ. [Β'. 3] 116.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΠΟΛΥΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΓΑΜΟΝ.

(ΠΑΡΑΒΑΛΕ ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΚΕΦ. ΠΕΡΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ)

Ἀπολύτως ἀνίκανοι πρὸς γάμον εἰσὶ 1] οἱ μὴ ἔχοντες τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀπαιτουμένην σωματικὴν ἀνάπτυξιν, ἥτοι α] οἱ ἄνηβοι, οἱ μὲν ἄρρενες μέχρι τοῦ 14 ἔτους, αἱ δὲ θήλειαι μέχρι τοῦ 12 ἔτους· ὁ γάμος αὐτῶν εἶναι ἄκυρος καὶ δὲν ἰσχύει οὔτε ὡς ἀρραβῶν ἐὰν οὗτος δὲν προηγήθῃ.—Ἡ προβεβηκυῖα ὅμως ἡλικία δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον.—Εἰσηγ. [1. 10] πρ. [1. 22] πρ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 3—Ἀρμενόπλ. [4. 4] 2—Πανδ. [23. 1] 9—Κωδ. [5. 4] 27—Πανδ. [23. 2] 4· 6] οἱ ἐκτετμημένοι εὐνοῦχοι.—οἱ ἄλλως πρὸς παιδοποιίαν ἀνίκανοι δύνανται μὲν νὰ συνάψωσιν ἔγκυρον γάμον, ἀλλ' ἡ ἀνικανότης αὐτῶν παρέχει εὐλογον ἀφορμὴν πρὸς λύσιν τοῦ γά-

μου διὰ διαζυγίου.—Πανδ. [23. 3] 39 § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 35—'Αρμενοπλ. [2. 8] 2—Νεαρ. 22, κεφ. 6.

2] 'Ο μονήρης βίος, ἥτοι αἱ μοναχαὶ καὶ αἱ ὁμολογοῦσαι ἀγαμίαν παρθένοι ἢ χῆραι καθὼς καὶ οἱ μοναχοὶ οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ρασοφορίας ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς μοναχικῆς ἀποκάρτεως· πρὸς δὲ οἱ διάκονοι, οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ τοῦ ἀνωτέρου κλήρου. Κατὰ τῶν παραβατῶν ἀπχγγέλλεται καὶ ποινὴ ἢ μετὰπτωσις αὐτῶν εἰς ὃν πρὸ τοῦ γάμου εἶχον βαθμόν.—Κωδ. [1. 3] 45—Νεαρ. 6, κεφ. 10—Νεαρ. 22, κεφ. 42—Νεαρ. 123, κεφ. 14—Φωτίου Νομοκάνων Θ'. 29—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. Α'. σελ. 210—Νεαρ. 79—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. Β'. σελ. 353.

3] 'Ο ὑπάρχων ἤδη γάμος·—οὐ μόνον ἀπαγορεύεται ἡ πολυγαμία, ἀλλ' ὁ δίγαμος ἐπισύρει καὶ τὴν ποινὴν τῆς μοιχείας.—Βασιλ. [ΚΑ'. 2] 1—[ΚΗ'. 5] 35—[ΚΗ'. 7] 3.

4] 'Η διαδοχικὴ πολυγαμία πέραν τοῦ τρίτου γάμου. Κατὰ Νεαράν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα καὶ τὸν Τόμον 'Ενώσεως ἐπιτρέπεται ὁ δεύτερος γάμος, ὁ τρίτος μετ' 'Εκκλησιαστικῆς ἐπιτιμήσεως, ἀπαγορεύεται δ' ὁ τέταρτος ὡς ἄκυρος. — Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 102. 103—'Αρμενοπλ. [Δ'. 9] 32. 33—Πρόχειρον Νομ. τίτλ. 4. κεφ. 25. Διὰ μόνον τὸν ἀναγνώστην ἀπαγορεύεται ὁ τρίτος γάμος—Νεαρ. 6, κεφ. Ε'. Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. Α'. σελ. 211.

'Ο δεύτερος καὶ οἱ ἐπόμενοι γάμοι συνεπάγονται ἐπιζημίους συνεπειάς τὰς ἐξῆς·

α] 'Ο δευτερόγαμος (ὡς καὶ ὁ εἰς τρίτον γάμον ἐρχόμενος) ἀπόλλυσι τῶν ἐκ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ πρώτου συζύγου περιελθόντων αὐτῷ κτημάτων τὴν κυριότητα, μεταβιβάζουμένης ταύτης κατὰ τὴν κληρονομικὴν τάξιν εἰς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα, καὶ μὴ παρραμενούτης αὐτῷ ἢ μόνον τῆς ἐπικαρπίας.—Κωδ. [5. 9] 3 πρ. 4. 5. § 2. 6 § 3—Κωδ. [5. 4] διάταξ. μόνη. Νεαρ. 2, κεφ. 2—Νεαρ. 22, κεφ. 26. 32. 44—Νεαρ. 98 κεφ. 1—Νεαρ. 127 κεφ. 3.

'Η κυριότης τῶν κτημάτων αὐτῶν μεταβιβάζει εἰς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα αὐτοδικαίως ἅμα συναφθέντος τοῦ ἐπομένου γάμου, εἴτε ταῦτα κατέστησαν κληρονόμοι τοῦ γονέως τῶν ὅστις μετεδίδατε τὴν περιουσίαν εἰς τὸν δευτερόγαμον ἢ οὐ, καὶ εἴτε κληρονομοῦσι τὸν δευτερόγαμον ἢ οὐ.—'Αλλ' ἐὰν ἢ ἐξ ἐλευθεριότητος τοῦ πρώτου συζύγου εἰς τὸν δευτερόγαμον περιελθοῦσα περιουσία συνίσταται εἰς τὴν ἐπικαρπίαν, δὲν ἀποβάλλει οὗτος αὐτὴν συνάπτων ἐπόμενον γάμον.—Νεαρ. 22, κεφ. 23. 26—Νεαρ. 22, κεφ. 32.

Τότε δὲ μόνον τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα ἐκπίπτουσι τῆς κυριότητος τῆς ἐξ ἐλευθεριότητος τοῦ πρώτου συζύγου εἰς τὸν δευτερόγαμον περιελθούσης περιουσίας, ὅταν ταῦτα φανερώς ἀποδειχθῶσιν ἀχάριστα ἢ πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς ἢ πρὸς τὸν ὕστερον τεθνεῶτα.

β] ὁ δευτερόγαμος ἀπόλλυσι τὴν κυριότητα τῶν κτημάτων ἅπερ περιῆλθον εἰς αὐτὸν ὡς ἐξ ἀδιαθέτου ἢ ἐκ διαθήκης κληρονόμον τέκνου τοῦ πρώτου γάμου, καθόσον ταῦτα περιῆλθον εἰς τὰ τέκνα ἐκ περιουσίας τοῦ πρώτου συζύγου· ἡ κυριότης τῶν κτημάτων τούτων μεταβιβάζει εἰς τοὺς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου ἀδελφούς τοῦ κληρονομηθέντος τέκνου, ἐπιφυλάσσεται δὲ τῷ δευτερογάμῳ ἢ ἐπικαρπία. — Κωδ. [6. 56] 5—[5. 9] 5—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 38.

γ] 'Ο δευτερόγαμος δὲν δύναται νὰ δωρήσῃ μεταξὺ ζώντων ἢ νὰ καταλίπῃ διὰ τελευταίας βουλήσεως εἰς τὸν δεύτερον σύζυγον πλεόν τοῦ καταλειπομένου εἰς τὸν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου κατιόντα τὸν τὰ ἐλάχιστα λαμβάνοντα. Τὸ ὑπὲρ τὸν ὅρον τοῦτον καταλειπόμενον, ὅπερ λογίζεται ὡς οὐδόλως καταλειφθὲν ἢ δοθὲν, ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοῦ δευτέρου συζύγου καὶ διανέμεται κατ' ἴσας μερίδας μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνων.—Νεαρ. 22, κεφ. 27. 28.

Δὲν λογίζεται ὡς ἐξ ἐλευθεριότητος τοῦ δευτερογάμου εἰς τὸν δεύτερον σύζυγον περιεχόμενον, ὅ,τι ὁ δεύτερος σύζυγος λαμβάνει ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πρώτου εἴτε δυνάμει ἀμφοτεροβαρῶν πρά-

ξεων, εἴτε δυνάμει διατάξεως τοῦ νόμου· π.χ. ἐπὶ διαζεύξεως προκαλεσθείσης ἐξ ἀμαρτήματος τοῦ δευτερογάμου.

Τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα δὲν ἀποβάλλουσι τὸ δικαίωμα των τοῦτο—α] οὔτε διὰ συναινέσεως εἰς τὸν δεύτερον γάμον.—β] οὔτε δι' ἀπαγορεύσεως τοῦ παρσχόντος τὴν περιουσίαν δευτερογάμου—γ] οὔτε διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ πρώτου συζύγου συγχωρήσεως τοῦ δευτέρου γάμου.

ΣΗΜ. Ἀποβάλλουσιν ὅμως τὸ δικαίωμα τοῦτο τὰ τέκνα: 1] διὰ παραιτήσεως· 2] ἐὰν νομίμως ἀποκληρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ· 3] ἐὰν ἀποβιώσωσιν ἄπαιδες πρὸ τοῦ δωρητοῦ. Νεαρ. 22. κεφ. 27.

Ὁ δευτερόγαμος ἀπόλλυσιν ἔτι πᾶν ὅ,τι ὁ πρῶτος σύζυγος παρέσχεν αὐτῷ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον.—Νεαρ. 22. κεφ. 42. 44—Κωδ. [5. 1] 3 ἐν τέλει.

Ὁ δευτερόγαμος **ἀνὴρ** ὑποχρεοῦται πρὸς ἐγγύησιν ἔνεκα τῶν παρ' αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα δοθησομένων τυχόν κληροδοτημάτων.—Νεαρ. 22. κεφ. 41.

Ἡ δευτερόγαμος **γυνή** στερεῖται τῆς ἐπιτροπείας, κηδεμονίας καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνων—ἀποβάλλει τὸ ὄνομα καὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πρώτου συζύγου τῆς.—Πρὸς δὲ στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνακαλέσαι τὴν εἰς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα γενομένην παρ' αὐτῆς δωρεάν, ἐκτὸς ἐὰν τὸ τέκνον ἐπιδολευθῇ τὴν ζωὴν αὐτῆς, ἢ ἐπιβάλῃ χεῖρας ἀσεβεῖς κατ' αὐτῆς ἢ ἐξελεγχθῇ ἐνεργῆσάν τι πρὸς ἀφάρισιν τῆς ὅλης περιουσίας τῆς.—Νεαρ. 22. κεφ. 40—Πανδ. [50. 1] 22. § 1—Νεαρ. 22. κεφ. 35.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΓΑΜΟΝ.

Ἔνεκα συγγενείας.—1] Ἡ συγγένεια ἐξ αἵματος εἶναι κώλυμα πρὸς γάμον μεταξὺ ἀνιόντων ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ.—Εἰσηγ. [1. 10] § 1.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 2. 8. 34.

Μεταξὺ πλαγίων συγγενῶν ἀπαγορεύεται ὁ γάμος μέχρι τοῦ ἑκτοῦ βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1 § 4.

Κατὰ τὴν ἐν τέλει τοῦ πηδαλίου περὶ συνοικεσίων πραγματεῖαν στηριζομένην ἐπὶ διατάξεως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Ἰσαάκ τοῦ Ἀγγέλου, καὶ τὸν ἐπὶ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐκδοθέντα τῷ 1839 Συνοδικὸν Τόμον ἀπαγορεύεται ἀπολύτως καὶ ὁ ἑβδομος βαθμός.—(Νομοκανὼν τοῦ Φωτίου τίτλ. 13. κεφ. 2. Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τομ. 1. σελ. 277. καὶ ἐπομ.). Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμοῦς Σύνοδον τῶν Πατριαρχῶν ἐν ἔτει 1611, δὲν ἐπιτρέπεται μὲν ὁ γάμος κατὰ τὸν ἑβδομον βαθμὸν ἀλλὰ δὲν διαλύεται τελεσθεῖς.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 5. σελ. 156—Ἀρμενοπυλ. [4. 8] 9.

2] Ἐπὶ τῆς ἐξ ἀθεμιτῶν σχέσεων πηγχοῦσης φυσικῆς συγγενείας ἀπαγορεύεται ὁ γάμος κατ' εὐθείαν μὲν γραμμὴν ἐπ' ἀόριστον· ἐκ πλαγίου δὲ μέχρι δευτέρου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1—Ἀρμενόπ. [4. 6] 9—Πρόχειρος Νμ. τίτλ. 7. κεφ. 17—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 7—Ἀρμενόπ. [4. 7] 2.

Κατὰ τὸν Ματθαῖον Βλαστήραν, Ἀλέξιον Σπανὸν καὶ τὴν περὶ συνοικεσίων πραγματεῖαν τοῦ Πηδαλίου, καὶ τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης συγγενείας κώλυματὰ ἐκτείνονται ὅτω καὶ τὰ ἐκ τῆς νομίμου ἐξ αἵματος συγγενείας· ἡ δόξα ἐν τούτοις αὕτη δὲν στηρίζεται οὔτε ἐπὶ νόμου οὔτε ἐπὶ κανόνος.

3] **Ἐξ ἀγχιστείας**—κωλύεται ὁ γάμος μεταξὺ τῶν κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀγχιστέων ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ.—ἐκ πλαγίου μέχρι τοῦ ἑκτοῦ βαθμοῦ.—ὁ ἑκτος δὲ καὶ ὁ ἑβδομος βαθμὸς κωλύεται ὁσάκις ἐπέρχεται σύγχυσις τῶν ὀνομάτων.—Εἰσηγ. [1. 10] § 6—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1—Ἀρμενόπ. [4. 6] 15. 19—Σύνταγ. θείων ἱερ. καν. τόμ. 5. σελ. 40. 43. 46. 424. 440. τόμ. 6. σελ. 132—Ἀρμενόπ. [4. 7] 17.

Ἀγχιστεία εἶναι α) ἡ σχέσις τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων πρὸς τὴν φυσικὴν οἰκογένειαν τοῦ ἄλλου συζύγου καὶ β) ἡ σχέσις τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν τοῦ ἑνὸς τῶν συζύγων πρὸς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ ἑτέρου.—Ἐκ τῆς ἀρχῆς δὲ ὅτι ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ εἰσὶν εἰς σάρκα καὶ μίαν, ὁ μὲν σύζυγος εἶναι ἀγχιστεὺς τοῦ συγγενοῦς τοῦ ἑτέρου συζύγου κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν καθ' ὃν ὁ ἕτερος οὗτος σύζυγος συνάπτεται πρὸς τὸν ἴδιον συγγενῆ, πρὸς ἐξεύρεσιν δὲ τῆς ἀγχιστείας τῶν πρὸς ἀλλήλους συγγενῶν τῶν συζύγων ἀθροίζονται οἱ βαθμοὶ τῆς συγγενείας τοῦ ἑνὸς συγγενοῦς πρὸς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων, μετὰ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας τοῦ ἑτέρου συγγενοῦς πρὸς τὸν ἄλλον σύζυγον.

Κατὰ τὴν ἔννοιαν ὅθεν ταύτην τῶν βαθμῶν τῆς ἀγχιστείας ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ἑκτοῦ καὶ ἑβδομοῦ βαθμοῦ τῆς ἀγχιστείας ὡς κωλύματος πρὸς γάμον ἔχει ὡς ἐξῆς.—αὐτόθι.—Ἀρμενόπλ. [4. 7.] 17.

1] Ὄταν ὁ ἑκτος βαθμὸς συνάγῃται ἐκ δύο βαθμῶν συγγενείας τῆς μιᾶς οἰκογενείας πρὸς τέσσαρας τῆς ἄλλης, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως· γάμος δύο ἀδελφῶν μετ' ἐξαδελφῶν [2+4] ἢ καὶ τ' ἀνάπαλιν.

2] Ὄταν ὁ ἑκτος βαθμὸς συνάγῃται ἐκ τριῶν βαθμῶν τῆς μιᾶς οἰκογενείας πρὸς τρεῖς τῆς ἑτέρας [3+3] ἀπαγορεύεται ὁ γάμος μόνον ὅταν ὁ θεῖος λάβῃ τὴν ἀνεψιάν καὶ ὁ ἀνεψιὸς τὴν θείαν.

3] Ὁ γάμος εἶναι ἀκώλυτος ὅταν ἑνὸς βαθμοῦ συγγενεῖς τῆς μιᾶς οἰκογενείας συνάπτωνται μὲ συγγενεῖς πέμπτου πρὸς ἀλλήλους βαθμοῦ τῆς ἑτέρας. —[1+5]— γάμος πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ μικρᾶς θείας καὶ ἀνεψιᾶς.

4] Ἀπαγορεύεται ὁ γάμος τοῦ αὐτοῦ προσώπου μετὰ δύο δισεξαδελφῶν.

Ἐν τῷ ἑβδομῷ βαθμῷ ἀγχιστείας ἐπέρχεται ἡ ὡς ἐρρέθη σύγχυσις τῶν ὀνομάτων.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τομ. 5. σελ. 5. τομ. 5. σελ. 389 —Ἀρμενόπλ. [4. 8] 4—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τομ. 6. σελ. 131. 132.

1] Ἐπὶ τοῦ ἑνὸς βαθμοῦ ἐν τῇ μιᾷ οἰκογενείᾳ καὶ τοῦ ἑκτοῦ ἐν τῇ ἑτέρᾳ — γάμος μητρὸς καὶ θυγατρὸς μετὰ δισεξαδελφῶν, ἢ πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δισεξαδελφῶν — [1+6] διότι πατὴρ καὶ υἱὸς δὲν δύναται νὰ γίνωσι σύγγαμμοι.

2] Ἐπὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἐν τῇ μιᾷ οἰκογενείᾳ καὶ τοῦ τετάρτου ἐν τῇ ἑτέρᾳ—γάμος μεταξὺ πάππου καὶ ἐγγόνου ἢ δισεγγόνου μετὰ δύο ἐξαδελφῶν—[3+4].

3] Δὲν ἐπέρχεται δὲ σύγχυσις καὶ δὲν κωλύεται γάμος—α] ἐπὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ἐν τῇ μιᾷ οἰκογενείᾳ καὶ τοῦ πέμπτου ἐν τῇ δευτέρᾳ—γάμος δύο ἀδελφῶν μετὰ μικρᾶς θείας καὶ ἀνεψιᾶς [2+5] ἢ γάμος πάππου καὶ ἐγγόνου μετὰ μικρᾶς θείας καὶ ἀνεψιᾶς [2+5].

4] **Ἐκ τριγενείας**—ἡ τις ἐστὶ ἡ διὰ δύο γάμων συναπτομένη σχέσις τριῶν οἰκογενειῶν, ἀπαγορεύεται ὁ γάμος α] μεταξὺ τοῦ πατρικοῦ μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ προγόνου αὐτοῦ, καὶ β] τῆς μητρικῆς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς τῆς προγονῆς αὐτῆς.—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 3.—Πανδ. [23. 2] 15—Ἀρμενόπλ. [4. 8] 5—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τομ. 5. σελ. 366. 367.—Κατὰ τὸν Τόμον τοῦ 1839 τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τὸ ἐκ τριγενείας κώλυμα ἐπεκτείνεται καὶ μέχρι τρίτου βαθμοῦ, ἐν ᾧ ὁ Ἀρμενόπουλος ἀναφέρει ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει ῥητῶς δύο μόνον βαθμούς.

5] **Ἐξ οἰονεῖ ἀγχιστείας**—ἀπαγορεύεται ὁ γάμος,

α) μεταξὺ τοῦ διαζευγνυμένου συζύγου καὶ τῶν μετὰ τὴν διάζευξιν τεχθέντων μετ' ἄλλου ἀνδρὸς τέκνων τῆς πρώτης συζύγου,

β) τῆς μνηστῆς μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ μνηστῆρος.

γ) τοῦ υἱοῦ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ πατρὸς,

δ) τοῦ ἀδελφοῦ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ ἀδελφοῦ του,

ε) τοῦ μνηστῆρος μετὰ τῆς μητρὸς τῆς μνηστῆς του.—Εἰσηγ. [1. 10] § 9—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 1. 2—Πανδ. [23. 2] 12 § 4. ἐν τέλει—'Αρμενοπλ. [4. 4] 15—Πανδ. [23. 2] 12 § 1. 2.

6] **Ἐκ νομικῆς συγγενείας** (υἰοθεσίας). — Ἡ υἰοθεσία αὐτεξουσίῳ καὶ ἡ ἡ μεῖζων τῶν ὑπεξουσίῳ υἰοθεσία παράγει συγγενικὴν σχέσιν, ἐνόσω διαρκεῖ ἡ υἰοθεσία, μεταξὺ τοῦ θετοῦ τέκνου καὶ τῶν ἐξ ἀρρενογονίας μόνον συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρὸς, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν ἐκ θηλυγονίας συγγενῶν αὐτοῦ.

Τὰ ἐξ αὐτῆς ὄθεν κωλύματα πρὸς γάμον πρὸς τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας συγγενεῖς τοῦ θετοῦ πατρὸς, ἐκτείνονται εἰς τοὺς βχθμοὺς εἰς οὓς καὶ τὰ ἐκ τῆς φυσικῆς συγγενείας.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. Β'. σελ. 430 τόμ. ΣΤ'. σελ. 136. 138—'Αρμενοπλ. [4. 8] 6—Πηδάλιον σελ. 523· πρὸς δὲ τοὺς ἐκ θηλυγονίας συγγενεῖς τοῦ θετοῦ πατρὸς ἀπαγορεύεται μόνον κοσμιότητος ἕνεκεν ὁ γάμος τοῦ θετοῦ τέκνου μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ θετοῦ πατρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ.—Πανδ. [1. 7] 23—Εἰσηγ. [1. 10] § 5.—(Διὰ τῆς πολιτικῆς ὄθεν υἰοθεσίας (ἄνευ ἱεροπραξίας) δὲν κωλύεται ὁ γάμος τοῦ θετοῦ παιδὸς μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς θετῆς ἀδελφῆς ἢ τῆς ἐπὶ μητρὶ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφῆς τοῦ υἰοθετοῦντος ἢ τῆς ἀδελφῆς τῆς θετῆς μητρὸς).

Τὰ ἐκ τῆς υἰοθεσίας κωλύματα ἰσχύουσιν ἐνόσω ὑφίσταται αὕτη—ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν λύσιν τῆς σχέσεως ταύτης κωλύεται ἔτι ὁ γάμος τοῦ θετοῦ τέκνου α'] μετὰ τοῦ θετοῦ ἀνιόντος, β'] τῆς συζύγου αὐτοῦ, γ'] τῶν φυσικῶν τέκνων τοῦ θετοῦ πατρὸς—πρὸς δὲ κωλύεται ὁ γάμος τοῦ θετοῦ πατρὸς μετὰ τῆς συζύγου τοῦ υἰοθετηθέντος.—Εἰσηγ. [1. 10] § 1—Νεαρ. Λέοντος 24 καὶ 89—Πανδ. [23. 2] 14 πρ. § 1. 4. 55—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 8—'Αρμεν. [4. 1] 19.

Ἐνθα δὲ ἡ υἰοθεσία τελεῖται δι' ἱεροπραξίας, ἡ ἐξ αὐτῆς πνευματικὴ συγγένεια ἐπεκτείνεται μέχρι ὅλων τῶν βαθμῶν εἰς οὓς καὶ ἡ ἐκ γάμου συγγένεια.

7] **Ἐκ πνευματικῆς συγγενείας**.—Κωλύεται ὡς ἀθέμιτος καὶ τῇ αἰμομιξίᾳ παραπλήσιος ὁ γάμος, α'] μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου καὶ ἀναδεκτῆς.

β'] Τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀναδεκτῆς.

γ'] Τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς ἀναδεκτῆς τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.—Κωδ. [5. 4] 26—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 14—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 2. σελ. 429. τόμ. 1. σελ. 303 τόμ. 6. 138.

Κατ' Ἀρμενόπουλον ἀπαγορεύεται ἐπίσης ὁ γάμος μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς μητρὸς τοῦ ἀναδεκτοῦ.—Ἐν σχολίῳ τῆς Ἐκλογῆς ἀπαντᾶται καὶ ἡ εὐνοουμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγόρευσις μεταξὺ ἀναδεξιμαίων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναδόχου ὡς πνευματικῶν ἀδελφῶν.

Κατὰ τὸν ΝΓ' κανόνα τῆς ἐν Τρούλλῳ ἑκτῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῆς ἐπὶ Πατριάρχου Νικολάου Συνδικτικῆς ἀποφάσεως, κωλύεται ὁ γάμος καὶ μεταξὺ τῶν κατιόντων τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἀναδεκτῆς μέχρι τοῦ ἐβδόμου βαθμοῦ ἐνῶ ἐκ πλαγίου δὲν ὑφίσταται κώλυμα.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 2, σελ. 430. τόμ. 4, σελ. 482. τόμ. 5, σελ. 426. σελ. 156. Καὶ τόμος τῆς 10 φεβρουαρίου 1839. Γρηγορίου τοῦ 5'.

Ἐνεκα μοιχείας.—Ἡ μοιχεία ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον οὐ μόνον μεταξὺ τῶν ἐπὶ μοιχείᾳ συνενόχων ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῆς μοιχαλίδος καὶ παντὸς τρίτου καὶ τοι ἀγνοοῦντος τὸ ἀμάρτημα αὐτῆς.—Ἡ μοιχείαν πράξασα γυνὴ οὔτε μετὰ τοῦ συνενόχου οὔτε μετ' ἄλλου τινος δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον ὁ δ' ἐν γνώσει νυμφευόμενος αὐτὴν τιμωρεῖται ὡς προαγωγός.—Ἀλλ' ὅπως τὸ ἀδίκημα τῆς μοιχείας γένηται δεκτὸν ὡς κώλυμα πρὸς γάμον ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ κατὰδικαστικὴ ποινικὴ ἀπόφασις.—Πανδ. [18. 5] 6. § 1. 11 § 13. 29 § 1. 33. 34—Βασιλ. [Ε'. 37] 8. 13. 30. 34. 35—[Ε'. 42] 13—Πανδ. [23. 2] 26—'Αρμενοπλ. [1. 7] 28. 29. 30—Νεαρ. 134 κεφ. 12—Πανδ. [48. 5] 6. § 1—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 183. 185. 210—'Αρμενοπλ. [1. 7] 30—Σύνταγ. θ. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 177—Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσιν καὶ ἐπὶ μνηστείας—Πανδ. [48. 5] 11 § 7—Βασιλ. [Ε'. 37] 13—Ὁ σύζυγος ὅμως ἢ ὁ μνηστήρ ὁ παρα-

βαίνων τὴν περὶ τὸν γάμον πίστιν διὰ συνομιλίας μετ' ἀγάμου δὲν πράττει μοιχείαν—Πανδ. [18. 5] 6 § 1—Βασιλ. [Ε'. 37] 8. «κυρίως δὲ μοιχεία μὲν ἐστὶ ἡ τῆς ὑπ' ἀνδρου, φθορά δὲ τῆς παρθένου καὶ χήρας»—Πανδ. [50. 16] 101—Βασιλ. [Β'. 2] 98—Συν. θ. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4 σελ. 149. 120—Βασιλείου καν. 4 «οὐ μὲν τοι ἔχομεν κανόνα, τὸ τῆς μοιχείας αὐτὸν ὑπαγαγεῖν ἐγκλήματι ἐὰν εἰς ἐλεύθερον γάμου ἡ ἀμαρτία γένηται»—'Αρμεν. [6. 2] 1.2.

Ἕνεκα βιαίας ἀπαγωγῆς.—Ἡ βιαία ἀπαγωγή ἀποτελεῖ κώλυμα γάμου μεταξὺ τοῦ ἀπαγωγέως καὶ τῆς ἀπαγθείσης—ἀπαγωγή δὲ ὑπάρχει ὅταν τις ἐπιλαμβάνηται βία ἢ δόλω τιμίας γυναικός, ἢ μεμνηστευμένης ἢ ἀμνηστεύτου, ἢ χήρας, ἐκούσης ἢ ἀκούσης καὶ ἀπαγάγῃ αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν μεταχειρισθῇ εἰς ἀκολασίαν ἢ ἀναγκάσει εἰς γάμον.—Κωδ. [9. 13] διαταξ. μόνη—Βασιλ. [Ε'. 58] 1—Συν. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 183. 210. Νεαρ. 143. 150.

Κ. 1 τὸ κώλυμα τοῦτο προϋποθέτει ποινικὴν καταδίκην· οὐ μόνον δ' ὁ ἄρπαξ ἀλλὰ καὶ ὁ συνεργὸς καὶ ὁ διὰ συμβουλῆς ἢ ἄλλης ἐπικουρίας συντρέχων ὑπόκειται εἰς τὸ κώλυμα.

Ἡ ἀρπαγὴ ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον καὶ ἂν ἐγένετο κατὰ τῆς ἰδίας μνηστῆς ἢ καὶ κατὰ θέλησιν αὐτῆς, οὔτε γίνεται ἐφικτὸς ὁ γάμος διὰ μεταγενεστέρως συγχωρήσεως τῶν γονέων.—Κωδ. [9. 13] 1 πρ. § 2. Βασιλ. [Ε'. 58] 1.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 183. 210. τόμ. 4. σελ. 152. τόμ. 1. σελ. 182.

Ἕνεκα κηδεμονίας καὶ ἐπιτροπείας.—Ἡ ἐπιτροπεία καὶ κηδεμονία ἐπιφέρει κώλυμα πρὸς γάμον μεταξὺ τῆς ὑπ' αὐτὴν διατελούσης κόρης καὶ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κηδεμόνος, τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτῶν, τοῦ συνυπεξουσίου ἀδελφοῦ των, τοῦ πατρὸς ὑφ' οὗ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν διατελοῦσι καὶ τοῦ κληρονόμου αὐτῶν.—Πανδ. [23. 2] 59. 60. πρ. § 1. 64 πρ. § 1. 67 πρ. § 1. 2. Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 28. 30. 33—'Αρμενοπλ. [4. 7] 24. 25. 26—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 4. σελ. 162.

Τὸ κώλυμα διαρκεῖ μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος

δόσεως ἀκριβοῦς λογοδοσίας τῆς διαχειρήσεως του, καὶ πέρην ταύτης μέχρι τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύναται ὁ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν διατελὼν νὰ ζητήτῃ ἀποκατάστασιν εἰς ἀκέραιον κατὰ τῆς ἐπιζημίου δι' αὐτὸν λογοδοσίας.—Πανδ. [23. 2] 62. § 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 9.

Εἶναι ἀδιάφορον δὲ ἐὰν ὁ ἐπίτροπος εἶναι ἀληθῆς διαχειριστὴς τῆς περιουσίας τοῦ ἐπιτροπευομένου ἢ ἐπίτιμος, τουτέστι, διορισμένος πρὸς ἀπλὴν τοῦ διαχειριστοῦ ἐπιτήρησιν.—Πανδ. [23. 2] 60 § 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 28.

Ἡ παράβασις τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης συνεπάγεται οὐ μόνον τὴν ἀκυρότητα τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ ἔκτακτον ποινὴν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀνάλογον δηλ. τῆς προσβολῆς ἣν ἐπιφέρει εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ὑπὸ ἐπιτροπείαν διατελούσης.—Πανδ. [23. 2] 66—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 30—Πανδ. [48. 5] 7. Κωδ. [5. 6] 7. Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 43.

Τὸ κώλυμα ἀργεῖ α] ἂν ὁ ἐπίτροπος ἢ ὁ κηδεμὼν ἢ ὁ τούτων υἱός, ἐγγονός, πατήρ. ἀδελφός, ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἐπιτροπευομένης ὡς σύζυγος αὐτῆς.—Πανδ. [23. 2] 36. 66—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 18. 32—Κωδ. [5. 6] 6—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 43.

β] ἂν οἱ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ὑπαγόμενοι προεκάλεσαν Β. διαταγμα ἐπιτρέπον αὐτοῖς τὸν γάμον.—Κωδ. [5. 6] 7—Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 38.

Ἡ κηδεμονία ἢ ἡ ἐπιτροπεία ἢ ἐπερχομένη μετὰ τὸν γάμον δὲν ἀκυρεῖ τοῦτον, ἀλλ' ἐμποδίζονται αὗται.

Ἕνεκεν ἑτεροθρησκείας.—Δὲν ἐπιτρέπεται γάμος μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ ἰουδαίων καὶ αἰρετικῶν οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ σχισματικῶν καὶ παρὰ συναγωγῶν.—Κωδ. [1. 9] 6—Βασιλ. [Α'. 1] 38. Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 1. σελ. 271—Κανὼν 72—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 2. σελ. 471.

Αἰρετικοὶ κατὰ τοὺς κανόνας εἰσὶν οἱ Μανιχαῖοι, Παυλιανοὶ καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι. Σχισματικοὶ δὲ οἱ 'Αρειανοί, Σαββατιανοί, Νεστωριανοὶ καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι.

Ἀπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1756 ἐκδοθέντος ὅρου τοῦ Πατριάρχου Κυ-

ρίλλου V. Κωνσταντινουπόλεως δι' οὗ ἐκηρύχθησαν **Αἰρέσεις** τὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Διαμαρτυρουμένων, ὁ μετὰ Δυτικῶν καὶ Διαμαρτυρουμένων γάμος ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ κανόνος 72 τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου καθ' ὃν ὁ μεθ' αἰρετικῶν γάμος εἶναι ἄκυρος καὶ ἄθεσμος.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 5. σελ. 614. 615.—Πηδάλιον σελ. 162. σημ. 2.

Οἱ δὲ λοιποὶ ἑτερόδοξοι λογίζονται σχισματικοί.

Ἔνεκα δημοσίας Ἀρχῆς.—Ἡ διεξαγωγή δημοσίας Ἀρχῆς ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς γάμον μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν μετὰ γυναῖκος ἐκ τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας των.—Πανδ. [23. 2] 38. 57 πρ. 63. 65—Κωδ. [5. 4] 6—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 20. 23. 28. [Ξ'. 42] 2.

Τὸ κώλυμα ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς συμβούλους τῶν ἐν ἀξιώματι καὶ τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν, ἀργεὶ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἰθαγενεῖς ὑπαλλήλους.—Κωδ. [5. 2] διάταξ. μόνη—Πανδ. [23. 2] 65—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 20.

Ἔνεκα τοῦ πενθίμου ἔτους.—Ἡ χήρα δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον πρὶν παρέλθῃ τὸ πένθιμον ἔτος ἀπὸ τῆς τελευτῆς τοῦ πρώτου συζύγου.—Πανδ. [3. 2] 1. 9—11. § 1—3—Βασιλ. [ΚΑ'. 2] 1. 9—13—Κωδ. [6. 56.] 4.—[5. 9] 1—Ἀρμενοπλ. [4. 7] 31.

Τὸ κώλυμα τοῦτο αἴρεται ἀδείᾳ τοῦ Βασιλέως.—Πανδ. [3. 2] 10 πρ.—Βασιλ. [ΚΑ'. 2] 10.

Ἡ χήρα ἢ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ πενθίμου ἔτους μεταπηδῶσα εἰς δεύτερον γάμον ὑπόκειται εἰς ἐπιβλαβεῖς συνεπείας τὰς ἐξῆς·

α] δὲν δύναται νὰ περιποιήσῃ εἰς τὸν νέον σύζυγον ὑπὲρ τὸ ἐν τρίτον τῆς ιδίας περιουσίας.—Κωδ. [5. 9] 1. 2—[5. 19] 8 § 4. 9. Νεαρ. 22. κεφ. 22. καὶ 40.

β] δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ τι ἐκ τελευταίας βουλήσεως ξένου μὴ συγγενοῦς πρὸς αὐτὴν προσώπου, εἰς οὗ τὴν κληρονομίαν δὲν καλεῖται ἐξ ἀδιαθέτου, ἀλλ' οὔτε νὰ κληρονομήσῃ ἐξ ἀδιαθέτου τοὺς πέραν τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἐξ αἵματος συγγενεῖς αὐτῆς.—Νεαρ. 22. κεφ. 22.

γ] Στερεῖται τῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου συζύγου περιελθόντων εἰς αὐτὴν.—Νεαρ. 22. κεφ. 22—προοίμ.

Τῶν ποινῶν τούτων δύναται ν' ἀπαλλαγῇ ἢ παραβᾷσα τὸ πένθιμον ἔτος δευτερόγαμος χήρα, ἐὰν ἐξαίτηθῇ παρὰ τοῦ Βασιλέως τὴν τοιαύτην ἀπαλλαγὴν, παραχωροῦσα καθαρῶς ἄνευ αἰρέσεως καὶ οὔτε τὴν χρῆσιν παρακρατοῦσα, τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰς τὰ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα τῆς.—Νεαρ. 22 ἐν τέλει.

Τὰ αὐτὰ ἐπιζήμια ἀποτελέσματα τῆς παραβάσεως τοῦ πενθίμου ἔτους χωροῦσι καὶ ἐὰν ἡ χήρα συνάψῃ πρὸ τοῦ πενθίμου ἔτους καὶ ἄνευ γάμου, σαρκικὰς σχέσεις.—Νεαρ. 39. κεφ. 2.

Συνέπειαι ἀθεμίτων γάμων.—Ὁ γάμος ὁ συναφθεὶς ὑπάρχοντος κωλύματός τινος ἢ ἐλλειπόντων τῶν προαπαιτουμένων τῆς συμβάσεως ἢ ἄνευ τῆς ὑπὸ τῆς ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τελέσεως αὐτοῦ λογίζεται ἀθέμιτος, κατὰκριτος καὶ ἄθεσμος.

Σημ. Τοὺς κεκωλυμένους γάμους διακρίνει τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τρεῖς κατηγορίας 1] εἰς Ἰγκέστους ἢ ἀθεμίτους· τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ μεταξὺ συγγενῶν ἐξ αἵματος ἢ ἀγχιστείας εἰς βαθμὸν κεκωλυμένον γάμοι. 2] εἰς δαμνάτους ἢ κατακρίτους ἐὰν ἀντίκεινται εἰς τὴν γενομένην ὁμολογίαν τῆς σωφροσύνης, καὶ 3] εἰς νεφαρίους ἢ παρανόμους ἐὰν τὸ κώλυμα συνίσταται εἰς ἀπαγόρευσιν τοῦ πολιτικοῦ νόμου.

Ἐκαστος δὲ τῶν συναφάντων τὸν παράνομον γάμον ὡς καὶ οἱ ἐξασκοῦντες ἐξουσίαν ἐπ' αὐτῶν δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν πρὸς ἀκύρωσιν. — Εἰσηγ. [1. 10] § 12—Κωδ. [5. 8] — Βασιλ. [ΚΗ'. 5] — Πανδ. [23. 2] 39 § 1. 68 — Βασιλ. [ΚΗ'. 5] 34 — Πανδ. [12. 7] 5 § 1—Βασιλ. [ΚΔ'. 8] 5—[ΜΣΤ'. 1] 18—Ἀρμενοπ. [4. 7] 8 — Νεαρ. 12. κεφ. α'.

Ἀλλ' ἡ ἀκυρότης τοῦ γάμου ἀπαγγέλλεται καὶ αὐτοδικαίως.—αὐτόθι.

Μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ παρανόμου γάμου δι' ἀμετακλήτου δικαστικῆς ἀποφάσεως, κηρύττει καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τὸν γάμον πνευματικῶς ἄκυρον.

Ἐκ τῶν ἀθέσμων γάμων δὲν φύονται γνήσια τέκνα.—αὐτόθι. Πανδ. [1. 5] 23—Κωδ. [5. 5] 6.

Τὰ ἐξ ἀθεμίτων γάμων προελθόντα τέκνα στεροῦνται καὶ τοῦ δικαίωματος διατροφῆς κατὰ τε τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τῶν πρὸς πατρὸς ἀνιόντων.

Ὁ ἀθέμιτος γάμος καὶ τοι μὴ προσβαλλόμενος ἐφ' ὅσον διαρκεῖ, διαμένει πάντοτε ἀθέμιτος καὶ δὲν συνεπάγεται νομίμους συνεπείας, εἴτε ὡς πρὸς τοὺς ἐν αὐτῷ βιώσαντας εἴτε ὡς πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ τεχθέντας.

Νομιζόμενος γάμος.—Ὁ κατὰ πλάνην τῶν συζύγων συναφθεὶς ἀθέμιτος γάμος, εἶναι ἄκυρος μὲν καθ' ἑαυτὸν διὰ τὴν ὑπαρξιν ἀνατρεπτικοῦ κωλύματος, παράγει ὅμως τ' ἀποτελέσματα νομίμου γάμου ὡς πρὸς τε τοὺς συζύγους καὶ τὰ τέκνα, ἐὰν οἱ συζευχθέντες ἡγνόουν τὸ κώλυμα καὶ διετέλουν ἐν καλῇ πίστει.—Πανδ. [48. 5] 38 § 7—Βασιλ. [Ε'. 37] 39. 40—Πανδ. [23. 2] 57 § 1—Κωδ. [5. 5] 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΜΝΗΣΤΕΙΑΣ.

Μνηστεία ἐστὶν ἡ σύμβασις δι' ἧς ὑπόσχεταί τις νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον μεθ' ὠρισμένου προσώπου.—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 1—προοίμ. [Ν'. 1]—Ἀρμενοπ. [4. 1] 1. 2—Πανδ. [23. 1] 1. 2. 3.

Ἡ μνηστεία διαφέρει τοῦ γάμου κατὰ τὸ ὅτι δι' αὐτοῦ μὲν ἀμέσως καταρτίζεται ἡ φέρουσα τὰ προσόντα αὐτοῦ ἔνωσις, διὰ δὲ τῆς μνηστείας ὑπόσχεταί τις νὰ συναφθῇ εἰς γάμον.

Οἱ περὶ μνηστείας διαπραγματεύσεις, συνιστάμεναι εἰς τὰς ἀμφοτέρωθεν γενομένας περὶ μνηστείας συζητήσεις οὐδεμίαν πα-

ράγουσιν ὑποχρέωσιν καὶ δύνανται νὰ διακοπῶσι κατὰ πᾶσαν στιγμήν.

Πᾶν γεγονὸς κωλύον τὴν συναίνεσιν, καθίστησιν ἄκυρον τὴν μνηστείαν.

Πᾶν γεγονὸς κωλύον δια παντὸς τὸν γάμον, οἷον ἡ ἔλλειψις τῆς συναινέσεως τοῦ πατρὸς, ἡ ιδιότης τοῦ τομῆα, ἡ ἀπαγωγή κ.τ.λ. καταργεῖ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν τῆς περὶ μνηστείας συμβάσεως.—Πανδ. [23. 1] 7 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 6—Πανδ. [23. 2] 60 § 5. Τὰ προσκαίρως δὲ ἐμποδίζοντα τὸν γάμον κωλύματα, οἷον τὸ πένθιμον ἔτος, ἡ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπηρεσία, δὲν καθιστῶσιν ἄκυρον τὴν μνηστείαν.—Ἐξάιρετον τούτου ἀποτελεῖ τὸ κώλυμα τῆς ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας.—Πανδ. [3. 2] 10. § 1· ἡ ἐπιτροπεία καὶ κηδεμονία καὶ τοι πρόσκαιρον ἀποτελεῖ οὐχ ἥττον κώλυμα.—Πανδ. [23. 2] 60 § 5.

Ἡ μνηστεία συνάπτεται·

α] Αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἐντολοδόχου.—Πανδ. [23. 1] 4. § 1.—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 2. 3.

β] Προφορικῶς ἢ ἐγγράφως μετὰ τὸ παρόντων καὶ δι' ἐπιστολῶν.—Πανδ. [23. 1] 18—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 14.

Ἡ συναίνεσις δέον νὰ δοθῇ μετὰ σπουδαιότητος, περισκέψεως καὶ ἐλευθέρας θελήσεως.

Κατὰ τὴν σύναψιν τῆς μνηστείας τηροῦνται αἱ καθιερωμέναι διατυπώσεις, ἀλλ' οὔτε τὸ δακτύλιον τὸ εἰς τὴν κόρην δοθέν, οὔτε τὸ φίλημα ἀποτελοῦσι πράξεις καθ' ἑαυτὰς ἐπαρκεῖς ἐκδηλωτικὰς τῆς μνηστείας.

Ἡ πλάνη, ἡ βία, ὁ δόλος ἀνατρέπουσιν τὴν πρὸς μνηστείαν συναίνεσιν.

Ἐκ τῆς μνηστείας δὲν τίκεται ἀγωγή πρὸς σύναψιν γάμου· ἀλλ' ὁ ἄνευ νομίμου λόγου ἀθετῶν τὴν ἐκ τῆς μνηστείας ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ συνάψῃ τὸν γάμον, καὶ ἐκ τῆς ἀθετήσεως ταύτης ἐπιφέρων τῷ ἐτέρῳ τῶν μνηστῶν ζημίαν, ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσεις.—Κωδ. [5. 1] 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 15—Πανδ. [50. 17] 23—Νεαρ. 18 Λέοντος—Πανδ. [30] 108 § 12.

Τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ἐπὶ τῆς ἄνευ αἵρέσεως συναφθείσης μνηστείας, ἀποφαίνεται ὁ δικαστὴς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῶν ὑπὸ αἵρεσιν μνηστειῶν, ἐν ἀναβλητικῇ μὲν αἵρέσει, ὁ χρόνος τῆς τελέσεως τοῦ γάμου εἶναι ὁ τῆς πληρώσεως τῆς αἵρέσεως, ἐν δὲ διαλυτικῇ αἵρέσει, ὁ τῆς ἀπολήψεως τῆς αἵρέσεως.

Οἱ μνησταὶ ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς συζύγους κατὰ τὰ ἐξῆς·

1] Ὁφείλουσι πρὸς ἀλλήλους πίστιν.—Κωδ. [5. 1] 5.

2] Δὲν δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ὁ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου ἐνώπιον πολιτικοῦ Δικαστηρίου.—Πανδ. [22.5] 5—Βασιλ. [ΚΑ'. 1] 5.

3] Δὲν ὑπόκειται εἰς ἐκποίησην τὸ ἀκίνητον τὸ δοθὲν ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς προῖξ (ὡς καὶ ἐπὶ τῶν συζύγων).—Πανδ. [23. 5] 4—Βασιλ. [ΚΘ'. 6] 4.

4] Ἡ μνηστὴ χαίρει ἐπὶ τῆς συνδρομῆς τῶν δανειστῶν τοῦ μνηστοῦ, προσωπικὸν προνόμιον ἕνεκα τῶν κατὰ τοῦ μνηστοῦ ἀπαιτήσεων αὐτῆς πρὸς ἀνάληψιν τῆς λόγῳ μελλούσης προίξος δοθείσης αὐτῇ περιουσίας.—Πανδ. [42. 5] 17 § 1—Βασιλ. [Θ'. 7] 17.

5] Ὁ μνηστὴρ ἔχει τὴν περὶ ὕβρεως ἀγωγὴν διὰ προσβολὴν τῆς μνηστῆς.—Πανδ. [47. 10] 15 § 24—Βασιλ. [Ξ'. 21] 15.

Ἐπὶ ιερολογουμένης μνηστείας δὲν ἐπιτρέπεται ἡ συνομολόγησις προστίμου ἐν περιπτώσει μεταμελείας.—Νεαρά 31—Ἀρμενόπλ. [4. 1] 24.

Ἐπὶ μὴ ιερολογουμένης μνηστείας ἡ συνομολόγησις προστίμου δὲν θεωρεῖται ἀνάρμοστος.—Νεαρά 18.

Ἡ μνηστεία λύεται·

1] Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστῶν.

2] Ἀνακαλυπτομένου κατόπιν ἀγνώστου τοῖς συνομολογήσασιν τὴν μνηστείαν κωλύματος γάμου ἢ λόγου ἐπιτρέποντος τὴν διάλυσιν (ἐὰν τὸ κώλυμα ᾗτο γνωστὸν οἶον ἡ ἑτεροδοξία τινὸς τῶν μνηστῶν, ἢ μνηστεία δὲν λύεται).—Κωδ. [5. 1] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 3.

3] Ἀμοιβαία συναινέσει.—Πανδ. [50. 17] 153—Βασιλ. [Β'. 3] 153.

4] Διὰ τῆς μεταμελείας τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστῶν.—Πανδ. [50. 16] 101. 191—[24. 2] 2 § 2—Κωδ. [5. 1] 1.

Ἀλλ' ὅταν ἡ μνηστεία συνιστᾶται μεθ' ιερολογίας εἶναι ἀδιάλυτος ὡς καὶ ὁ γάμος.—Νεαρά 74—Νεαρά 109—Συνταγ. θεί. καὶ ιερ. καν. τόμ. 5 σελ. 51-53. αὐτόθι τόμ. 5. σελ. 284.

Ἐπὶ μνηστείας ἐπιτρέπεται νὰ δοθῇ ἄρραθῶν, ὅστις τελεσθέντος τοῦ γάμου ἀποβαίνει περιττός καὶ ἀποδίδεται.—Πανδ. [19. 1] 11 § 6—[14. 3] 5 § 15. Λυομένης δὲ τῆς μνηστείας, ἕκαστος τῶν μνηστῶν δύναται ν' ἀναλάβῃ τοὺς παρ' αὐτοῦ δοθέντας ἄρραθῶνας.—Ἀρμενόπλ. [4. 2] 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 2.

Ἄν ἡ μνηστεία λυθῇ μονομερῶς καὶ ἄνευ νομίμου λόγου, εἰ μὲν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ δόντος τοὺς ἄρραθῶνας, οὗτος στερεῖται αὐτῶν, εἰ δὲ ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ λαβόντος, οὗτος ἀποδίδει τὸ διπλάσιον.—Ἐξαιρέτις χωρεῖ μόνον ἐπὶ τοῦ ἀνήλικος μνηστῆρος ἢ μνηστῆς τῶν μὴ λαβόντων **συγγνώμην** ἡλικίας· οὗτοι δὲν ἀποδίδουσι τὸν ἄρραθῶνα διπλοῦν, ἀλλὰ μόνον ὅσον ἔλαβον, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἔδαπνῆθη εὐρισκόμενος ἔτι εἰς χειρὰς των.—Κωδ. [5. 1] 3. 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 2. 3—Ἀρμενόπλ. [4. 2] 1—Κωδ. [5. 1] 5—Ἀρμενόπλ. [4. 2] 5.

Τοῦ ἄρραθῶνος διαφέρουσιν αἱ **δωρεαὶ ἕνεκα μνηστείας**· αἱ τοιαῦται δωρεαὶ μένουσι παρὰ τῷ δωρεοδόχῳ καθιστάμεναι ἀμετάκλητοι τελεσθέντος τοῦ γάμου· ἐὰν δὲ λυθῇ ἡ μνηστεία, ἀλλ' οὐχὶ διὰ παρνόμου μονομεροῦς ἀθετήτεως, ἀναλαμβάνει ἑκάτερος τῶν μνηστῶν τὰς πρὸς τὸν ἕτερον δοθείσας δωρεάς.—Ἀρμενόπλ. [4. 2] 10—Βασιλ. [ΚΗ'. 3] 16.

Μὴ προδάντος δὲ τοῦ γάμου, ὁ ὑπαίτιος τῆς ἀποτυχίας, εἰ μὲν αὐτὸς ἔλαβε τὴν δωρεάν, χρεωστεῖ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸν δόντα, εἰ δὲ αὐτὸς ἔδωκεν ἢ ὑπεσχέθη, δὲν ἀτνεῖ ἡ δωρεά, ἀλλὰ ζητεῖται τὸ ὑποσχεθέν.—Κωδ. [5. 3] 15—Βασιλ. [ΚΗ'. 3] 15.

Ἐὰν γενομένης δωρεᾶς μνηστείας, λυθῇ αὕτη διὰ τοῦ

θανάτου τοῦ μνηστῆρος, ἀποδίδεται τὸ δοθέν, ἀλλ' ἡ μνηστὴ ἐὰν ἐφιλήθη ὑπὸ τοῦ μνηστῆρος διατηρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς.—Κωδ. [5. 3] 16—Βασιλ. [ΚΗ'. 3] 16—'Αρμενόπλ. [4. 3] 9.

Λόγοι ἐπιτρέποντες τὴν μονομερῆ διάλυσιν τῆς μνηστείας ἄνευ ζημίας εἰσὶν οἱ ἑξῆς·

1] Ἡ παράβασις τῆς πρὸς τὸν ἕτερον μνηστῶν ὀφειλομένης περὶ τὸν γάμον πίστεως· καὶ ἐν γένει αἰσχροὺς καὶ ἀκόλαστος βίος τοῦ ἑτέρου αὐτῶν.—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 3—'Αρμενόπλ. [4. 1] 25.

2] Μεταβολὴ θρησκευματος.—Κωδ. [5. 1] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 3—'Αρμενοπλ. [4. 2] 8.

3] Ἡ σύναψις ἑτέρας μνηστείας.—(Ὁ λόγος οὗτος προκύπτει ἐκ τῶν περὶ μνηστείας ἀρχῶν).

4] Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρός πρὸς πλήρωσιν γαμικῶν καθηκόντων.—Κωδ. [5. 1] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 3—'Αρμενοπλ. [4. 2] 8.

5] Παρὰφροσύνη τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστῶν.—Πανδ. [23. 1] 8—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 6. 'Αρμενόπλ. [1. 1] 14.

6] Ἡ ἀναβολὴ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου (ἐὰν δὲν ὠρίσθη ὁ χρόνος αὐτῆς,) ἐπὶ μὲν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ διαγόντων ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη, ἐπὶ δὲ τῶν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας βιούντων ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη· ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἀναβολὴ στηρίζεται εἰς εὐλόγους αἰτίας π. χ. ἀσθένειαν, θάνατον τῶν γονέων κτλ.—Πανδ. [23. 1] 17—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 16 σχόλιον—Κωδ. [5. 1] 2 [5. 17] 2—'Αρμ. [4. 1] 17. 18.

7] Ἐὰν ζητηθῇ καὶ ἐπιτρῇ ἀποκατάστασις εἰς ἀκέραιον κατὰ τῆς μνηστείας.—Ἴδε κεφάλ. περὶ ἀποκαταστάσεως εἰς ἀκέραιον.

8] Ἐὰν ὁ μνηστὴρ ἢ ἡ μνηστὴ ἀποσύρῳνται εἰς τὸν μοναστικὸν βίον.—Κωδ. [1. 3] 56—Βασιλ. [ΚΗ'. 2] 5—'Αρμ. [4. 2] 11.

Κατ' 'Αρμενόπουλον καὶ διὰ τύχης ἐναλλαγὴν, τουτέστι διὰ καταδίκην ποινικὴν ἢ χρέη πρὸς τὸ δημόσιον κατόπιν ἀνακαλυπτόμενα.—'Αρμενοπλ. [4. 1] 25.

Περὶ Προξενητῶν.—Ὁ προξενητὴς οὐδὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἕνεκα τοῦ γάμου ὃν κατώρθωσεν ἄνευ προηγουμένης συμφωνίας περὶ ἀμοιβῆς αὐτοῦ.—'Επὶ συνομολογηθείσης ἀμοιβῆς, δὲν δύναται αὕτη νὰ ὑπερβῇ τὸ ἑκατοστὸν μέρος

τῆς προικὸς καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, ἐὰν ἡ προῖξ ᾔῃναι μέχρι 200 λιτρῶν χρυσοῦ. Ἐὰν ἡ προῖξ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τοῦτο, δὲν ἐπιτρέπεται τῷ προξενητῇ ἀμοιβὴ ὑπὲρ τὰς 10 λίτρας χρυσοῦ.—Κωδ. [5. 1] 6—'Αρμενοπλ. [4. 3] 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Αἱ γαμικαὶ ἐν γένει σχέσεις ρυθμίζονται ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς ἰθαγενείας τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἀναγνωρίζεται κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας.—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 6—Πανδ. [23. 2] 5.

Καὶ τὰ πρὸς γάμον κωλύματα ἐξετάζονται, οὐχὶ κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐθνικότητος τῆς συζύγου, ἢ τὸν νόμον τοῦ τόπου ἔνθα τελεῖται ὁ γάμος, ἀλλὰ κατ' ἐκείνον τῆς ἰθαγενείας τοῦ ἀνδρός.

Κατὰ τὸν νόμον ὡσαύτως τῆς ἰθαγενείας τοῦ ἀνδρός καὶ οὐχὶ τὸν νόμον τοῦ τόπου τῆς τοῦ γάμου τελέσεως, ρυθμίζονται καὶ αἱ ἐκ τοῦ γάμου σχέσεις περιουσίας.—Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ κείμενα κτήματα τῶν συζύγων.

Ἡ γυνὴ ἀκολουθεῖ τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἀνδρός. Ἄν ὅμως μετὰ τὸν γάμον ὁ ἀνὴρ μεταβάλῃ ταύτην, δὲν ἀλλοιοῦται πλέον ἢ τῆς γυναικὸς ἐθνικότης.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ γάμου ἀναφέρονται, ἢ εἰς πράξεις τῶν συζύγων σκοπούσας τὴν πλήρωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ γάμου, ἢ εἰς τὴν περιουσίαν αὐτῶν.

Οἱ σύζυγοι δικαιοῦνται ν' ἀπαιτῶσιν ἀμοιβαίως γαμικὴν πίστιν καὶ σέβας, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν Νόμον μόνον ἡ γυνὴ τιμωρεῖται ποινικῶς ἐν μοιχείᾳ.—'Αρμενόπλ. [6. 2] 1. 2—[6. 3] 1—Νεαρά 117 κεφ. 9. § 5—Πανδ. [48. 5] 6. § 1—Βασιλ. [Ε'. 21] 18.

Ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ Νόμῳ δὲν εὗρηνται διατάξεις ρυθμίζουσαι τὴν πλήρωσιν τοῦ γαμικοῦ καθήκοντος.

Οἱ σύζυγοι ὡς ἐκ τοῦ ἀμοιβαίως ὀφειλομένου σεβασμοῦ, δὲν δύνανται νὰ κινῶσι κατ' ἀλλήλων ἀτιμωτικὰς ἢ ποινικὰς ἀγωγὰς, ἔνεκα κακουργημάτων ἢ πλημμελημάτων πραχθέντων πρὸ τοῦ γάμου ἢ διαρκοῦντος αὐτοῦ.—Κωδ. [5. 21] 2—[6. 5] 22 § τελευτ.

Οἱ σύζυγοι ὀφείλουσι νὰ συμβιώσι καὶ νὰ ὑποστηρίξωσιν ἀλλήλους κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν οἰκιακῶν πραγμάτων· ἐκάτερος δ' αὐτῶν ὀφείλει νὰ ὑποφέρει τὰ εἰς τὸν ἕτερον ἐπισκῆπτοντα δυστυχήματα.—Εἰσηγ. [1. 9] § 1—Πανδ. [24. 3] 22 § 8.

Ὁ σύζυγος ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν σύζυγον καὶ αὕτη ἐν ἀνάγκῃ ἐκεῖνον. Ὑποχρεοῦται ἐκτὸς τούτου ὁ ἀνὴρ ὡς φέρων τὰ βάρη τοῦ γάμου εἰς τὴν διατροφήν καὶ ἰατρικὴν περίθαλψιν τῆς μαινομένης συζύγου του. Καὶ ὁ μὴ λαβὼν προῖκα ἀνὴρ χρεωστεῖ νὰ κηδεύσῃ τὴν σύζυγον, καίτοι οὐδεμίαν καταλιποῦσαν περιουσίαν, ἐὰν ὁ πατὴρ αὐτῆς τυγχάνῃ ἐνδεής. Ὁ δ' ἐγκαταλιμπάνων τὴν σύζυγόν του καταληφθεῖσαν ὑπὸ μανίας, ὑπόκειται εἰς τὰς συνεπείας ὑπαιτίου ἀπ' αὐτῆς διατάξεως.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 3. 307—Ἀρμενόπλ. [2. 3] 6—Πανδ. [24. 1] 21. 31. § 8—10—[24. 3] 22 § 8 καὶ 7—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 22—Πανδ. [11. 7] 28—Βασιλ. [ΙΖ'. 2] 13.

Ὁ ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ν' ἀπαιτῇ εὐπείθειαν καὶ ὑποταγὴν παρὰ τῆς γυναικὸς, μὴ δικαιούμενος ὅμως καὶ νὰ κακοποιῇ αὐτήν· αἱ κατὰ τῆς γυναικὸς αἰκίαι δὲν εἶναι μὲν λόγος διαζεύξεως, ἀλλ' ὁ εἰς ταύτας ἐξωκέλλων σύζυγος, ὑποβάλλεται εἰς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δώσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου τοσοῦτον μέρος ἐκ τῆς περιουσίας του ὅσον ἀποτελεῖ τὸ ἐν τρίτον τῆς πρὸ τοῦ γάμου δωρεᾶς.—Νεαρά 117 κεφ. 9.

Ὁ ἀνὴρ κτᾶται τὰ διὰ τῆς οἰκιακῆς ἐργασίας τῆς γυναικὸς παραγόμενα ὀφέλη. Πᾶν ὅμως ὅτι κερδαίνει ἡ γυνὴ δι' ἐπιτηδεύματος ἀνεξαρτήτου τῶν οἰκιακῶν ἐργασιῶν π.χ. ὡς μαῖα, τροφὸς κτλ. ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτήν.—Θεοφίλου [1. 9] § 1.

Ἡ γυνὴ ἀκολουθεῖ τὴν κατοικίαν καὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ

ἀνδρὸς καὶ ἂν ἔτι οὗτος ὑπεσχέθῃ νὰ μὴ μεταβάλῃ τὴν κατοικίαν του.

Ἐὰν ὁ σύζυγος μεταβάλῃ κατοικίαν λόγῳ ποινῆς, δικαιούται ν' ἀπαιτῇ ἵνα ἀκολουθῇ αὐτὸν ἡ γυνή, ἐκτὸς ἂν κατεδικάσθῃ ποινικῶς εἰς ὑπερορίαν.—Θεοφίλου [1. 9] § 1.

Ὁ ἀνὴρ τεκμαίρεται ὡς ἐπίτροπος τῆς γυναικὸς καθ' ὅσας ἔχει δίκας· μὴ ἔχων ὅμως ῥητὴν ἐντολὴν χρεωστεῖ νὰ δώσῃ ἐγγύησιν περὶ παραδοχῆς τῶν πράξεων αὐτοῦ.

Ἡ γυνὴ φέρει τὸ ὄνομα καὶ συμμερίζεται τὴν κοινωνικὴν τάξιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐνόσω δικιμενεῖ ἐν τῇ χηρείᾳ.—Πανδ. [1. 9] 8—Βασιλ. [ΣΤ'. 1] 8—Πανδ. [50. 1] 38 § 3—Κωδ. [12. 1] 13—Βασιλ. [Ε'. 1] 30. 39.

Κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν Νόμον τὰ δικαιώματα τῶν συζύγων τὰ ἀναφερόμενα οὐχὶ εἰς ἀντικείμενα περιουσίας, ἀλλ' εἰς τὴν πλήρωσιν τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ σκοποῦ τοῦ γάμου, ὄντα ἀνεπίδεκτα χρηματικῆς ἐκτιμήσεως, δὲν δύνανται συνήθως νὰ ἐπιδιωχθῶσι διὰ μέσων φυσικοῦ καταναγκασμοῦ.

Δὲν ἐγείρεται ὅθεν ἀγωγὴ οὔτε δύνανται νὰ ἐκβιασθῇ διὰ τῶν συνήθων καταναγκαστικῶν μέσων, τὸ δικαίωμα τῶν συζύγων εἰς τὴν ἀμοιβαίαν γαμικὴν πίστιν, τὴν πλήρωσιν τοῦ γαμικοῦ καθήκοντος, τὴν ἀχώριστον συμβίωσιν, τὴν ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν, τὴν ἐν ἀφοσιώσει καὶ συμπαθείᾳ μετοχὴν εἰς τὰ τοῦ ἑτέρου δυστυχήματα, τὴν ὑποταγὴν τῆς γυναικὸς καὶ εὐπείθειαν, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ν' ἀκολουθῇ αὐτὸν ἡ γυνὴ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ κτλ.

Ἡ ἐκπλήρωσις ὅμως τῶν εἰς τὰ δικαιώματα αὐτὰ ἀντιστοιχουσῶν ὑποχρεώσεων θάτερου τῶν συζύγων, δύνανται νὰ ἐκβιασθῇ δι' ἐμμέσων καταναγκαστικῶν μέσων, οἷον τῆς ἀπειλῆς τοῦ διαζυγίου, τῆς ἐπὶ μοιχείᾳ καταδιώξεως, τῆς ἀποκοπῆς τῶν πρὸς συντήρησιν καὶ διατροφῆς μέσων, τῆς ἀπωλείας τῆς προικὸς καὶ τῆς ἔνεκα γάμου δωρεᾶς κτλ.

Ἐπιδιώκεται δι' ἀγωγῆς ἡ πατρότης, ἡ μητρότης, τὸ κῦρος τοῦ γάμου, ἡ διάζευξις.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐκ τοῦ γάμου τέκνων ἡ γυνὴ φέρει τὴν ὑποχρέωσιν, ἐὰν μετὰ τὴν διάζευξιν θεωρῇ ἑαυτὴν ἔγκυον, ν' ἀναγγεῖλλη τοῦτο ἐντὸς 30 ἡμερῶν εἰς τὸν διαζευχθέντα σύζυγον καὶ νὰ διατηρήσῃ παρ' ἑαυτῇ τὰ πρὸς ἐπιτήρησίν της παρ' αὐτοῦ στελλόμενα πρόσωπα πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης ὑποβολῆς.—Πανδ. [25. 3] 1, προιμ. § 7-9 καὶ 10. 3 § 1—Βασ. [ΛΣΤ'. 1] 1—[ΛΑ. 6] 1. 3.

Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ ἀρνήται ἢ κρύπτῃ τὴν ἐγκυμοσύνην της, ὁ δικαστὴς τῇ αἰτήσῃ τοῦ συζύγου ἐκλέγει οἰκίαν τιμίας γυναικὸς ἔνθα χρεωστεῖ νὰ μεταβῇ ἡ γυνή, ὅπως ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν ὑπὸ τριῶν μαιῶν.—Πανδ. [25. 4] 1 πρ. § 1. 9-10. 3 § 1—Βασ. [ΛΣΤ'. 7] 1 καὶ 2—[ΛΗ'. 7] 1—Πανδ. [25. 4] 1 § 5—7.

Μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου, εἰ μὲν τοῦτο ἐγεννήθη διαρκούντος τοῦ γάμου ἀλλὰ πρὸ τῆς 182 ἡμέρας ἀπὸ τῆς συστάσεώς του, ἡ μήτηρ ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν πατρότητα λ. χ. ὅτι πρὸ τοῦ γάμου **συνῆλθε** μετὰ τοῦ νῦν συζύγου της· εἰ δὲ τὸ τέκνον ἐγεννήθη τοῦλάχιστον κατὰ τὴν 182 ἡμέραν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου ἢ μετ' αὐτήν, τεκμαίρεται ἡ νομιμότης.—Ἰδε κεφάλαιον περὶ φυσικῶν προσώπων κτλ.

Εὰν τὸ τέκνον ἐγεννήθη μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, τηρήσῃ δὲ ἡ μήτηρ τὰ ἀνωτέρω προφυλακτικὰ μέτρα, εἰ μὲν ὁ πατὴρ κατὰ τὴν εἰς αὐτὴν γενομένην ἀναγγελίαν ἀποκρούει τὴν πατρότητα, ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόδειξις αὐτῆς, εἰ δὲ ὁ πατὴρ δὲν ἐπιφέρει ἀντίρρησην, ἡ πατρότης θεωρεῖται ἀποδεδειγμένη ἀμετατρέπτως.—Πανδ. [25. 3] 1 § 13—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 1—Πανδ. [25. 3] 1 § 4. 12 15.

Ἄλλ' ἂν ἡ μήτηρ δὲν τηρήσῃ τὰ ἐκτεθέντα προφυλακτικὰ μέτρα, ἀπαράδεκτος ἀποβαίνει ἢ ἐπὶ ἀναγνωρίσει τοῦ τέκνου κατὰ τοῦ συζύγου της ἀγωγὴ αὐτῆς.—Πανδ. [25. 3] 1 § 6 8 13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΔΩΡΕΩΝ ΜΕΤΑΕΥ ΣΥΖΥΓΩΝ

Αἱ μεταξὺ συζύγων δωρεαὶ εἰσὶν ἀπολύτως ἄκυροι.—Πανδ. [24 1] 1—Βασιλ. [Λ'. 1] 1.

Δὲν ἀκυροῦνται 1] αἱ δωρεαὶ αἱ γενομέναι πρὸ τοῦ γάμου π. χ. μεταξὺ μνηστήρων, ἢ μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ, οἷον ἡ αἰτία θανάτου ἢ ὑπὸ τὸν ὅρον διαζυγίου.—Κωδ. [5. 3] 15 καὶ 16—Πανδ. [24 1] 32 § 22.

2] Αἱ δωρεαὶ μεταξὺ προσώπων μὴ διατελούντων ἐν συναφείᾳ γάμου ἀλλὰ παλλακίας, ἢ ὧν ἡ συμβίωσις ἔνεκα καιλύματός τινος λ. χ. ἁώρου ἡλικίας, δὲν εἶναι γάμος.—Πανδ. [24. 1] 3 § 1. 58 πρ. 1—Βασιλ. [Λ'. 1] 3—Πανδ. [39. 5] 5. 31. πρ.—Πανδ. [24. 1] 65—Βασιλ. [Λ'. 1] 65.

Ἄν ὅμως τὸ πρὸς γάμον κώλυμα ἀποτελῇ ἀληθὴ ἀπαγόρευτιν, εἶναι ἄκυρος ἡ δωρεά, ἵνα μὴ ὑπάρχωσι πλείονες ὠφελειαι ἐν τοῖς ἀθεμίτοις γάμοις ἢ ἐν τοῖς θεμιτοῖς καὶ ἐὰν μὲν ὁ δωρητὴς ἦναι ἀθῶος ὡς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν ἀπαγόρευτιν τοῦ γάμου, ἀναζητεῖ τὸ δωρηθὲν, ἐὰν ὅμως ὁ δωρητὴς ἦναι ὑπαίτιος ὡς πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ γάμου τὸ δωρηθὲν μεταβαίνει εἰς τὸ Δημόσιον.—Πανδ. [24. 1] 3 § 1—Ἀρμενόπλ. [4. 14] 2—Κωδ. [5. 16] 7—Πανδ. [24. 1] 32 § 28.

Συνεπεία τοῦ αὐτοδικαίως ἄκυρου τῶν μεταξὺ συζύγων δωρεῶν,

1] Ἐὰν μὲν ἡ δωρεά συνίσταται εἰς ὑποχρέωσιν ἢν ἀνεδέχθη ὁ δωρητὴς, αὕτη εἶναι ἄκυρος.

2] Ἐὰν δὲ ἡ δωρεά κατηρτίσθη διὰ συμβάσεως περὶ ἀφέσεως χρέους, τὸ χρέος λογίζεται ὑπάρχον.

3] Ἐὰν τέλος ἡ δωρεὰ ἐγένετο διὰ παραδόσεως τοῦ δωρηθέντος, δὲν μεταβιβάζεται ιδιοκτησίᾳ.—Πανδ. [50. 16] 49—[24. 1] 3 § 10. 52 § 1.

Καὶ ὑπὸ τὸ σχῆμα ἄλλης πράξεως καλυπτομένη ἡ μεταξὺ συζύγων δωρεὰ, εἶναι οὐχ ἥττον ἄκυρος· οἷον ἐὰν ἐν ἀγοροπωλησίᾳ τινὶ συμφωνηθῇ τίμημα πολλῶ κατώτερον τῆς ἀγοραίας ἀξίας τοῦ πράγματος.—ἢ ὅτε πρὸς κατάρτησιν τοιούτων δωρεῶν ἐπιχειροῦνται νομικαὶ πράξεις μετὰ τρίτων.—π.χ. ἐὰν ὁ σύζυγος παραγγέλλῃ τῷ ἰδίῳ αὐτῷ ὀφειλέτῃ νὰ γίνῃ διὰ προσομολογήσεως ὀφειλέτης τῆς γυναικὸς του, ἢ ἀναδέχεται ὡς κύριος καὶ μόνος ὀφειλέτης τὴν πρὸς τρίτον ὑποχρέωσιν τῆς συζύγου του.—Πανδ. [24. 1] 5 § 5 καὶ 2. 3-31 § 3—Βασιλ. [Λ'. 1] 5—Ἀρμενόπλ. [4. 14] 11.

Πρὸς ἀνατροπὴν τῆς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκύρου δωρεᾶς ἐπερχομένης ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ δωρητοῦ ἢ α] διεκδικεῖται τὸ δωρηθὲν ἐνόσω σώζεται αὐτούσιον, εἴτε παρὰ τῷ δωρολήπτῃ εἴτε παρὰ παντὶ κατόχῳ,—ἢ β] ἐὰν τὸ δωρηθὲν κατηναλώθῃ, ζητεῖται ἡ ἀξία αὐτοῦ καθόσον ὁ δωρολήπτης κατέστη πλουσιώτερος.—Πανδ. [24. 1] 5 § 18. 36 πρ.—Βασιλ. [Λ'. 1] 5—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη.—Πανδ. [24. 1] 6.

Δὲν καθίσταται πλουσιώτερος ὁ δωρολήπτης καὶ τὸ δωρεᾶν δοθὲν δὲν ἀναζητεῖται 1] ὅτε ὁ ἀνὴρ δωρήσῃ εἰς τὴν γυναῖκα του κτήμα ἵνα ἐνταφιάσῃ ἐν αὐτῷ νεκρόν.—2] ἢ ὅτε τὸ δωρηθὲν κατὰ τυχρῇ τυχαίως ἐκ σεισμῶ, πυρκαϊᾶς, ληστείας κτλ.—3] ἢ ὅτε ὁ λαβὼν τὴν δωρεᾶν σύζυγος καταναλώτῃ αὐτὴν μὴ καταστάς εὐπορώτερος, θεωρεῖται δὲ τοιοῦτος ἐὰν τὰ δαπανηθέντα ἐχρησίμευσαν πρὸς ἀπόκτησιν ἄλλης ὠφελείας, οἷον ὅτε ὁ λήπτης ἐπλήρωσε χρέη, ἢ ἐδάνεισε, ἢ ἡγόρασεν πράγμα.—Πανδ. [24. 1] 5 § 8—12—Βασιλ. [Λ. 1] 5. 80—Πανδ. [39. 5] 19 § 4—Παν. [24. 1] 28 πρ.—Πανδ. [24. 1] 32 § 9. 7 § 7. 5 § 17 καὶ 18—50 πρ. 16. 7 § 3. 28 § 3. 4. 29—Κωδ. [5. 16] 9.

Δὲν εἶναι δωρεὰ, ἡ παραίτησις ἐκ κληρονομίας ἢ κληροδοτήματος εἰς ὁ ἀμέσως καλεῖται ὁ ἕτερος σύζυγος.—Πανδ. [23. 3] 5. § 13. 14.

Ἡ μεταξὺ συζύγων δωρεὰ ἀποβαίνει ἔγκυρος καὶ ἰσχυρά, ἐὰν ὁ δωρητὴς ἀποβιώσας ἐν γάμῳ, δὲν ἀνακαλέσῃ αὐτήν.—Πανδ. [24. 1] 32—Βασιλ. [Λ'. 1] 38—Κωδ. [5. 16] 10—Ἀρμενόπλ. [4. 14] 4. 18.

Τοιαύτη κύρωσις δὲν ἐπέρχεται, ἐὰν ὁ γάμος λυθῇ εἴτε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δωρεοδόχου εἴτε διὰ διαζεύξεως· ὁ σύγχρονος ὁμῶς θάνατος ἀμφοτέρων τῶν συζύγων καθιστᾷ ἐγκύρους τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν δωρεάς.—Πανδ. [24. 1] 32 § 10 [24. 1] 32 § 14—[34. 5] 8—Βασιλ. [Λ'. 1] 30.

Κωλύεται ἡ κύρωσις τῆς δωρεᾶς, ὅποτε ὁ δωρητὴς ἐκφράσῃ ὁπωσδήποτε τὴν περὶ ἀνακλήσεως βούλησίν του· δὲν θεωρεῖται ἐν τούτοις ἀνᾰκλήσις τῆς δωρεᾶς ἡ ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ ὑποθήκωσις ἢ ἐνεχυρίασις τοῦ δωρεᾶν δοθέντος.—Πανδ. [24. 1] 32 § 2, 3, 4—Βασιλ. [Λ. 1] 30—Κωδ. [5. 16] 18—Νεαρά 162. κεφ. 1.

Κυρουμένης κατὰ τὰ ἀνωτέρω τῆς δωρεᾶς, τὸ κύρος ἀνατρέχει εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν κατὰ πρῶτον ἐγένετο, καὶ ἅπαντα αὐτῆς τ' ἀποτελέσματα ρυθμίζονται ὡσεὶ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ἔγκυρος.—Κωδ. [5. 16] 25.

Κατ' ἐξαίρεσιν ἐπιτρέπεται δωρεὰ μεταξὺ συζύγων.—1] ἐὰν γίνετα ἐπὶ σκοπῷ ἀνανεώσεως ἐμπρησθείσης οἰκίας.—2] ἐὰν ἡ γυνὴ χορηγῇ τὸ μέσον εἰς τὸν ἄνδρα νὰ τύχῃ δημοσίας τιμῆς ἢ ἀξιώματος.—3] ἐὰν γίνετα πρὸς σύζυγον ἐξόριστον ἢ παρὰ τοιούτου.—4] ἐὰν γίνετα μεταξὺ ἡγεμόνος καὶ τῆς συμβίβης του.—5] ἐὰν συνίσταται εἰς μικροῦ λόγου ἄξια πράγματα.—Κωδ. [5. 16] 26—Πανδ. [24. 1] 14—Βασιλ. [Λ'. 1] 14—Ἀρμενόπλ. [4. 14] 15—Πανδ. [24. 1] 40-42—Βασιλ. [Λ'. 1] 38-40—Κωδ. [5. 16] 21—Ἀρμενόπλ. [4. 11] 5—Πανδ. [24. 1] 43. 13 § 1—[24. 1] 7 § 2—Βασιλ. [Λ'. 1] 7.

Κατὰ τὸ Μουκιανὸν τεκμήριον, πᾶν ὅ,τι εὕρεσκειται εἰς χεῖρας, τῆς γυναικὸς, ἐὰν δὲν ἀποδειχθῇ τίνι τρόπῳ ἀπεκτήθη παρ' αὐτῆς, τεκμαίρεται ὅτι περιήλθεν αὐτῇ διὰ δωρεᾶς τοῦ συζύγου.—Πανδ. [24. 1] 51—Κωδ. [5. 16] 6—Ἀρμενόπλ. [4. 11] 10.

Αἱ μεταξὺ συζύγων δωρεαὶ ἔνθα αὗται κυροῦνται, δεόν κατὰ

τὸ Ἰουστινιάνιον Δίκαιον νὰ συνιστῶνται ἐγγράφως, ὁσάκις ὑπερβαίνουν τοὺς 500 χρυσοὺς, αἱ δὲ μικρότεραι δωρεὰ ἀποδεικνύονται καὶ ἀγράφως διὰ τριῶν μαρτύρων.

Σημ. Τὸ χρυσοῦν νόμισμα εἶναι δέκα φράγκα καὶ δέκα ἑκατοστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΛΥΣΕΩΣ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ.

Ὁ γάμος λύεται ἢ αὐτοδικαίως ἢ διὰ τοῦ διαζυγίου.

Αὐτοδικαίως λύεται ὁ γάμος

1] διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων,

2] διὰ τῆς μεγίστης ἀλλοιώσεως τῆς καταστάσεως τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, οἷον ἀπελάσεως κλπ.,

3] ἐπὶ ἀφανείας τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, δύναται ὁ καταλειπόμενος μετὰ πέντε ἔτη νὰ προέλθῃ ἀκωλύτως εἰς δεύτερον γάμον, ἐκτὸς ἐὰν ᾔναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἀφανὴς ζῇ ἔτι, ὅτε δέον νὰ ζητηθῇ οὗτος ὑπὸ τοῦ ἑτέρου συζύγου.—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 5. σελ. 114. 115.

ΣΗΜ. Νομοκάνων Μανουήλ Μαλαξοῦ κεφ. ΡΠΔ'. 229. «οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀποχωρήσαντες γυναικῶν ἄνδρες, δι' οἵανδήποτε αἰτίαν, καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ διάγοντες, ἀφορισμοῦ εἰσὶν ἄξιοι, εἰ ἀνεπιστρόφως ἔχουσι καὶ πρὸς τὰς ἰδίας γυναικας οὐ προκιοῦνται πάλιν νοστήσαι, εἰ δὲ ἄδηλος εἶεν καὶ προέβῃ ἔρευνα τούτων ἐξ ἀποστολῆς τῶν γυναικῶν αὐτῶν, καὶ πενταετία παρήλθεν ἐξ ὅτου ἀφανεῖς οἱ ἄνδρες τούτων ἐγένοντο, αἰχμάλωτοι τυχόν γεγονότες ἢ ἄλλω τινὶ τρόπῳ ἀφανισθέντες, τῶν τοιούτων αἱ γυναῖκες ἀκωλύτως κατὰ τὸν ἐκχωροῦντα νόμον συναφθεῖεν ἀνδράσι· αἱ δὲ ἄλλαι, ὧν οἱ ἄνδρες ἔτι περιέεισι, τοὺς οἰκείους ἄνδρας ζητήσωσαν». Ἰδε ἐν τούτοις καὶ Νεαρ. Λέοντος 33. Ἀρμενόπλ. [4. 15] 4. καὶ Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. Β' σελ. 522.

4] ἐὰν ὁ ἕτερος τῶν συζύγων προείλετο τὸν μοναχικὸν βίον· ἡ ἐπιλογή τοῦ μοναχικοῦ βίου δέον νὰ ᾖ ἐλευθέρα, ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ ἑτέρου συζύγου, ἡ δὲ λύσις τοῦ γάμου δὲν χωρεῖ πρὸ τῆς τριετοῦς δοκιμασίας, μεθ' ἣν καὶ μόνην γίνεται ἡ μοναχικὴ ἀπόκαρσις καὶ ἡ ἐπίσημος εἰς τοὺς μοναχοὺς κατάταξις. — Ἡ γυνὴ δὲ δὲν λαμβάνει τὸ σχῆμα πρὶν δοκιμασθῇ ἐπὶ τρεῖς μῆνας.— Νομ. Φωτ. Σύντ. τμ. 1. σελ. 297. τόμ. 2. σελ. 8. 420—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 2. σελ. 265. τόμ. 4. σελ. 144—αὐτόθι. τόμ. 4. σελ. 145. 146.

Διαζύγιον εἶναι ἡ ζώντων τῶν συζύγων λύσις ἐγκύρου γάμου.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐτίμησε τὸν γάμον καὶ ἀνύψωσεν αὐτὸν εἰς δεσμὸν ἱερόν, καθ' ὃν διὰ τῆς θείας χάριτος ἐνοῦται ἀνὴρ μετὰ γυναικὸς καὶ οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία.

Ὅτε Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡμίλησαν περὶ τῆς λύσεως τοῦ γάμου, δύο μόνον ὤρισαν λόγους· α] τὴν πορνείαν· 6] τὴν ἐπίμονον ἐγκατάλειψιν τοῦ ἑτέρου συζύγου.—Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθ. κεφ. 19—Παύλου ἐπιστολὴ α'. πρὸς Κορινθίους κεφ. 7.

Τὸ Ἰουστινιάνειον δὲ καὶ μεταγενέστερον δίκαιον παρεδέξαντο λόγους διαζεύξεως τοὺς ἐξῆς.—Νεαρὰ 127.

Ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τοῦ γάμου,

1] ἐὰν ἡ γυνὴ γνωρίζῃ ὅτι βουλεύονται τινες κατὰ τῆς βασιλείας καὶ δὲν δηλώσῃ τοῦτο εἰς τὸν σύζυγον.

2] Ἐὰν παραδιάσῃ διὰ μοιχείας τὴν περὶ τὸν γάμον πίστιν· ὁ ἀνὴρ ὀφείλει πρῶτον νὰ κατηγορήσῃ τὴν σύζυγον ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ μόνον ἐὰν ἀποδειχθῇ ἀληθὴς ἡ κατηγορία νὰ διαζευχθῇ αὐτήν.—Νεαρὰ 117. κεφ. 8 § 2.

3] Ἐὰν ὁπωσδήποτε ἐπιβουλεύθῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἰδίου συζύγου ἢ γινώσκουσα ὅτι ἄλλοι πράττουσι τοιοῦτόν τι, δὲν φανερώνη τοῦτο εἰς τὸν σύζυγον.

4] Ἐὰν παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς μείνῃ ἔξω τοῦ οἴκου εἰ μὴ παρὰ τοῖς ἰδίοις γονεῦσι· οὐχὶ δὲ καὶ ἂν ἐξέβαλεν αὐτὴν τοῦ οἴκου ὁ ἀνὴρ καὶ δὲν ἔχει γονεῖς πρὸς οὓς νὰ προσφύγῃ.

5] Ἐὰν ἀγνοῦντος ἢ κωλύοντος τοῦ ἀνδρός, παρευρεθῇ εἰς ἵππικους ἀγῶνας ἢ θέατρα ἢ κυνήγια

6] Ἐὰν παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρός, συμποσιάζῃ ἢ συλλούε-
ται μετ' ἄλλων ἀνδρῶν.

7] Ἐὰν καταστῇ ἔνοχος ἀμβλώσεως τοῦ τέκνου αὐτῆς.—
'Αρμενόπλ. [4. 12] 6.

8] Κατὰ τὰς Νεαράς 111 καὶ 112 τοῦ Λέοντος εὐρισκομένας καὶ παρ' Ἀρμενοπούλῳ, ἐπελθούσης μανίας μετὰ τὸν γάμον, ἡ μὲν γυνὴ δύναται μετὰ πενταετίαν ὀλῆν, καθ' ἣν ἀποδεικνύεται ἀνίατον τὸ πάθος, νὰ διαζευχθῇ, ὁ δὲ ἀνὴρ μετὰ τριετίαν.—'Αρμενόπλ. [4. 112] 5.

ΣΗΜ. Ὁ Ἀρμενόπουλος ἀναφέρει προσέτι ὅτι κατὰ τὸν 15 κανόνα τοῦ Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας ὁ δαιμονιῶσαν ἔχων γυναῖκα εἰ ἄλλην λείπεται μοιχᾷται. Ἀλλὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον δὲν ἐνέμεινεν εἰς τὴν δόξαν ταύτην τοῦ Τιμοθέου παρδεχθὲν τὰς παρατεθείσας Αὐτοκρατορικὰς Νεαράς. Ἴδε Σύνταγ. θεῖ. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 1. σελ. 331. 335. καὶ τόμ. 6. σελ. 198.

Ὁ Ἀρμενόπουλος —'Αρμενόπλ. [4. 12] 10 ἀπανθίζει ἐκ τῆς Πείρας ὅτι εἶναι λόγος διαζυγίου, καὶ ὅταν εὕρῃ ὁ ἀνὴρ διαπεπαρθενευμένην τὴν γυναῖκα ἀποδείξῃ δὲ τοῦτο παρχρημα· ἡ γνώμη ἐν τούτοις αὕτη μὴ στηριζομένη ἐπὶ Αὐτοκρατορικῆς τινος διατάξεως δὲν ἔχει ἰσχύον νόμου· ὅλως διάφορον τούτου εἶναι τὸ θέμα τῆς Νεαράς 93 τοῦ Λέοντος, καθ' ἣν εἶναι λόγος διαλύσεως τῆς μνηστείας ὅταν εὕρεθῇ ἡ μνηστὴ ἄλλοτρίων σπερμάτων ὑποκλόπιος.—'Αρμενόπλ. [4. 1] 25.

Ἡ δὲ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ διαζεύξιν 1] ἔὰν ὁ ἀνὴρ βουλεύεται κατὰ τῆς βασιλείας ἢ γινώσκων τοιοῦτον κακούργημα δὲν καταγγεῖλῃ αὐτό.

2] Ἐὰν ἐπιβουλευθῇ ὅπως δὴποτε τὴν ζωὴν αὐτῆς, ἢ γνωρίζων τὴν ἐπιβουλὴν ἄλλων δὲν τῇ ἐφάνέρωσεν αὐτήν, ἢ δὲν ἐξεδίκησε κατὰ τοὺς νόμους τὴν ἐπιβουλὴν.

3] Ἐὰν ἐπιβουλευθῇ τὴν σωφροσύνην αὐτῆς, ἐπιχειρῶν νὰ παραδώσῃ αὐτήν εἰς ἄλλους πρὸς μοιχείαν.

4] Ἐὰν καταμηνύσῃ αὐτὴν ψευδῶς ἐπὶ μοιχείᾳ.

5] Ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ εἰς δὴ μετὰ τῆς συζύγου συνοικῇ, μετ' ἄλλης εὐρίσκεται μένων, ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν μετὰ τῆς συζύγου τοῦ διαζυγίου, ἐν ἑτέρῳ οἴκῳ μετ' ἄλλης γυναικὸς συνεχῶς μένων ἐλέγχεται καὶ οὐδεμίαν ἀκούων παραίνεσιν δὲν ἀπέχῃ τῆς τοιαύτης ἀτελγείας.—Νεαρά 117. κεφ. 8 § 2—'Αρμενόπουλ. [4. 15] 14.

Δὲν δύναται ἡ γυνὴ νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξιν τῆς δι' ἀθεμί-
τους τοῦ ἀνδρός κατ' αὐτῆς πράξεις οἷον ἐξυβρίσεις, ἔργῳ ἢ λόγῳ κακώτερος κλπ, ἀλλὰ διὰ τοιαύτας πράξεις τιμωρεῖται ὁ σύζυγος ποινικῶς.—Νεαρά 117. κεφ. 14—'Αρμενόπλ. [4. 12] 15.

Ἐὰν ὁ προσβλήθεὶς σύζυγος ἔκ τινος παραπτώματος δίδον-
τος χώραν εἰς διάζευξιν, συγχωρήσῃ τὸν ὑπαίτιον, δὲν ἐπιτρέπεται πλέον αὐτῷ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν διαζεύξεως στηρίζων αὐτὴν εἰς τὸ συγχωρηθὲν παράπτωμα.

Ἐκτος τῶν ἐκτεθέντων λόγων, δύναται ἔτι ἡ γυνὴ νὰ ζητή-
σῃ τὴν διάζευξιν τῆς καὶ δι' ἀνικανότητα τοῦ συζύγου πρὸς πλή-
ρωσιν τῶν γαμικῶν καθηκόντων (καίτης ἀπραξίαν) διερχέσασαν ἐπὶ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου· ἀλλ' ἔὰν ἡ ἀνικανότης δὲν ὑπάρχῃ μὲν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γάμου, ἀναφανῇ δὲ μετὰ ταῦτα διαρκοῦντος αὐτοῦ, δὲν χωρεῖ διαζεύξις.—Νεαρά 22. κεφ. 6.

Ἀμφισβητεῖται ἔὰν ἀποτελῇ λόγον διαζυγίου ἡ ἀνικανότης τῆς γυναικὸς ἢ ἡ στειρία.

Ἀπαγορεύονται τὰ ἐξ ἀμοιβαίας συναινέσεως διαζύγια. Διὰ μεταγενεστέρως τοῦ Ἰουστινίου Νεαράς ἐπετράπησαν πάλιν αἱ ἐκ κοινῆς συναινέσεως διαζεύξεις, ἀλλὰ δὲν ἐγκατεστρώθη ἡ Νεαρά ἐν τοῖς Βασιλικοῖς οὔτε ὁ Ἀρμενόπουλος μνημονεύει αὐτῆς.—Νεα-
ρά 140 παράβλ.—Νεαρά 117. κεφ. 10.

Κατὰ τὸ Ἰουστινιανὸν δίκαιον οὔτε αὐτεξούσιοι οὔτε ὑπεξούσιοι διαζεύγνυν-
ται, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν προικιστάντων γονέων.

Ἐκτὸς τοῦ διαζυγίου ἐπιτρέπεται καὶ τὸ μέσον τῆς διαστά-
σεως, ἥτοι ἡ χωριστὴ δίαιτα τῶν μὴ δυναμένων νὰ συμβιωσιν εἰρηνικῶς συζύγων, ὡς ἀνακωχὴ ἐπ' ἐλπίδι τῆς προϊόντος τοῦ χρόνου συμφιλίωσεως αὐτῶν.

Συνέπειαι τῆς λύσεως τοῦ γάμου.—Ἡ λύσις τοῦ γά-

μου, εἴτε ἐπέλθῃ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐτέρου τῶν συζύγων, εἴτε διὰ διαζυγίου, ἐπιφέρει ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τῶν συζύγων τὴν παῦσιν ἀπασῶν τῶν ἐκ τοῦ γάμου παραγομένων μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀνδρὸς νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προῖκα, ἐὰν δὲν συνωμολογήθῃ ὅτι θέλει τὴν ἀποκερδάνει διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικός.—Νεαρά 22. κεφ. 36.

Ἐκάτερος τῶν συζύγων δύναται νὰ συνάψῃ νέον γάμον, ἡ χήρα δὲ ὡς καὶ ἡ διεζευγμένη γυνὴ ἐνόσω δὲν συνάψῃ δεῦτερον γάμον, διατηροῦσι τὸ ὄνομα, τὴν κοινωνικὴν τάξιν καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνδρός.—Πανδ. [50. 1] 22. § 1—Κωδ. [12. 1] 13.

Ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ γάμου διὰ τῆς θατέρου τῶν συζύγων ἐκλογῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὁ προτιμήσας τὰ τοῦ κόσμου σύζυγος λαμβάνει πρὸς παραμυθίαν τὰ κέρδη τὰ συμπεφωνημένα ἐν περιπτώσει θανάτου.

Ἡ λοιπὴ δὲ περιουσία τοῦ ἐπιλεξαμένου τὸν μοναχικὸν βίον, δύναται νὰ διατεθῇ παρ' αὐτοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ μοναστήριον· ἄλλως ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὴν μονήν, ἐὰν δὲν ἔχῃ τέκνα· ἐὰν δὲ ἔχῃ τοιαῦτα, δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του καὶ μετὰ τὴν ἀπόκασιν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ καταλίπῃ ἀνδρομοίριον εἰς τὴν μονήν, συναριθμῶν ἑαυτὸν μετὰ τῶν τέκνων του καὶ καταλογίζων ὑπὲρ τῆς μονῆς τὴν εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦσαν κεφαλικὴν μερίδα.—Ἀρμενόπ. [5. 4] 5 καὶ 6—Νεαρά 123 κεφ. 38—Νεαρά 22.

Λυομένου τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἀναιροῦνται ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἀποτελέσματα, ἐκάτερος τῶν συζύγων δύναται ν' ἀναλάβῃ τὴν περιουσίαν του, στεροῦνται ὅμως τοῦ κύρους αὐτῶν τὰ πρὸς ἀλλήλους συνομολογηθέντα γαμικά σύμφωνα καὶ ἀποσβέννυται τὸ ἀμοιβαῖον ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς θατέρου αὐτῶν περιουσίας.—Πανδ. [32] 49. § 6 [38. 11] τίτλ. μόνος—Βασιλ. [ME'. 1] 1—Νεαρά 117. κεφ. 5—Νεαρά 134. κεφ. 10—Πανδ. [23. 3] 21. 68—Βασιλ. [KΘ'. 1.] 17. 64.

Ἐὰν δὲ τὸ διαζύγιον ἐπέλθῃ ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐνὸς συζύγου, ἡ μὲν ὑπαίτιος γυνὴ ἐκπίπτει πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνδρὸς τῆς

προικὸς αὐτῆς, ὁ δὲ ὑπαίτιος ἀνὴρ ἐκπίπτει πρὸς ὄφελος τῆς γυναικὸς τῆς ἔνεκα γάμου δωρεᾶς.—Νεαρά 117. κεφ. 8 καὶ 9—Ἀρμενόπ. [4. 12] 13 καὶ 14.

Ἐὰν ὅμως ὑπάρχωσι τέκνα ἐκ τοῦ τοιοῦτου γάμου, ἡ τε προῖξ καὶ ἔνεκα γάμου δωρεά, μεταβιβάζονται κατὰ κυριότητα ἀμέσως εἰς αὐτὰ πρὸς συντήρησιν καὶ ἀποκατάστασιν των.

Ἡ τοιαύτη εἰς τὸν ἀθῶον σύζυγον προκύρωσις τῆς προικὸς δὲν χωρεῖ α] ἐπὶ τῆς ἀποδοτέας προικὸς β] ἐπὶ τῆς πατρικῆς προικὸς, ἥς ὁ ἀνιὼν ἐπεφυλάχθη τὴν εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλον ἀπόδοσιν.

Ἐὰν ἡ διάζευξις δὲν συμβῇ ζῶντος τοῦ ἀθῶου ἢ τοῦ ἀμνηστήσαντος συζύγου, οὔτε οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀθῶου δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ὑπὲρ αὐτῶν προσκύρωσιν τῆς προικὸς ἢ τῆς ἔνεκα γάμου δωρεᾶς, οὔτε οἱ κληρονόμοι τοῦ ὑπαίτιου νὰ ἐπιδιωχθῶσιν εἰς τοιαύτην ἀπόδοσιν.—Ἐξ ἀναλογ. Νεαρά 117. κεφ. 8 καὶ 9 καὶ ἰδίως Νεαρά 117. κεφ. 8 § 2.

Ἀνανέωσις γάμου.—Ὁ λυθεὶς γάμος δύναται νὰ συστηθῇ ἐκ νέου διὰ τῆς ἐκούσης συνάψεως τοῦ λυθέντος γάμου.

Ἐπὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ γάμου δέον νὰ τηρηθῶσιν ὅσα καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ πρῶτον συνάψεως αὐτοῦ, ἰδίως ἡ συναίνεσις τοῦ πατρὸς καὶ ἡ ιερολογία.—Πανδ. [23. 2] 18—Κωδ. [5. 4] 7—Βασιλ. [KH'. 5] 21. [KH'. 8] 19.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀνανέωσις γάμου καὶ μετ' αὐτῆς τῆς μοιχευθείσης γυναικός, ἐκτὸς ἐπὶ κληρικῶν εἰς οὓς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχωσι σύζυγον διαβεβλημένην.—Κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Νεαράς 134—Ἀρμενόπ. [6. 2] 17—Σύντ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 6. σελ. 376.

Διὰ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ γάμου, ἐπανακάμπουν οἱ σύζυγοι εἰς τὰς προτέρας σχέσεις, ὡς πρὸς τὴν προῖκα, καθόσον δὲν ἐπεστράφη· ἂν ὅμως ταύτην ἔδωκεν ἑξωτικός, ὑπάρχῃ ἀνάγκη νέας ἐπαγγελίας αὐτῆς.—Πανδ. [24. 3] 19—Βασιλ. [KH'. 8] 19—Πανδ. [23. 3] 13—Βασιλ. [KΘ'. 1] 9. 36. 60—Πανδ. [23. 3] 63—Βασιλ. [KΘ'. 1] 59. 60.

Ὁ διὰ γάμου χειραφετηθεὶς ἀνηλιξ πρὶν συμπληρώσῃ τὴν ἐνηλικιότητα, δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ μόνος εἰς τὴν περὶ διαζεύ-

ξεως δίκην ἄνευ τῆς τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ συναινέσεως. Τὸ δικαστήριον ὁμῶς δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀνήλικον τὴν ἐπὶ διαστηρίου παρὰστασιν κατὰ τὴν διαζευξίν, καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ, ὅταν οὗτος ἀποποιῇται αὐτὴν ἄνευ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΤΕΚΝΩΝ.

Πατρικὴ ἐξουσία ἐστὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνατρέφειν καὶ προστατεύειν τὰ ἴδια τέκνα, τοῦ κολάζειν αὐτὰ ἁμαρτάνοντα καὶ τοῦ κτᾶσθαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν εἰς τὰ τέκνα περιερχομένην περιουσίαν.

Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀποκτᾶται φυσικῶς μὲν διὰ τῆς ἐν νομίμῳ γάμῳ τεκνοποιίας, πολιτικῶς δὲ δι' υἱοθεσίας καὶ νομιμοποιήσεως.

Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀνήκει μόνον εἰς ἄρρενα, οὐδέποτε δὲ εἰς θῆλυ, ἢ εἰς νομικὸν πρόσωπον.—Εἰσηγ. [1. 11] § 10.

Τὰ ἐκ νομίμου γάμου γεννώμενα τέκνα λέγονται νόμιμα ἢ γνήσια, τὰ δὲ μὴ νόμιμα διακρίνονται εἰς φυσικὰ ἐκ παλλακίας γεννηθέντα, εἰς νόθα καὶ πορνογέννητα.—Βασιλ. [Β'. 2] 139—Νεαρ. 18. Νεαρ. 89—Πανδ. [50. 16] 144—[1. 5] 23—Βασιλ. [Με'. 1] 18—Εἰσηγ. [1. 10] § 12—Πανδ. [34. 9] 16—Βασιλ. [Ξ'. 42] 16—Πανδ. [2. 4] 4 § 3—Βασιλ. [Ζ'. 8] 4.

Τὰ μὴ νόμιμα τέκνα μετὰ τὴν διάταξιν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, δι' ἧς ἐκηρύχθη ἡ παλλακία κατ' οὐδὲν τῆς πορνείας διαφέρουσα, δὲν ἔχουσιν οὐδὲν δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ πα-

τρός καὶ τῶν πρὸς πατρός συγγενῶν.—'Αρμενόπλ. [4. 9] 34—Πρόχειρον Νόμων τίτλ. 4. κεφ. 26—Νεαρ. 91.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ σήμερον ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἰσχύοντα, χορηγεῖται εἰς τὴν μητέρα τοῦ μὴ νομίμου τέκνου καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγωγή κατὰ τοῦ γεννήτορος καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ. ἐπὶ ἀναγνωρίσει τοῦ τέκνου καὶ διατροφῇ.

Τοῦ ἐν γάμῳ συλληφθέντος τέκνου πατὴρ εἶναι ὁ σύζυγος. Ἐν γάμῳ λογίζεται συλληφθὲν τὸ τέκνον τὸ γεννηθὲν οὐχὶ πρὸ τῆς 180ῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ἢ μετὰ τὸν δέκατον μῆνα ἀπὸ τῆς λύσεως αὐτοῦ· ὑπολογίζεται τουτέστιν ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ τέκνου, πρῶτον 180 ἡμέραι, δεύτερον 10 μῆνες (300 ἡμέραι)· ὁ ἐν τῷ μεταξύ τῶν δύο τούτων χρονικῶν διαστημάτων χρόνος εἶναι ἑκατὸν εἴκοσιν ἡμερῶν, εἰς οἷονδῆποτε δὲ χρονικὸν σημεῖον τοῦ διαστήματος τούτου τῶν 120 ἡμερῶν ἡ γνήσια τοῦ παιδὸς μήτηρ ἔζησεν ἐν γάμῳ, ὁ σύζυγος αὐτῆς τεκμαίρεται γνήσιος πατὴρ τοῦ τέκνου, ἄλλως τοῦτο δὲν ἔχει πατέρα.—Πανδ. [2. 4] 5—Βασιλ. [Ζ'. 8] 5—Εἰσηγ. [1. 9] πρ.—Πανδ. [38. 16] 3 § 11 καὶ 12—Βασιλ. [Με'. 1] 16—Πανδ. [1. 5] 12—Βασιλ. [Με'. 1] 9—Κωδ. [6. 29] 4—Πανδ. [28. 2] 29 πρ. Νεαρ. 39 κεφ. 2.

Ὁ ἀνὴρ δύναται οὐχ ἥττον ν' ἀποκηρύξῃ καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ χρόνου τοῦ τεκμηρίου γεννηθὲν τέκνον, ἀποδεικνύων τὸ ἀδύνατον τῆς ἐξ αὐτοῦ γεννήσεώς του, οἷον ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀπεδήμει, ἢ ἔνεκα νόσου διετέλεσεν ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν ἀπραξίᾳ κοίτης, ἢ καὶ ἄνευ νόσου εἶναι ἀνίκανος πρὸς παιδοποιίαν· καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἄργεῖ τὸ ἀνωτέρω τεκμήριον. εἰ καὶ τὸ τέκνον ἐγεννήθη ἐν γάμῳ καὶ ὁ ἀνὴρ συζῇ μετὰ τῆς γυναικός.—Πανδ. [1. 6] 6.

Ἐξ ἀντιθέτου, καὶ ὅταν ἡ γυνὴ ἀποδειχθῇ παρὰβᾶτα τὴν περὶ τὸν γάμον πίστιν, δὲν ἔπεται κατ' ἀνάγκην ὅτι καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς τεχθὲν τέκνον εἶναι νόθον, ἀλλὰ δεόν νὰ συντρέξωσι καὶ ἄλλαι περιστάσεις, οὐδ' ἀρκεῖ μόνη ἡ ὁμολογία τῆς μητρὸς διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὴν πατρότητα τοῦ ἀνδρός.—Πανδ. [48. 5] 11 § 9—Βασιλ. [Ξ'. 37] 13—Πανδ. [22. 3] 29 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 29.

Ἐὰν ἔχῃ τις τέκνα ἐκ γυναικὸς μεθ' ἧς ἡδύνατο νὰ συνάψῃ

νόμιμον γάμον, ὀνομάσῃ δ' αὐτὰ ἴδια τέκνα δι' ἐγγράφου δημοσίου, ἢ ἰδιοχείρως γεγραμμένου καὶ ὑπὸ τριῶν μαρτύρων ὑπογεγραμμένου, ἢ ἐν διαθήκῃ, ἢ ἐν δικαστικοῖς ὑπομνήμασι χωρὶς νὰ προσθέσῃ ὅτι εἰσὶ φυσικὰ τέκνα, θεωροῦνται ὡς γνήσια καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ δικαιώματα τῶν νομίμων τέκνων.—Νεαρ. 117. κεφ. 2.

Καὶ ἂν δὲ τὰ ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης τέκνα εἶναι πολλά, ἐν ᾧ περὶ ἑνὸς μόνον ἀπεφῆνατο ὁ πατήρ, ἢ ἀνωτέρω δήλωσις παρέχει εἰς ὅλα πλήρη τῆς γνησιότητος αὐτῶν τὴν ἀπόδειξιν.—αὐτόθι.

Ὁ πατήρ ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὰ μὲν νόμιμα φυσικὰ αὐτοῦ τέκνα πάντοτε, εἴτε ταῦτα διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, εἴτε οὐ, τὰ δὲ θετὰ αὐτοῦ τέκνα, δηλ. τὰ διὰ τῆς υἱοθεσίας ἀποκτηθέντα, μόνον ἐνὸς τε διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἅτε μὴ χεираφετηθέντα, ὁπότε παύει πᾶσα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ θετοῦ πατρὸς σχέσις.—Πανδ. [25. 3] 4. 5 § 1.

Μετὰ τὸν πατέρα ὑποχρεοῦται εἰς διατροφήν ἡ εὐπορος μήτηρ.—Πανδ. [25. 3] 5 § 2 καὶ 3. 8—Νεαρ. 117. κεφ. 7.

Ἐν ἐλλείψει πατρὸς καὶ μητρὸς ὑποχρεοῦνται εἰς διατροφήν οἱ πρὸς πατρὸς καὶ μητρὸς ἀνιόντες, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀδελφοί.—Νεαρ. 117. κεφ. 7.

Τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν διατροφῆς φέρουσι καὶ τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν ἀνιόντας· οἱ εἰς διατροφήν τουτέστιν ὑπόχρεοι ἀνιόντες δικαιοῦνται πενόμενοι ν' ἀπαιτήσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κατιόντος αὐτῶν ἄνευ διακρίσεως βαθμοῦ, γράμμης, γένους ἢ θρησκείας, ἀλλ' ἡ ὑποχρέωσις ἐπίκειται πρῶτον εἰς τοὺς ἀμέσως κατιόντας (τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας), ἐν ἐλλείψει δὲ, ἢ ἀδυναμίᾳ αὐτῶν, εἰς τοὺς ἐγγόνους καὶ οὕτω καθεξῆς.—Κωδ. [5. 25] 1. 2—Πανδ. [25. 3] 5. § 1. 2. 13 καὶ 17—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 10. 11—Ἀρμενόπλ. [3. 5] 77. 78.

Τὰ μὴ νόμιμα τέκνα ὑποχρεοῦται νὰ διατρέφῃ μόνῃ ἡ μήτηρ καὶ οἱ πρὸς μητρὸς ἀπώτεροι ἀνιόντες, τὰ δὲ τέκνα ὀφείλουσιν ἀμοιβαίως νὰ διατρέφωσι τὴν μητέρα αὐτῶν καὶ τοὺς πρὸς

μητρὸς ἀνιόντας.—Πανδ. [25. 3] 5 § 4 καὶ 6—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 5—Πανδ. [25. 3] 5 § 5.

Ὁ ἀνάδοχος δὲν ὑποχρεοῦται εἰς διατροφήν τοῦ ἀναδεκτοῦ.

Ἡ διατροφή δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν οἰκητιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πρὸς παιδευσιν καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν.—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 5 § 12—[Μ'. 5] 6 § 5—Πανδ. [37. 10] 6 § 5.

Τὸ μέτρον τῶν χρεωστούμενων τροφείων προσδιορίζεται κατὰ τὴν περιουσίαν τοῦ χρεωστοῦντος αὐτά.—Πανδ. [25. 3] 5 πρ. § 8 11. 18—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 5—Πανδ. [27. 2] 1-6—Βασιλ. [ΛΗ'. 2] 1—6.

Ἡ πρὸς διατροφήν ὑποχρέωσις ἀρχεται, ἅμα παραχθῇ ἡ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη, καὶ παύει ὅταν τὰ τέκνα δύνανται νὰ τραφῶσιν ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας, ἢ ἐργασίας· ἀλλὰ καὶ τότε ἔτι, ἐὰν ὁ πατήρ, ἢ ἡ μήτηρ διαθρέψωσιν οὐδὲν ἥττον ἐξ ἰδίων τὰ τέκνα των, λογίζονται δωρησάμενοι αὐτοῖς τὰ τροφεῖα, ἐὰν δὲν ἐπεφυλάχθῃσαν ῥητῶς ἐν καιρῷ τῆς παροχῆς αὐτῶν τὴν ἀνάληψιν.—Κωδ. [3. 47] 9—Πανδ. [25. 3] 6 8—Ἀρμενόπλ. [3. 5] 77. 78—Πανδ. [3. 5] 34—Βασιλ. [ΙΖ'. 1] 34—Πανδ. [10. 2] 50—Βασ. [ΜΒ'. 3] 50.

Ὁ εἰς διατροφήν ὑπόχρεως καὶ παρασχὼν αὐτὴν δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν δαπάνην, καὶ ὅταν ὁ διατραφεὶς ἤθελεν ἀποκτήσῃ ἀρκοῦσταν πρὸς τοῦτο περιουσίαν.

Ἡ πρὸς διατροφήν ὑποχρέωσις δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν τοῦ διατρεπομένου χρεῶν.—Πανδ. [25. 3] 5 § 16—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 5.

Ἡ πρὸς διατροφήν ὑποχρέωσις παύει διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ὑποχρέου, ἢ τοῦ δικαιούχου· ἡ ὑποχρέωσις μόνον πρὸς διατροφήν τοῦ ἀπόρου πατρὸς μεταδίδει καὶ εἰς τοὺς τοῦ υἱοῦ κληρονόμους.—Βασιλ. [ΛΑ'. 6].

Ἡ πρὸς διατροφήν ὑποχρέωσις παύει ὡσαύτως ἐὰν ὁ διατρεφόμενος πράξῃ βρεῖαν ἀξιώποιον πράξιν, κατὰ τοῦ εἰς διατροφήν ὑποχρέου.—Πανδ. [25. 3] 5 § 11—Νεαρ. 115. κεφ. 3.

Τὰ τέκνα ὀφείλουσι πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν σέβας καὶ ὑπακοήν, δὲν δύνανται νὰ κατηγορήσωσι ποινικῶς τοὺς γονεῖς τῶν, οὔτε νὰ ἐνάξωσιν αὐτοὺς πολιτικῶς δι' ἀτιμωτικῆς ἀγωγῆς, οὔτε ἐν γένει ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας νὰ ἐγείρωσι κατ' αὐτῶν οἰανδὴ ποτε ἀγωγὴν, εἰμὴ διὰ τὰ χρημάτια αὐτῶν, περὶ ὧν κατωτέρω, οὔτε ὁ πατὴρ δύνανται νὰ ἐνάξῃ τὸ τέκνον του περὶ τῶν δαπανῶν ἃς καταβάλλει ἐπὶ τοῦ ἀπροσπορίστου χρηματίου, ὀφείλων νὰ πληρώσῃ αὐτὰς ἐκ τῶν προσόδων τοῦ κτήματος.—Βασιλ. [ΜΒ'. 27] 7 καὶ 8—[ΛΗ'. 10] 4—Πανδ. [48. 2] 11 § 1—[4. 3] 11—Βασιλ. [Ξ'. 34] 11—[Ι'. 3] 11—Πανδ. [2. 4] 4 § 1—Βασιλ. [Ξ'. 8] 4.

Ὁ πατὴρ ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνατρέφειν τὰ ὑπεζούσια τέκνα του, ἐκτὸς ἐὰν διὰ κακὴν αὐτοῦ διαγωγὴν εἶναι ἀνάξιος, ἢ διὰ φρενοβλάβειαν, ἢ ἀσθένειαν ἀποβῇ ἀνίκανος νὰ ἐνασκῇ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν.—Πανδ. [43. 30] 1 § 3. 3 § 5—[47. 10] 17. § 10 καὶ 14—Κωδ. [9. 51] 13 § 2—Πανδ. [43. 30] 1 § 2—Βασιλ. [ΛΑ'. 2] 14. 3 § 5—Πανδ. [47. 10] 17 § 18. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ τέκνα παραδίδονται τῇ μητρὶ πρὸς ἀνατροφὴν, ἐκτὸς ἐὰν καὶ αὕτη εἶναι ἀνάξια τοῦ δικαιώματος τούτου. Ὅτε δὲ ὁ κωλυόμενος κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας πατὴρ εἶναι θετός, τότε ἡ τοῦ ἀνατρέφειν ἐξουσία μεταδίδεται εἰς τὸν φυσικὸν τοῦ τέκνου πατέρα.—Πανδ. [47. 10] 17. § 18—[23. 2] 9 πρ.

Ἐν περιπτώσει διαζυγίου, ἐὰν ὁ γάμος λυθῇ ἐκ πταισματος τοῦ πατρὸς, τὰ τέκνα ἀνατρέφονται παρὰ τῇ ἀλώ. συζύγῳ· δύνανται ὅμως ἡ ἀρχὴ ν' ἀφήσῃ τὴν ἀνατροφὴν καὶ παρὰ τῷ ὑπαίτιῳ ἐὰν πεισθῇ ὅτι παρὰ τῷ ἀναιτίῳ τὰ τέκνα τρέχουσι κίνδυνον διαφθορᾶς. Νεαρ. 117. κεφ. 7. Ἄν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς ᾖναι ὑπαίτιοι τῆς λύσεως τοῦ γάμου, ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἡ ἀρχὴ νὰ διανείμῃ τὰ τέκνα μεταξὺ αὐτῶν.—Κωδ. [5. 24] διάταξις μόνη. Ἐν γένει δὲ εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται, γενομένου διαζυγίου, νὰ ὀρίσῃ παρὰ τίνι διαμένουν τὰ τέκνα· ἀλλ' αἱ δαπάναι τῆς διατροφῆς καὶ ἀνατροφῆς βαρύνουσι πάντοτε τὸν πατέρα εἴτε ἀθῶος εἶναι, εἴτε ὑπαίτιος, καὶ μόνον ὅταν αὐτὸς ἦ ἄπορος, ἢ δὲ μήτηρ εὐπορος, μεταδίδει

εἰς αὐτὴν ἢ τῆς διατροφῆς ὑποχρέωσις.—Νεαρ. 117. κεφ. 7—Βασιλ. [ΛΑ'. 6] 13—Κωδ. [5. 24] 1.

Ὅσάκις τὸ τέκνον διατελῇ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν πάππου, ἢ προππάπου, ἐν ἀνικανότητι ἢ ἀναξιοτήτι τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνατρέφειν τὸ τέκνον του, ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ πάππος, ἢ πρόπαππος.—Πανδ. [47. 10] 17. § 18. [23. 2] 9. πρ.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ θετοῦ τέκνου ἀνήκει εἰς τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα καὶ οὐχὶ τὸν φυσικόν.

Ἐκ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀνατρέφειν τὰ ἴδια τέκνα, ἀπορρέει ἡ ἐξουσία τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνατρέφειν αὐτὰ ἐν τῷ ἰδίῳ θρησκευματι, μέχρι τῆς ἡλικίας τοῦλάχιστον καθ' ἣν ταῦτα δύνανται νὰ διακρίνωσιν ἀκριβῶς τί ἐστὶ θρήσκευμα καὶ ποῖον τὸ προτιμότερον ἐκ τῶν ἀνεκτῶν θρησκευμάτων.

Ὁ πατὴρ δύνανται νὰ κολάζῃ τὰ τέκνα του διὰ μικρῶν πειθαρχικῶν ποινῶν· τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχουσιν οἱ πρεσβύτεροι συγγενεῖς ὡς καὶ ἡ μήτηρ—ἐπὶ δὲ βαρυτέρων πταισμάτων ὀφείλουν νὰ παραδίδωσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχὴν πρὸς τιμωρίαν, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλόμενον μέτρον.—Κωδ. [8. 47] 3. [9. 15] διάταξις μόνη.—Βασιλ. [ΛΑ'. 2] 5. [Ξ'. 59] 2.

Ἡ κατὰ τὸν Ρωμαϊκὸν νόμον ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἐξάρτησις τοῦ ὑπεζουσίου τέκνου μέχρι ταυτότητος αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐξουσιαστοῦ πατρὸς, συνεπάγεται ὅτι αἱ μεταξὺ πατρὸς καὶ ὑπεζουσίου τέκνου, ἢ μεταξὺ συνυπεζουσίων τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, συμβάσεις, δὲν παράγουσιν ἐνοχὴν τίκτους ἀγωγὴν πρὸς ἐπιδιώξιν τῆς ἐξ αὐτῆς ἀπαιτήσεως, ἀλλ' αἱ ἐκ τοιούτων συμβάσεων ἐνοχὰ ἔχουσιν ἀτελῆ ἰσχύν, παράγουσαι ἐνστάσεις μόνον, ἐκτὸς ἐπὶ τῶν χρηματίων ἐν οἷς κατὰ τὰ παρχκατιὸν ρηθῆνόμενα τὸ ὑπεζούσιον τέκνον θεωρεῖται ὡς αὐτεξούσιον.—Εἰσηγ. [3. 19] § 6—Πανδ. [18. 1] 2 προοίμ. [49. 17.] 15 § 1 καὶ 2—Πανδ. [46. 1] 56. § 1—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 56—Πανδ. [5. 1] 4. 11—Βασιλ. [Ζ. 5] 4. 11—Πανδ. [47. 2] 16—Βασιλ. [Ξ'. 12] 19—Πανδ. [12. 6] 38—Βασιλ. [ΚΔ'. 6] 38.

Ὡς ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς τῶν προσώπων τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ὑπεζουσίου τέκνου, δὲν δύνανται ὁ πατὴρ νὰ ἐνεργήτῃ ἔγκυρον

δωρεάν πρὸς τὸ ὑπεξούσιον τέκνον, ἀλλὰ ἐνότῳ ζῇ δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ τὸ δῶρον. Αἱ τοιαῦται ὅμως ἄκυραι δωρεαὶ κυροῦνται, ἐὰν τὸ τέκνον ἐξέλθῃ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς, ἢ διὰ χειρῆς, χωρὶς ν' ἀναζητηθῇ ἡ δωρεά, ὅτε τὸ κῦρος αὐτῆς ἀνατρέχει μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν αὕτη ἐγένετο.—Κωδ. [5. 16] 25—Πανδ. [41. 6] 1 § 1—Κωδ. [8. 54] 17 προοίμ.

Ὁ ὑπεξούσιος δὲν ἔχει τὴν ἰκανότητα τοῦ παρίστασθαι ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς ἐνάγων, πλὴν μόνον ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ πληρεξουσίου τοῦ πατρὸς· ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ κίνδυνος ζημίας ἐκ τῆς ἀναβολῆς, γίνεται δεκτὸς ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ πατρὸς καὶ ἄνευ ἐντολῆς αὐτοῦ, ὡς ὑποτιθέμενος πληρεξούσιός του.—Κωδ. [6. 61] 8. § 3—Πανδ. [44. 7] 9. [43. 24] 13. § 2.

Δύναται ὅμως ὁ ὑπεξούσιος νὰ παρασταθῇ ὡς ἐνάγων ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ὡς πρὸς τὰς ἀγωγὰς αἵτινες δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰ τῆς περιουσίας στοιχεῖα, ἀλλ' ἀφορῶσιν εἰς τὸ ἄμικτον δικαιομάτων περιουσίας οἰκογενειακὸν δίκαιον, τὸν γάμον, τὴν σχέσιν τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὴν συγγένειαν· τοιαῦται ἀγωγαὶ εἰσὶν ἡ ἡμέμφις τῆς ἀσφόργου διαθήκης, ἡ περὶ ἐξυβρίτεως, ἡ περὶ προικὸς ἀγωγή, ἡ περὶ προσωπικῆς καταστάσεως, ἡ τῆς παρακαταθήκης, χρησιδανείου κ.τ.λ.—Πανδ. [24. 3] 22. § 4, 5, 10, 11. [3. 3] 8 προοίμ.—Βασιλ. [KH'. 8] 22. 42. [H'. 2] 8—Πανδ. [5. 1] 18. § 1. [44. 7] 9. [16. 3] 19. 31. § 1—Βασιλ. [IG'. 2] 19. 31. [ZII'.] 18 [NB'. 1] 9.

Ἡ ἐξ αἰτίας τῆς ἐνότητος τῶν προσώπων κρατοῦσα κατὰ τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον ἀρχή, ὅτι πᾶν ὅ,τι ὁ ὑπεξούσιος ἀποκτᾷ προσπορίζει εἰς τὸν πατέρα καὶ ἄνευ ἐντολῆς, καὶ πρὶν λάβῃ οὗτος γνῶσιν, ἐμετρίσθη κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον, εἰς τὸ ὅτι ὁ ὑπεξούσιος προσπορίζει μόνον εἰς τὸν πατέρα ὅ,τι περιέρχεται εἰς αὐτὸν διαχειριζόμενον τὴν πατρικὴν περιουσίαν ἢ ἐξ αὐτῆς ἐκπηγάζον, οἷον ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος μετέρχεται ἔργον τι, εἰς ὃ ὁ πατὴρ κατέθεσε κεφάλαιον, ἢ ἔδωκεν ἐντολήν.—Εἰσηγ. [2. 9] § 1—Κωδ. [6. 61] 6. 8 προοίμ.—Βασιλ. [ME'. 4] 9. 11.

Τὸ δόγμα δὲ τοῦ ἀρχαίου δικαίου ὅτι οἱ ὑπεξούσιοι οὐδὲν

ἔχουν ἴδιον, ἐτροποποιήθη ριζηδὸν ἐν τῷ νεωτέρῳ δικαίῳ εἰς τὸ ὅτι, ὁ ὑπεξούσιος εἶναι μὲν ἰκανὸς πρὸς κτήσιν δικαιομάτων περιουσίας, συνήθως ὅμως ἀνίκανος τοῦ διαθέτειν αὐτὴν δυνάμει τοῦ εἰς τὸν πατέρα ἀνήκοντος δικαιώματος τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς ἐπικαρπίας τῆς περιουσίας ταύτης· ἡ τροποποίησις αὕτη ἐπῆλθε διὰ τῆς βαθμιαίας εἰσαγωγῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν διατάξεων περὶ στρατιωτικοῦ, οἷον ἐστρατιωτικοῦ, πατρικοῦ, τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου ἀπροσπορίστου χρηματίου ὡς ἐξῆς.

α] **Στρατιωτικὸν χρημάτιον.**—Στρατιωτικὸν χρημάτιον λέγεται πᾶν τὸ ἀμέσως ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἐνεκεν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὑπεξουσίου ἀποκτώμενον.—Πανδ. [49. 17] 11—Βασιλ. [NZ'. 2] 2. 10—Κωδ. [12. 37] 1. [3. 36] 4—Βασιλ. [MB'. 3] 61—Ἀρμενόπ. [5. 2] 4.

Ὁ ὑπεξούσιος εἶναι ἀπόλυτος κύριος τοῦ στρατιωτικοῦ χρηματίου, διαθέτει αὐτὸ κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀνεξαρτήτως τοῦ πατρὸς, ἐν τε ζωῇ καὶ αἰτίᾳ θανάτου, καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀναφερομένων σχέσεων, ὁ ὑπεξούσιος λογίζεται αὐτεξούσιος.—Πανδ. [14. 6] 1 § 3. 2—Βασιλ. [IH'. 4] 1—Πανδ. [47. 17] 15. § 3, 18 § 4. 5—[49. 17] 4. § 1. 5. 6. 10. 12—Βασιλ. [NZ'. 2] 4. 10. 12—Κωδ. [12. 37] 2. 3—Πανδ. [40. 1] 17—Βασιλ. [MH'. 1] 17—Πανδ. [49. 17] 15. § 1. 3—[5. 1] 4—Βασιλ. [Z'. 5] 4—Κωδ. [1. 3] 34—Εἰσηγ. [2. 12] πρ.—Νεαρ. 118. κεφ. 1.

Εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ὑπάγονται,

1] Τὰ ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, τῷ ἀπερχομένῳ εἰς τὸ στρατόπεδον ἢ ἐν στρατεῖᾳ διατελοῦντι τέκνῳ, δωρούμενα κινητά.

2] Τὰ ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀποκτώμενα.

3] Τὰ ἐν ζωῇ ἢ τελευταίᾳ βουλήτῃ εἰς τὸν ὑπεξούσιον μεταβιβαζόμενα πράγματα, ὑπὸ προσώπων μεθ' ὧν ἡ προκαλέσασα τὴν ἐλευθεριότητα ταύτην σχέσις συνήφθη ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

4] Τὸ ἀποκτώμενον διὰ πραγμάτων ἢ χρημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ στρατιωτικὸν χρημάτιον.

5] Ἡ ὑπὸ τῆς συζύγου τῷ στρατιώτῃ, διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, καταλείπομένη κληρονομία οὐχὶ δὲ καὶ ἡ δωρεά, ἢ κληροδοσία.—Βασιλ. [NZ'. 2] 4. 10—[MB'. 3] 60—Κωδ. [12. 37] 1—Πανδ. [49. 17] 6. 11. 16 § 1 19. 8 13—Κωδ. [3. 36] 4. [12. 37] 1. 4.

Τὰ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ χρηματίου δικαιώματα δὲν ἀποβάλλει ὁ υἱός, οὔτε παραιτούμενος τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, οὔτε μεταβαίνων εἰς ἄλλου πατρικὴν ἐξουσίαν.—Εἰσηγ. [2. 12] πρ.

Τὰ δὲ δικαιώματα τοῦ πατρὸς ἐπὶ τοῦ χρηματίου τούτου εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

1] Ἀποκτᾷ αὐτὸ ἐν περιπτώσει δημεύσεως τῆς περιουσίας τοῦ υἱοῦ.

2] Ἐὰν ἐπαχθῇ εἰς τὸν ὑπεξούσιον κληρονομία, ἥτις γενομένη παρ' αὐτοῦ δεκτὴ ἤθελεν ἀποτελέσει μέρος τοῦ στρατιωτικοῦ χρηματίου, ὁ δὲ ὑπεξούσιος ἀποποιῇται αὐτήν, ὁ πατήρ δύναται νὰ τὴν ἀποδεχθῇ καὶ ἀποκτήσῃ ὡς ἰδίαν περιουσίαν, ἐφ' ἧς οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ὁ υἱός.

3] Ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς λάβῃ ἀνάγκην κηδεμόνος, ἀναλαμβάνει ὁ πατήρ τὴν κηδεμονίαν.—Κωδ. [9. 49] 3. [6. 61] 8 § 2. διάταξ. τελευτ. § 1.

6] **Οἶονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον.**—Καὶ ἐπὶ τοῦ χρηματίου τούτου κέκτηται ὁ ὑπεξούσιος τὰ αὐτὰ δικαιώματα, οἷα καὶ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ χρηματίου, λογιζόμενος ὡς αὐτεξούσιος εἰς τὰς κατ' αὐτὸ ἀναφερομένας σχέσεις.—Ἴδε ἀνωτέρω καὶ Πανδ. [36. 1] 50—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 50.

Εἰς τὸ οἶονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον ὑπάγονται,

1] Ὅ,τι ἀποκτᾷ ὁ ὑπεξούσιος ὡς δημόσιος ὑπάλληλος ἐκ μισθοῦ, ἐκτάκτων ἀμοιβῶν, ἢ ἄλλων ὠρελημάτων τῆς ὑπηρεσίας.

2] Ὅ,τι κερδίζει ὡς δικηγόρος ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος.

3] Τὰ ἐκ δωρεᾶς τοῦ βασιλέως ἢ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Αὐλῆς ἐκ τῶν ἀποδοχῶν αὐτῶν ἀποκτώμενα.

4] Πᾶσα περιουσία κληρικῶν· περὶ τῶν πρεσβυτέρων, δια-

κόνων, ὑποδιακόνων, ἀναγνώστων καὶ ψαλτῶν, ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Νεαρᾶς 123 Κεφ. 19. τὸ προνόμιον, καθ' ὃ πᾶν ὅ,τι κτῶνται ὄντες ὑπεξούσιοι, ὑπάγεται εἰς τὸ οἶονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον.

5] Ἡ εἰς τὸν πατέρα καταληφθεῖσα περιουσία, ἣν ὀφείλει οὗτος βραδύτερον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν ὑπεξούσιον τέκνον ὡς καταπίστευμα, διαχειρίζεται ἐ' ἐν τούτοις τοσοῦτον κακῶς, ὥστε ἀναγκάζεται νὰ τὴν ἀποδώτῃ ἀμέσως.—Κωδ. [3. 28] 37—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 63—Κωδ. [1. 51] 7—Βασιλ. [Ε'. 1] 66—Ἀρμεν. [5. 2] 4—Κωδ. [6. 61] 7—Βασιλ. [NZ'. 2] 21—Κωδ. [12. 31] διάταξ. μόνη—Κωδ. [12. 16] 5—[2. 7] 4. 14—[1. 3] 34. 50—Νεαρ. 134. κεφ. 19—Πανδ. [36. 1] 50—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 47—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 10.

γ] **Πατρικὸν χρημάτιον** εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πηγάζουσα περιουσία, ἣν οὗτος μεταβιβάζει ἐκουσίως εἰς τὸν ὑπεξούσιον, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξουσιάζῃ καὶ διοικῇ οὗτος αὐτήν, ὡσεὶ ἦτο ἰδίᾳ αὐτοῦ, καίτοι διαμένουσα πατρικὴ.—Εἰσηγ. [2. 9] § 1—Κωδ. [6. 61]. 6—Πανδ. [15. 1] 4 προοίμ. § 2. 5. § 4. 7. § 3. 8. 39. [37. 7] 16—Νεαρ. 134. κεφ. 11—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 9—Εἰσηγ. 2. 12 προοίμ.—Πανδ. [44. 1] 37 § 1—Βασιλ. [Ν'. 1] 36.

Τοῦ χρηματίου τούτου τὴν κυριότητα ἔχει ὁ πατήρ, ὁ δὲ ὑπεξούσιος τὴν διοίκησιν, ἣν δύναται ὁ πατήρ ν' ἀνακαλέσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν.—Εἰσηγ. [2. 9] § 1—Πανδ. [39. 5] 7 προοίμ. [46. 2] 34 προοίμ. [15. 1] 48—Κωδ. [4. 26] 10.

Τὸ χρημάτιον ὅμως τοῦτο δύναται νὰ δωρήτῃ ὁ υἱὸς συναινεσεί τοῦ πατρὸς δι' αἰτίαν θανάτου.—Πανδ. [39. 6] 25.

Τὸ πατρικὸν χρημάτιον μεταβαίνει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ υἱοῦ, 1] ἐὰν καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ περιουσία τοῦ πατρὸς διὰ χρέη· 2] ἐὰν ὁ πατήρ δὲν ἀφαιρέσῃ τὸ χρημάτιον κατὰ τὴν χειραφεσίαν τοῦ ὑπεξουσίου, ἢ οὗτος ἀπαλλαγῇ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ἐνεκεν ἀξιώματος.—Πανδ. [4. 4] 3. § 4. [39. 5] 31 § 2—Εἰσηγ. [2. 20] § 20—Νεαρ. 81. κεφ. 1.

Τακτικὸν ἀπροσπύριστον χρημάτιον.—Εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀνήκει πᾶσα κτήσις τοῦ ὑπεξουσίου τέκνου μὴ ὑπαγομένη εἰς τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἶονεῖ στρατιωτικὸν χρημάτιον, καὶ ἰδίως, 1] ὅσα προσγίνονται εἰς τὰ τέκνα ἐκ τῆς μητρικῆς περιουσίας, ἢ ἐκ τῶν πρὸς μητρὸς ἀνιόντων, 2] ὅσα προσκτῶνται εἰς τὰ τέκνα ἐκ τοῦ γάμου αὐτῶν, 3] ὅσα προσκτῶνται εἰς αὐτὰ ἐν περιπτώσει δευτέρου γάμου τῆς μητρὸς ἢ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, 4] ὅσα κτῶνται ἐκ ἐλευθεριότητος ἀλλοτρίας ἢ ἀπὸ καμάτων ἰδίων.—Κωδ. [6. 60] 1. 2. [3. 61] 1—Βασιλ. [ME'. 4] 5. 10—Κωδ. [6. 61] 6 προοίμ.—Βασιλ. [ME'. 4] 9. § 1—Εἰσηγ. [2. 9].

Τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀνήκει κατὰ κυριότητα εἰς τὰ τέκνα ἐνόσῳ διατελοῦν ὑπεξούσια, ὁ δὲ πατὴρ λαμβάνει τὴν ἐπικαρπίαν ἐξασκῶν καὶ τὴν διαχειρίσιν.—Εἰσηγ. [2. 9] 2—Κωδ. [6. 60]. 1—Βασιλ. [ME'. 4] 1—Κωδ. [6. 61] 6. προοίμ.—Βασιλ. [ME'. 4] 9 § 4.

Καὶ τὸ μὲν ὑπεξούσιον τέκνον δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὰ εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀνήκοντα πράγματα ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πατρὸς, οὔτε διὰ διαθήκης νὰ διαθέσῃ αὐτά, ὁ δὲ πατὴρ, καίτοι διαχειριζόμενος τὸ χρημάτιον, δὲν ὑπόκειται εἰς ἐγγύησιν οὔτε ὀφείλει λογοδοσίαν, ἐκτὸς μόνον περὶ τῶν μητρόθεν προερχομένων πραγμάτων.—Κωδ. [6. 61] 8. § 5—Εἰσηγ. [2. 12] πρ.—Κωδ. [6. 61] 8. § 4—Βασιλ. [ME'. 4] 11—Κωδ. [6. 61] 6. § 2. 8 § 4. 1—Βασιλ. [ME'. 4] 1. ἴδε σχολ. [ME'. 4] 9.

Ὁ πατὴρ ἐπίσης δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὰ εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀνήκοντα πράγματα, ἐκτὸς ὅταν τὰ πράγματα ὑπόκηνται εἰς φθορὰν ἢ εἶναι ἐπαχθῇ καὶ ἀπρόσδεκα, ὡς καὶ ὅταν ἡ κληρονομία τοῦ παιδὸς ἐπιβαρύνεται μὲ χρέη, ἢ ὅταν ἐκ τῆς κληρονομίας ταύτης πρέπη νὰ πληρωθῶσι κληροδοτήματα· ἄλλως ἢ ἐκποιήσις εἶναι ὑπὲρ τῶν τέκνων ἄκυρος, οὔτε τρέχει ἡ περὶ αὐτῆς παραγραφὴ διαρκούσης τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.—Κωδ. [6. 61] 8. § 4 καὶ 5—Βασιλ. [ME'. 4] 11.

Τὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς ἐπὶ τοῦ χρηματίου τούτου παύου.

σιν, 1] ἀποβιώσαντος τοῦ ὑπεξουσίου ἄνευ κατιόντων—2] διὰ τῆς ἐκουσίας χειραφεσίας τοῦ ὑπεξουσίου, ἐν ᾗ περιπτώσει διατηρῇ ὁ πατὴρ ἐφ' ὅρου ζωῆς τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ χρηματίου ἐπικαρπίας.—Νεαρ. 118. κεφ. 2—Κωδ. [6. 61] 4. 6. § 1 καὶ 3.

ε] **Ἑκτακτον ἀπροσπύριστον χρημάτιον.**—Εἰς τὸ χρημάτιον τοῦτο ἀνήκει 1] ὅ,τι ἀποκτᾷ ὁ ὑπεξούσιος παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς, οἷον κληρονομίαν, 2] ὅ,τι τρίτος δωρεῖται πρὸς τὸ ὑπεξούσιον ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ ἔχῃ ὁ πατὴρ τὴν ἐπικαρπίαν, 3] ὅ,τι ἀποκτᾷ ὁ ὑπεξούσιος μετὰ τοῦ πατρὸς ὡς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμος τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ, 4] ὅ,τι ἀποκτᾷ ὁ ὑπεξούσιος ἐκ τῆς περιουσίας τῆς μητρὸς, ἢ ἐκ διαζυγίου κατ' ἀμοιβήν συναινέσιν.—Νεαρ. 118. κεφ. 2. 117. κεφ. 1 § 1—Κωδ. [6. 61] 8. πρ. § 1—Βασιλ. [ME'. 4] 11—Νεαρ. 134. κεφ. 11.

Ἐπὶ τοῦ χρηματίου τούτου ἔχει ὁ ὑπεξούσιος ὅλα τὰ δικαιώματα ὅσα ἔχουσι καὶ οἱ αὐτεξούσιοι ἐπὶ τῆς ἰδίας περιουσίας, στερεῖται ὅμως τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως διαθήκης περὶ τῶν εἰς αὐτὸ ἀνηκόντων πραγμάτων, καθὼς καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπιχειρῇ μετὰ τοῦ πατρὸς ἐγκύρους συμβάσεις.—Κωδ. [6. 22] 11—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 11.

Ὁ πατὴρ ἐπὶ τοῦ χρηματίου τούτου δὲν ἔχει ἐπικαρπίαν.

Ἄν ὁ ὑπεξούσιος ᾗναι ἀνήλικος, διαχειρίζεται τὸ χρημάτιον ὁ πατὴρ ὡς ἐπίτροπος.—Κωδ. [6. 61] 8 § 1—Βασιλ. [ME'. 4] 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΥΠΕΞΟΥΣΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΡΙΤΟΥΣ.

Ὁ πατὴρ δὲν δύναται διὰ μονομερῶν αὐτοῦ πράξεων νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸ τέκνον αὐτοῦ ὑποχρεώσεις.—Πανδ. [25. 3] 5 § 16—Βασιλ.—[ΛΑ'. 6] 5—Κωδ. [4. 13] 4.

Ἐξ ἐτέρου τὸ ὑπεξούσιον τέκνον ἐκπροσωποῦν δυνάμει τοῦ νόμου ἐντελῶς τὸν πατέρα, δύναται μὲν ν' ἀποκτήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἄνευ ἐντολῆς παντὸς εἶδους δικαιώματα, δὲν δύναται ὁμοῦ καὶ νὰ βαρύνῃ αὐτὸν μὲ ὑποχρεώσεις.—Πανδ. [45. 1] 141 § 2—[44. 7] 39—Βασιλ. [NB'. 1] 38—ὁ ὑπεξούσιος ὁμοῦ καθυποβάλλει ἑαυτὸν εἰς ὑποχρεώσεις· ἀπὸ πάσης αἰτίας ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς ὡς ἀντεξούσιος καὶ ἐνέχεται καὶ ἐνάγεται.—Πανδ. [5. 1] 57 προοίμ.—Βασιλ. [Z'. 5] 57.

Κατ' ἐξαιρέσιν αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ὑπεξουσίου ἐνοχοποιοῦσι τὸν πατέρα εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις.

Α'. Ὁ πατὴρ ἐνάγεται ἐκ τῶν πράξεων τοῦ ὑπεξουσίου, οὐ μόνον ὅτε ἐκέλευσεν αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ ὑποχρέωσιν, ἀλλὰ καὶ ὅτε παρήγγειλεν ἄλλον νὰ συναλλαχθῇ μετὰ τοῦ ὑπεξουσίου, ἢ ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τούτου συναφθεῖσαν πρὸς τρίτους ἐννομον σχέσιν.—Εἰσηγ. [4. 7] § 8—Πανδ. [15. 4] 1 § 1. 2. 6—Βασιλ. [IH'. 8] 1—Κωδ. [4. 26] 13—Βασιλ. [IH'. 2] 20—Κωδ. [2. 3] 1.

Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ κέλεις ἀφορᾷ ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς, ἢ τοῦ ὑπεξουσίου.—Πανδ. [15. 1] 1 § 1. 5—[16. 1] 25 πρ. § 1—Βασιλ. [KST'. 7] 56—Πανδ. [16. 1] 25 πρ. § 1—[15. 2] 5 § 2—Βασιλ. [H. 8] 5. 1—Πανδ. [15. 4] 1 § 1.

Β'. Ὁ πατὴρ δίδων εἰς τὸ ὑπεξούσιον τέκνον χρημάτιον πρὸς διαχείρησιν, θεωρεῖται ὅτι οὐ μόνον ἀποδέχεται τὰς μελλούσας πράξεις τοῦ ὑπεξουσίου ἀλλὰ καὶ τὰς προγενεστέρας, ἐφ' ὅσον ἐξαρκεῖ τὸ χρημάτιον, ἄνευ δηλ. ἐξετάσεως ἂν ὁ ὑπεξούσιος ἐπραξέ τι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς ἢ ἐναντίον αὐτῆς.—Πανδ. [15. 1] 42. 29 § 1—Βασιλ. [IH'. 5] 8—Πανδ. [39. 5] 7—προοίμ.—Βασιλ. [MZ'. 1] 6—Πανδ. [2. 14] 28 § 2—Βασιλ. [IA'. 1] 28—Πανδ. [15. 1] 1 § 2. 3 § 11. 36. 44—Βασιλ. [IH'. 5] 1. 6—Πανδ. [3. 5] 14. [26. 7] 21.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐνέχεται ὁ πατὴρ μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ χρηματίου καὶ ἐφ' ὅσον ἐξαρκεῖ αὐτὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταδίκης. Τὰ δάνεια ἐν τούτοις τοῦ πατρὸς προτιμῶνται καὶ μόνον τὸ περίσσευμα διανέμεται εἰς τοὺς δανειστάς, καὶ ἔτι αἱ

ἀπαιτήσεις αὐτῶν εἰσὶ προνομιοῦχοι, αἱ δὲ τοῦ πατρὸς οὐχί.—Εἰσηγ. [4. 7] § 4—Πανδ. [15. 1] 30 προοίμ.—Βασιλ. [IH'. 5] 22—Πανδ. [15. 1] 9 § 2. 11 § 2 καὶ 9. 52, 30 προοίμ.—Εἰσηγ. [4. 7] § 4 καὶ 5—Πανδ. [15. 1] 9 § 4—Βασιλ. [IH. 5] 8. 42.

Ἡ προκειμένη κατὰ τοῦ πατρὸς ἀγωγή παραγράφεται ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς λύσεως τῆς ὑπεξουσιότητος.—Πανδ. [15. 2] 1—προοίμ. § 1—Βασιλ. [IH'. 6] 1.

Γ'. Ὁ πατὴρ ἐνέχεται αὐστηρότερον, ἂν ὁ ὑπεξούσιος ἐμπορεύηται, ἐν γνώσει καὶ μὴ ἀντιλέγοντος αὐτοῦ, τὸ πατρικὸν χρημάτιον, καὶ διὰ τῶν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀναγομένων πράξεων τοῦ συνομολογήσει πρὸς τρίτους ὑποχρεώσῃς.—Βασιλ. [IH'. 2] 5—Πανδ. [14. 4] 1. § 2.

Ἐὰν τὸ πρὸς τὴν ἐμπορίαν ταύτην χρησιμεῦον χρημάτιον, δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν, ὁ πατὴρ ὀφείλει νὰ διανείμῃ αὐτὸ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν διαφόρων δανειστῶν, ἀποκλειόμενος παντὸς προνομίου διὰ τὰς ἀτομικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.—Πανδ. [14. 4] 5 § 6 καὶ 7—Βασιλ. [IH'. 2] 5· ἀλλ' ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος ἔχῃ πλείονα ἐμπορικὰ καταστήματα, οἱ δανεισταὶ δύνανται ν' ἀπαιτήσωσι νὰ χωρισθῶσι τὰ καταστήματα ταῦτα ἵνα ἕκαστος αὐτῶν πληρωθῇ ἐκ τοῦ καταστήματος μεθ' οὗ συνῆψε τὴν σχέσιν ἣτις παρήγαγε τὴν ἀπαίτησιν.—Πανδ. [14. 4] 5 § 15. 16—Βασιλ. [IH'. 2] 5.

Οἱ κληρονόμοι τοῦ πατρὸς ἐνάγονται μόνον ἐφ' ὅσον κατέστησαν πλουσιώτεροι ἐκ τῆς κακῶς γενομένης ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἀδίκως παραλειφθείσης διανομῆς.—Πανδ. [14. 4] 7 § 5. 10.

Δ'. Καὶ ἄνευ ἐντολῆς ὁ πατὴρ ἐνέχεται ἐκ τῶν πρὸς τρίτους συναφθεισῶν συμβάσεων τοῦ ὑπεξουσίου, ἂν οὗτος συναλλαχθεῖς μετ' αὐτῶν ἐδαπάνησε τὰ ἐντεῦθεν ληφθέντα εἰς τὰ πράγματα τοῦ πατρὸς.—Βασιλ. [IH'. 7] 1—Πανδ. [15. 3] 1—προοίμ. § 1.

Τὸ ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως τοῦ ὑπεξουσίου θεωρεῖται χρησιμεῦσαν εἰς ὄφελος τοῦ πατρὸς, ὅταν ἢ περιέλθῃ ἀμέσως εἰς τὴν περιουσίαν τούτου, ἢ ἀπαλλαγῇ οὗτος ἀναγκαίῳ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβεβλημένων αὐτῷ δαπανῶν, π. χ. ἐὰν ὁ υἱὸς σπαταλήσας τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς δοθέντα αὐτῷ πρὸς διατροφήν καὶ ἐκπαίδευσιν

χρήματα, δανεισθῇ παρὰ τρίτου ποσόν τι πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν του.—Πανδ. [15. 3] 5 § 3—Βασιλ. [IH'. 7] 7.

Καὶ ἐὰν μὲν ὁ ὑπεξούσιος συνομολογήσας ὑποχρέωσιν ἀληθῶς καὶ ρητῶς ὑπὲρ τοῦ πατρὸς λάβῃ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς ὅπως τὸ δαπανήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐνέχεται ὁ πατήρ καὶ ἂν ἐκ τύχης δὲν ἐγένετο ἡ δαπάνη, οἷον ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος δανείζηται χρήματα διὰ νὰ ἐπισκευάσῃ κτίριον τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τὴν ἐπισκευὴν καταπίπτει τοῦτο ἐξ ἀνωτέρας βίας.—Πανδ. [15. 3] 3 § 7. 9.—Ἐὰν δὲ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ὑπεξουσίου δὲν συνομολογήθῃ ρητῶς ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, ἐνέχεται οὗτος μόνον καθότι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνοχῆς ἠναλώθη εἰς ὄφελος αὐτοῦ.—Πανδ. [14. 6] 7 § 12.

Ὁ πατήρ ἐνέχεται καὶ ὅταν ὁ υἱὸς ἀπαλλάττῃ αὐτὸν ἀναγκάων ἢ ὠφελίμων, οὐχὶ δὲ καὶ πολυτελείας δαπανῶν· διὰ τὰς τελευταίας ταύτας ὁ μετὰ τοῦ ὑπεξουσίου συναλλαχθεὶς ἔχει μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἀφαιρέσεως.—Πανδ. [15. 3] 3 § 3: 3 § 4. [12. 3] 3 § 6. 7 § 3 [14. 6] 7 § 13.

Ἐὰν ἡγοράσθησαν πράγματα ὑπὸ τοῦ ὑπεξουσίου, ὁ πατήρ καταδικάζεται εἰς τὸ συμφωνηθὲν τίμημα ἐκτὸς ἂν ᾦναι ὑπέρογκον.—Πανδ. [15. 3] 5 προοίμ. 12—Βασιλ. [IH'. 7] 8. 12.

Δυνάμει τοῦ Μακεδονικοῦ δόγματος ἀπαγορεύονται τὰ πρὸς ὑπεξούσια τέκνα διδόμενα δάνεια· ἂν δὲ γείνῃ τοιοῦτον δάνειον, δύναται οὐ μόνον ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς καὶ ἀφοῦ ἀκόμη καταστῇ αὐτεξούσιος, ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ ν' ἀποκρούσῃ τὴν περὶ πληρωμῆς ἀγωγὴν τοῦ δανειστοῦ δι' ἐνστάσεως.—Εἰσηγ. [4. 7] § 7—Βασιλ. [IH'. 4] 3—Πανδ. [14. 6] 1—προοίμ. 9 § 5—Βασιλ. [IH'. 4] 8. [IH'. 4] 10—Πανδ. [14. 6] 9 § 1. 2 καὶ 7. 10. 11. 19.

Ἐὰν ὁμῶς πληρωθῇ τὸ χρέος εἴτε ἀπὸ τὸν υἱόν, εἴτε ἀπὸ τὸν πατέρα, εἴτε ἀπὸ τὸν ἐγγυητὴν, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δύναται ν' ἀπαίτησιν διὰ τῆς περὶ ἀχρεωσότητος ἀγωγῆς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ καταβληθέντος.—Πανδ. [14. 6] 3 § 2. 9 § 4 καὶ 5. 10. 11.

Τὴν ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ δόγματος ἐνστάσιν δικαιοῦνται ὁ υἱὸς καὶ ἐγγυητὴς νὰ προτείνωσι κατὰ πρῶτον καὶ κατὰ τὴν περὶ

ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως δίκην· δὲν δύναται δὲ ὁ ὑπεξούσιος, διαρκούσης τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐνστάσεως, καθὼς δημοσίως τάξεως.—Βασιλ. [IH'. 4] 10—Πανδ. [14. 6] 9 § 4. 10. 11.

Ἡ ἐνστάσις τοῦ Μακεδονικοῦ δόγματος ἀργεῖ ὡς πρὸς μόνον τὸν υἱόν·

1] Ἐὰν ὁ υἱὸς ἔχῃ ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ διαχείρισιν περιουσίαν τινά, οἷον στρατιωτικόν, ἢ οἷονεὶ στρατιωτικόν, ἢ ἔκτακτον ἀπροσπόριστον χρημάτων.

Ὁρὰ ἀνωτέρω περὶ στρατιωτικοῦ καὶ ἐκτάκτου ἀπροσπορίστου χρηματίου.

2] Ἐὰν αὐτεξούσιος γενόμενος ἀναγνωρίσῃ ἢ ἐγκρίνῃ ῥητῶς ἢ σιωπηρῶς τὸ ληφθὲν δάνειον.—Πανδ. [14. 6] 7 § 14. 9—Βασιλ. [IH'. 4] 8.

Ἡ ἐνστάσις τοῦ δόγματος δὲν δύναται νὰ προταθῇ οὔτε παρὰ τοῦ πατρὸς οὔτε παρὰ τοῦ υἱοῦ· 1) ὅταν ὁ πατήρ συναινέσῃ εἰς τὸ δάνειον ἢ ἐγκρίνῃ αὐτό· σιωπηρῶς συναινεῖ ὁ πατήρ ἐὰν ἐν γνώσει καὶ ἄνευ ἀντιρρήσεως αὐτοῦ ἐλήφθῃ τὸ δάνειον, ἢ ὅταν διορίσῃ τὸν ὑπεξούσιον πράκτορα ἰδίου ἐμπορικοῦ καταστήματος, ἢ συγχωρήσῃ εἰς αὐτὸν νὰ ἐμπορεύηται τὸ πατρικὸν χρημάτιον.—Πανδ. [14. 6] 12. 17—Βασιλ. [IH'. 4] 11. 15. 6—Πανδ. [14. 6] 7 § 11—Κωδ. [4. 28] 2. 5. 7.

2] Ἄν ὁ ὑπεξούσιος ᾗτο στρατιώτης κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνομολογήσεως τοῦ δανείου.—Κωδ. [4. 28] 7. § 1.

3] Ἄν ὁ δανειστὴς εἶχεν ἀποχρῶντας λόγους νὰ θεωρῇ τὸ τέκνον οἰκογενειάρχην.—Κωδ. [4. 28] 7 § 1 ἐν τέλει.

4] ὅταν τὸ δάνειον δαπανηθῇ εἰς ὄφελος τοῦ πατρὸς, ἢ ὅταν τὸ δάνειον συνομολογηθῇ καὶ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐξόφλησιν ἑτέρου ἐντελοῦς ἰσχυροῦ χρέους.—Πανδ. [14. 6] 7 § 14.

Ἡ ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ δόγματος ἐνστάσις ἀργεῖ καὶ ὅταν ἐδάνεισεν ἀνήλικος εἴτε συναινοῦντος τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος, εἴτε οὐ.—Πανδ. [4. 4] 11 § 7.

Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι ὅτε δανειστὴς δηλαδὴ καὶ ὁ ὀφειλέτης ᾦναι ἀνήλικες, ἀργεῖ τὸ δόγμα ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος ὠφελήθῃ ἐκ τοῦ

δανείου καταστάς εὐπορώτερος ἐξ αὐτοῦ· ἄλλως ἀποκρούεται ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἀνήλικος δανειστοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ὅτι κρείττων ἐστὶν ὁ νεμόμενος.—Βασιλ. [I'. 4] 34. [B'. 3] 41. («Ἐὰν νέος ὑπεξουσίῳ νέῳ δανείσῃ κρείττων ἐστὶν ὁ δαπανήσας· εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προκατάρξεως ὁ λαβὼν εὐρεθῇ γεγονώς εὐπορώτερος»).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Υιοθεσία εἶναι νομικὴ πράξις, δι' ἧς λαμβάνει τις συνεργεία τῆς ἀρχῆς ἀντὶ τέκνου ἢ ἐγγόνου πρόσωπον, τὸ ὁποῖον εἴτε δὲν διετέλει ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἤδη αὐτὸ υἱοθετοῦντος, εἴτε εἶχε παύσει νὰ ὑπάρχῃ ὑπ' αὐτήν.—Πανδ. [1. 7] 16—Εἰσηγ. [1. 11] § 4—Πανδ. [28. 2] 23—Εἰσηγ. [1. 11] § 5.

Ἡ υιοθεσία διχρύνεται εἰς **εἰσποίησιν** (υιοθεσία αὐτεξουσίων), ὅτε υιοθετεῖται αὐτεξούσιον πρόσωπον, καὶ εἰς **καθ' αὐτὸ υἱοθεσίαν**, ὅτε ὑπεξούσιος υἱὸς δίδεται πρὸς υιοθεσίαν ὑπὸ τοῦ ἔχοντος αὐτὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν του.—Πανδ. [1. 7] 1—[45. 1.] 132.

Ἡ καθ' αὐτὸ υιοθεσία εἶναι ἢ **πλήρης** (τελεία), ἢ **ἀτελής**.

Τελεία υιοθεσία ὑπάρχει ὅταν ὁ φυσικὸς πατὴρ δίδῃ εἰς υιοθεσίαν ὑπεξούσιον πρὸς ἀνιόντα ἐκ πατρὸς ἢ μητρὸς, ὡσαύτως καὶ ὅταν ὁ πάππος δίδῃ ἐγγονον ἢ δισέγγονον εἰς υιοθεσίαν πρὸς ἐξωτικὸν ἐνόσω ζῇ ὁ πατὴρ αὐτῶν.—Κωδ. [8. 48] 10—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 48. § 2—Εἰσηγ. [1. 11] § 2 [3. 1] §

14—Κωδ. [8. 48] 10 § 4. **Ἀτελής** δὲ υιοθεσία ὑπάρχει ὅταν ὁ φυσικὸς πατὴρ δίδῃ ὑπεξούσιον πρὸς ἐξωτικὸν (μὴ ἀνιόντα).

—Κωδ. [8. 48] 10—προοίμ. § 1-3—Εἰσηγ. [1. 11] § 2.

Καὶ ἡ μὲν εἰσποίησις (υιοθεσία αὐτεξουσίου) καὶ ἡ πλήρης υιοθεσία, ὑποβάλλουσι τὸν υιοθετούμενον εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ υιοθετοῦντος ἐξουσίαν, λύουσai τὴν ἐξ ἀρρενογονίας συγγένειαν τοῦ υιοθετουμένου πρὸς τοὺς φυσικοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς αὐτοῦ· ἡ δὲ ἀτελής υιοθεσία δὲν ὑποβάλλει τὸν υιοθετούμενον εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ υιοθετοῦντος ἐξουσίαν, οὔτε ἀφαιρεῖ αὐτῷ τι ἐκ τῶν δικαιωμάτων ὅσα κέκτηται ἐπὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ φυσικοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καθίστησιν ἀπλῶς αὐτὸν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμον τοῦ θετοῦ πατρὸς.—Πανδ. [1. 7] 2. § 2. 15—προοίμ. 40—προοίμ. [4. 5] 3—προοίμ.—Βασιλ. [ΜΣΤ'. 2] 2—Εἰσηγ. [2. 9] § 6—Πανδ. [4. 5] 3—προοίμ. [1. 7] 23. 44—Εἰσηγ. [1. 11] § 2. [3. 1] § 2. 14—Κωδ. [8. 48] 10—προοίμ. § 5. § 1—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 19. 39.

Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν τῆς υιοθεσίας ἰσχύουσι τὰ ἐξῆς·

1] Ὁ υιοθετῶν δέον νὰ ᾖ κατὰ πλήρη ἡδὴν, ἥτοι κατὰ 18 ἔτη, πρεσβύτερος τοῦ εἰς θέσιν λαμβανομένου.—Εἰσηγ. [1. 11] § 4—Πανδ. [1. 7] 10. § 1—Ἀρμενόπ. [2. 8] 5.

2] Ὁ υιοθετῶν πρέπει νὰ ᾖ αὐτεξούσιος.—Εἰσηγ. [1. 11] § 7—Πανδ. [1. 7] 10. 11—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 8. 9.

3] Τὸν ἄπαξ υιοθετηθέντα καὶ χειραφετηθέντα, δὲν δύναται τις πάλιν νὰ υιοθετήσῃ.—Πανδ. [1. 7] 37. § 1—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 30.

4] Ἡ υιοθεσία δέον νὰ ᾖ διηνεκής.—Πανδ. [1. 7] 34—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 30.

5] Δὲν ἐπιτρέπεται υιοθεσία τέκνου παραχθέντος ἐκ παλλακίας, ἐξ αἰμομιξίας καὶ ἐκ μοιχείας.—Κωδ. [5. 27] 1—Νεαρά 74. κεφ. 3—Νεαρ. 89. κεφ. 11.

Ἐπιτρέπεται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας τὸ υιοθετεῖν, εἴτε ἔχουσι τέκνα ἢ μὴ, εἴτε εἰσὶ παρθένοι· διὰ τῆς τοιαύτης υιοθεσίας τὸ τέκνον ἀποκτᾷ πρὸς τὴν θετὴν μητέρα ἅπαντα τὰ δι.

καιώματα τοῦ γνησίου φυσικοῦ τέκνου.—Νεαρ. Λέοντος 27—
'Αρμενόπ. [2. 8] 4—Κωδ. [4. 25] 5.

Ἡ τε υἱοθεσία αὐτεξουσίων (εἰσποιήσις) καὶ ἡ υἱοθεσία ὑπεξουσίων τελεῖται ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Δικαστοῦ· πρέπει δὲ νὰ ἐπιχειρῇται αὐτοπροσώπως καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ρητὴ τοῦ τε υἱοθετοῦντος καὶ τοῦ υἱοθετουμένου ὡς καὶ τῶν προϊσταμένων τοῦ υἱοθετουμένου συναίνεσις, ἥτοι ἐπὶ μὲν τῆς υἱοθεσίας ὑπεξουσίων ἡ θέλησις τοῦ εἰς υἱοθεσίαν δίδοντος ἀνιόντος, ἐπὶ δὲ τῆς υἱοθεσίας αὐτεξουσίων ἐφήβων ἀνηλίκων ἡ τοῦ κηδεμόνος· ὅταν δὲ πρόκειται νὰ υἱοθετηθῇ τις ὡς ἔγγονος ἐξ ὠρισμένου υἱοῦ δέον καὶ οὗτος (ὁ υἱὸς) νὰ δώσῃ τὴν συναίνεσίν του.—Κωδ. [8. 48] 11—Πανδ. [1. 7] 1. 5. 8—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 6—Εἰσηγ. 1. 11] 7—Πανδ. [1. 7] 10. 11—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 8. 9—Πανδ. [1. 7] 25—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 21.

Ἐπὶ τῆς υἱοθεσίας αὐτεξουσίων ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὄρων, ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ προηγηθῇ ἐξέτασις, καθ' ἣν πρέπει νὰ βεβαιωθῇ,

1] Ὅτι δὲν ὑπάρχει αἰτία κακοήθους τῆς εἰσποιήσεως, ἀλλὰ χρηστὴ διάθεσις, οὔτε ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας νὰ υἱοθετῶσι τοὺς ἐπιτροπευομένους μὲν καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἐπιτροπείας μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ 25 ἔτους αὐτῶν, τοὺς κηδεμονευομένους δὲ ἐνὸς διρκῆς ἡ κηδεμονία.—Πανδ. [1. 7] 17—προοίμ. 32 § 1—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 13. 28—'Αρμενόπ. [2. 8] 6.

2] Ὅτι ὁ εἰσποιῶν ὑπερέβη τὸ 60 ἔτος τῆς ἡλικίας.—Πανδ. [1. 7] 15. § 2—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 12.

3] Ὅτι ὁ εἰσποιῶν δὲν ἔχει γνήσια τέκνα καὶ οὔτε υἱοθέτησεν ἄλλους, καὶ 4] ὅτι ὁ εἰσποιῶν δὲν εἶναι πέννης, ὁ δὲ υἱοθετούμενος πλούσιος.—Πανδ. [1. 7] 17. § 2—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 13—Πανδ. [1. 7] 17. § 4—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 13—ἀπαγορεύεται ἡ υἱοθεσία πλειόνων αὐτεξουσίων ἐὰν μὴ συντρέχωσι σπουδαῖοι λόγοι.—Πανδ. [1. 7] 15 § 3.

Δύναται ὁμῶς ἡ ἀρχὴ ἐκτιμῶσα τὰ πράγματα ν' ἀπαλλάξῃ

ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως ὅρου τινὸς ὃν εὖρη περιττόν, ἀλλὰ δοθῇ ἀποχρῶτα ἐγγύησις.—Πανδ. [1. 7] 17 § 5.

Ἐπὶ τῆς εἰσποιήσεως ἀνήδων ὑπεξουσίων ἀπαιτεῖται νὰ τηρηθῶσι καὶ τὰ ἑξῆς·

α] Νὰ βεβαιωθῇ διὰ δικαστικῆς ἐρεῦνης, λαμβανομένης καὶ τῆς γνώμης τῶν τε ἐπιτρόπων καὶ τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, ὅτι συμφέρει εἰς τὸν ἀνήδον ἡ υἱοθεσία.—Πανδ. [1. 7] 17. § 2—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 13—Κωδ. [5. 59] 5.

β] Νὰ δώσῃ ἐγγύησιν ὁ υἱοθετῶν, ὅτι ἀποβιώσαντος τοῦ υἱοθετουμένου ἀνήδου θέλει ἀποδώσει τὴν περιουσίαν τούτου εἰς τοὺς κληρονόμους του.—Εἰσηγ. [1. 11] § 3—Πανδ. [1. 7] 18-20—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 14. Ἐὰν δὲ ὁ θετὸς πατὴρ κάμῃ χειράρετον τὸν ἀνήλικον ἀνευ αἰτίας ἢ ἀποκληρώσῃ αὐτόν, πρέπει οὐ μόνον νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὴν παρ' αὐτοῦ προταχθεῖσαν περιουσίαν καὶ τὴν ἐν τῷ μεταξύ ἀποκτηθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ νὰ τῷ δώσῃ τὸ τέταρτον τῆς ιδίας αὐτοῦ περιουσίας· ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀποκληρωθεὶς, ἢ ἀνευ λόγου χειραφετηθεὶς ἀνήδρος ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ θετοῦ πατρὸς, ὅτε ἡ ἀπαίτησις τοῦ τεταρτημορίου δὲν μεταδίδει εἰς τοὺς κληρονόμους του.—'Αρμενόπ. [5. 8] 74—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 18—Εἰσηγ. [1. 11] § 3—Κωδ. [8. 48] 2—Πανδ. [37. 6] 1. § 21. [1. 7] 22—προοίμ.

Ὁ υἱοθετῶν αὐτεξούσιον ἀποκτᾷ τὴν ἐπικαρπίαν ἀπάσης τῆς περιουσίας τοῦ υἱοθετουμένου.—Εἰσηγ. [3. 11] § 1. 2. 3.

Διὰ τῆς εἰσποιήσεως καὶ τῆς πλήρους υἱοθεσίας, ὁ υἱοθετούμενος καθίσταται ἐξ ἀρρενογονίας συγγενὴς τοῦ υἱοθετοῦντος καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, διὰ δὲ τῆς ἐλάττονος υἱοθεσίας, οὔτε συγγενὴς τῶν ἐξ ἀρρενογονίας συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρὸς ἀποβαίνει, οὔτε κατ' ἀνάγκην κληρονόμος αὐτῶν.—Πανδ. [1. 7] 7. 23. 44—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 19. 39.

Ὁ υἱοθετηθεὶς ἀνήλιξ δύναται ἔφηβος γενόμενος νὰ ζητήσῃ τὴν χειραφεσίαν του, ἂν μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν βεβαιωθῇ ὅτι συμφέρει αὐτῷ ἡ χειραφεσία.—Εἰσηγ. [1. 11] § 3—Πανδ. [1. 7] 17. § 1. 18. 19. 20. 32. 33. 22. [38. 5] 13—Κωδ. [8. 48] 2.

Ὁ υἱοθετηθεὶς λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦ θετοῦ πατρός.

Διὰ διαθήκης δὲν δύναται νὰ γίνῃ υἱοθεσία.

Διαφέρουσι τῶν θετῶν τέκνων τὰ λεγόμενα **ψυχοπαῖδια**, ἅπερ λαμβάνει τις διὰ νὰ ἀνατρέφῃ καὶ διατρέφῃ. Ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης δὲν γεννᾶται οὔτε πατρικὴ ἐξουσία, οὔτε δικαίωμα κληρονομίας, οὔτε συγγένεια.—Πανδ. [43. 29] 3. § 4—Βασιλ. [Ε'. 17] 3—Πανδ. [27. 1] 32—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 55—Κωδ. [6. 59] 10.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ.

Νομιμοποίησις ἐστὶν ἡ πράξις, δι' ἧς ὁ πατὴρ μὴ νομίμων τέκνων, καθίστησι ταῦτα νόμιμα.

Ἡ νομιμοποίησις λαμβάνει χώραν α] διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς προσφορᾶς τοῦ μὴ νομίμου τέκνου εἰς τὴν ἐπαχθῇ τῶν δημοτικῶν συμβούλων τάξιν. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς νομιμοποιήσεως δὲν εἶναι πλέον ἐν χρήσει.—Κωδ. [5. 27] 3—Νεαρ. 89 κεφ. 2 καὶ 6—Εἰσηγ. [1. 10] § 13.

β] Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ὅπερ προκαλεῖ ὁ φυσικὸς πατήρ, ἐὰν δὲν δύναται ἢ δι' εὐλογον αἰτίαν δὲν θέλει νὰ νυμφευθῇ μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ φυσικοῦ τέκνου καὶ δὲν ὑπάρχουν νόμιμα τέκνα.—Νεαρ. 74. κεφ. 2—Νεαρ. 89. κεφ. 8. καὶ 10.

γ] Διὰ μεταγενεστέρου γάμου μετὰ τῆς μητρὸς τῶν φυσικῶν τέκνων, δι' οὗ νομιμοποιοῦνται τὰ προαποκτηθέντα ἐκ τῆς αὐτῆς γυναικὸς φυσικὰ τέκνα.—Κωδ. [5. 27] 10. 11—Νεαρ. 74. κεφ. 6—Νεαρ. 89. κεφ. 8. καὶ 15—Εἰσηγ. [1. 10] § 13—Ἀρμενόπ. [4. 9] 34—Νεαρ. Λέοντος 91.

Δύνανται νὰ νομιμοποιηθῶσι πάντα τὰ νόθα τέκνα πλὴν τῶν αἰμομικτικῶν καὶ τῶν ἐκ μοιχείας.

Διὰ νὰ λάβῃ χώραν ἡ νομιμοποίησις ἀπαιτεῖται ἢ τε συναίνεσις τοῦ πατρὸς καὶ τῶν τέκνων. Τὰ τέκνα θεωροῦνται συναινοῦντα ὅταν δὲν ἀντιλέγωσιν, ἐκ δὲ πλειόνων τέκνων νομιμοποιοῦνται μόνα τὰ στέργοντα.—Πανδ. [1. 6] 11—Νεαρ. 89. κεφ. 11.

Ἐὰν ὁ μὴ γνήσιος πατὴρ ἀποβιώσῃ πρὶν ἢ προκαλέσῃ τὴν διὰ βασιλικοῦ διατάγματος νομιμοποίησιν, δηλώσῃ δὲ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ ὅτι θέλει νὰ νομιμοποιηθῶσι τὰ μὴ νόμιμα τέκνα του, δύνανται ταῦτα νὰ προκαλέσωσι περὶ νομιμοποιήσεως βασιλικὴν ἀντιγραφὴν.—Νεαρ. 89. κεφ. 10.

Διὰ νὰ λάβῃ χώραν ἡ τοιαύτη διὰ διαθήκης νομιμοποίησις, δεόν ὁ πατήρ νὰ ὀνομάσῃ τὸ νόθον τέκνον ἐν τῇ διαθήκῃ κληρονόμον αὐτοῦ, καὶ τὸ τέκνον νὰ δεχθῇ τὴν κληρονομίαν· δὲν νομιμοποιεῖται δὲ τὸ τέκνον μὴ δεχόμενον ταύτην.—Νεαρ. 74. κεφ. 2.

Ἡ νομιμοποίησις καθίστησι τὰ νομιμοποιηθέντα, γνήσια τέκνα τοῦ νομιμοποιούντος καὶ περιποιεῖ εἰς αὐτὰ ὅλα ἀνεξαίρετως τὰ δικαιώματα τῶν ἐν νομίμῳ γάμῳ γεννηθέντων τοιούτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΛΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ.

Ἡ ὑπεξουσιότης διαρκεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς τοῦ πατρὸς, λύεται δὲ ὅταν ὁ οἰκογενειάρχης ἀποθάνῃ ἢ ὑποκύψῃ εἰς μεγίστην ἢ μέσσην ἐλάττωσιν τῆς καταστάσεως, ὡς καὶ ὅταν τὸ ὑπεξούσιον τέκνον ἀποθάνῃ ἢ ὑποστῇ μεγίστην ἐλάττωσιν τῆς καταστάσεως.—Εἰσηγ. [1. 12] 1. 3—Ἀρμενόπλ. [1. 17] 3. 5.

Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει ἐπίσης, ὅταν ὁ πατὴρ συνάπτῃ αἰμομικτικὸν γάμον, ἢ ὅταν ἀναγκάσῃ τὴν θυγατέρα του εἰς ἄσημον βίον, ἢ ἐπὶ ἐκθέσεως τῶν τέκνων αὐτοῦ.—Κωδ. [8. 52] 2—Βασιλ. [ΛΓ'. 2] 2—Κωδ. [11. 40] 6—Βασιλ. [Ξ'. 38] 1—Κωδ. [1. 4] 12—Νεαρ. 12. κεφ. 2.

Πλὴν τούτου παύει ἔτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία καὶ ὅταν ὁ υἱὸς διορισθῇ εἰς ὑψηλὸν ἀξίωμα ἢ χειροτονηθῇ Ἐπίσκοπος, ἢ ὅταν ὁ πατὴρ ἀνέχεται τὴν ἀνεξάρτητον διαίταν τοῦ ὑπερβάντος τὴν ἥβην τέκνου.—Κωδ. [12. 3] 5—Εἰσηγ. [1. 12] § 4—Νεαρ. 81—Ἀρμενόπλ. [1. 17] 4. 10—Νεαρ. Λέοντος 25—Ἀρμενόπ. [1. 17] 8.

Τῇ βουλήσει τοῦ πατρὸς λύεται ἡ πατρικὴ ἐξουσία 1] ὅταν ὁ πατὴρ αὐτὸς υἰοθετηθῇ· 2] ὅταν παρχωρῶν τὸ τέκνον του εἰς υἰοθεσίαν, μεταβιβάσῃ οὕτω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσίαν εἰς τὸν θετὸν πατέρα.—Εἰσηγ. [1. 12] 11 καὶ 3—Ἀρμενόπλ. [1. 17] 3 καὶ 5—Εἰσηγ. [1. 12] § 8—Κωδ. [8. 48] 10.

Πρὸς δὲ 3] ὅταν **χειραφετήσῃ** τὸ τέκνον.—**Χειραφεσία** εἶναι ἡ πράξις δι' ἧς ὁ πατὴρ ἀπαλλάττει, συνεργεῖα τῆς Ἀρχῆς, τὸ τέκνον του ἀπὸ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ὅπως αὐτὸ καταττῇ αὐτεξούσιον.

Ἡ χειραφεσία ἐνεργεῖται διττῶς· ἢ α] διὰ δηλώσεως τοῦ πατρὸς ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστοῦ (παρόντος καὶ συνκινουόντος τοῦ ὑπεξουσίου) ὅτι θέλει νὰ ἦναι τοῦ λοιποῦ αὐτεξούσιον τὸ τέκνον του, ἢ β] ὁ πατὴρ προκαλεῖ βασιλικὸν διάταγμα κηρύττον αὐτεξούσιον τὸν πρότερον ὑπεξούσιον, τὸ διάταγμα δ' αὐτὸ προσάγει ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστοῦ καὶ καταθέτει παρ' αὐτῷ δι' ἀναφορᾶς, συναινοῦντος εἰς τὴν πράξιν ταύτην τοῦ χειραφετουμένου τέκνου.—Κωδ. [8. 49] 6—Εἰσηγ. [1. 12] § 8. 6—Κωδ. [8. 49] 5.

Εἰς τὴν χειραφεσίαν πρέπει νὰ συγκατανεύσῃ καὶ ὁ χειραφετούμενος, συναινέει δὲ καὶ ὅταν δὲν ἀντιλέγῃ, ἐφ' ᾧ δύνανται νὰ χειραφετηθῶσι καὶ νήπιαι.—Κωδ. [8. 49] 5—Νεαρ. 89. κεφ. 11.

Τὰ θετὰ δὲ τέκνα δύνανται νὰ χειραφετηθῶσι καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῶν.—Κωδ. [8. 48] 10—Εἰσηγ. [1. 11] § 3—Πανδ. [45. 1] 132 πρ.

Ἐκτὸς τῆς ἐκουσίας χειραφεσίας δύναται ὁ πατὴρ νὰ καταναγκασθῇ εἰς χειραφεσίαν τῶν τέκνων του, 1] ἐὰν φέρεται σκληρῶς καὶ ἀπόνως πρὸς αὐτά.—Πανδ. [37. 12]. 5.

2] Ἐὰν ἡ χειραφεσία ὠρίσθῃ ὡς αἵρεσις τῆς κτήσεως περιουσίας, καταληφθείσης εἰς τὸν πατέρα καὶ ἀποδεκτῆς γενομένης παρ' αὐτοῦ.—Πανδ. [35. 1] 92. 93. [30] 114 § 8.

3] Ἐὰν ὁ υἰοθετηθεὶς ἀνηθὺς αὐτεξούσιος ἀπαιτῇ μετὰ τὴν ἥβην τὴν χειραφεσίαν, διότι ἡ υἰοθεσία τῷ εἶναι ἐπιβλαβής,—Πανδ. [1. 7] 32. 33. καὶ 4] ἐὰν ὁ πάππος ἔχων ἄνωτον υἱόν, καταστήτῃ ἰδίους κληρονόμους τὰ τέκνα τούτου ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ νὰ τὰ χειραφετήσῃ.—Πανδ. [27. 10] 16—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 16.

Κατὰ τὸ νεώτερον Βυζαντινὸν Δίκαιον παύει αὐτοδικαίως ἡ πατρικὴ ἐξουσία, ἐπὶ ὑπανδρείας τῆς θυγατρὸς, ἢ ὅταν ὁ πατὴρ ἀνέχεται τὴν ἀνεξάρτητον διαίταν τοῦ ὑπερβάντος τὴν ἥβην τέκνου.—Νεαρ. Λέοντος 25. Ἀρμενόπλ. [1. 17] 8.

Εἰς ἀμοιβὴν τῆς χειραφεσίας ὁ πατὴρ ἀπολαμβάνει τὴν ἐπικαρπίαν τοῦ ἡμίσεως ἀπροσπερίστου χρηματίου τοῦ τέκνου.—Κωδ. [6. 61] 6 § 3—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 9—Εἰσηγ. [2. 9] 1 § 2.

Ὅταν χειράφετοι κληρονομῶσι μητέρα, μάμμην ἢ προμάμμην, ὁ χειραφετήσας αὐτοὺς πατὴρ ἀπολαμβάνει τὴν ἐπικαρπίαν ἀνδρομοιρίου ἐπὶ τῆς κληρονομίας ταύτης.—Κωδ. [6. 60] 3—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 3.

Ἔνεκα ἀχαριστίας δύναται ν' ἀνακληθῇ ἡ χειραφεσία.—Κωδ. [8. 50] διάταξ. μόνη—Βασιλ. [ΛΗ'. 3] 7.

Ἡ χειραφεσία καταργεῖ τὴν ἐξ ἀρρενογονίας συγγένειαν τοῦ χειραφετουμένου πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ἀφ' ἧς ἐξέρχεται, καθὼς καὶ πάντα τὰ δικαιώματα ὅσα ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς συγγενείας ταύτης.—Εἰσηγ. [3. 1] § 9.

Τὰ τέκνα χειραφετηθέντων γνησίων φυσικῶν τέκνων παραμένουσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ χειραφετοῦντος, οὐδ' ὑποβάλλονται πλέον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ χειραφετηθέντος πατρὸς τῶν.—Εἰσηγ. [1. 12] πρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΙΚΟΣ.

Προίξ λέγεται τὸ παρὰ τῆς γυναικός, εἴτε παρ' ἄλλου ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, διδόμενον πρὸς τὸν σύζυγον ἐφόδιον περιουσίας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν γαμικῶν βαρῶν.

Ἡ προίξ δὲν ἀποτελεῖ οὐσιῶδες τοῦ γάμου στοιχεῖον οὐ ἄνευ οὗτος νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἐφ' ᾧ ἐγκύρως συνιστᾶται γάμος καὶ ἄνευ προικός.—Κωδ. [5. 3] 20 πρ.—Κωδ. [5. 17] 11—Νεαρά. 22.

Ἡ προίξ πρέπει νὰ δίδηται ὑπὸ τῆς γυναικός ἢ ὑπ' ἄλλου ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς.

Τὰ εἰς προῖκα διδόμενα πράγματα ἀνάγκη ν' αὐξάνωσι μὲν τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου, νὰ δίδωνται δὲ διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου· ἄκυρος ἐπομένως εἶναι ἡ σύμβασις καθ' ἣν ὁ σύζυγος δὲν δύναται νὰ διαθέτῃ τοὺς καρποὺς τῆς προικός, ἢ δὲν δύναται νὰ παραλάβῃ αὐτὴν συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἢ ὅτε ἡ προίξ συνίσταται εἰς πράγματα ἐκτὸς τῆς συναλλαγῆς.—Πανδ. [23. 3] 81—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 7. 18. 11 9—Κωδ. [7. 28]—Πανδ. [23. 3] 76—Βασ. [ΚΘ'. 1] 107. 72—Πανδ. [23. 4] 4. 11—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 4. 11

Πράγματα ὄντα προίξ ἐπὶ τοῦ πρώτου γάμου, ὑποτίθενται προίξ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου, ἂν οὗτος συνήθῃ μεταξὺ τῶν αὐτῶν προσώπων, ἄνευ ἐνδείξεως μεταβολῆς τῆς θελήσεώς των ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἂν ἡ προίξ δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἅπαξ ὄντα αὐτήν.—Πανδ. [23. 3] 13. 30. 40. 63—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 9. 26. 36. 59.

Παράφερνα ὀνομάζονται ἡ λοιπὴ τῆς γυναικός περιουσία· ἅπαντα τὰ πράγματα τῆς συζύγου εἶναι ἡ προίξ ἢ παράφερνα.—Κωδ. [5. 14.] 8.

Δύνανται νὰ δοθῶσιν ὡς προίξ α] ἡ κυριότης κινητῶν ἢ ἀκινήτων, ἀντικαταστατῶν, ἢ ἀναντικαταστατῶν, καὶ οὐ μόνον

νον τὰ ἴδια τοῦ προικοδοτοῦντος ἀλλὰ καὶ ἀλλότρια πράγματα, καθισταμένης ἐφικτῆς, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τῆς ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀποκτήσεως τῆς κυριότητος διὰ χρησικτησίας.—Κωδ. [5. 12] 30—Πανδ. [23. 4] 4—[23. 3] 6 § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 2—Πανδ. [41. 9] 1.

6] Καὶ ἕτερα ἐπὶ κινητῶν καὶ ἀκινήτων δικαιώματα οἷον ἐπικαρπία, χρήσις κτλ.

γ] Καὶ ἀπαιτήσεις κατ' αὐτοῦ τοῦ προικοδότου ἢ κατὰ τρίτων.—Πανδ. [23. 3] 7 § 2. 78.—[23. 3] 49—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 47—Κωδ. [4. 40] 2—Πανδ. [23. 3] 36. 56—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 32. 52. 74.

Ἡ ὑπὸ τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πρὸς πατρός πάππου προερχομένη προίξ, ὀνομάζεται πατρικὴ προίξ, εἴτε ἡ προικιζομένη διατελεῖ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ προικίζοντος εἴτε μὴ. Πατρικὴ προίξ εἶναι ὡσαύτως καὶ ἡ διδομένη ὑπὸ τοῦ θετοῦ πατρὸς ἢ παρ' ἄλλου, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ δωρεᾶς πρὸς τὸν πατέρα τῆς μελλονύμφου οὐχὶ δὲ αὐτῆς ταύτης.—Πανδ. [23. 3] 5. § 1, 3, 4. 7 § 2. 8 καὶ 11—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 1. 3. 74—Πανδ. [23. 3] 5, § 13 § 10—[23. 3] 5 § 2. 14.

Ἡ ὑπὸ ἄλλων προσώπων διδομένη προίξ ἐν οἷς καὶ ἡ μήτηρ, οἱ πρὸς μητρός ἀνιόντες, οἱ λοιποὶ συγγενεῖς, ἢ καὶ ἡ σύζυγος αὐτῇ, ὀνομάζεται ἀπροσπόριστος προίξ.—Πανδ. [23. 3] 5. § 6. καὶ 9. 11.

Ἡ προίξ δὲ ἡ διδομένη ἐπὶ συμφωνίᾳ ἀναλήψεως αὐτῆς, ἅμα λυθέντος τοῦ γάμου, λέγεται ἀναληπτέα προίξ.—Πανδ. [39. 6] 31. § 2—Βασιλ. [ΜΖ'. 3] 31.

Πᾶς τις δύναται νὰ δώσῃ προῖκα ὑπὲρ τῆς εἰς γάμον ἐρχομένης γυναικός.

Υπόχρεοι ὁμῶς εἰς προικοδοσίαν δυνάμει τοῦ νόμου εἰσὶν· α] Ὁ πατὴρ εἴτε ἔχει ὑπεξουσίαν τὴν θυγατέρα εἴτε μὴ. Ἀντὶ τοῦ παράφρονος πατρὸς ὑποχρεοῦται εἰς σύστασιν προικός ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ· δέον δὲ ἡ θυγάτηρ νὰ ᾔῃ νόμιμος κατιοῦσα καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἰδίαν περιουσίαν πρὸς προικοδότησιν· καὶ ἂν ἔχῃ

δὲ ἰδίαν περιουσίαν προικισθῇ δ' οὐχ ἦττον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τεκμαίρεται οὗτος ὡς ἐξ ἰδίων ὑποσχεθεὶς, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκτήμων καὶ δὲν ἐδήλωσεν ὅτι προικίζει ἐκ τῆς περιουσίας τῆς θυγατρὸς του.—Πανδ. [23. 2] 19—Κωδ. [5. 11] 7—Βασιλ. [ΚΗ'. 4] 11. [ΚΘ'. 1] 87—[ΜΗ'. 7] 6—'Αρμενοπλ. [4. 4] 10—Κωδ. [5. 11] 7—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 87—Πανδ. [38.5] 1 § 10—Βασιλ. [ΜΘ'. 6] 1—Κωδ. [1. 4] 28. [5. 4] 25.

6]. Οἱ πρὸς πατρὸς ἀνιόντες.—'Ορα τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

γ] Ἡ μήτηρ ὑποχρεοῦται ἐξαιρετικῶς πρὸς προίκισιν, ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης αἰτίας, ἥς ἡ ἐκτίμησις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ, ἥ ὅτε τυγχάνει ἐτερόδοξος ὀφείλουται νὰ προικίσῃ τὴν ὀρθόδοξον θυγατέρα της.—Κωδ. [5. 4] 14—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 101—'Αρμενόπλ. [4. 10] 44 (πότε ὑπάρχει μεγάλη καὶ δεδοκιμασμένη αἰτία, τοῦτο ἤρτηται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ).—Κωδ. [1. 5] 19. § 1.

Οἱ ἀδελφοὶ (ἀμφιθαλεῖς, ὁμοπάτριοι, ὁμομήτριοι) δὲν εἶναι ὑπόχρεοι πρὸς προικοδοσίαν.

Οἱ πρὸς προικοδοσίαν ὑπόχρεοι δὲν ὀφείλουσι ν' ἀνανεώσωσι τὴν προίκα, ἐὰν ἡ ἅπαξ δοθεῖται ἀπωλέσθῃ τυχαίως.

Ἡ προίξ δὲν πρέπει νὰ ᾔῃαι οὔτε τοσοῦτον μικρά, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, οὔτε τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε νὰ ἐμβάλῃ τὸν προικοδότην εἰς στενοχωρίαν περὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀνγκῶν.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 56.—Κωδ. [5. 37] 9 [5. 11] 7.

Καὶ ἡ γυνὴ μὲν δύναται νὰ δώσῃ προίκα ἅπασαν αὐτῆς τὴν περιουσίαν· ἐπὶ τῆς δυνάμει δὲ τοῦ νόμου πρὸς προικοδοσίαν ὑποχρεώσεως, τὸ ποσὸν τῆς προικὸς ὀρίζεται α] κατὰ λόγον τῆς περιουσίας τοῦ προικοδότου, β] κατὰ τὴν κοινωνικὴν τάξιν τῆς τε γυναικὸς καὶ τοῦ συζύγου· ἡ ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων τούτων ἀνατίθεται εἰς τὴν δικαστικὴν κρίσιν.—Κωδ. [5. 12] 4.—[5. 11] 7—Πανδ. [23. 3] 69. § 4—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 65—Κωδ. [5. 11] 7—Πανδ. [23. 3] 60—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 56. 65.

Ἐπὶ τῆς δυνάμει συμβάσεως δοτέας προικὸς, μὴ ὀρισθέντος

ῥητῶς τοῦ ποσοῦ αὐτῆς, εἰ μὲν ὁ ὑποσχόμενος τὴν προίκα προσθέσῃ ὅτι αὕτη θέλει ὀρισθῇ κατὰ τὴν δοκιμασίαν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἰσχύει ἡ ὑπόσχεσις, εἰ δὲ ὑποσχεθῇ προίκα ἀπλῶς καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν δοκιμασίαν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἀνίσχυρος ἡ ὑπόσχεσις.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 83—Κωδ. [5. 11] 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 81.

Οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν συνεστῶτι τοῦ γάμου σύστασιν προικὸς ἢ αὔξησιν αὐτῆς. Ὅπως δὲ καὶ ἂν συσταθῇ ἡ προίξ, ἐξυπακούεται αἰείποτε ὁ ὅρος τῆς τελέσεως γάμου, οὐδ' ἄνευ δὲν ὑφίσταται προίξ.—Πανδ. [23. 3] 7. § 3—Κωδ. [5. 3] 20—Πανδ. [23. 3] 21. 23—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 17. 19—Πανδ. [23. 3] 3. 39. § 1. 59. § 2. 67—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 35. 55. 63.

Ὁ λαμβάνων προίκα δὲν ὑπόκειται πώποτε εἰς ἐγγυοδοσίαν.—Κωδ. [5. 20] 2—Βασιλ. [ΚΗ'. Θ] 2. 3.

Ἡ ἐκουσία προίξ συνιστᾶται α] διὰ παραδόσεως, ἥτοι διὰ καταβολῆς, πραγματικῆς παραδόσεως, ἐκχωρήσεως, ἀπαλλαγῆς χρέους κτλ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 2. 3—Κωδ. [4. 10] 2—Κωδ. [4. 29] 25—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 7] 89—Πανδ. [23. 3] 6. § 1. 7 § 3.

6] Διὰ συμβάσεως.—αὐτόθι.

γ] Δι' ἀπλῆς ἐπαγγελίας, χωρὶς δηλαδὴ ν' ἀπαιτῆται νὰ προηγηθῇ ἀποδοχὴ ἐκ μέρους τοῦ ὑπὲρ οὗ δίδεται ἡ ὑπόσχεσις τῆς προικὸς.—Κωδ. [5. 11] 6—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 86. 'Αρμενόπλ. [4. 10] 9, 10, 12, 42—Κωδ. [5. 11] 4.

δ] Διὰ κληροδοτήσεως.—Πανδ. [23. 3] 48. § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 44—Πανδ. [35. 1] 71 § 3.

Ὁ σύζυγος δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παράδοσιν τῆς προικὸς, εἴτε ἡ τῆς προικοδοτήσεως ὑποχρέωσις πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου, εἴτε ἐκ συμβάσεως, εἰ μὴ μόνον ἀφοῦ τελεσθῇ ὁ γάμος.—Πανδ. [2. 14] 4. § 2—Βασιλ. [ΙΑ'. 1] 4—[ΚΘ'. 1] 54.

Ὅσάκις ἡ τῆς προικοδοτήσεως ὑποχρέωσις πηγάζει ἐκ συμβάσεως καὶ δὲν ὠρίσθη σαφῶς ὁ χρόνος τῆς παραδόσεως, ὁ τὴν προίκα ὑποσχεθεὶς ὀφείλει νὰ καταβάλῃ ταύτην ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου, ἄλλως χρεωστεῖ νὰ δώσῃ τὰς ὠφειλίας τῆς προικὸς, ἥτοι καρπούς, τόκους κτλ. χωρὶς νὰ ᾔῃαι

ἀνάγκη νὰ καταστῇ προηγουμένως διὰ μηνύσεως ὑπερήμερος.—Κωδ. [5. 12] 31 § 2—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 118.

Ἄν ὅμως ὁ σύζυγος ἀπήτησε τὴν προῖκα καὶ πρὸ τῆς διετίας, ὁ ὑποσχεθεὶς αὐτὴν ὑπόκειται εἰς τὴν καταβολὴν τῶν τῆς προικὸς ὠφελειῶν, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἀπαίτησις.

Ὅσακις δὲ ἡ τῆς προικοδοτήσεως ὑποχρέωσις πηγάζει ἐκ τοῦ νόμου, ἡ ὑπερημερία τοῦ ὀφειλέτου δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀπὸ τῆς μηνύσεως.

Ὁ πενθερός, ἡ γυνὴ καὶ ὁ δωρητὴς προικὸς, καταδικάζονται πάντοτε μέχρις εὐπορίας, ἀφίεται τουτέστιν αὐτοῖς μέχρις οὗ εὐπορήσωσι τοσοῦτον μέρος τῆς περιουσίας των ὅσον ἄρκει πρὸς συντήρησιν αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των.—Πανδ. [42. 1] 21. 22. [23. 3] 84—Βασιλ. [14 Θ. 1] 29. 79.

Τὴν περὶ ἀπαιτήσεως προικὸς ἀγωγὴν ἐξασκεῖ μόνος ὁ ἀνὴρ ὅταν εἰς αὐτὸν ἐδόθη ἡ ἐγένετο ἡ ὑπόσχεσις [ἐπαγγελία] τῆς προικὸς· ὅταν ὅμως ἡ ὑποχρέωσις πρὸς καταβολὴν προικὸς στηρίζεται εἰς τὸν νόμον ἢ εἰς ἐπαγγελίαν γενομένην πρὸς τὴν γυναῖκα, αὐτὴ ἐνασκεῖ τὴν ἀγωγὴν, ὁ δ' ἀνὴρ ἀπαιτεῖ παρὰ ταύτης τὴν οὕτω ληφθεῖσαν προῖκα ἢ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκχώρησιν τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 85—Κωδ. [5. 12] 20—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 5—Πανδ. [23. 3] 48. § 1—[30] 69. § 2—Κωδ. [5. 11] 5—Ἀρμεν. [4. 10] 7—Πανδ. [24. 1] 21 § 1—Βασ. [ΚΘ'. 1] 107.

Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῶν συζύγων ἐπὶ τῆς παραδοθείσης προικὸς.—Κύριος τῆς προικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου εἶναι ὁ ἀνὴρ, ἡ δὲ γυνὴ κέκτηται δικαιώματα μόνον σκοποῦντα τὴν ἐξασφάλισιν τῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἀναβιούσης ἐννόμου ἐπ' αὐτῆς ἐξουσίας.

Ἡ γυνὴ κέκτηται τὴν ἀργοῦσαν κυριότητα.

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀρχῆς ταύτης.—α] τὰ ἀντικαταστατὰ προικῶα πράγματα τ' ἀριθμούμενα, δηλαδή, μετρούμενα, ἢ σταθμώμενα καὶ τὰ ἀναντικατάστατα ἐνσώματα, ὅσα δίδονται διατετιμημένα λόγῳ πωλήσεως (ἤτοι ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ θεωρηθῇ ὁ

ἀνὴρ ὡς ἀγοραστὴς αὐτῶν ὀφείλων ν' ἀποδώσῃ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς οὐχὶ αὐτούσια τὰ προικῶα, ἀλλὰ μόνον τὸ διὰ τῆς ἐκτιμήσεως ὁρισθὲν τίμημα αὐτῶν) μεταβαίνουν εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ ἀνδρὸς ὥστε αὐτὸν ὁρᾷ ὁ κίνδυνος, ὀφείλοντα μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ἰσότιμον ἢ ἄλλα πράγματα τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος.—Πανδ. [23. 3] 10 πρ. § 6. 12 § 1. 14—16—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 6. 8. 10—12—Κωδ. [5. 12] 5. 10—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 92. 97—Πανδ. [24. 3] 66 § 3—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 63—Ἀρμεν. [4. 10] 4.

Ἡ διατίμησις τῶν προικῶων τεκμαίρεται ὡς γενομένη λόγῳ πωλήσεως.—Πανδ. [23. 3] 42—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 38. Ἡ διατίμησις ὅμως δὲν ἐπέχει τόπον πωλήσεως, οὐδ' ἐπονται τὰ προρρηθέντα ἀποτελέσματα αὐτῆς ἅμα συνομολογεῖται ὑποχρέωσις τοῦ ἀνδρὸς νὰ ἐπιστρέψῃ κατὰ ταῦτα τὰ πράγματα, ὅποτε ἡ διατίμησις θεωρεῖται γενομένη πρὸς ἀπλοῦν προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας.—Πανδ. [23. 3] 69. § 7—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 65—Κωδ. [5. 12] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 92—Κωδ. [5. 12] 21—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 108—Πανδ. [24. 3] 50—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 48.

β'. Τὰ ἀναντικατάστατα προικῶα, μὴ διατετιμημένα λόγῳ πωλήσεως, ἀνήκουσιν ἐπίσης συνεστῶτος τοῦ γάμου **κατὰ κυριότητα εἰς τὸν ἀνδρα**, δυνάμενον οὐ μόνον νὰ τὰ διαχειρίζεται ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζεται καὶ καρποῦται αὐτῶν, καὶ νὰ προστατεύῃ τὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματά του διὰ παντὸς ἐνδίκου μέσου, ὁ κίνδυνος ὅμως αὐτῶν ὁρᾷ τὴν γυναῖκα διότι ὑποχρεούμενος ὁ ἀνὴρ ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ ταῦτα, ἀπαλλάσσεται τῆς ὑποχρεώσεως περιελθούσης εἰς τὸ ἀδύνατον.—Πανδ. [23. 3] 10 § 6. 11. 17 προοίμ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 6. 7. 13—Πανδ. [24. 3] 24 § 5. 25 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 24. 25.

Σημ. Ὁ ἀνὴρ δικαιούται ἐν γένει νὰ διαχειρίζεται τὰ προικῶα πράγματα, ν' ἀπολαμβάνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν χωρὶς νὰ ὑποχρεοῦται νὰ δώσῃ λόγους τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ἢ ἐγγύησιν, ν' ἀποκτῇ τὰ προσauxήματα, νὰ δαπανῇ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια, νὰ ἐνασκή τὰς προικῶας ἀπαιτήσεις εἰσπράττων τὰ ὀφειλόμενα, νὰ διεκδικῇ τὰ προικῶα κατὰ παντὸς κατόχου ὡς καὶ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γυναικὸς καὶ νὰ ποιῇ τῶν προικῶων οἵανδήποτε θέλει θεμιτὴν χρῆσιν.—Πανδ. [23.

3] 7 πρ. 10 § 3—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 6. 36—Κώδ. [5. 12] 20—Βασιλ. [ΚΘ'. 9] 2 καὶ 3—Πανδ. [23. 3] 4—Βασιλ. [ΚΒ'. 4] 4 διεκδικεῖ—Κώδ. [5. 12] 11—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 98—Κώδ. [3. 32] 9—Βασιλ. [ΑΕ'. 4] 88—Πανδ. [25. 2] 24—εἰσπράττει κτλ.—Κώδ. [4. 10] 2—Βασιλ. [ΚΔ'. 3] 6—ἐκποιεῖ κινητά—Πανδ. [23. 3] 42—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 38—Κώδ. [7. 8] 1.

Ὁ ἀνὴρ ἀπαλλοτριῶσι ἰσχυρῶς συνεστῶτος τοῦ γάμου τὰ ἀδιατίμητα κινητά, ἀπαγορεύεται δὲ ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν ἀκινήτων προικῶν καὶ ἂν συναινῇ εἰς αὐτὴν ἡ γυνή.—Πανδ. [23. 3] 61. § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 57—Κώδ. [7. 8] 1. 7—Βασιλ. [ΜΗ'. 15] 1—Κώδ. [5. 12] 3—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 90—Κώδ. [5. 13] 1. § 15—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 119.

Κατ' Ἀρμενόπουλον, ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπαναλάβῃ μετὰ διετίαν τὴν συναίνεσίν της εἰς τὴν τοῦ προικῶν ἀκινήτου ἀπαλλοτριώσιν, κυροῦται αὕτη· ἀλλὰ τὸ σχετικὸν ἐδάριον τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου καταρτισθὲν ἐκ παρεξηγήσεως τῆς Νεαρᾶς 61 στερεῖται κύρους.

Καὶ αὐτοῦ τοῦ διατετιμηθέντος προικῶν ἀκινήτου ἀπαγορεύεται ἡ ἐκποίησης ὅτε ἡ γυνὴ ἐπεφύλαξε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἢ τὴν τιμὴν ἢ τὸ πρᾶγμα, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἡ ἐκλογὴ ἀφελῇ εἰς τὸν ἄνδρα.—Ἀρμενόπλ. [4. 11] 19—Πανδ. [23. 5] 9 § 1, 2, 3, 10—11—Κώδ. [5. 23] 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 6] 9—11. 19.

Τὸ παρὰ νόμῳ ἐκποιηθὲν προικῶν ἀκινήτου δύναται καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου νὰ διεκδικηθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πωλήσαντος—Πανδ. [21. 3] 1. § 5—Βασιλ. [ΙΘ'. 2] 1—Πανδ. [41. 3] 42—Βασιλ. [Ν'. 3] 40—παρὰ τῆς γυναικὸς δὲ καὶ τῶν κληρονόμων αὐτῆς μόνον μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου.—Πανδ. [23. 5] 13. § 4—[41. 3] 42—Πανδ. [41. 3] 41—Βασιλ. [Ν'. 3] 40.

Ἄλλ' οὔτε ὁ ἀνὴρ οὔτε οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐὰν λυθέντος τοῦ γάμου περιέλθῃ αὐτοῖς ἡ προίξ κατὰ κυριότητα.—Πανδ. [21. 3] 1. § 5 17—Βασιλ. [ΙΘ'. 2] 1—Πανδ. [41. 3] 41—Βασιλ. [Ν'. 3] 40.

Ἡ ἐκποίησης προικῶν ἀκινήτων εἶναι ἢ καθίσταται ἔγκυρος· 1] ὅταν ἡ ἐκποίησης γίνεται ἀναγκαστικῶς, ἀνεξαρτήτως τῆς

θελήσεως τοῦ ἀνδρὸς λ. χ. συνεπείᾳ διαίρέσεως κοινοῦ κτήματος διὰ κατακυρώσεως τοῦ προικῶν μέρους εἰς τὸν ἕτερον συγκαινωνόν, ἢ συνεπείᾳ ἀπαλλοτριώσεως διὰ δημοσίαν ἀνάγκην.—Κώδ. [5. 23] 2—Πανδ. [23. 5] 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 6] 1.

2] Ἐὰν ἀπέβῃ πρὸς ὄφελος τῆς συζύγου λ. χ. ὅταν ἀνταλλάσσεται προικῶν ἀκινήτου πρὸς ἄλλο τιμιώτερον (χάριν τῆς ὠφελείας τῆς γυναικὸς καὶ τὰ διὰ προικῶν χρημάτων ἀγοραζόμενα ἀκίνητα, γίνονται προικιμαῖα).—Πανδ. [23. 3] 26. 27—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 22 καὶ 23.

3] Ἐὰν ἡ σύζυγος κληρονομήσῃ τὸν ἄνδρα.—Πανδ. [23. 5] 13 § 4.

4] Ἐὰν ἡ προίξ ἀποδοθῇ οὐχὶ εἰς τὴν σύζυγον, ἀλλ' εἰς τρίτον.—Βασιλ. [ΚΘ'. 6] 3—Πανδ. [23. 5] 3 § 1.

Ἐκνικωμένης τῆς δοθείσης εἰς τὸν ἄνδρα προικὸς (διεκδικουμένων τουτέστι τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν πραγμάτων παρὰ τρίτου ὡς ἀνηκόντων αὐτῷ) ἰσχύουσι τὰ ἐξῆς·

α] Ὅτε ἡ προίξ συνιστᾶται δι' ἀπλῆς παραδόσεως, ὁ προικοδοτῆσας δὲν φέρει ὑποχρέωσιν ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἄνδρα.—Πανδ. [23. 3] 69 § 7—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 65.

β] Ὅτε ἡ προίξ ἐδόθη διατετιμημένη ἢ ὅτε ὁ ἀνὴρ παρέλαβε τὴν προίκα κατὰ συνέπειαν ὑποσχέσεως, ἔχει οὗτος δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ προικοδότου πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ἐκ τῆς ἐκνικήσεως ζημίας.—Κώδ. [5. 12] 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 4] 88.

γ] Ὅτε δικαστικῶς ἐκδιάζεται ἡ προίξ, ὁ πατὴρ ἢ πάππος οὐδεμίαν φέρουσιν ὑποχρέωσιν ἀποζημιώσεως ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως τῆς δοθείσης ὑπ' αὐτῶν προικὸς.—Πανδ. [21. 2] 71.

δ] Ὅτε τὸ προικῶν ἐδόθη παρὰ τῆς γυναικὸς ἥτις τὸ ἡγόρασεν, αὕτη δικαιούται νὰ ἐπιδιώξῃ κατὰ τοῦ πωλήσαντος τὴν ἐνεκεν ἐκνικήσεως ὀφειλομένην ἀποζημιώσιν.—Πανδ. [23. 1] 75—Κώδ. [29. 1] 71—Ἀρμενόπ. [4. 1] 50.

Ἄν καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν μὴ διατετιμημένων λόγῳ πωλήσεως, ἀναντικαταστάτων προικῶν ὁρᾷ τὴν γυναῖκα, ἐὰν ὅμως ταῦτα βλαφθῶσιν ἢ καταστραφῶσιν ἐκ δόλου ἢ πταίσματος τοῦ

συζύγου, ἐνέχεται οὗτος εἰς ἀποζημίωσιν διὰ δόλον μὲν ἀπολύτως, ἐκ πταίσματος δὲ ἐὰν τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν παράλειψιν τῆς ἐπιμελείας ἣν ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ πράγμασι καταβάλλει συνήθως· δὲν δύναται τουτέστι νὰ μεμθῇ αὐτοῦ ἡ γυνὴ ὅτι κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν προικῶν, ἅτινα διοικεῖ μετὰ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περιουσίας ὡς κύριος, καταβάλλει τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν ἣν καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἰδίων.—Πανδ. [23. 3] 17 προϊμ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 13—Πανδ. [24. 3] 24 § 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 24.

Ἐὰν ἡ προῖξ συνίσταται εἰς ἀπαιτήσεις α'] ἐπὶ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ προικοδότου λόγῳ προικὸς ἐκχωρουμένων ἀπαιτήσεων κατὰ τρίτων, ὁ ἀνὴρ εὐθύνεται, λογιζόμενος παραλαβὼν τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐνεχόμενος ἐπὶ ἀποδόσει, ἐὰν ἐκ δόλου ἢ πταίσματος δὲν ἐφρόντισεν ἐγκαίρως περὶ τῆς διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἐξαργυρώσεως, καὶ ἔνεκα τῆς παραλείψεως ταύτης κατέστη ἀδύνατος ἡ καταβολὴ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀπαιτήσεως.—Ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐνέχεται ἔνεκεν ἀπολύτου πταίσματος, οὐχὶ τουτέστι διὰ τὴν παράλειψιν τῆς ἐπιμελείας ἣν καταβάλλει συνήθως εἰς τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας του, ἀλλὰ διὰ τὴν παράλειψιν τῆς ἐπιμελείας ἣν ὁ ἐπιμελὴς οἰκογενειάρχης καταβάλλει ἐν τοῖς ἰδίοις.—Πανδ. [24. 3] 49 προϊμ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 37 —[ΚΗ'. 8] 47—Πανδ. [23. 4] 20 § 2—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 18.

β] Ἐὰν δὲ ἡ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός, λόγῳ προικὸς, συστηθεῖσα ἀπαιτήσις ἦναι κατ' αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἢ κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἢ κατὰ τρίτου, ὅστις θέλων νὰ παράσχη προῖκα (μὴ ὦν ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τοῦτο ὑπόχρεως) ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ὀφείλοντα τῷ ἀνδρὶ διὰ προῖκα ὠρισμένον ποσὸν ἢ πρᾶγμα, δὲν καταλογίζεται εἰς τὸν σύζυγον ὡς πταῖσμα τὸ ὅτι ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὸν προικοδότην παρέλειψε τὴν δικαστικὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων ἀπαιτήσεων, καὶ ἔτι ὁ ὀφειλέτης καταστὰς ἀναξιόχρεως δὲν δύναται νὰ καταβάλῃ τὸ τῆς ἀπαιτήσεως ἀντικείμενον.—Πανδ. [23. 3] 33—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 29.

Ὡσαύτως δὲν εὐθύνεται ὁ ἀνὴρ καὶ ὅταν ὁ ὀφειλέτης ὑποσχεθεῖς ὑπὸ ὅρον, ἐπτώχευσε πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ὅρου.—Πανδ. [23. 3] 35. 53—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 31. 49—Πανδ. [23. 4] 6—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 6.

Ἐπιτρέπονται ἰδιαίτερα σύμφωνα μεταξὺ τῶν συζύγων, κανονίζοντα τὴν εὐθύνην τοῦ κινδύνου ἄλλως ἢ κατὰ νόμον. Ἀπαγορεύεται δὲ μόνον ἡ συμφωνία καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ ἀπαλλάττεται τοῦ ἰδίου πταίσματος.—Πανδ. [23. 4] 6. 21—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 6. 19.

Ἰσχυρὰ εἶναι ἡ συμφωνία, ἀντὶ τοῦ προικῶν ἐκποιουμένου, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προῖξ ἢ ἀξία αὐτοῦ.

Αἱ ὠφέλειαι καὶ οἱ καρποὶ τῆς προικὸς ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἄνδρα ἅτε δὴ φέροντα συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τὰ βάρη αὐτοῦ.—Πανδ. [23. 5] 18—Βασιλ. [ΚΘ'. 6] 18—Κωδ. [5. 13] § 19.—Βασιλ. ΚΘ'. 1] 119.

Ἡ γυνὴ δὲν δύναται συνήθως ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς διαρκοῦντος τοῦ γάμου, διότι ὁ σκοπὸς τῆς προικὸς εἶναι διηνεκῆς. Κατ' ἐξαίρεσιν δικαιούται νὰ πράξῃ τοῦτο 1] ἐπὶ ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός.—Νεαρά 97. κεφ. 6—Ἀρμεν. νόπ. [4. 10] 32. 34.

2]. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ διοικῇ κακῶς τὰ πράγματα τῆς προικὸς.—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 24 («ἐὰν ἄπορον ὦρ᾽ τὸν ἄνδρα» ἄπορος δὲ εἶναι ὁ ἀνὴρ κατὰ τὴν παρατεθεῖσαν διάταξιν «ἂν οὐ ἄρξεται μὴ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προικὸς ἢ οὐσία τοῦ ἀνδρός»).

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχει ἡ γυνὴ καὶ ἐπὶ τῆς ἀναληπτέας προικὸς, τῆς δοθείσης δηλαδὴ ὑπὸ τρίτου.

Ἡ γυνὴ ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὰ οὕτω εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς περιελθόντα προικῶν πράγματα, ἀλλ' ἔχει ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα μόνον διαχειρίσεως καὶ καρπώσεως ὅπως διατρέφῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν οἰκογένειαν.—Κωδ. [5. 12] 29.

Ἐκτὸς τῆς δι' ἐλάττωσιν περιουσίας κατ' ἀνάγκην ἀποδόσεως τῆς προικὸς, ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν προῖκα εἰς τὴν γυναικα καὶ διαρκοῦντος τοῦ γάμου εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις.—Πανδ. [23. 4] 28.

1] Ἐάν πρόκηται νά πληρώσῃ χρέη αὐτῆς,—Πανδ. [24. 3] 20—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 20—Ἀρμενόπλ. [4. 11] 1.

2] Ἐάν πρόκηται νά προσκτήσῃ ἀκίνητον ἀποφέρον ἱκανὴν πρόσδον,

3] Διὰ νά διαθρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἰδίους ἢ τὸν [διεzeugμένον] ἑαυτῆς ἄνδρα,—Πανδ. [23. 4] 85—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 80—Πανδ. [23. 3] 73. § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 69.

4] Διὰ νά βοηθήσῃ προσήκοντας· ἤτοι παῖδας ἐξ ἄλλου γάμου, ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς πενομένους, ἢ νά ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς αἰχμαλωτισθέντας· ἢ ἐάν πρόκηται νά προικίσῃ τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς θυγατέρα—Ὅρα τὴν προηγουμένην σημείωσιν.

Ἡ τοιαύτη ἐκουσία ἀπόδοσις δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπὶ τῆς ὑπὸ τρίτου δοθείσης προικὸς ἥς ὁ τρίτος ἐπεφύλαξε τὴν ἀνάληψιν.

ΚΕΦΑΛΙΑΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΠΡΟΙΚΟΣ.

Μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἡ προίξ ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα ταύτην, ἢ δὲ τύχη αὐτῆς κανονίζεται ἢ ὡς ἐκ τῆς πηγῆς ὅθεν προῆλθεν, ἢ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως τοῦ γάμου.

Τὴν ἀπροσπόριστον προίκα ἀναλαμβάνει ὁ ἐξωτικός προικοδότης, ἂν ὅτε συνέστησεν αὐτὴν συνωμολόγησερητῶς τὸ δικαίωμα τῆς εἰς αὐτὸν ἀποδόσεως.—Κωδ. [5. 13]—διάταξ. μόνη § 13—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119. «ἐξωτικὸν δὲ νόει μοι πᾶν πρόσωπον χωρὶς τῶν ἐξ ἀρρενογονίας ἀνιόντων»—Πανδ. [12. 4] 9—προοιμ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 39. 118.

Τοῦτ' αὐτὸ λαμβάνει χώραν καὶ ἐπὶ τῆς πατρικῆς προικὸς, ἐάν ὁ διδοὺς αὐτὴν ἀνιὼν εἴτε πρὶν εἴτε μετὰ τὴν περὶ συστάσεως

αὐτῆς σύμβασιν, ἀλλὰ πρὶν τοῦ γάμου, συνωμολόγησε ὅτι θέλει τὴν ἀναλάβει.—Πανδ. [24. 3] 2. § 1.

Ἐάν σύμβασις τοιαύτη δὲν ἔλαβε χώραν·

α] Λυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός, τὴν προίκα ἀπαιτεῖ ἡ γυνή, εἴτε ἀπὸ πατρὸς πηγάζει αὕτη, εἴτε ἀπὸ ἐξωτικοῦ· ἀποθανούσης δὲ καὶ ταύτης τὴν ἀπαίτησιν ἐνασκοῦσιν οἱ κληρονόμοι τῆς.—Πανδ. [24. 3] 22—προοιμ.—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 22—Κωδ. [5. 12] 31—προοιμ. [5. 13] 1 § 11—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 118—Κωδ. [5. 13] 1 § 13—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119—Κωδ. [5. 13] 1 § 4 καὶ 6. [5. 18] 11.

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν Νεάρῃν τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, καθ' ἣν ὁ γάμος συνεπάγεται αὐτοδικαίως χειραφεσίαν τῆς γυναικὸς, ἀργοῦσι νῦν αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς ὑπεξουσίας οὗσης τῆς γυναικὸς.

6] Λυομένου δὲ τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς 1] ἡ ἀπροσπόριστος προίξ ἀποδίδεται τῆς κληρονόμοις τῆς γυναικὸς.—Κωδ. [5. 13] 1. § 6—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 19.

2] Ἡ πατρικὴ προίξ ἀνήκει ὡσαύτως τοῖς κληρονόμοις τῆς γυναικὸς, ἐάν προαπεδίωσεν ὁ πατὴρ αὐτῆς.

Ὅρα τὴν προηγουμένην σημείωσιν.

3] Ζῶντος δὲ τοῦ πατρὸς ἀπαιτεῖ τὴν προίκα οὗτος, ἐάν ἡ γυνὴ δὲν κατέλιπε τέκνα.—Πανδ. [23. 3] 6—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 2—Πανδ. [21. 2] 71. [24. 3] 10—προοιμ. 59—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 10—Ἀρμενόπλ. [4. 10] 48—Κωδ. [5. 10] 4—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 68.

4] Καταλιπούσης ὅμως τῆς γυναικὸς τέκνα ἡ προίξ, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου γνώμην, περιέρχεται εἰς τὰ τέκνα.

ΣΗΜ. Ἰδε σχόλιον τοῦ νομοδιδασκάλου Θεοδώρου εἰς τὸ ἐδάφ. 68 [24. 8]. τῶν Βασιλικῶν, τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν τοῦ Κώδικος διάταξιν [5. 18] 4. καθ' ὃ «ἐάν ὑπεξουσία κόρη τελευτήσῃ ἐν συνεστώτι τοῦ γάμου, ἀναλαμβάνει ὁ πατὴρ αὐτῆς ἢ ἐπιδέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς προίκα· τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ αὐτεξουσίας ἐστί, ἐάν δηλονότι τέκνον οὐ κατέλειψεν, οὔτε πατρὸν προέβη, ὥστε κερδᾶναι τι τὸ περιὸν πρόσωπον, θατέρου προτελευτήσαντος· ἡ γνώμη αὕτη εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν κρατοῦντα ἔθιμα, ἐπεκράτησε δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι.

Μὴ ζῶντος ὁμῶς οὔτε τοῦ πατρὸς, οὔτε τέκνων ἐκ τοῦ γάμου, τὴν πατρικὴν προίκα ἀπαιτοῦσιν οἱ τῆς γυναικὸς κληρονόμοι.—Πανδ. [24. 3] 22. § 12. καὶ 46—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 22. 31. 46—Κωδ. [5. 18] 2. 9.

Πρὸς ἀνάληψιν τῆς προικὸς, ἡ γυνὴ ἐξασκεῖ τὴν τῆς διεκδικήσεως ἀγωγὴν ἐπὶ τῶν μὴ διατετιμημένων λόγῳ πωλήσεως ἀναντικαταστάτων πραγμάτων, ἐπὶ τῶν διατετιμημένων πραγμάτων δὲ μόνον ἐὰν σῶζονται αὐτὰ ταῦτα παρὰ τῷ ἀνδρί, μὴ ἀπαιτῶνται ἐγκύρως. Τὰ δὲ ἀδιατίμητα ἀκίνητα, δύναται νὰ διεκδικήσῃ ἡ γυνὴ καὶ παρὰ παντὶ τρίτῳ κατόχῳ.—Πανδ. [12. 4] 9 πρ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 39. 118—Κωδ. [5. 12] 30—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 117.

Ἐκτὸς τῆς ἀγωγῆς ταύτης κέκτηται ἔτι ἡ γυνὴ καὶ **προσωπικὴν ἀγωγὴν**.—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη § 1, 2 καὶ 4—Εἰσηγ. [4. 6] 29.

Πᾶς ἄλλος δὲ προικοδότης, ἐξασκεῖ τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν ἐκ τῆς συμβάσεως, δι' ἧς συνωμολόγησε τὴν μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς.

Ἡ γυνὴ κέκτηται καὶ δικαίωμα προνομιακῆς ὑποθήκης ἐφ' ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς ἢ τοῦ ὀφείλοντος τῆς προικὸς τὴν ἀπόδοσιν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀφορᾷ καὶ τὰς μεταγενεστέρους αὐξήσεις τῆς προικὸς, ἀλλὰ καθόσον μόνον συνίσταται εἰς ἀκίνητα, ὃ δὲ ἀνὴρ ἦτο ἐλεύθερος χρεῶν ὅτε ἐδόθη αὐτῷ ἡ ἐπαύξησις.—Κατὰ Νεαράν 109· μόνον ἡ ὀρθόδοξος γυνὴ—Κωδ. [5. 12] 20 § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119—Εἰσηγ. [4. 6]. § 29—Ἀρμενόπλ. [4. 10] 31.

Ἡ ὑποθήκη ἄρχεται ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου, ἀνατρέχουσα καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ὑποσχέσεως τῆς προικὸς, ἐὰν αὕτη προηγῇ τοῦ γάμου.

Ἡ ὑποθήκη αὕτη προτιμᾶται ὅλων τῶν ἐνυποθήκων δανείων, καίτοι προγενεστέρως ἐποχῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν προνομίων.—Κωδ. [8. 18] 12. § 1—Βασιλ. [ΚΕ'. 5] 39—Νεαρ. 61. κεφ. 5—Νεαρ. 91. κεφ. 1—Ἀρμενόπλ. [4. 10] 51.

Ὅταν πρόκηται δύο συνάμα προικῶν ἡ ἀπόδοσις, προτιμᾶ-

ται μὲν ἡ προγενεσττέρα, ἀλλὰ τὰ σωζόμενα αὐτούσια πράγματα ἐκατέρας τῶν συζύγων, διεκδικοῦνται ὑφ' ἐκάστης αὐτῶν.—Κωδ. [8. 18] 12 § 1—Βασιλ. [ΚΕ'. 5] 39—Νεαρ. 91. κεφ. 1—Ἀρμενόπλ. [4. 10] 38—[4. 11] 20.

Ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἐναγόμενοι εἰς ἀπόδοσιν τῆς προικὸς, ἀποδίδουσι τῶν μὲν ἀντικαταστατῶν ἴσον ποσὸν τοῦ αὐτοῦ εἶδους, τῶν δὲ λόγῳ πωλήσεως διατετιμημένων προικῶν τὴν ὀρισθεῖσαν ἀξίαν· ἂν δὲ κατὰ τὴν διατίμησιν ἐκ δόλου ἐβλάβη ἡ γυνὴ ἢ ὁ ἀνὴρ, βοηθεῖται ὁ παθὼν τὸν δόλον ἀνατρεπομένης τῆς τοιαύτης διατιμήσεως καὶ ἀποδιδομένης τῆς ἀληθοῦς ἀξίας.—Πανδ. [23. 3] 42—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 38—Κωδ. [5. 12] 5—Βασ. [ΚΘ'. 1] 6. 92.

Τὰ μὴ διατετιμημένα, λόγῳ πωλήσεως, προικῶν πράγματα, ἀποδίδει ὁ ἀνὴρ μετὰ τῶν παρακολουθημάτων αὐτῶν, μὴ ἐνεχόμενος εἰς ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας, ἂν τὰ οὕτως ἀποδοτέα πράγματα ἐκ τύχης ἢ τῆς συνήθους χρήσεως ἀπώλεσαν μέρος τῆς ἀξίας των ἢ καὶ ἐντελῶς κατεστράφησαν, ὅπερ χωρεῖ ἰδίως ἐπὶ τῶν ἱματίων.—Πανδ. [23. 3] 10—προοίμ. § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 6.

Ἐπὶ τῶν αὐτουσίως ἀποδοτέων προικῶν, ὁ ἀνὴρ ἀνορθοῖ ὡς εἴρηται, πᾶσαν ἐκ καταλογιστοῦ αὐτῷ πταίσματος ἐπελθοῦσαν εἰς αὐτὰ βλάβην.

Τὰ ἀκίνητα καὶ τὰ ἀναντικατάστατα ἀναζητοῦνται ἀμέσως. Τὰ κινητὰ δὲ καὶ τὰ ἀσώματα τῆς προικὸς (ἀπαιτήσεις) ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ ὁ σύζυγος ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς λύσεως τοῦ γάμου, παρελθόντος δὲ τοῦ χρόνου τούτου καὶ μὴ γενομένης τῆς ἀποδόσεως πληρόνεται παρ' αὐτοῦ ἡ τῶν κληρονόμων του τόκος 4 % ἐπὶ τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων ἢ τῆς ἀξίας τῶν διατετιμημένων προικῶν, ἡ πρόσοδος δὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη § 7—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119—Ἀρμενόπλ. [4. 8] 46.

Ὁμοῦ μετὰ τοῦ κυρίου πράγματος, ὀφείλει ἔτι ὁ σύζυγος ν' ἀποδώσῃ α'] ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου

προσθεθέντα εἰς αὐτὸ προσαυξήματα· 6] τοὺς καρποὺς τοὺς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου συλλεχθέντας ἐκ τῶν προικῶν κτημάτων, διότι ὁ ἀνὴρ δὲν ἔχει δικαίωμα εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου παραχθέντων τοιούτων· καὶ εἰ μὲν ὁ γάμος διαρκέσῃ μίαν ἢ πλείονας καρποφόρους περιόδους, ἀποκτᾷ ἅπαντας τοὺς κατ' αὐτὰς παραχθέντας καρποὺς, χωρὶς νὰ ὀφείλῃ ν' ἀποδώτῃ αὐτούς, εἰ δὲ ὁ γάμος ἀρχίσῃ ἢ παύτῃ ἐντὸς μιᾶς τοιαύτης καρποφόρου περιόδου, δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ εἰμὴ τοὺς ἀναλογοῦντας εἰς τὴν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην διάρκειαν τοῦ γάμου καρποὺς, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν γυναῖκα ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς, ἀδιαφόρως ἂν ἡ συγκομιδὴ αὐτῶν ἐνηργήθῃ παρὰ τοῦ ἀνδρός ἢ τῆς γυναικός.—Πανδ. [23. 3] 4. 10 § 1 καὶ 2. 65—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 6—'Αρμενόπ. [4. 10] 1—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη § 9 καὶ 13—Πανδ. [23. 3] 7—προοίμ. § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 3—Κωδ. [5. 12] 20—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 107—'Αρμενόπ. [4. 10] 27. 28—Πανδ. [24. 3] 7 § 1. 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 7 καὶ σχόλιον Δωροθέου.—Πανδ. [24. 3] 7 § 1.

ΣΗΜ. Ὁ ἐν προικῶν κτήματι εὑρεθεὶς θησαυρὸς κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν ἀποδίδεται τῇ γυναικί, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ μένει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἀνδρός οὐχὶ ὡς προῖξ ἀλλ' ὡς θησαυρὸς εὑρεθεὶς ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι.—Πανδ. [24. 3] 7 § 12—'Αρμενόπ. [4. 10] 27—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 7.

Ὁ ἐπὶ ἀποδόσει τῆς προικὸς ἐναγόμενος ἀνὴρ, ὁ τούτου πατήρ, καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀνδρός, ἐὰν ἐνάγουσιν εἶναι ἡ γυνὴ ἢ ἄλλος τις ἐξ αὐτῆς παράγων τὸ δικαίωμα πρὸς ἀγωγὴν καταδικάζεται μέχρι εὐπορίας, πᾶσα δὲ ἐναντία περὶ τούτου συμφωνία εἶναι ἀνίσχυρος.—Εἰσηγ. [4. 6] § 37—Πανδ. [24. 3] 12. 15 § 2. 16. 17. § 2. 18. 27. 28—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 12, 15, 17, 27, 28—Κωδ.—[5. 18] 8—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 72—'Αρμενόπ. [4. 12] 4—Πανδ.—[24. 3] 14 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 14.

Τὸ τῆς εὐπορίας εὐεργέτημα συνίσταται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀπαιτῇ ὁ ἐπιδιωκόμενος εἰς τὴν πληρωμὴν χρέους, νὰ τῷ ἀφεθῇ, μέχρις οὗ εὐπορήσῃ, τοσοῦτον μέρος τῆς περιουσίας του, ὅσον ἀρκεῖ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων του.—Βασιλ. [Θ'.

3] 19. 48—Πανδ. [17. 2] 63—[39. 5] 12. [42. 1] 49 καὶ 50—Πανδ. [35. 2] 82—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 81. [ΜΒ'. 1] 21—Βασιλ. [Θ'. 3] 20 καὶ ἐπομ.—Βασιλ. [ΙΑ'. 1] 21. 48—Πανδ. [2. 14] 49—Πανδ. [42. 1] 19 § 1—Βασιλ. [Θ'. 3] 19—Θεορ. [4. 6] § 37—Πανδ. [50. 17] 173. κυρίως—Πανδ. [42. 1] 20—Βασιλ. [Θ'. 3] 20—'Αρμενόπ. [4. 9] § 5. πενθερὸς ἐναγόμενος—Πανδ. [42. 1] 20-22—Βασιλ. [Θ'. 3] 20-22—Πανδ. [42. 1] 22—συνδ. [9. 3] 22—'Αρμενόπ. [4. 11] 5—Πανδ. [23. 3] 84—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 4—Πανδ. [24. 3] 27—Βασιλ. [ΚΗ'. 3] 27—Πανδ. [24. 3] 12. 15—προοίμ. 17 § 2. 43—προοίμ.—Πανδ. [42. 1] 17. 20. 21. 24 § 1—Βασιλ. [Θ'. 3] 17. 20. 21. 24—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119—Εἰσηγ. [4. 6] § 37—'Αρμενόπ. [4. 10] § 46.

Ἡ εὐπορία ἐξετάζεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως, τὸ εὐεργέτημα δὲ ἀργεῖ ἂν ὁ ἀνὴρ προσηνέχθῃ δολῶς.—Πανδ. [24. 3] 15—προοίμ. 18 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 15.

Τοῦ εὐεργετήματος τούτου τῆς εὐπορίας δὲν ἀπολαύουσιν, οὔτε οἱ κληρονόμοι τῶν δικαιούχων, οὔτε οἱ ἐγγυηταὶ αὐτῶν.—Κωδ. [5. 18] 8—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 12. 13. 72—Πανδ. [24. 3] 12. 24 § 2—[42. 1] 25. [42. 1] 24—Βασιλ. [Θ'. 3] 24.

Ὁ ἐπὶ ἀποδόσει τῆς προικὸς ἐναγόμενος ἀνταπαιτεῖ τὰς καταβληθείσας δαπάνας, α'] τὰς ἀναγκαίας· τοιαῦται δὲ θεωροῦνται αἱ ἀπαραίτητοι πρὸς συντήρησιν τοῦ προικῶν ἵνα μὴ τοῦτο καταστραφῇ ἢ χειροτερεύσῃ, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ δαπάναι αἱ καταβλλόμεναι συνήθως πρὸς συντήρησιν ἢ πρὸς ἐπιστάσιαν.—Πανδ. [25.] 11. § 3. 2. 3. 12. 15—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 1-3.

Τὰ δαπανήματα τουτέστι πρὸς ἀνανέωσιν καταπίπτοντος οἴκου, πρὸς ἀντικατάστασιν δένδρων, ἐπέκτασιν φυτείας, καὶ ἐν γένει ὅσα ἔχουσι διηνεκὴ χρησιμότητα ἀποδίδονται, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ μέτρια δαπανήματα πρὸς συνήθη ἐπισκευὴν οἰκημάτων καὶ ἐπιμέλειαν ἀγρῶν ἢ συντήρησιν τῶν προικῶν.—Πανδ. [25. 1] 15 καὶ 16—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 15-16.

Ὁ εἰς ἀπόδοσιν τῆς προικὸς ἐναγόμενος, ἀποζημιούται ἕνεκα τῶν δαπανῶν τούτων τρὸ τῆς ἀποδόσεως τῆς προικὸς, ἐὰν αὕτη συνίσταται εἰς ἀναντικατάστατα καὶ μὴ λόγῳ πωλήσεως διατετιμημένα πράγματα, παρχκρατῶν τὴν προῖκα μέχρις οὗ ἀποζημιωθῇ.—Ὅταν δὲ ἡ προῖξ σύγκειται ἐκ χρημάτων ἐνασκει τὸ δικαίωμα του δι' ἐνστάσεως τοῦ συμφηρισμοῦ.—Πανδ. [25. 1] 5—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 5—Πανδ. [23. 3] 56. § 3.

Καὶ μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς ἐπιτρέπεται ἀγωγή διὰ τὰς δαπάνας ταύτας.—Πανδ. [25. 1] 5 § 2. 12—[24. 3] 7 § 16—Βασιλ. [ΚΗ'. 8] 7—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη § 5.

Προγενεστέρα συμφωνία, περὶ μὴ ἀπαιτήσεως ἀναγκαίων δαπανῶν οὐδεμίαν ἔχει ἰσχύν, ἐπιτρέπεται ὅμως ἡ παραίτησις ἀπ' αὐτῶν μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου.—Πανδ. [23. 4] 5 § 2—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 18.

β] Τὰς ἐπωφελεῖς δαπάνας, τοιαῦται εἰσὶν αἱ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ βελτίωσιν τοῦ προικῶου γενόμεναι, ὅταν δι' αὐτῶν αὐξάνῃ ἡ ἀγοραία τοῦ πράγματος τιμὴ.—Πανδ. [25. 1] 5 § 3. 6, 7 § 1. 14 § 1—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 5. 6. 7—'Αρμενόπλ. [4. 10] 54—Πανδ. [25. 1] 10.

Διὰ τὰς δαπάνας ταύτας δὲν ἔχει ὁ καταβάλων δικαίωμα παρχκρατήσεως τῆς προικὸς, ἀλλ' εἰ μὲν αὗται ἐγένοντο κατ' ἐντολὴν τῆς γυναικὸς ἀπαιτοῦνται ἐξ ἐντολῆς, εἰ δὲ ἐγένοντο ἄνευ γνώμης αὐτῆς, ἀποδίδεται μὲν ἡ προῖξ, ζητεῖται δὲ ὅμως ἕνεκα τῶν δαπανῶν τούτων ἀποζημιώσεις.—Κωδ. [5. 13] 1 § 5—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119.

γ] Τὰς πρὸς τέρψιν δαπάνας τοιαῦται εἰσὶν ὅσαι γίνονται ἐπὶ σκοπῷ καλλωπισμοῦ διὰ τὰς δαπάνας ταύτας δὲν ἔχει ὁ σύζυγος δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἐκτὸς ἂν ἐγένοντο τῇ συναινέσει τῆς γυναικὸς, δύναται ὅμως νὰ ζητήσῃ τὸν ἀποχωρισμὸν αὐτῶν [ἀφαίρεσιν], ἐὰν αὕτη δύναται νὰ γείνη ἄνευ βλάβης τινὸς τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος.—Πανδ. [25. 1] 7. πρ. 9. 14 § 2—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 7. 9. 14—Πανδ. [25. 1] 11—Βασιλ. [ΚΗ'. 10] 11—[ΚΘ'. 1] 119—'Αρμενόπλ. [4. 10] 55.

Ἐνεκα κλοπῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων κατὰ

τοῦ ἐτέρου, διαρκούντος μὲν τοῦ γάμου, ἀλλ' ἐν προσδοκίᾳ τοῦ διαζυγίου ἢ τοῦ θανάτου, δὲν κινεῖται ἡ περὶ κλοπιμαίων ἀγωγή συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ· ἂν δ' ἡ κλοπὴ ἐπράχθῃ διαρκούντος τοῦ γάμου, ἀλλ' οὐχὶ ἐν προσδοκίᾳ τοῦ διαζυγίου, ἢ τῆς διὰ τοῦ θανάτου λύσεως, κινεῖται διαρκούντος τοῦ γάμου ἀντὶ τῆς περὶ κλοπιμαίων ἀγωγῆς, ἢ τῆς διεκδικήσεως, ἢ ἡ ἀπαίτησις ἕνεκεν ἀδίκου αἰτίας.—Πανδ. [25. 2] 1—3 πρ. 25. 6 § 3. 17 § 1. 21 § 5—Βασιλ. [ΙΗ'. 14] 6. 17—Κωδ. [5. 21] 2. 3—Πανδ. [25. 2] 24. 25 ἐν τέλει—Βασιλ. [ΚΗ'. 1] 1—31 23. 25 21 33.

Ἡ περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγή προϋποτίθησι τὴν ἀπόδειξιν ὅτι αὕτη κατεβλήθη.—Κωδ. [5. 15] 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 41.

Καὶ ἂν μὲν ὁ ἀνὴρ μετὰ τὴν σύνταξιν προικῶου συμβολαίου, δι' οὗ τῷ ἐδόθη ὑπόσχεσις προικὸς, ἐξέδοτο ἴδιον ἔγγραφον ὁμολογῶν δι' αὐτοῦ ὅτι παρέλαβε τὴν προῖκα, δὲν δύναται κινουμένης κατόπιν κατ' αὐτοῦ τῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς ἀγωγῆς, ν' ἀποκρούσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως ὅτι δὲν παρέλαβε τὴν προῖκα, ἀλλ' ἡ μετὰ προηγηθὲν προικοσύμφωνον ὁμολογία του περὶ λήψεως τῆς προικὸς ἀποτελεῖ κατ' αὐτοῦ πλήρη ἀπόδειξιν ἀποκλείουσιν πᾶσαν ἀνταπόδειξιν.—Κωδ. [4. 30] 14. 1.

Ἄν δὲ ὁ ἀνὴρ μὴ συνταχθέντος προικοσυμφώνου, ἐξέδοτο οὐχ ἥττον ἔγγραφον δι' οὗ ὁμολογεῖ ὅτι ἔλαβε τὴν προῖκα, εἰ μὲν ὁ γάμος διήρκεσε δύο ἐνιαυτοὺς ἢ ἔλαττον αὐτῶν, δύναται ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ κληρονόμοι του ἐντὸς ἔτους μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, νὰ προτείνωσι τὴν ἐνστάσιν τῆς μὴ καταβληθείσης προικὸς καὶ ἐπιρρίψωσιν οὕτω εἰς τὸν ἐνάγοντα τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως τοῦ ὅτι κατέβαλε τῷ ὄντι τὴν προῖκα.—Εἰ δὲ ὁ γάμος διήρκεσεν ὑπὲρ τοὺς δύο ἐνιαυτοὺς, ἔλαττον δὲ τῶν δέκα, ἔχουσιν ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ κληρονόμοι του τὸ δικαίωμα ἐντὸς τριῶν ἐτέρων μηνῶν ἀπὸ τῆς λύσεως τοῦ γάμου, νὰ προτείνωσι τὴν αὐτὴν ἀντίρρησιν.—Εἰ δὲ ὁ γάμος διήρκεσε δέκα ἔτη ἢ καὶ πλείοτερα, ὁ δὲ ἀνὴρ ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου δὲν διεμαρτυρήθῃ ἐγγράφως ὅτι δὲν παρέλαβε τὴν προῖκα, κοινοποιῶν τὴν διαμαρτυρήσιν εἰς τὸν ὀφείλοντα ἀλ-

λά μὴ καταβαλόντα αὐτήν, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα νὰ προτείνη τὴν εἰρημένην ἀντίρρησην κατὰ τῆς ἀγωγῆς περὶ ἀποδόσεως τῆς προικὸς, ἀποτελούσης τῆς ὁμολογίας τοῦ πλήρη ἀπόδειξιν τῆς παραλαβῆς ταύτης καὶ ἂν τυχὸν δὲν παρέλαβεν αὐτήν.— Νεαρά 100—Κωδ. [5. 15] 3.

Ἐὰν ἐν τούτοις ὁ ἀνὴρ ἦτον ἀνήλικος, ὁ γάμος δὲ δὲν διήρκεσε δώδεκα ἔτη, δύναται νὰ ζητήσῃ εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασιν κατὰ τῆς τοιαύτης ὁμολογίας· ἀποβιώσαντος δ' αὐτοῦ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς δωδεκαετίας, οἱ κληρονόμοι τοῦ δύνανται ν' ἀντιτάξωσι τὴν ἄρνησιν τῆς παραλαβῆς τῆς προικὸς ἐντὸς ἔτους—αὐτόθι.

Ἐὰν οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἀνήλικοι δύνανται ν' ἀντιτάξωσι τὴν αὐτὴν ἄρνησιν ἐντὸς πέντε ἐτῶν.—αὐτόθι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΓΑΜΙΑΙΑΣ ΔΩΡΕΑΣ.

Ἔνεκα τοῦ γάμου δωρεὰ ἢ προγαμιαία δωρεὰ λέγεται ἡ χάριν τοῦ μελετωμένου γάμου ὑπὸ τοῦ νυμφίου πρὸς τὴν μελλονύμφον γινομένη δωρεὰ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ τοῦ γάμου.—Εἰσηγ. [2. 7] § 3—Νεαρά 119. κεφ. 1.

Ἡ ἔνεκα γάμου δωρεὰ δίδεται τῇ γυναικὶ ἀντὶ τῆς πρὸς τὸν ἄνδρα δωρεᾶς τῆς προικὸς· ἐν ᾗ περιπτώσει τουτέστι συνομολογηθῇ ὅτι λυθέντος τοῦ γάμου ἄνευ ἀμαρτήματος τοῦ ἀνδρὸς, οὗτος θέλει κερδίσει τὴν προῖκα, δίδεται καὶ εἰς τὴν γυναῖκα ἔνεκα γάμου δωρεὰ, περιερχομένη εἰς τὴν ἀμετάκλητον αὐτῆς κυριότητα ἅμα λυθῇ ὁ γάμος ἄνευ ἀμαρτήματος αὐτῆς.—Κωδ. [5. 3] 20.

Ἡ δωρεὰ αὕτη δὲν ὑπάρχει αὐτοδικαίως, ἀλλὰ δύναται νὰ συστηθῇ διὰ συμβάσεως οὐ μόνον πρὸ τοῦ γάμου ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτόν· δέον δὲ νὰ ᾖ κατὰ τὸ ποσὸν ἴση τῇ προικί, καὶ ἂν ἡ προῖξ αὐξήσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀνάγκη ν' αὐξηθῇ καὶ αὕτη, ἄλλως αἱ συμβάσεις δι' ὧν ὁ ἀνὴρ μὲν πρόκειται νὰ κερδίσῃ τὴν προῖκα, ἡ δὲ γυνὴ τὴν ἔνεκα γάμου δωρεάν, ἰσχύουσι μόνον διὰ τὸ ποσὸν καθὼ προῖξ καὶ ἔνεκα γάμου δωρεὰ εἰσὶν ἴσαι.— Νεαρά 97. κεφ. 1 καὶ 2—Νεαρά 22. κεφ. 20.

Πρὸς δόσιν τοιαύτης δωρεᾶς εἶναι πρὸ πάντων ὑπόχρεως ὁ εὐπορος πατὴρ τοῦ ἀνδρὸς, ἥτοι ὁ πατὴρ ὅστις ἤθελεν εἶναι ὑπόχρεως νὰ προικοδοτήσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἂν προέκειτο περὶ περὶ ὑπανδρείας αὐτῆς· εἰς τὴν μητέρα ὅμως δὲν ἐπίκειται ἡ ὑποχρέωσις αὕτη· οὔτε ὁ σύζυγος δὲ ὑποχρεοῦται ἀπολύτως εἰς τὴν δόσιν τῆς δωρεᾶς ταύτης, **ἀλλ' ἡ γυνὴ δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ αὐτήν**, ἐὰν διὰ συμβάσεως συνομολογηθῇ ὅτι ἡ προῖξ θέλει περιέλθῃ εἰς τὸν ἄνδρα ἐν περιπτώσει ἀναιτίου ὡς πρὸς αὐτὸν λύσεως τοῦ γάμου, μὴ θέλοντος δ' αὐτοῦ νὰ συστήσῃ τὴν δωρεάν ταύτην ματαιοῦται καὶ ἡ σύμβασις περὶ ἀπολαύσεως τῆς προικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς.—Κωδ. [5. 11] 7—Νεαρά 2. κεφ. 5—Νεαρά 91. κεφ. 2—Ἀρμενόπ. [4. 11] 12. 15.

Ἡ ἔνεκα γάμου δωρεὰ δὲν παραδίδεται συνήθως εἰς τὴν γυναῖκα κατὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς, ἀλλὰ διατηρεῖται ἢ παραλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις διαχειριζόμενος αὐτὴν ἀπολαμβάνει τὰς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου. Δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐκποιήσῃ ἢ νὰ ὑποθηκεύσῃ τὰ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενα ἀκίνητα, οὐδὲ τῇ συναινέσει τῆς γυναικὸς, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἐπαναληφθῇ μετὰ διετίαν.—Νεαρά 61. κεφ. 1. Ἀρμενόπλ. [4. 11] 19.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐπὶ τῆς ἔνεκα γάμου δωρεᾶς ἀξιώσεων αὐτῆς, ἔχει ἡ γυνὴ νόμιμον ἀλλ' οὐχὶ προνομιοῦχον ὑποθήκην ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς.—Κωδ. [5. 12] 29—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 116—Κωδ. [8. 18] 12 § 2—Βασιλ. [ΚΕ'. 5] 39—Ἀρμενόπλ. [4. 11] 12. 15.

Σημ. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ὑποθήκης ἰσχύει ὑπὲρ μόνως τῆς ὀρθοδόξου γυναικός.—Νεαρά 100 κεφ. 1.

Ἐν περιπτώσει ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, δύναται ἡ γυνὴ ν' ἀπαιτήσῃ καὶ ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐνέκα γάμου δωρεᾶς, ὡς καὶ τὴν τῆς προικός, οὐχὶ ὁμως καὶ νὰ τὴν ἐκποιήσῃ, ὑποχρεουμένη νὰ συνεισφέρῃ τὴν ἐξ αὐτῆς πρόσδοτον πρὸς ὄφελος τοῦ γάμου.—Νεαρά 61. κεφ. 1—Νεαρά 109. κεφ. 1.

Ἡ ἐνεκα γάμου δωρεὰ ἐν τῇ Βυζαντινῇ νομοθεσίᾳ, καλεῖται **ὑπόβολον**.—Νεαρά Λέοντος 20-22.

Κατὰ τόπους ἀπαντᾶται καὶ τὸ παρ' Ἀρμενοπούλου μνημονεύμενον **θεώρητρον**, ὡς δῶρον πρὸς τὴν παρθένον εἰς γάμον συνερχομένην, καὶ ὅπερ εἶναι τὸ 1/12 τῆς προικός, περιερχόμενον αὐτῇ κατὰ κυριότητα.—Ἀρμενόπλ. [4. 13] 3-4.

Ἐὰν ὁ ἀνὴρ συνομολογήσῃ χρέη πρὸς ἀπάντησιν τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν ἐνέχεται μόνος εἰς ἔκτισιν αὐτῶν, ἡ δὲ γυνὴ δὲν δύναται νὰ ἐναχθῇ ἐπὶ ἀποδόσει καὶ ἂν ἔτι ἐδαπανήθησαν πρὸς ὄφελος αὐτῆς.

Ἄν δ' ἡ γυνὴ συνομολογήσῃ τοιαῦτα χρέη, καὶ ἐδαπάνησῃ τὸ ληφθὲν εἰς ἀπάντησιν τῶν οἰκογενειακῶν δαπανῶν, δύναται νὰ ἐναχθῇ ἐκ τῆς συμβάσεως, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐνοχὴ διὰ τὰς συνοδευσάσας αὐτὴν εἰδικὰς περιστάσεις θεωρηθῇ ὡς ἀναδοχὴ χρέους τοῦ ἰδίου αὐτῆς συζύγου.—Νεαρά ΡΑΔ'. κεφ. 8—Κωδ. [4. 29] 22.

Αἱ ὑπὲρ τοῦ συζύγου **ἀναδοχαὶ** τῆς γυναικός εἰσὶν ἄκυροι, καὶ ἔτι ἤθελεν ἐπαναληφθῇ πολλάκις ἡ συνταχθῇ περὶ αὐτῆς δημόσιον ἔγγραφον.

Ἀναδοχὴ ὑπάρχει, ὅταν ἡ σύζυγος ἀναλαμβάνῃ διὰ συμφωνίας ὀφειλὴν τοῦ συζύγου τῆς ἡ συνυποχρεοῦται μετ' αὐτοῦ.

Ἡ ἀναδοχὴ εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, καὶ ἂν ἡ γυνὴ ἤθελε παραιτηθῇ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπικαλεσθῇ ταύτην.—αὐτόθι.

Τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένα ἀποτελέσματα τοῦ γάμου δύνανται νὰ μετατραπῶσι καὶ πολυειδῶς νὰ μεταβληθῶσι διὰ συμβάσεων· καὶ εἰ μὲν ὁρῶσι τὴν προσωπικὴν τῶν συζύγων σχέσιν

ὀνομάζονται **γαμηλῖα**· εἰ δὲ σχέσεις περιουσίας, **προικῶα** σύμφωνα.

Τοιαῦτα συμβάσεις δύνανται νὰ συναφθῶσιν, ὑπὸ μὲν τῶν συζύγων καὶ πρὸ τοῦ γάμου καὶ μετ' αὐτόν, ὑπ' ἄλλων δὲ προσώπων μόνον ἐν καιρῷ τῆς συστάσεως τῆς προικός.—Πανδ. [23. 4] 1 προσίμ. 12 § 1. 20 προίμ. — Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 1, 12, 18.

Πρὸς ἔγκυρον σύστασιν τῶν γαμηλίων ἢ προικῶων συμφῶνων οὐδεμία ἀπαιτεῖται διατύπωσις. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁμως νὰ γίνωσι δι' αὐτῶν συμφωνίαι ἀντικείμεναι εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ γάμου, ἢ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν συζύγων, ἢ εἰς τὸν προορισμὸν τῆς προικός, ἢ δι' ὧν νὰ ἐλαττωῦνται ἢ νὰ διακινδυνεύωσι τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων ἐπὶ τῆς προικός καὶ τῆς διὰ γάμον δωρεᾶς.—Κωδ. [5. 13] διάταξις μόνη πρ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 119—Κωδ. [5. 16] 24—Πανδ. [2. 14] 27 § 2—Βασιλ. [ΙΔ'. 1] 27—Πανδ. [23. 4] 2. 4 προσίμ. 12. § 1. 5 § 1, 2. 6. 14-17—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 2. 4. 12. 5. 6—Πανδ. [24. 3] 14 § 1—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 10—Κωδ. [5. 14] 3, 6, 9, 10—Νεαρά 97. κεφ. 1.

Παράφερνα.—Παράφερνα καλοῦνται πᾶσα τῆς γυναικός περιουσία ἐκτὸς τῆς προικός.

Ἐπὶ τῶν παρὰφέρνην (ἐξωπροίκων) ἔχει ἡ γυνὴ ἀποκλειστικὴν καὶ ἀπεριόριστον κυριότητα, ὁ δὲ ἀνὴρ δὲν ἔχει ἄλλα ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα ἢ ὅσα ἡ γυνὴ ἤθελε παραχωρήσῃ αὐτῷ.—Πανδ. [23. 3] 9 § 3—Βασιλ. [ΚΘ'. 1] 5—Κωδ. [5. 14] 8—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 38—Ἀρμενόπλ. [4. 12] 3.

Ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀνδρα τὴν διαχείρισιν τῶν παρὰφέρνην, ὀφείλει οὗτος νὰ καταβάλλῃ ὑπὲρ αὐτῶν ὅσην ἐπιμέλειαν φέρει καὶ εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα.—Πανδ. [23. 3] 9 § 3—Βασιλ. [ΚΘ' 1] 5.

Ἐὰν τὰ παράφερνα συνίστανται εἰς ἀπαιτήσεις, ἡ γυνὴ ἔχει πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῆς νόμιμον, ἀλλ' οὐχὶ προνομιοῦχον ὑποθήκην ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός.—Κωδ. [5. 14] 11—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 40—Ἀρμενόπλ. [4. 12] 2.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Κληρονομικὸν δικαίωμα λέγεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκ-
προσωπεῖν ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν ἀποδιώσαντα, καὶ οὕτω ἀνα-
λαμβάνειν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν [κληρονομίαν].—Πανδ.
[50. 17] 62—[50. 16] 24—Βασιλ. [B'. 2] 22—Πανδ. [5. 2] 19
—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 19—Κωδ. [6. 58] 3—Βασιλ. [B'. 3] 62—
Νεαρ. 48 πρ.

Ἡ περιουσία θανόντος θεωρουμένη ὡς **νομικὴ ὁμάς** [*],
ἀποτελεῖ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ καὶ περιλαμβάνει οὐ μόνον τὰ ἐμ-
πράγματα δικαιώματα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κληρονομουμένου,
ἀλλὰ καὶ τὰ χρέη αὐτοῦ [**], ἐξαιρέσει τῶν ἰδίως προσωπικῶν δικαιω-

[*] Σημ. Ἀσώματον πρᾶγμα, σύνολον πραγμάτων κατὰ νομικὴν ἔννοιαν.

[**] Σημ. Διότι καὶ αὕτῃ ἡ κατάχρεως κληρονομία εἶναι οὐχ ἥττον κλη-
ρονομία.

μάτων καὶ χρεῶν, ἅτινα καθὰ ἀδιασπᾶστως συνηνωμένα μετὰ τοῦ προσώπου, ἀποσβέννυνται καὶ συνεκλείπουσι μετ' αὐτοῦ.—Πανδ. [50. 17] 196. 68—Βασιλ. [B'. 3] 19. 6. 68—Πανδ. [37. 1] 3 πρ. § 1. 3—Βασιλ. [M'. 1] 3—Πανδ. [50. 16] 119. 208—[5. 3] 50—Βασιλ. [MB'. 1] 50—Βασιλ. [NH'. 20] 1—Κωδ. [3. 33] 14—Βασιλ. [IST'. 6] 36—Πανδ. [43. 20] 1. § 43—[10. 2] 46. [7. 4] 3. § 3. [46. 3] 31 [45. 1] 38 § 10-12.

Ἡ κληρονομία ἐπέχει τὸν τρόπον τοῦ τελευτήσαντος· ἡ εἰς τοὺς ἐπιζῶντας δὲ μετὰθεσις τῆς περιουσίας θανόντος, χωρεῖ, οὐχὶ ὡς εἰδικὴ διαδοχὴ, ἀλλ' ὡς καθολικὴ διαδοχὴ τῆς ομάδος τῶν ἀποτελούντων τὴν περιουσίαν δικαιωμάτων τε καὶ ὑποχρεώσεων.—Βασιλ. [MB'. 4] 15—Πανδ. [50. 16] 208—Βασιλ. [B'. 2] 200—Βασιλ. [B'. 2] 116—Πανδ. [50. 17] 62—Βασιλ. [B'. 3] 62—Πανδ. [41. 3] 22—[29. 2] 37—[50. 16] 24—[50. 17] 62—[11. 31] 80—Βασιλ. [N. 1] 32. 57.

Κληρονόμος λέγεται ὁ καθολικὸς διάδοχος τοῦ κληρονομουμένου, ὑπαισερχόμενος ἀπαραλλάκτως καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος εἰς πάσας τὰς σχέσεις τῆς περιουσίας, ὡς διετέλει οὗτος πρότερον ἐν αὐταῖς.—Πανδ. [50. 16] 24—Βασιλ. [B'. 2] 22—Πανδ. [29. 2] 37. [44. 3] 11—Βασιλ. [NA'. 3] 10—Πανδ. [37. 1] 3 προοίμ.—Βασιλ. [M'. 1] 3.

Ὁ κληρονόμος καταλαμβάνει ἀμέσως τὴν θέσιν τοῦ κληρονομουμένου, διὸ καὶ ἡ βραδύτερον χωροῦσα ἀπόκτησις τῆς κληρονομίας θεωρεῖται γενομένη ἅμα τῇ τοῦ θανόντος τελευτῇ.—Πανδ. [50. 17] 138. 193—Βασιλ. [B'. 3] 198. 193—Πανδ. [29. 2] 54—Βασιλ. [ΛΕ'. 4] 46.

Ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ προϋποτίθησι τὸν θάνατον προσώπου ἱκανοῦ πρὸς κτήσιν περιουσίας.—Πανδ. [18. 4] 1. 29. 2. 19. 27.

Ἐν ἀμφισβητήσει τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομουμένου, δέον ν' ἀποδειχθῇ, διότι οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ὁ θάνατος ἀνθρώπου τινὸς εἰκάζεται.—Πανδ. [34. 5] 9 προοίμ. 16. 17. 18. [36. 1] 17 § 7.

Ἐὰν δὲ τελευτήσωσι πολλοὶ κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον

χωρὶς νὰ δύναται νὰ ὁρισθῇ μετὰ βεβαιότητος τίς προαπέθανεν, ἐπὶ φυσικοῦ μὲν θανάτου γονέων καὶ τέκνων, τεκμαίρεται ὅτι προαπεδίωσαν οἱ γονεῖς καὶ ἐπέζησαν τὰ τέκνα, ἐπὶ δὲ βιαίου θανάτου, ἐν μάχῃ, σεισμῷ, ναυαγίῳ κτλ. γονέων ἐπίσης καὶ τέκνων εἰκάζεται ὅτι τὰ ἔφηθα μὲν ἐπέζησαν τῶν γονέων, τὰ δὲ ἄνηθα ὅτι προαπεδίωσαν.—Ἐπὶ ἀφανεύσεως, ὁ θάνατος εἰκάζεται μετὰ τὴν πάροδον ἑκατὸν ὀλῶν ἐτῶν.—Πανδ. [5. 2] 15 προοίμ. [34. 5] 9 § 2. 3. 16. 22. 23. [23. 4] 26 προοίμ.—Βασιλ. [ΚΘ'. 5] 24. [Α'. 1] 30. [MZ'. 3] 26—Πανδ. [24. 1] 32 § 14. [7. 1] 56—Βασιλ. [IST'. 1] 56.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΠΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΤΗΣΙΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Τῆς κτήσεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος προηγείται ἡ ἐπὶ τῆς κληρονομίας ἔννομος ἀξίωσις, τὸ δὲ γεγονὸς τὸ παρέχον τὴν ἀξίωσιν ταύτην ὀνομάζεται **ἐπαγωγὴ** τῆς κληρονομίας.

Ἡ ἐπαγωγὴ τῆς κληρονομίας στηρίζεται ἢ ἐπὶ διαθήκης τοῦ ἀποθανόντος, ἢ μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης, εἰς διάταξιν τοῦ Νόμου· ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ καλεῖται ἐκ **διαθήκης**, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἐξ **ἀδιαθέτου**.—Πανδ. [50. 16] 151—Βασιλ. [B'. 2] 145—Εἰσηγ. [2. 9] § 6 ἐν τέλει.—Πανδ. [29. 2] 39.

Ἡ ἐκ διαθήκης διαδοχὴ προηγείται τῆς ἐξ ἀδιαθέτου, ἡ δὲ τελευταία δὲν ἐπέρχεται ἐνόσω προσδοκᾶται ἡ πρώτη.—Πανδ. [29. 2] 39—Κωδ. [6. 59] 8—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 53.

Ἀμφότεραι δ' εἰσὶ τοσοῦτον ἀσυμβίβαστοι πρὸς ἀλλήλας, ὥστε δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσιν ἐπὶ μιᾷς καὶ τῆς αὐτῆς κληρονομίας· εἰς τοῦτο ἀνάγεται ὁ ἀξιοσημείωτος κανὼν ὅτι **οὐδεὶς δύναται νὰ κληρονομηθῇ ἐκ τε διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου**.—Πανδ. [50. 17] 7—Βασιλ. [Β'. 3] 12. 7—Εἰσηγ. [2. 14] § 5—Πανδ. [29. 2] 1. [28. 5] 1 § 4. 9 § 13. 74—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 9—Εἰσηγ. [2. 14] 5—Κωδ. [6. 3] 20—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 41—Πανδ. [49. 17] 19 § 2.

Ἡ ἐπαγωγὴ τῆς κληρονομίας προηγείται τῆς κτήσεως αὐτῆς, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ χρόνῳ, ἀπὸ τοῦ θανάτου δηλονότι τοῦ κληρονομουμένου μέχρι τῆς κτήσεως τῆς περιουσίας, αὕτη ἀποτελεῖ **νομικὸν πρόσωπον**, παριστῶσα κατὰ νομικὸν πλάσμα τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποβιώσαντος, καὶ πρὸς διοίκησιν αὐτῆς διορίζεται κηδεμὼν ἐκλεγόμενος ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, ἂν οἱ θανεισταὶ δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ προσώπου τοῦ προβλητέου.—Πανδ. [41. 1] 34. 33 § 2—Βασιλ. [Ν'. 1] 32. 33—Εἰσηγ. [2. 14] § 2—Πανδ. [11. 1] 15 πρ.—Βασιλ. [ΜΒ'. 4] 15—Πανδ. [28. 5] 31 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 2—Πανδ. [16. 1] 22—Βασιλ. [ΚΣΤ'. 1] 22—Πανδ. [2. 12] 2—Βασιλ. [Ζ'. 17] 2—Πανδ. [42. 7] 2 § 4—Βασιλ. [Θ'. 7] 16. 46—Πανδ. [42. 7] 2—προοίμ. § 3—Βασιλ. [ΛΗ'. 12] 2. [ΛΗ'. 10] 3.

Ἐπαχθείσης κληρονομίας τινὸς εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου, εἴτε ἐκ διαθήκης, οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ κληρονομουμένου ὑπεξούσιοι αὐτοῦ κατιόντες, ἀποκτῶσι τὴν κληρονομίαν αὐτοδικαίως—ἀναγκαῖοι καὶ οἰκεῖοι κληρονόμοι—ἅπαντες δὲ οἱ λοιποὶ κληρονόμοι δὲν ἀποκτῶσιν αὐτοδικαίως τὴν εἰς αὐτοὺς ἐπαγομένην κληρονομίαν, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεως αὐτῶν ν' ἀποδεχθῶσιν ἢ μὴ αὐτὴν—ἐκούσιοι ἐξωτικοὶ κληρονόμοι.—Πανδ. [38. 16] 14—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 24—Πανδ. [28. 2] 11—Εἰσηγ. [3. 1]

§ 2. 3. 8—Κωδ. [5. 70] 7 § 2—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 23—Εἰσηγ. [2. 19]—προοίμ. § 1 καὶ 2—Πανδ. [29. 2] 6 § 5. [38. 16] 1 § 8—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 14. 7—Πανδ. [38. 6] 7—Πανδ. [29. 2] 69. 90—Κωδ. [6. 30] 5—Εἰσηγ. [2. 19] § 5. [ΝΘ'. 1] 14—Πανδ. [29. 2] 8. 15. 16 [28. 5] 3 § 3—Εἰσηγ. [2. 19] § 2 καὶ 3—[2. 20] § 26—[3. 1] § 7—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 8.

Σημ. Ὑπεξούσιοι κατιόντες εἰσὶ τὰ τέκνα, ἔγγονοι, δισέγγονοι, κτλ. ὅσοι ἀποτελοῦσιν ἐν πρόσωπον μετὰ τοῦ ἐξουσιαστοῦ πατρὸς καθὼ μὴ ἐξεληθόντες διὰ χειραφεσίας ἐκ τῆς οἰκογενείας.—Ἡ χειραφεσίς εἶναι πράξις δι' ἧς ὁ πατὴρ δηλοῖ ὅτι θέλει τοῦ λοιποῦ τὸ τέκνον του νὰ ᾔηται αὐτεξούσιον—ἐνεργεῖται δὲ εἴτε διὰ δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ συναινοῦντος καὶ τοῦ ὑπεξουσίου, εἴτε διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος· χειραφεσίαν δὲ συνεπάγεται κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον, ἢ τε ἐνηλικιότητος τοῦ τέκνου καὶ ὁ γάμος αὐτοῦ ("Ἰδε κεφ. περὶ πατρικῆς ἐξουσίας).

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς κληρονομίας γίνεται εἴτε ρητῶς, δηλοῦντος μονομερῶς τοῦ κληρονόμου τὴν θέλησιν αὐτοῦ νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν κληρονομίαν, εἴτε σιωπηρῶς· ἡ σιωπηρὰ δὴλωσις ὑποτίθεται ὅσάκις ὁ κληρονόμος ἐπιχειρεῖ τοιαύτας ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν πράξεις ἐξ ὧν συνεπάγεται ἡ πρὸς ἀποδοχὴν τῆς κληρονομίας πρόθεσις αὐτοῦ.—Πανδ. [29. 2] 25 § 7. 69—Εἰσηγ. [2. 19] § 7—Κωδ. [6. 9] 9—Εἰσηγ. [2. 19] § 7—Πανδ. [29. 2] 20. 88—Κωδ. [6. 30] 19. 22 § 14—Βασιλ. [ΛΕ'. 18] 2—Πανδ. [11. 7] 14. 8—Ἀρμενόπλ. [5. 8] 18· (πρόθεσις ἀποδοχῆς εἰκάζεται ὅταν ἐπιχειρίζεται ὁ κληρονόμος πράξιν τινὰ διαχειρίσεως, οἷον ἐνοικιάζει κτήματα, εἰσπράττει δάνεια, καταβάλλει χρέη κτλ.) Βασιλ. [ΝΘ'. 1] 1.

Ἐντὶ τῶν ὑπεξουσίων νηπίων ὄντων, ἀποδέχεται ὁ πατὴρ. Μετὰ τὸ ἔβδομον ἔτος ὁ ὑπεξούσιος ἀποδέχεται συναινοῦντος τοῦ πατρὸς, ἢ ὁ πατὴρ συναινοῦντος τοῦ ὑπεξουσίου· ἄρνουμένου δὲ τοῦ υἱοῦ δύναται ὁ πατὴρ ν' ἀποκτήσῃ δι' ἑαυτὸν τὴν κληρονομίαν, καὶ ἄρνουμένου τοῦ πατρὸς δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ ὑπεξούσιος, ὅτε ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὸν διορισμὸν εἰδικοῦ κηδεμόνος ἂν ὁ πατὴρ ἀποποιῇται ν' ἀναδεχθῇ τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων.—Κωδ. [6. 30] 18—Βασιλ. [ΛΕ'. 14]

106—Κωδ. [6. 30] 18 § 4. 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 94—Κωδ. [6. 61] 8 προϊμ. § 1. 2—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 11.—'Επὶ αὐτεξουσίῳ ἀνθρώπων ἀποδέχεται ἀντ' αὐτῶν ὁ ἐπίτροπος,—Κωδ. [6. 30] 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 95—Κωδ. [6. 30] 18 προϊμ. § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 106· ὁ δ' ἔφηρος ἀνῆλικος ἦτοι τὸ μὲν ἄρρεν ὑπὲρ τὸ 14ον ἔτος, τὸ δὲ θύλυ ὑπὲρ τὰ 12 ἔτη, δύναται ν' ἀποδεχθῇ καὶ ἄνευ τῆς τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ συναινέσεως.—Κωδ. [6. 30] 12. [6. 61] 8 § 1—Βασιλ. [ΜΕ'. 4] 11. [Μ'. 1] 11—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 81.—Διὰ τὸ νήπιον ἀποδέχεται ὁ ἐπίτροπος. Ἵνα ἀποδεχθῇ κληρονομίαν ὁ ἄσωτος, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ συναίνεσις.—Πανδ. [29. 2] 5 § 1. (Τὸ θέμα τοῦτο ἀμφισβητεῖται).—'Επὶ κληρονομίας ἐπαχθείσης εἰς φρενοβλαβῆ, ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ ἀποκτᾷ μόνον τὴν προσωρινὴν τῆς κληρονομίας διακατοχήν, ἥτις ματαιοῦται μὲν ἐὰν ὁ φρενοβλαβὴς ἀποθάνῃ ἐν διαταράξει φρενῶν, ἢ ἰαθεὶς παραιτηθῇ τῆς κληρονομίας, γίνε-ται δὲ ὁριστική, ἐὰν μετὰ τὴν ἴασιν αὐτοῦ ἀποδεχθῇ τὰ πραχθέντα.—Κωδ. [5. 70] 7 § 3, 7-9—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 23.—Οἱ κωφοί, ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ δύνανται ν' ἀποδέχῳσι κληρονομίαν ἅμα ἐννοῶσιν.—Πανδ. [37. 3] 2—Βασιλ. [Μ'. 3] 2—Πανδ. [36. 1] 65 § 3.—Τὰ δὲ νομικὰ πρόσωπα ἀποδέχονται δι' ἀντιπροσώπου.—Πανδ. [37. 1] 3 § 4—Βασιλ. [Μ'. 1] 3—Πανδ. [36. 1] 6 § 4. [38. 3] 1 § 1.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς κληρονομίας δύναται νὰ γείνη διὰ πληρεξουσίου, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ πληρεξουσιότης νὰ ᾖ εἰδική.—Κωδ. [6. 30] 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 94. 81—Πανδ. [29. 2] 25 § 5.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσβληθῇ ἡ ἀποδοχὴ εἰμὴ μόνον ἐὰν ᾖ ἡ ἀποτέλεσμα βίας ἢ δόλου, ὅτε, μετὰ προηγουμένην ἐπίγνωσιν τοῦ δικαστοῦ, διατάσσεται δι' ἀποφάσεως ἢ ἐπαναγωγῇ εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀποδοχῆς κατάστασιν (εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασιν).—Πανδ. [4. 2] 21 § 5—Βασιλ. [Ι'. 2] 21—Πανδ. [29. 2] 85—[4. 3] 40.

Καὶ ἡ πλάνη εἰς ἣν ἤθελε περιέλθει ὁ κληρονόμος, ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἢ τὸν λόγον ἢ τὴν ἔκτασιν τῆς εἰς ἣν καλεῖται κληρονομίας ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποδοχῆς.—Πανδ. [29. 2]

13 § 1. 19. 32 § 1—Κωδ. [8. 51] 4—Πανδ. [29. 2] 30 § 8. 46. 51—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 38-43 66—Πανδ. [29. 2] 22. 32 § 1. 84. 75. [29. 2] 13 § 1. [35. 1] 21.

'Ανίσχυρος εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ αἵρεσιν ἢ προθεσμίαν, εἴτε ἀναβλητικὴν εἴτε διαλυτικὴν, ἀποδοχὴ τῆς κληρονομίας.—Πανδ. [50. 17] 77—Βασιλ. [Β'. 3] 77—Πανδ. [29. 2] 51 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 43.

Σημ. Αἵρεσις ἐστὶ πᾶν ἀβέβαιον καὶ μέλλον γεγονός ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξήρ-τηται καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ὑπαρξίς νομικῆς τινος πράξεως ἢ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς· ἀναβλητικὴ αἵρεσις λέγεται, ὅταν ἐξ αὐτῆς πρόκειται νὰ ὁρισθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐννόμου σχέσεως· διαλυτικὴ, ὅταν πρόκειται νὰ ὁρισθῇ ἐξ αὐτῆς τὸ τέλος τῆς ἐννόμου σχέσεως.

Προθεσμία ἐστὶ τὸ χρονικὸν ὅριον, ἡ ἀφ' οὗ θέλει ἀρχίσει ἢ εἰς ὃ θέλει λή-ξει νόμιμός τις πράξις· ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ ἐκ τῆς νομικῆς πράξεως παρα-γαγόμενον δικαίωμα, λέγεται δικαίωμα ὑπὸ προθεσμίαν, ἐν τῇ δευτέρᾳ, μέ-χρις ὁρισμένης προθεσμίας· ἡ προθεσμία διαφέρει τῆς αἰρέσεως, διότι αὕτη μὲν συνίσταται εἰς βέβαιον γεγονός, ἡ δὲ αἵρεσις εἰς ἀβέβαιον.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἐν μέρει μόνον εἰς τὴν κληρονομίαν προ-σέλευσις, εἴτε εἶναι τις γεγραμμένος εἰς ἓνα ἢ διαφόρους κλήρους.—Πανδ. [29. 2] 1. 10. 2. 80 § 1-3—Κωδ. [6. 30] 20.

Οἱ ἀποδεχθέντες τὴν ἰδίαν τοῦ ἀποθανόντος κληρονομίαν, δύ-νανται ν' ἀποβάλωσι κληρονομίαν ἥτις ἐπήχθη μὲν τυχὸν εἰς αὐ-τόν, δὲν ἀπεδέχθη δὲ ἔτι παρ' αὐτοῦ· ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ ἀποβολὴ τῆς ἰδίας τοῦ ἀποθανόντος κληρονομίας, ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀποβο-λὴν ἐκείνης ἥτις εἶχε τυχὸν ἐπαχθῇ εἰς αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Ὁ κληρονόμος κατ' ἀρχὴν δὲν δεσμεύεται ὑπὸ προθεσμίας τινός, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ὀφείλῃ νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ ἢς παρελθούσης, ν' ἀποβάλληται ἢ πρὸς κτῆσιν ἀξιώσεις.

Τῇ αἰτήσῃ ἐν τούτοις τῶν δανειστῶν τῆς κληρονομίας ἢ τῶν κληροδόχων ἢ τῶν εἰς τὴν κληρονομίαν καλουμένων μετὰ τὸν πρῶτον καλούμενον, δύναται ἡ Ἀρχὴ νὰ ὀρίσῃ προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀφείλει ὁ κληρονόμος νὰ δηλώσῃ ἂν ἀποδέχεται ἢ οὐ τὴν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 30] 19.—[11. 1] 5—Βασιλ. [MB'. 4] 5—Πανδ. [28. 8] 1 § 1—[28. 5] 23. § 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 14] 107.

Προθεσμία διασκέψεως χορηγεῖται ἐράπαξ, ὑπὸ μὲν τοῦ Ἡγεμόνος ἐπὶ ἐνιαυτόν, ὑπὸ δὲ τοῦ Δικαστοῦ ἐπὶ ἐννέα μῆνας.—Κωδ. [6. 30] 22—Βασιλ. [ΛΕ'. 13] 7—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 58.

Ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς διασκέψεως δύναται ὁ εἰς τὴν κληρονομίαν καλούμενος, νὰ ἐρευνήσῃ τὰ κατ' αὐτὴν ὅπως βεβαιωθῇ ἂν συμφέρῃ αὐτῷ νὰ τὴν ἀποδεχθῇ ἢ μή.—Πανδ. [29. 2] 28.—[28. 8] 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 13] 5.

Ἐὰν ἐντὸς τῆς δοθείσης εἰς τὸν κληρονόμον προθεσμίας διασκέψεως δὲν δηλώσῃ οὗτος τὴν θέλησίν του, θεωρεῖται ὡς ἀποδεχθεὶς τὴν κληρονομίαν· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ πρὶν ἢ ἐκπνεύσῃ ἢ προθεσμία, τὸ ὑπόλοιπον αὐτῆς χορηγεῖται τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ κληρονόμοις, οἵτινες ὀφείλουσι τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς νὰ δηλώσωσιν ὅτι ἀποδέχονται ἢ ἀποποιῶνται αὐτήν, ἄλλως θεωροῦνται καὶ οὗτοι ὡς ἀποκτήσαντες τὴν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 30] 22 § 14—Πανδ. [50. 16] 120—Βασιλ. [B'. 3] 120.

Ὁ κληρονόμος εἰς ὃν ἐχορηγήθῃ προθεσμία διασκέψεως τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ, ἢ τῇ αἰτήσῃ τῶν δανειστῶν, κληροδόχων, κληρονόμων κτλ., εἴτε δηλώσῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ὅτι ἀποδέχεται τὴν κληρονομίαν, εἴτε ἀφήσῃ καὶ παρέλθῃ αὕτη χωρὶς νὰ δηλώσῃ τὴν θέλησίν του, βαρύνεται ἀπολύτως μὲ ἅπαντα τοῦ κληρονομούμενου τὰ χρεῖα καὶ ἐπαρκῇ ἢ κληρονομία καὶ δὲν ἐπαρκῇ εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν.—αὐτόθι καὶ Νεαρ. 7. κεφ. 2 § 2—Ἀρμενόπλ. [5. 9] § 23.

Ἀποποίησης τῆς κληρονομίας.—Ὁ εἰς τὴν κληρονομίαν καλούμενος δύναται καὶ ν' ἀποποιηθῇ τὴν κληρονομίαν. Ἡ ἀποποίησης τῆς κληρονομίας εἶναι τότε μόνον ἀναγκαία διὰ τὸν μὴ θέλοντα νὰ δεχθῇ τὴν κληρονομίαν, ὅταν ἐδόθῃ αὐτῷ προθεσμία διασκέψεως ἢ εἶναι ἐκ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαίων κληρονόμων. Κωδ. [6. 30] 22 § 2—Εἰσηγ. [2. 19] § 2—Πανδ. [11. 1] 12 πρ.—Βασιλ. [MB'. 4] 12—Πανδ. [38. 17] 2 § 8. [29. 2] 7 § 1.

Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς κληρονομίας γίνεται διὰ μονομεροῦς πράξεως, ὡς ἡ ἀποδοχὴ καὶ εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλεται διατύπωσιν.—Πανδ. [4. 4] 24 § 2.—[29. 2] 17 § 1. 60. 77. 95.—[36. 1] 6 πρ.—Βασιλ. [B'. 19] § 7—Πανδ. [36. 4] 1 § 4—Κωδ. [6. 31] Βασιλ. [ΙΑ'. 4] 24.

Ἡ ἀποποίησις ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀξιώσεως τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τις τὴν κληρονομίαν ἥτις ἐπήλθῃ αὐτῷ, περὶ δὲ τῶν ὄρων καὶ τῶν προσόντων αὐτῆς, ἰσχύουσιν ὅσα καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς.—Πανδ. [29. 2] 87 § 1—[19. 1] 52 § 1—Κωδ. [6. 31] 4.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἀποποιήσεως τῆς κληρονομίας ἀπόλλυσιν ὁ ὑπεξαίρεσας κληρονομικὰ πράγματα.—Πανδ. [29. 2] 71 § 3-9.

Ἡ ἀποποίησις τῆς κληρονομίας δύναται ν' ἀνακληθῇ, ἀλλὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τριῶν ἐτῶν, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ περὶ ἀποποιήσεως δήλωσις, καὶ ἐφ' ὅσον τὰ κληρονομικὰ πράγματα δὲν ἐπωλήθησαν ἔτι ὑπὸ τῶν δανειστῶν.—Πανδ. [11. 1] 12 πρ.—[28. 8] 8—Κωδ. [6. 31] 6.

Ὁ ὑπὸ ἐπιτροπείαν ἀνηβος δύναται μόνον δι' αὐθεντίας τοῦ ἐπιτρόπου ν' ἀποποιηθῇ τὴν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 31] 5.

Ἀλλ' οὔτε ὁ πατήρ, οὔτε ὁ ἐπίτροπος ἢ κηδεμὼν δύναται ν' ἀποποιηθῶσιν ἐν ὀνόματι τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν των διατελούντων, τὴν εἰς αὐτοὺς ἐπαχθεῖσαν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 61] 8 πρ. § 6.— [5. 70] 7.

Δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ τοῦ ἐφήβου ἀνηλίκου ἀποποίησις καὶ ἄνευ τῆς τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ συναινέσεως.—αὐτόθι.

Ἐπὶ ἀποποιήσεως ὑπεξουσίου, δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ συναίνεσις τοῦ ἐξουσιαστοῦ ἀνιόντος, ὁ πατήρ ὅμως δύναται ν' ἀποκτήσῃ δι' ἑαυτὸν τὴν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποποιηθεῖσαν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 61] 8 πρ. § 1-2.

Ἐπὶ νομικῶν προσώπων, ἀρκεῖ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀποποίησιν τῆς κληρονομίας ὁ κατὰ νόμον ἀντιπρόσωπος αὐτῶν.—Πανδ. [36. 1] 6 § 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

Ὁ δι' ἀποκτήσεως τῆς κληρονομίας γενόμενος κληρονόμος, ὡς καθολικὸς τοῦ κληρονομουμένου διάδοχος, ἐνέχεται ἀπολύτως εἰς ἅπαντα τὰ κληρονομικὰ χρεῖ, καὶ ἂν ὑπερβαίνωσι ταῦτα τὴν ἐνεργητικὴν περιουσίαν.—Πανδ. [44. 7] 49—Βασιλ. [NB'. 1] 48—Πανδ. [45. 1] 2 § 2—Βασιλ. [MG'. 1] 2.—[50. 17] 59—Βασ. [B'. 3] 59—Πανδ. [29. 2] 8 πρ.—37 [38. 2] 36—Βασ. [MΘ'. 4] 32—Βασιλ. [KI'. 1] 45.

Μόνον διὰ τοῦ **εὐεργετήματος** τῆς **ἀπογραφῆς**, ἀπαλλάσσεται ὁ κληρονόμος τοῦ βάρους νὰ πληρώτῃ τοὺς δανειστάς καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς κληρονομίας. Τοῦ εὐεργετήματος τούτου ἀπολαύει ὁ κληρονόμος ἐὰν δώσῃ εἰς τοὺς δανειστάς ἀσφάλειαν, ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὐρισκόμενον θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν αὐτῶν· τὴν δ' ἀσφάλειαν ταύτην παρέχει οὗτος συντάττων ἀπογραφὴν τῆς κληρονομίας.—Κωδ. [6. 30] 22—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 110—Εἰσηγ. [2. 19] § 6.

Τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὁ κληρονόμος ὀφείλει ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς λάβει γνῶσιν **τῆς ἀνοιχθείσης διαθήκης ἢ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας**, νὰ ᾤρξῃται τῆς συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἐντὸς ἐτέρων ἐξήκοντα ἡμερῶν νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐτήν· μόνον δὲ ὅταν ὁ κληρονόμος ἀποδημῇ ἢ κατοικῇ μακρὰν τοῦ τόπου ἔνθα κεῖνται τὰ πράγματα τῆς κληρονομίας, ἡ σύνταξις τῆς ἀπογραφῆς παρατείνεται ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος.—Κωδ. [6. 30] 22 § 12. § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 110 § 2.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν πραγμάτων ἅπερ ὁ τελευτήσας εἶχεν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου, συντάσσεται ὑπὸ συμβολαιογράφου ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κληρονόμου καλουμένων δανειστῶν κληροδόχων κτλ., ὅσοι τύχωσι κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει ἢ παρεπιδημοῦντες. Τὴν ἔκθεσιν ὀφείλει νὰ ὑπογράψῃ ὁ κληρονόμος βεβαιῶν συγχρόνως ὅτι οὐδὲν ἐκ τῆς κληρονομίας ἀπέκρυψεν ἢ θέλει ἀποκρύψει· ἂν δ' οὗτος δὲν ἤξεύρῃ ἢ δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ, προσλαμβάνεται ἴδιος συμβολαιογράφος ὑπογράφων ἂντ' αὐτοῦ θέτοντος τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ· δύναται προσέτι ὁ κληρονόμος νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ὀρκισθῇ ὅτι ἀνέφερεν ἅπαντα πιστῶς ἐν τῇ ἀπογραφῇ.—Κωδ. [6. 30] 22 § 2—Νεαρ. 1. κεφ. 2 § 1.

Ἡ ἐγκύρως συνταχθεῖσα ἀπογραφὴ ἐπιφέρει ὡς συνεπείας τὰς ἐξῆς.

1]. Ὁ κληρονόμος δὲν υποβάλλεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δανειστῶν καὶ τὴν παράδοσιν τῶν κληροδοτημάτων, εἰμὴ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς ἐν τῇ ἀπογραφῇ περιεχομένης περιουσίας, ἥτοι ἐφ' ὅ-

σον ἐξαρκεῖ τὸ ἐνεργητικὸν τῆς κληρονομίας.—Κωδ. [6. 30] 22 § 4—
Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 110—Κωδ. [6. 30] 22 § 10.

2]. Ὁ κληρονόμος δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ, πρὸ πάσης ἄλλης πληρωμῆς, ὅλα τὰ γενόμενα ἔξοδα διὰ τε τὴν κηδείαν καὶ τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ ἀποδιώσαντος, καθὼς καὶ τὰς δαπάνας διὰ τὴν ἀνοιξιν τῆς διαθήκης καὶ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς.—Κωδ. [6. 30] 22 § 9—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 110.

3. Αἱ ἴδιαι τοῦ κληρονόμου ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ κληρονόμου δὲν **συγχέονται**, ἀλλὰ δύναται οὗτος νὰ ἐπιδιώξῃ αὐτάς ὡς πᾶς ἄλλος πιστωτής, ὁφείλει δὲ καὶ αὐτὸς νὰ καταβάλλῃ εἰς τὴν κληρονομίαν ὅσα τυχὸν ὤφειλε τῷ ἀποθανόντι.—Κωδ. αὐτόθι.—Βασιλ. αὐτόθι.

4. Ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος πληρὸναι τοὺς δανειστάς καὶ τοὺς κληροδόχους καθ' ἣν τάξιν παρουσιάζονται, χωρὶς νὰ ὑποχρεῶται νὰ ἐξετάσῃ ποία ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων προηγεῖται τῆς ἄλλης· ἐξαντληθείσης δὲ τῆς περιουσίας οἱ μὴ πληρωθέντες δανεισταὶ ἢ κληροδοχοὶ δὲν δύνανται πλέον ν' ἀπαιτήσωσιν τι παρ' αὐτοῦ.

5. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς μένει ὁ κληρονόμος ἀκαταδίωκτος διὰ κληρονομικὰ χρέη ἢ κληροδοτήματα· μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀπογραφῆς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς κληροδόχους τὸ **φαλκίδιον**, περὶ οὗ γίνεται λόγος κατωτέρω, εἰς τὰ κεφάλαιον περὶ κληροδοσιῶν.—Κωδ. [6. 30] 22 § 14. [6. 30] 22 § 4—Πανδ. [35. 2] 30—προοιμ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 29—σχόλιον δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΣΧΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

Ὁ κληρονόμος ἔχει τὴν ἐκλογὴν ἢ νὰ ζητήσῃ προθεσμίαν πρὸς διάσκεψιν ἢ νὰ δηλώσῃ ὅτι θέλει νὰ συντάξῃ ἀπογραφὴν.

Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἀποδεχθῇ τὴν κληρονομίαν μὲ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς, καὶ συντάξῃ ἀπογραφὴν, ἰσχύουσι τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐκτεθειμένα.

Ἀλλ' ἂν ὁ κληρονόμος ζητήσῃ καὶ λάβῃ προθεσμίαν διασκέψεως, ἀποβάλλει καὶ τοὶ συντάξας ἀπογραφὴν τὰ ἀνωτέρω πέντε ὠφελήματα αὐτῆς, ὑποχρεούμενος νὰ καταβάλλῃ τὰ κληρονομικὰ χρέη ἀνελλιπῶς.—Κωδ. [6. 30] 22 § 1, 12, 14.

Ἄν δὲ ζητήσας ὁ κληρονόμος προθεσμίαν διασκέψεως, ἀποκτήσῃ τὴν κληρονομίαν χωρὶς νὰ συντάξῃ ἀπογραφὴν, ὁφείλει νὰ καταβάλλῃ ὅλοσχερῶς καὶ τὰ κληροδοτήματα καὶ ὑπὲρ τὸ ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὔρεθὲν ποσὸν μὴ ἀφαιρῶν οὔτε τὸ φαλκίδιον, ἥτοι ὁφείλει ἐν ἀνάγκῃ νὰ συμπληρώσῃ αὐτὰ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας του.—αὐτόθι καὶ Νεαρ. 1 κεφ. 2.

Ἄν τέλος ζητήσας προθεσμίαν διασκέψεως ἀποποιηθῇ τὴν κληρονομίαν, ἀποδίδει αὐτὴν εἰς τὸν μετ' αὐτὸν καλούμενον ὡς κληρονόμον ἢ εἰς τοὺς δανειστάς τῆς κληρονομίας.—αὐτόθι.—Κωδ. [6. 30] 22 § 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας, ὁ κληρονόμος μεταβιβάζει αὐτὴν εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ κληρονόμους ὡς μέρος τῆς περιουσίας του.—Κωδ. [6. 30] 7.—[6. 9] 4—Πανδ. [37. 1] 3 § 7.

Κληρονομία ὅμως ἥτις ἐπήχθη μὲν εἰς τινα ὡς κληρονόμον, ἀλλὰ δὲν ἀπεκτήθη ἔτι παρ' αὐτοῦ, δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν κληρονόμους (τοὺς κληρονόμους τοῦ κληρονόμου) καθὼς προσωπικὸν ὅλως δικαίωμα.—Κωδ. [6. 51] διάταξις μόνη § 5—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1.

Τοῦ τελευταίου τούτου κανόνος ἰσχύουσιν αἱ ἐξῆς ἐξαιρέσεις.

1] Ἐὰν ὁ κληρονόμος εἰς ὃν ἐπήχθη ἡ κληρονομία ἀποβιώσῃ ἐντὸς τῆς κατ' αἵτησίν του παραχωρηθείσης αὐτῷ προθεσμίας διασκέψεως ἢ ἐντὸς ἔτους ἀφ' οὗ ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐπαγωγῆς, χωρὶς ν' ἀποδεχθῇ ἢ ἀποποιήθῃ αὐτήν, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο ἐντὸς τοῦ ὑπολειπομένου χρόνου πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔτους ἀφ' ἧς ὁ παρ' αὐτῶν κληρονομηθεὶς ἐγνώρισε τὴν ἐπαγωγήν.—Κωδ. [6. 30] 19—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 107—ἴδε καὶ τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

Ἐπεξήγησις.—Ὁ κληρονόμος τουτέστιν εἰς ὃν ἐπήχθη κληρονομία τις δὲν δεσμεύεται ὑπὸ προθεσμίας τινός, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ δηλώσῃ τὴν περὶ ἀποδοχῆς ἢ ἀποποιήσεως τῆς κληρονομίας θέλησιν αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως ἀφήσῃ νὰ παρέλθῃ ἡ κατ' αἵτησίν του δοθεῖσα αὐτῷ προθεσμία διασκέψεως ἢ ἐν ἔτος ἀφ' ἧς ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐπαγωγῆς, καὶ πρὶν δηλώσῃ ὅτι ἀποδέχεται ἢ ἀποποιεῖται τὴν κληρονομίαν ἀποβιώσῃ, οἱ ἴδιοι αὐτοῦ κληρονόμοι δὲν δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν ἀντ' ἐκείνου τὴν κληρονομίαν. Ἐὰν δ' ἐν τούτοις ὁ κληρονόμος ἀποβιώσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀφ' ἧς ἐπή-

χθῇ αὐτῷ ἡ κληρονομία ἢ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς διασκέψεως, μεταβιβάζει (παραπέμπει) εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ κληρονόμους τὴν κληρονομίαν.

Ὁ συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης μεταβιβάσεως δυνάμενος ν' ἀποκτήσῃ τὴν κληρονομίαν, ἀποκλείει ἀπ' αὐτῆς ὅσους ἠθέλην ἀποκλείσει καὶ ὁ παρ' αὐτοῦ κληρονομούμενος.—Κωδ. [6. 51] διάταξις μόνη § 13.

2] Ἐὰν ὁ κληρονόμος, ἕνεκεν νομίμου τινος κωλύματος, δὲν ἠδυνήθη ζῶν ν' ἀποκτήσῃ τὴν κληρονομίαν, δύνανται πύοντος τοῦ κωλύματος ν' ἀποκτήσωσιν αὐτὴν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ.—Πανδ. [29. 5] 3 § 30. 4—Βασιλ. [Λς'. 2] 3—Πανδ. [37. 4] 4 § τελευτ. 5—Βασιλ. [Μ'. 3] 4. 5—Πανδ. [37. 10] 12—Βασιλ. [Μ'. 5] 12. [ΛΕ'. 16] 3. 14. 75.

3] Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἀποδελμῶν ἕνεκα δημοσίου ὑπηρεσίας, δὲν κατάρθωσεν ν' ἀποδεχθῇ τὴν κληρονομίαν, ἐπιτρέπεται τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ νὰ ζητήσωσι, τὴν κατ' ἐπίγνωσιν τοῦ δικαστοῦ καὶ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἐπαναγωγήν αὐτῶν εἰς τὴν πρὸ τοῦ κωλύματος θέσιν, καὶ γίνωσιν οὕτω δεκτοὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας.—Πανδ. [29. 2] 30—προσιμ. 86—Κωδ. [2. 51] 1—Βασιλ. [Ι'. 33] 1.

4] Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἂν ὁ κληρονόμος αὐτὸς ἦτο εἰς θέσιν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ παραλείψεως τοῦ ν' ἀποδεχθῇ τὴν κληρονομίαν [εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασιν], ἀπεβίωσεν ὅμως πρὸ τῆς νομίμου προθεσμίας, ὅτε τὰ δικαιώματά αὐτοῦ μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους του.—αὐτόθι.

Ἡ Θεοδοσιανὴ παραπομπή, ὡς καὶ ἡ ἕνεκεν πατρικῆς ἐξουσίας καὶ ἕνεκεν νηπιότητος ἐλαχίστην κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον κέκτηνται πρακτικὴν σημασίαν.

Σημ. Ἡ Θεοδοσιανὴ παραπομπὴ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι, ἐὰν κατιῶν τις γραφῇ διὰ τῆς διαθήκης τοῦ ἀνιόντος αὐτοῦ κληρονόμος, ἀποβιώσῃ δὲ πρὸ τῆς ἀνοξείως τῆς διαθήκης, τὸ δικαίωμα τῆς ὑπεισελεύσεως μεταβαίνει τότε εἰς τοὺς κατιόντας αὐτοῦ.—Κωδ. [6. 52]—Βασιλ. [ΛΕ'. 18] 1.

Ἡ ἐνεκα πατρικῆς ἐξουσίας παραπομπή λαμβάνει χώραν, ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος ἀποκρούσῃ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπαρθεῖσαν κληρονομίαν, ἐν ἣ περιπτώσει δὲν ἀνατρέπεται ἡ ἐπαγωγή, ἀλλὰ μεταβιβάζεται εἰς τὸν πατέρα, τοῦτ' αὐτὸ δὲ χωρεῖ καὶ ἂν ὑπεξούσιος ἀποβιώσῃ μὴ δυνήθεις λόγῳ ἀπουσίας νὰ δηλώσῃ τὴν τῆς κτήσεως τῆς κληρονομίας βούλησιν. — Πανδ. [44. 4] 4 § 28 — [50. 17] 6 — Βασιλ. [B'. 3] 6 — Πανδ. [29. 2] 30.

Ἡ ἐνεκα νηπιότητος χωρεῖ, ἐὰν ἡ κληρονομία ἐπαχθῇ εἰς νήπιον, ὁ δὲ πατὴρ εἰς οὗ τὴν ἐξουσίαν αὐτὸ ἐτέλει, ἡμέλησε τὴν εἰς αὐτὴν ὑπείσχευσιν, δύναται οὗτος ὁ πατὴρ νὰ τὴν δεχθῇ δι' ἐκυτόν, ἐὰν τὸ τέκνον ἀποθάνῃ ἐν τῇ νηπιότητι. — Τὸ αὐτὸ δὲ δικαίωμα ἀνήκει τῷ πατρὶ καὶ ἂν τὸ τέκνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαγωγῆς ἦν ἤδη αὐτεξούσιον. — Κωδ. [6. 30] 18 § 1-3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ.

Ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ ἐπέρχεται, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ποσῶς διαθήκη ἢ δὲν ὑπάρχῃ ἔγκυρος διαθήκη· χωρεῖ δὲ ὅτε μὲν ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ κληρονομουμένου, ὅτε δὲ καὶ βραδύτερον, ἂν ἡ ἀκυρότης τῆς διαθήκης κηρυχθῇ, ἢ ἡ ματαιώσις αὐτῆς ἐπέλθῃ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου ἢ ὁτάκις λαμβάνῃ χώραν ἡ περὶ ἧς κατωτέρω γίνεται λόγος διαδοχὴ τῶν βαθμῶν καὶ τῶν τάξεων. — Θεοφίλου εἰσηγ. [3. 1] προοίμιον.

Διαδοχὴ τῶν συγγενῶν. —

Πρώτη τάξις. — Κατὰ πρῶτον λόγον κληρονομοῦσιν ἐξ ἀδιαθέτου οἱ πρὸς διαδοχὴν ἱκανοὶ κατιόντες τοῦ κληρονομουμένου, ἐξ ὧν δὲ τῶν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ὑπαρχόντων, οἱ ἐγγύτατοι τῆς αὐτῆς γενεᾶς ἄνευ διακρίσεως φύλου, βαθμοῦ, πατρικῆς ἐξουσίας, πρωτοτοκίων, ἢ ἂν κατὰγονται ἐξ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἢ ἐκ διαφόρων γάμων. — Πανδ. [38. 16] 6 καὶ 7 — Βασιλ. [ME'. 1] 19 — Εἰσηγ. [3. 1] § 8 — Νεαρχ. 118. κεφ. 1 — Ἀλλ' ὁ ἐν τῇ οἰκείᾳ γραμμῇ ἀπώτερος κατιὼν δὲν καλεῖται ἐνόσω ζῇ ἔτι ὁ προηγούμενος αὐτοῦ.

Οἱ κατιόντες καλοῦνται συνάμα οἰουδήποτε βαθμοῦ καὶ ἂν ὦσιν, υἱοὶ μετ' ἐγγόνων, τριτεγγόνων κτλ. οἱ ἔγγονοι δὲ ὑπείσρχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἰδίου γονέως, τοσοῦτο λαμβάνοντες ὅσον ὁ αὐτῶν γονεὺς ἤθελε λάβει ἐὰν ἔζη. — Νεαρχ. 118. κεφ. 2.

Ὡς κατιόντες κληρονομοῦσι καὶ τὰ ἐξ υἰοθεσίας τέκνα. [Ἡ υἰοθεσία δι' ἧς ὁ θετὸς πατὴρ ὑποβάλλει εἰς τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ αὐτεξούσιου λέγεται εἰσποίησις, υἰοθεσία αὐτεξούσιου. — Ἡ υἰοθεσία δι' ἧς ὑπεξούσιον τέκνον δίδεται εἰς υἰοθεσίαν εἰς ἕτερον πρὸς πατρός ἢ πρὸς μητρός ἀνιόντα αὐτοῦ, λέγεται πλήρης, ἐντελής. — Ἡ υἰοθεσία δι' ἧς ὑπεξούσιον τέκνον, ὃν οἰκεῖος κληρονόμος τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ πατρός, δίδεται εἰς υἰοθεσίαν εἰς ἑξωτικὸν (εἰς ξένον πρόσωπον) ἢτοι εἰς μὴ φυσικὸν αὐτοῦ ἀνιόντα, λέγεται ἀτελής.]

Οἱ εἰσποίητοι καὶ οἱ εἰς ἐντελῇ υἰοθεσίαν δοθέντες παῖδες κληρονομοῦσι τὸν θετὸν αὐτῶν πατέρα καὶ τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας συγγενεῖς αὐτοῦ, ὅρ' ὧν κληρονομοῦνται ἀμοιβαίως τὴν σύζυγον ὁμοῦς τοῦ θετοῦ πατρός καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς δὲν κληρονομοῦσι. — Πανδ. [1. 7] 23 — [38. 8] 1 § 4 — Βασιλ. [ME'. 2] 6 — Πανδ. [38. 10] 4 § 10. 5 — Βασιλ. [ME'. 3] 2 — Πανδ. [38. 6] 1 § 6. 4 — Βασιλ. [ME'. 1] 1 καὶ 4 — Εἰσηγ. [3. 1] § 11.

Οἱ εἰς ἀτελῇ υἰοθεσίαν δοθέντες παῖδες, κληρονομοῦσι μόνον τὸν θετὸν αὐτῶν πατέρα, δὲν κληρονομοῦνται ὁμοῦς παρ' αὐτοῦ οὔτε κληρονομοῦσι τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας αὐτοῦ συγγενεῖς. — Κωδ. [8. 48] 10 — Εἰσηγ. [1. 11] § 2 — [3. 1] § 14.

Οἱ ὑπὸ γυναικὸς υἰοθετηθέντες παῖδες, κληρονομοῦσι τὴν θετὴν μητέρα οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς. — Κωδ. [8. 48] 5 — Βασιλ. [AE'. 1] 44.

Ὁ τῆς υἰοθεσίας δεσμὸς δέον νὰ διαρκῇ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομουμένου. — Πανδ. [1. 7] 23 — [38. 8] 1 § 4 — Βασιλ. [ME'. 2] 6 — Πανδ. [38. 10] 4 § 10. 5 — Βασιλ. [ME'. 3] 2 — Πανδ. [38. 6] 1 § 6. 4 — Βασιλ. [ME'. 1] 1 καὶ 4 — Εἰσ. [3. 1] § 11.

Τὰ θετὰ τέκνα παντὸς εἶδους κληρονομοῦσι καὶ τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν γονεῖς ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ φυσικῇ οἰκογενεῖα συγγενεῖς καὶ κληρονομοῦνται παρ' αὐτῶν.—Εἰσηγ. [3. 1] § 14—Νεαρ. 118—Κωδ. [4. 48] 10—Εἰσηγ. [3. 5] § 3—Πανδ. [38. 8] 1 § 4.

Τὰ ἐκ νομιζομένου γάμου καὶ τὰ νομοποιηθέντα τέκνα ἐξομοιοῦνται ἐντελῶς πρὸς τὰ γεννηθέντα ἐν νομίμῳ γάμῳ καὶ κληρονομοῦσι ὡς αὐτά.—Πανδ. [28. 3] 57 § 1—Κωδ. [5. 5] 4—Πανδ. [48. 5] 38. § 7—Βασιλ. [Ε'. 37] 39—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. τόμ. 2 σελ. 363.

[Νομιζόμενος γάμος εἶναι ὁ ἄκυρος μὲν καθ' ἑαυτόν, ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἀκυρωτικοῦ κωλύματος, παράγων ὁμῶς τὰ ἀποτελέσματα νομίμου γάμου ὡς πρὸς τε τοὺς συζύγους καὶ τὰ τέκνα, ἐὰν συνήρθῃ καλῇ τῇ πίστει καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κωλύματος.—Νομοποίησις δὲ εἶναι ἡ πρᾶξις δι' ἧς ὁ πατήρ μὴ νομίμων τέκνων, καθίστησι ταῦτα νόμιμα ὑποδᾶλλον αὐτὰ εἰς τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν του. ἐνεργεῖται δὲ ἡ νομοποίησις, 1] διὰ τοῦ ἐπιγινόμενου γάμου μετὰ τῆς παλλακῆς, 2] διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, ὅπερ προκαλεῖ ὁ πατήρ ἂν δὲν ἔχῃ νόμιμα τέκνα, 3] διὰ διαθήκης τοῦ πατρός, ὅτε τὰ μὴ γνήσια τέκνα δύνανται νὰ ζητήσωσι τὸ Βασιλικὸν διάταγμα περὶ τῆς νομοποιήσεώς των].

Τὰ φυσικὰ ἐκ παλλακείας τέκνα, ἐὰν ὁ πατήρ αὐτῶν δὲν κατέλιπε νόμιμον σύζυγον καὶ τέκνα, λαμβάνουσι μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν (τῆς παλλακῆς) τὸ ἕκτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν κληρονομεῖ καὶ ὁ πατήρ τὸ ἐκ παλλακείας τέκνον.—Ἄν ὁμῶς ὁ πατήρ κατέλιπε καὶ γνήσια τέκνα, ἢ νόμιμον σύζυγον, τὰ φυσικὰ τέκνα ἔχουσι δικαίωμα μόνον διατροφῆς.—Νεαρ. 18. κεφ. 5—Νεαρ. 89. κεφ. 12—Ἀρμενόπ. [5. 8] 66. 69.

[Φυσικὰ τέκνα εἰσὶ τὰ ἐκ παλλακείας γεννηθέντα· παλλακία δ' εἶναι ἡ ἄνευ γάμου συμβίωσις ἀνδρὸς μετὰ γυναικός.—Βασίλειος ὁ Μακεδὼν καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λέων ἀπηγό-

ρευσαν τὴν παλλακίαν κηρύξαντες αὐτὴν κατ' οὐδὲν διαφέρουσιν τῆς πορνείας.

Τὰ ἐξ αἰμομικτικοῦ γάμου τεχθέντα τέκνα οὐδέτερον τῶν γονέων κληρονομοῦσι.—Κωδ. [5. 5] 6—Νεαρ. 12.—(Αἰμομιξία κατὰ τοὺς Ρωμαίους ἐστὶ ἡ συνουσία μετὰ συγγενῶν ἐν γένει, εἰς βαθμὸν καθ' ὃν ἀπαγορεύεται ὁ γάμος, οὗ ἕνεκεν ἡ προκειμένη ἀνικανότης συνίσταται εἰς τοὺς ἐκ συνελεύσεων ἢ νεφαρίων, ἢ ἰνκέστων, ἢ δαμνάτων προελθόντας γόνους).

Τὰ μοιχογέννητα καὶ τὰ ἐκ διγαμίας τεχθέντα τέκνα κληρονομοῦσι τὴν μητέρα καὶ τοὺς πρὸς μητρός συγγενεῖς αὐτῆς.—Πανδ. [38. 8] 2. 4. 8—Βασιλ. [ΜΕ'. 2] 7. 9. 13—Πανδ. [38. 10] 4 § 2—Βασιλ. [ΜΕ'. 3] 2—Εἰσηγ. [3. 3] § 7 [3. 4] § 3.

Οἱ ὀψιγενεῖς ἦτοι τὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομομένου γεννώμενα τέκνα, ὡς ἱκανοὶ κατιόντες, καλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν· δὲν καλοῦνται δὲ τὰ μὴ ἔτι συνειλημμένα κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου.—Πανδ. [28. 16] 6. 8—προσίμ.—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 19 σχολ. καὶ 20—Πανδ. [28. 2] 29. [37. 11] 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 17] 3 προσίμ.—Πανδ. [5. 2] 6—προσίμ.—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 6 συνδοικσμ. μὲ Νεαρ. 118.

Ἡ κληρονομία διανέμεται μετὰ τῶν τῆς τάξεως ταύτης κληρονόμων οὕτω.—Διαιρεῖται ἡ κληρονομία εἰς τόσα μέρη ὅσα τέκνα πρώτου βαθμοῦ εἶχεν ὁ κληρονομούμενος ἢ ζῶντα ἢ ἀποθανόντα ἀφήσαντα ὁμῶς ζῶντας ἀπώτερους κατιόντας· καὶ τὰ μὲν τέκνα πρώτου βαθμοῦ κληρονομοῦσι κατὰ κεφαλὰς, ἀπώτεροι δὲ κατιόντες, ἔγγονοι δηλαδὴ δισέγγονοι κτλ. εἴτε ὑπάρχουσι μόνοι εἴτε μετὰ τέκνων πρώτου βαθμοῦ κατὰ ρίζας, διανεμομένης πάλιν τῆς εἰς ἐκάστην ρίζαν ἀνηκούσης μερίδος κατὰ κεφαλὰς, μετὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν ρίζαν κατιόντων.—Νεαρ. 118. κεφ. 2.

Παράδειγμα.—Ὁ Πέτρος ἔχει τέκνα τὸν Παῦλον καὶ Λουκᾶν προαποβιώσαντα αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ Μάρκον ζῶντα, καὶ ὁ μὲν Παῦλος κατέλιπε παῖδας τὸν Γεώργιον καὶ Νικόλαον, ὁ δὲ Λουκᾶς τοὺς Δημήτριον, Ἀθανάσιον καὶ Ματθαῖον. Ἡ κληρονομία τοῦ Πέτρου διαιρεθῆσεται εἰς τέσσαρα

μέρη, ἐξ ὧν τὰ ἐπιζῶντα τέκνα πρώτου βαθμοῦ Ἰωάννης καὶ Μάρκος θέλουσι λάβει ἀνὰ ἓν τέταρτον, ἐκ δὲ τῶν ὑπολοίπων δύο τετάρτων, τὸ ἓν θέλει προέλθει εἰς τοὺς Γεώργιον καὶ Νικόλαον τέκνα τοῦ Παύλου, τὸ δὲ εἰς τὸν Δημήτριον, Ἀθανάσιον καὶ Ματθαῖον τέκνα τοῦ Λουκᾶ, μεταξύ των δὲ οἱ μὲν Νικόλαος καὶ Γεώργιος θέλουσι διανεῖμει τὸ τέταρτον των κατὰ κεφαλὰς ἥτοι ἐξ ἡμισείας, οἱ δὲ Δημήτριος Ἀθανάσιος καὶ Ματθαῖος ἐπίσης κατὰ κεφαλὰς ἥτοι ἐκ τρίτου.

Ἐὰν ἐπὶ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας ὑπάρχη κυοφορούμενον, φυλάττονται προσωρινῶς δι' αὐτὸ τρεῖς μερίδες.—Πανδ. [5. 4] 3 καὶ 4—Βασιλ. [MB'. 2]. 4.

Πολλαπλῇ σύνθετος συγγένεια δίδει δικαίωμα εἰς πολλαπλᾶς μερίδας.—Παράδειγμα.—Ὁ πάππος υἱοθέτησε τὸν ἐκ θυγατρὸς ἑγγονον αὐτοῦ, ἀποθανὼν δὲ καταλείπει καὶ ἄλλους ἐκ τῆς αὐτῆς θυγατρὸς ἑγγόνους· ὁ θετὸς υἱὸς καὶ ἑγγονος θέλει λάβει ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ πάππου α] τὸ ἥμισυ αὐτῆς ὡς υἱὸς β] κεφαλικὴν μερίδα ἐκ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως, μετὰ τῶν φυσικῶν ἀδελφῶν του.

(Πολλαπλῇ, σύνθετος συγγένεια ὑπάρχει, ὅταν δύο ἢ πλείοντες ᾖναι πρὸς ἀλλήλους κατὰ πλείονας λόγους συγγενεῖς, ἥτοι κατὰ πλείονας γραμμάς].

Ἔστι δ' ὅτε οἱ κατιόντες κληρονομούντες, δὲν λαμβάνουσι τὴν μερίδα αὐτῶν καὶ κατ' ἐπικαρπίαν.—Συμβαίνει τοῦτο α] ὅτε οἱ κατιόντες κληρονομοῦσι πατέρα ὑπεξούσιον τῷ πάππῳ, ἐν ᾧ περιπτώσει διατηρεῖ ὁ πάππος ἢν καὶ ζῶντος τοῦ κληρονομουμένου υἱοῦ του εἶχεν ἐπικαρπίαν.—Νεαρ. 118. κεφ. 1.

β] Ὅτε ἡ μήτηρ ἢ μάμμη κληρονομεῖται ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ἑγγόνων, ἐν ᾧ περιπτώσει διατηρεῖ ὁ πατήρ ἢ πάππος (σύζυγος τῆς κληρονομουμένης) τὴν ἐπικαρπίαν κεφαλικῆς μερίδος ἐπὶ τῆς περιουσίας ταύτης, ἂν δὲν εἶχε τοὺς κληρονομούντας κατιόντας εἰς τὴν πατρικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, τὴν ἐπικαρπίαν δὲ τῆς ὅλης περιουσίας, ἂν εἶχεν αὐτοὺς ὑπεξουσίους. — Κωδ. [6. 60] 3 — Βασιλ. [ME'. 4] 3.

Ἐὰν ὁ κληρονομούμενος ἐνυμφεύθῃ δις ἢ τρίς, μόνοι οἱ ἐκ

τοῦ ἐπομένου γάμου κατιόντες κληρονομοῦσι τὴν ἐκ τοῦ γάμου τούτου προῖκα καὶ προγαμιαίαν δωρεάν.

Δευτέρα τάξις.—Ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι κατιόντες τοῦ κληρονομουμένου ἱκανοὶ πρὸς διαδοχὴν ἢ ἐὰν ἅπαντες ἐκλίπωσι, καλοῦνται εἰς τὴν διαδοχὴν οἱ τῆς δευτέρας τάξεως κληρονόμοι· ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ τάξει κληρονομοῦσιν οἱ ἀνιόντες, οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοί, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ θυγατέρες προαποθανόντων ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀπώτεροι αὐτῶν κατιόντες.—Νεαρ. 127. κεφ. 1.

Ἡ διανομὴ δὲ τῆς κληρονομίας μετὰ αὐτῶν κατὰ τὰς διαφορὰς περιστάσεις εἶναι διάφορος. Ἄν ὑπάρχωσι μόνον ἀνιόντες καλούμενοι εἰς τὴν κληρονομίαν, διαιρεῖται ἡ κληρονομία εἰς δύο ἴσα μέρη ἐξ ὧν τὸ ἓν ἀπονέμεται εἰς τοὺς πρὸς πατρός, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τοὺς πρὸς μητρός ἀνιόντας τοῦ κληρονομουμένου· ἀλλ' οἱ ἐγγύτεροι κατὰ τὸν βαθμὸν ἀνιόντες ἀποκλείουσι τοὺς λοιποὺς ἀνιόντας καὶ τῆς ἑτέρας γραμμῆς.—Νεαρ. 118. κεφ. 2.

Πλείονες δὲ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς διανέμονται τὴν περιουσίαν κατὰ κεφαλὰς. Ἀλλ' ἂν οἱ πλείονες τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἀνήκωσιν εἰς διαφορὰς γραμμάς, λαμβάνει ἐκάστη γραμμὴ τὸ ἥμισυ διανεμόμενον κατὰ κεφαλὰς, μετὰ τῶν τῆς αὐτῆς γραμμῆς ἀνιόντων.—αὐτόθι.

Ἄν ὑπάρχωσι μόνον ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοί, ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ κεφαλὰς.—Νεαρ. 118. κεφ. 3.

Ἄν κληρονομῶσι μόνον ἀδελφόπαιδες εἴτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἴτε ἐκ διαφόρων ἀδελφῶν, μερίζονται κατ' Ἀρμενόπουλον τὴν κληρονομίαν κατὰ κεφαλὰς.—Ἀρμενόπλ. [5. 8] 15.

Ἄν ἀνιόντες συγκληρονομῶσιν ἢ μετ' ἀδελφῶν μόνον ἢ μετ' ἀδελφῶν καὶ ἀδελφοπαίδων, ἡ κληρονομία διανέμεται ἐπίσης κατὰ κεφαλὰς, ἀλλ' οἱ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς αὐτῆς ἀδελφῆς παῖδες διανέμονται ἐξ ἴσου τὴν μερίδα ἢν ἐμελλε νὰ λάβῃ ὁ αὐτῶν γονεύς.—Νεαρ. 118. κεφ. 2.

Ἄν ἀνιόντες συντρέχωσι μόνον μετὰ υἱῶν καὶ θυγατέρων προαποβιωσάντων ἀδελφῶν, οἱ ἀνιόντες ἀποκλείουσι πάντας τοὺς

ἀδελφόπαιδας.—Νεαρ. 118. κεφ. 2. συνδοιαζ. μετ' τὴν Νεαρ. 127.

Ἄν τέλος ἀδελφοὶ κληρονομῶσι μετ' ἀδελφοπαίδων, ἢ διανομὴ γίνεται κατὰ ρίζας, οἱ ἀδελφοὶ τουτέστι λαμβάνουσι κατὰ κεφαλὰς, οἱ δ' ἀδελφόπαιδες ὅ,τι ὁ γονεὺς αὐτῶν ἤθελε λάβει ἂν ἐπέζη.—Νεαρ. 118. κεφ. 3.

Καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ πολλαπλῇ συγγένεια, πολλαπλὴν δίδει μερίδα.

Τρίτη τάξις.—Ἄν δὲν ὑπάρχωσι κληρονόμοι τῆς δευτέρας τάξεως ἢ ἂν ἅπαντες οἱ ὑπάρχοντες ἐκλίπωσι, καλεῖται εἰς τὴν διαδοχὴν ἡ τρίτη τάξις· ἐν τῇ τάξει δὲ ταύτῃ κληρονομοῦσιν ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, καὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες προαποθανόντων τοιούτων ἀδελφῶν.—Νεαρ. 118 κεφ. 3—Ἀρμενόπλ. [5. 8] 12. 13.

Ἡ διανομὴ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ γίνεται ὅπως καὶ ἐν ἐκείνῃ τῶν ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν—ἐὰν τουτέστιν καλῶνται εἰς τὴν κληρονομίαν μόνον ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοί, διανέμονται κατὰ κεφαλὰς· ἐὰν ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοὶ συνέρχωνται μετ' ἀδελφοπαίδων (ἐξ ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν) οἱ μὲν ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι κατὰ κεφαλὰς, οἱ δ' ἀδελφόπαιδες λαμβάνουσιν ὅ,τι ὁ πατὴρ αὐτῶν ἤθελε λάβει ἂν ἐζή.—Ἐὰν τέλος κληρονομῶσι μόνον ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν τέκνα, διανέμονται μετὰ τῶν τὴν κληρονομίαν κατὰ κεφαλὰς.

Εἶναι δ' ἀδιάφορον, πόσον ταύτῃ ὅσον καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τάξεσιν, ἢ τῶν κτημάτων οἰάκρισις, ἂν δηλαδὴ ὁ κληρονομούμενος ἀπέκτησεν αὐτὰ ἐκ τῆς πατρικῆς ἢ τῆς μητρικῆς γραμμῆς.

Ἐτεροθαλεῖς ἀδελφοὶ λογίζονται καὶ τὰ νόθα τέκνα τῆς μητρός, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός υἱοθετηθέντα.

Καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ πολλαπλῇ συγγένεια, πολλαπλὴν δίδει μοῖραν.

Τετάρτη τάξις.—Μὴ ὑπάρχοντος προσώπου ἐκ τῶν προηγουμένων τάξεων, καλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν πάντες οἱ λοιποὶ συγγενεῖς τοῦ κληρονομουμένου (οἱ κατὰ τὸν βαθμὸν ἐγγύτεροι) εἴτε ἀμφιθαλεῖς εἴτε ἑτεροθαλεῖς πλάγιοι συγγενεῖς.

ἄνευ διακρίσεως γένους ἢ συγγενείας ἐξ ἀρρενογονίας ἢ θηλυγονίας, πολλαπλῆς ἢ ἀπλῆς.—Νεαρ. 118. κεφ. 3. § 1.

Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ οἱ ἐγγύτεροι συγγενεῖς ἀποκλείουσι τοὺς ἀπωτέρους· πολλοὶ δὲ ἰσόβαθοι συγγενεῖς καλοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ διανέμονται αὐτὴν κατὰ κεφαλὰς.

Καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων τούτων τάξεων ἰσχύει ὁ κανὼν, ὅτι ἡ προηγουμένη τάξις ἀποκλείει πάντοτε τὴν ἐπομένην· ἐνόσω δηλαδὴ ὑπάρχωσι πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς προηγουμένην τινὰ τάξιν, οὐδεὶς κληρονόμος τῆς ἐπομένης τάξεως καλεῖται εἰς τὴν κληρονομίαν.

Ἐξ ἐτέρου δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων τάξεων χωρεῖ ἡ **διαδοχὴ τῶν βαθμῶν καὶ τῶν τάξεων.**

Ἐκλιπόντος τουτέστιν κληρονόμου τινὸς ἐν μιᾷ τινι τάξει πρὸ πάντων ἄλλου καλουμένου, καὶ μὴ ἔχοντος τούτου συγχληρονόμους εἰς οὓς νὰ προταυξήσῃ ἡ μερίς αὐτοῦ, ἡ κληρονομία περιέρχεται εἰς τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ τάξει ἐγγυτέρους μετὰ τὸν ἐκλιπόντα.—Εἰσηγ. [3. 2] 7.—[3. 9] 9—Βασιλ. [ME'. 2] 25—Νεαρ. 118—Κωδ. [6. 14] 3.

Ἐκλιπόντων δὲ πάντων τῶν κληρονόμων μιᾶς τινος τάξεως, ἢ μὴ ὑπαρχόντων ἐν αὐτῇ προσώπων ἱκανῶν πρὸς διαδοχὴν, ἡ κληρονομία περιέρχεται εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἀμέσως ἐπομένης τάξεως ἐγγυτέρους.—ὅθι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΔΙΑΔΟΧΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ

ΟΥΔΟΔΩΣ ΣΥΓΓΕΝΩΝ

Α'. Ἐν ἐλλείψει συγγενῶν, καλεῖται εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν τοῦ ἐτέρου τῶν συζύγων ὁ ἐπιζῶν σύζυγος· ἀλλ' ἀπαιτεῖται γάμος ἔγκυρος, συμβίωσις τῶν συζύγων καὶ

διάρκεια τοῦ γάμου μέχρι τοῦ θανάτου.—Πανδ. [38. 11] 1—Κωδ. [6. 18] 1—Βασιλ. [ΜΕ'. 5] 1-2 Ἀρμενόπλ. [5. 9] 44—Πανδ. [38. 11] 1 § 1—[Τὸ κληρονομικὸν τοῦτο δικαίωμα τῶν συζύγων ἀνατρέπει, οὐ μόνον ὁ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμός, ἀλλὰ καὶ ἡ διάστασις τῶν συζύγων καίτοι μὴ ἐκδοθέντος ἔτι δικυγίου, ὡς καὶ ὁ ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως κατ' ἰδίαν βίος αὐτῶν].

Β'. Προτιμᾶται καὶ τῶν συγγενῶν ὁ περιθάλψας φρενοβλαβῆ, ἀφοῦ εἰδοποίησιν τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐγκαταλιπόντος αὐτόν.—Νεαρ. 115. κεφ. 3. § 12.

Γ'. Ὅσα ὁ Ἐπίσκοπος ἀποκτᾷ μετὰ τὴν Ἐπισκοπὴν, μὴ περιελθόντα αὐτῷ ἐκ συγγενῶν, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ δὲν δύναται οὗτος νὰ διαθέσῃ διὰ διαθήκης περὶ αὐτῶν.—Νεαρ. 131. κεφ. 13—Ἀρμεν. [5. 4] 1—Κανὼν 15 τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου.

Κατὰ τὴν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδον ὅσα εἰσάγει ὁ Μοναχὸς εἰς Μοναστήριον, δὲν δύνανται πλέον νὰ γείνωσι κοσμικά.—Ἀρμενόπλ. [5. 4] 4.

Ὁ Μοναχὸς, ἂν εἰσπρόχόμενος εἰς τὴν Μονήν, ἀφιέρωσέ τι εἰς αὐτήν, διατηρεῖ πληρὴς τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως τῆς περιουσίας του.

Ἄν δὲ δὲν ἀφιέρωσέ τι εἰς αὐτήν, δύναται νὰ διαθέσῃ κατὰ θέλησιν μόνον τὰ δύο τρίτα τῆς μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ μονήρους βίου ἀποκτωμένης περιουσίας, τὸ δ' ἕτερον τρίτον ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὴν Μονήν.—Νεαρ. 5. κεφ. 5—Ἀρμενόπλ. [5. 4] 2. 3.

Ὁ Μοναχὸς ὁ εἰσελθὼν κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του εἰς τὴν Μονήν, καὶ ἀποθανὼν πρὸ τῆς ἡλικίας καθ' ἣν ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ διαθέτῃ διὰ τελευταίας βουλήσεως, κληρονομεῖται κατὰ τὰ δύο τρίτα τῆς περιουσίας του ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς κατὰ δὲ τὸ τρίτον ἀπὸ τὴν Μονήν, ἐν ἐλλείψει δὲ συγγενῶν ἡ Μονὴ λαμβάνει τὸ ὅλον.

Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἣν ὁ Μοναχὸς ἀπέκτησε καὶ ἀφοῦ ἀπεμακρύνθη τῆς Μονῆς, διαιτῶμενος ἐν τῷ κόσμῳ.—αὐτόθι.

Δ'. Ὁ κοινωνὸς βασιλικῆς ἐλευθεριότητος μὴ καταλιπὼν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους, κληρονομεῖται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἢ τῶν ἐτέρων κοινωνῶν ὡς πρὸς τὸ κοινῶς αὐτοῖς δωρηθέν.—Κωδ. [10. 14] 1—Βασίλ. [Νς'. 7] 1.

Ε'. Ἐλλείπει πάντων τῶν ἀνωτέρω, κληρονομεῖ τὸ Δημόσιον.—Κωδ. [10. 10] 1. 4—Βασίλ. [Λς'. 6] 1—Πανδ. [5. 3] 20 § 7. 54—προοιμ. [30] 96 § 1. 114 § 2. [34. 1] 2 § 1—Εἰσηγ. [3. 1] 1 ἐν τέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΙΟΘΕΤΗΘΕΝΤΟΣ ΑΝΗΒΟΥ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΥ.

Εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου ἀποβιώσει ὁ ἀνὴρ, ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἄπορος καὶ ἄπροικος οὕτω λαμβάνει τὸ ἐν τέταρτον μὲν τῆς περιουσίας αὐτοῦ ἂν (οὗτος ἔχῃ ὀλιγώτερα τῶν τριῶν, κεφαλικὴν μερίδα δὲ ἂν ἔχῃ ὑπὲρ τὰ τρία τέκνα, εἴτε ἐξ αὐτῆς εἴτε ἐξ ἄλλου συνοικεσίου.—Νεαρ. 117. κεφ. 5.

Ἡ σύζυγος ἐξασκεῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ τεταρτημορίου ἢ ἐπὶ κεφαλικῆς μερίδος οὐχὶ ὡς κληρονόμος, ἀλλ' ὡς κληροδόχος τοῦ κληρονομουμένου συζύγου αὐτῆς· ἀπαιτεῖται δὲ γάμος ἔγκυρος, διάρκεια αὐτοῦ μέχρι τοῦ θανάτου, ἔτι δὲ ὁ μὲν σύζυγος νὰ ᾖ εὐπορος, ἡ δὲ σύζυγος ἄπροικος ἅμα τε καὶ ἄπορος ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεώς της.—Νεαρ. 53. κεφ. 6.—Νεαρ. 117. κεφ. 5.

Κατὰ τὸν προσδιορισμὸν δὲ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπροίκου καὶ ἀπόρου συζύγου, συντρεχόντων τέκνων μετ' ἐγγόνων, δισεγγόνων κτλ. τοῦ κληρονομουμένου συζύγου, οἱ πλείονες ἐγγονοὶ, δισέγγονοι κτλ, ἐξ ἐνὸς τέκνου λογίζονται ὡς ἓν τέκνον.

Ἡ χήρα συνελθοῦσα εἰς δεύτερον γάμον, ἀπόλλυσι μὲν τὴν ἐπὶ τοῦ δικαιώματος αὐτῆς κυριότητα, διατηρεῖ δ' ἀπλῶς τὴν ἐπικαρπίαν.—'Αρμενόπλ. [5. 8] 82—Νεαρ. Λέοντος 106.

Ὁ υἱοθετηθεὶς ἄνηθος αὐτεξούσιος, χειραφετηθεὶς ὑπὸ τοῦ εἰσποιήσαντος αὐτὸν πατρὸς πρὸ τῆς ἥδης ἄνευ εὐλόγου αἰτείας, ἢ ἀποκληρωθεὶς παρ' αὐτοῦ εὐλόγως, λαμβάνει ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ θετοῦ πατρὸς τὸ τέταρτον.—Εἰτηγ. [1. 11] 3—Βασιλ. [ΜΘ'. 6] 13—Πανδ. [38. 5] 13—Κωδ. [8. 48] 2—'Αρμενόπλ. [5. 8] 74—Πανδ. [37. 6] 1 § 21.—[5. 2] 8 § 15.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀργεῖ ἐὰν ὁ υἱοθετηθεὶς αὐτεξούσιος χειραφετηθῇ μετὰ τὴν ἥδην, ἢ πρὸ τῆς ἥδης χειραφετηθεὶς προαποβιώσῃ τοῦ εἰσποιήσαντος.—Πανδ. [37. 6] 1 § 21.

Ὡς δὲ περιπτῶσιν οἱ υἱοθετηθεὶς αὐτεξούσιος ἢ ἀποκληρωθεὶς ἀδίκως ὑπὸ τοῦ θετοῦ πατρὸς ἢ παραλειφθεὶς διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ, δύναται νὰ προβάλλῃ τὴν διαθήκην ὡς ἄκυρον πρὸς ἀποκτήσιν τῆς νομίμου μερίδος, ἣν δικαιούται νὰ λάβῃ ὡς κατιών.—ἶδε κατωτέρω κεφ. περὶ νομίμου μερίδος—Νεαρ. 18—Νεαρ. 115.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΧΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ.

Εἰσὶν ἀνίκανοι νὰ κληρονομῶσιν εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου.

1] Οἱ ἐν καιρῷ τῆς τελευτῆς τοῦ κληρονομουμένου μὴ ὄντες ἔτι συνειλημμένοι.—Πανδ. [37. 11] 3. 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 17]—Πανδ. [38. 16] 3 § 11. 6. 7. 8—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 16-19—Εἰσηγ. [2. 20] § 26-28.

2] Οἱ ἄλλοδαποὶ (ἢ διάταξις αὕτη ἀργεῖ σήμερον).—Πανδ. [48. 19] 17 § 1—Βασιλ. [Ε'. 51] 17—Πανδ. [32. 1] § 3 [28. 5] 6. § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 6.

3] Ὁ ἡγεμὼν δὲν δύναται νὰ γραφῇ κληρονόμος πρὸς ἐπιτυχίαν ἀμφισβητουμένων δικαιωμάτων.—Πανδ. [28. 5] 91—Εἰσηγ. [2. 17] 8.

4] Οἱ λόγῳ ἐγκληματικῆς ποινῆς ὑποστάντες μεγίστην καὶ μέσθην ἀλλοίωσιν τῆς καταστάσεως.—Πανδ. [38. 17] 1 § 4. 8.—[34. 8] 3—προσμ. § 1.—[37. 1] 13—Βασιλ. [Μ'. 1] 13—'Αρμενόπλ. [5. 8] 59—ἶδε Γενικάς ἀρχάς.

5] Οἱ αἰρετικοὶ καὶ παραβάται.—Κωδ. [1. 5] 5—Βασιλ. [Ι'. 1] 25—Κωδ. [1. 7] 3—Βασιλ. [Μ'. 54] 25—Νεαρ. 115. κεφ. 3. § 14. κεφ. 4. § 8—'Αρμενόπλ. [5. 10] 1. 2.

6] Τὰ τέκνα τῶν ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ καταδικασθέντων.—Κωδ. [9. 8] 5—Βασιλ. [Μ'. 36] 18.

7] Τὰ νομικὰ καὶ ἄδηλα πρόσωπα.—(τὰ ἠθικὰ πρόσωπα).—'Εξαιροῦνται· α) ἡ πολιτεία, β) αἱ πόλεις καὶ αἱ κοινότητες, γ) αἱ ἐκκλησίαι, δ) τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἀγαθοεργὰ καταστήματα.—Κωδ. [6. 24] 12—Πανδ. [30] 73 § 1· (ἡ ἰκανότης τοῦ Δημοσίου θησαυροῦ ἐννοεῖται οἴκοθεν)—Κωδ. [1. 2] 1—Βασιλ. [Ε'. 1] 1—Κωδ. [1. 2] 22. 23. παράβαλ.—Κωδ. [1. 3] 35 καὶ 49. καὶ ἂν μὲν κατελείφθῃ κληρονομία εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, λογίζεται καταλειφθεῖσα ἡ τοιαύτη κληρονομία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἐνορίας ἢ τῆς πόλεως ἢ τῆς κώμης, ἐν αἷς ἦτο ἐγκατεστημένος ὁ τελευτήσας.—ἐὰν δ' ἐγράφη κληρονόμος Ἀρχαγγελός τις ἢ Μάρτυς, λογίζεται ἡ κληρονομία καταλειφθεῖσα κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὸν κατὰ τὴν πόλιν ἢ τὴν ἐνορίαν ἐκείνην εὐκτῆριον οἶκον τὸν εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου ἢ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος ἰδρυμένον, ἐν ἐλλείψει δὲ τούτων εἰς τὸν τῆς μητροπόλεως ναόν, ἢ ἐὰν μήτε αὐτόθι ὑπάρχῃ, εἰς τὰς κατὰ τόπον ἐκκλησίας.—ἂν τέλος κατελείφθῃ κληρονομία εἰς τοὺς πένητας ἢ αἰχμαλώτους, ἐπιλαμβάνεται ταύτης ὁ κατὰ τόπον προϊστάμενος πτωχοκομείου ἢ νοσοκομείου, ὅστις φροντίζει περὶ τῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ δικ.

θέτου συμφώνου χρήσεως τοῦ καταλειφθέντος.—Κωδ. [1. 2] 26.—[1. 2] 19—Κωδ. [1. 3] 28—(Περὶ τῶν συλλόγων ἰσχύει ὁ κανὼν ὅτι ἔχουσι τὴν πρὸς τὸ κληρονομεῖν ἱκανότητα, ἂν τοῖς ἀπενεμήθῃ αὕτη δι' εἰδικοῦ προνομίου.—Κωδ. [6. 24] 8.—[6. 48]—διάταξ. μόνῃ—Σύνταγ. θεί. καὶ ἱερ. καν. Βιβλ. Β'. κεφ. 1. σελ. 116.

8] Οἱ ἔνοχοι πράξεων φερουσῶν βλάβην εἰς τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν τοῦ κληρονομουμένου.

9] Ἡ χήρα ἢ παραβάσα τὸ πένθιμον ἔτος, ἐκ διαθήκης μὲν ἀπολύτως, ἐξ ἀδιαθέτου δὲ κληρονομεῖ μόνον τοὺς μέχρι τρίτου βαθμοῦ συγγενεῖς αὐτῆς.—Κωδ. [5. 9] 1—Νεαρ. 22. κεφ. 22 § 1.

10] Ἡ μήτηρ, ἥτις ἐπίτροπος τῶν τέκνων τῆς οὗτα, μεταπηδήσῃ εἰς δεύτερον γάμον χωρὶς νὰ προκαλέσῃ τὸν διορισμὸν ἐτέρου ἀντ' αὐτῆς ἐπιτρόπου, πρὸς ὃν νὰ παραδώσῃ τὴν περιουσίαν τῶν τέκνων τῆς μετὰ προηγουμένην λογοδοσίαν.—Νεαρ. 22. κεφ. 40—Νεαρ. 94. κεφ. 2.

11] Οἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι ἀνήβου, οἱ ἀμελήσαντες ἐπὶ ἐν ἔτος νὰ προκαλέσωσι τὸν διορισμὸν ἐπιτρόπου αὐτῶ, ἂν ὁ ἀνήβος ἀποβιώσῃ πρὸ τῆς ἡβῆς.—Κωδ. [5. 31] 9—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 36—Πανδ. [38. 7] 2 § 23—Βασιλ. [ΜΕ' 1] 28.

12] Αἱ ἄσεμνον βίον διάγουσαι γυναῖκες (πόρναι, ἡθοποιοὶ) ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται περὶ τῆς κληρονομίας τῶν ἰδίων τῶν τέκνων.—Πανδ. [38. 17] 2 § 4—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 28.

13] Ἡ δευτερόγαμος δὲν δύναται νὰ καταλίπη εἰς τὸν δεύτερον σύζυγον αὐτῆς, πλέον τοῦ καταλειπομένου εἰς τὸν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου κατιόντα τὸν τὴν ἐλαχίστην λαμβάνοντα μερίδα.—Νεαρ. 22. κεφ. 27—Κωδ. [5. 9] 10.

14] Ἡ παραβιάσασα τὸ πένθιμον ἔτος χήρα, δὲν δύναται νὰ γράψῃ κληρονόμον τὸν συζευγνύμενον αὐτὴν ἢ τὸ πολὺ εἰς τὸ τριτημόριον τῆς περιουσίας αὐτῆς.—Νεαρ. 22. κεφ. 22—προοίμ.

15] Τέκνα ἐκ παλλακῆς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν, δὲν δύνανται νὰ γραφῶσι κληρονόμοι παρὰ τοῦ πατρός, ἐὰν ἔχῃ γνησίους κατιόντας ἢ εἰς τὸ 12ον τῆς περιουσίας του ἢ δὲ παλλακὴ μόνον εἰς τὸ ἐν 24ον.—Νεαρ. 89. κεφ. 12—Ἀρμενόπ. [5. 8] 66, αἱ διατάξεις ὁμῶς αὐταὶ ἀργοῦσι σήμερον.

Ἡ πρὸς τὸ κληρονομεῖν ἱκανότης δέον νὰ ὑπάρχῃ, ὅτε λαμβάνῃ χώραν ἡ ἐπαγωγή τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας καὶ νὰ διαρκῇ ἀδιακόπως μέχρι τῆς κτήσεως· ἂν ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ ὁ κληρονόμος καταστῇ ἀνίκανος, μετέρχεται ἡ κληρονομία εἰς τὸν ἐπόμενον μετ' αὐτὸν ἢ προταυξάνει τὴν τοῦ συγκληρονόμου μερίδα.—Πανδ. [38. 17] 1 § 4—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 27—Εἰσηγ. [3. 2] § 6.—(Ἄν ὁμῶς ὑπάρχῃ διαθήκη καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀκυρώσεως ἢ ματαιώσεως αὐτῆς ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομία, σκοπεῖται τότε ἡ ἱκανότης κατὰ τὴν μεταγενεστέραν ταύτην ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐβεβαιώθη ὅτι δὲν ὑπάρχει διαθήκη).—Εἰσηγ. [3. 2] § 6—Πανδ. [38. 16] 1 § 8, 2 § 5. 5—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 15.

Ἐπὶ τῆς ἐκ διαθήκης δὲ διαδοχῆς ἀπαιτεῖται ἡ ἱκανότης καθ' ὃν χρόνον γίνεται ἡ διαθήκη, καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου μέχρι τῆς κτήσεως τῆς κληρονομίας.—Πανδ. [28. 5] 49 § 1 50—προοίμ.—Βασιλ. [ΛΕ' 9] 43. 44—Πανδ. [28. 5] 6 § 2 49 § 1. 59 § 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 49] 43. 59.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ.

Διαθήκη λέγεται ἡ μονομερῶς ἐκφραζομένη τελευταία θέλησις, δι' ἧς ὁ διαθέτης ἐγκαθίστησι τὸν κληρονόμον.—Καθ' ἕτερον ὁρισμὸν διαθήκη εἶναι ἡ πρᾶξις διὰ τῆς ὁποίας διατάττει τις περὶ τῶν ὑποθέσεων του διὰ τὸν μετὰ θάνατον χρόνον.—Πανδ. [29. 7] 20—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 1—Ἀρμενόπ. [5. 1] 1—Εἰσηγ. [2. 25] § 2. [2. 20] § 34—Πανδ. [28. 6] 1 § 3 [28. 1] 1.

Αἱ διαθήκαι εἰσὶν ἡ **δημόσιαι** ἢ **ἰδιωτικαί**.

Αἱ δημόσιαι διαθήκαι καταρτίζονται ἢ 1] παραδιδομένης τῆς διαθήκης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου εἰς τὸν Ἡγεμόνα, χωρὶς ν' ἀπαι-

τῇται ἄλλη τις διατύπωσις δι' αὐτήν, ἢ 2] καταχωρίζομένης αὐ-
τῆς ἐν ἐκθέσει οἰασδῆποτε πολιτικὴν ἢ δικαστικὴν δικαιοδοσίαν
ἐχούσης ἀρχῆς· ἡ διαθήκη δηλονότι πρέπει νὰ δηλῶται ὑπὸ τοῦ
διαθέτου αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, νὰ καταχωρῇται ἐν
τοῖς πρακτικοῖς καὶ νὰ φυλάττηται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς.—Κωδ. [6. 23]
18. 19. Ἡ διὰ τοῦ Ἡγεμόνος δὲ ἢ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς χορη-
γούμενη δημοσία πίστις, ἀπαλλάττει πάσης ἄλλης διατυπώσεως.

Αἱ ἰδιωτικαὶ διαθήκαι συντάττονται εἴτε **ἐγγράφως** εἴτε **προφορικῶς**.

Ἡ ἐγγραφὸς διαθήκη α] ἢ γράφεται ὁλόκληρος ἰδιοχείρως
ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἢ γράφεται μὲν παρ' ἄλλου ὑπογράφεται δὲ παρ'
αὐτοῦ· εἶναι ἀδιάφορον τὸ ὕλικόν τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται ὁ
διαθέτης διὰ τὴν γραφήν, οὔτε βλάπτουσι τὰ σβύσματα καὶ τὰ με-
σόστιχα—Εἰσηγ. [2. 10] § 12—Κωδ. [6. 23] 15—Πανδ. [37.
11] 1—προοίμ.—Κωδ. [6. 23] 12—6] ὁ διαθέτης παρουσιάζει εἰς
τοὺς κεκλημένους ἐπτά μάρτυρας, τὸ τὴν διαθήκην περιέχον ἐγ-
γραφον δηλῶν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ τελευταία αὐτοῦ βούλησις· γ]
παρκαλουθεῖ δὲ ἡ ὑπογραφή καὶ ἡ σφράγισις τῆς διαθήκης ὑπογρά-
φοντος πρώτου τοῦ διαθέτου· μετὰ τὸν διαθέτην ὑπογράφουσιν οἱ
λοιποὶ μάρτυρες, μεθ' ὃ κλείεται ἡ διαθήκη καὶ σφραγίζεται παρὰ
τῶν μαρτύρων προσυπογραφομένων συνάμα ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλ-
λου.—Κωδ. [6. 23] 21—προοίμ. § 2. 28 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 2]
28—Κωδ. [6. 23] 21—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 21—Εἰσηγ. [2. 10] §
5—Πανδ. [28. 1]. 22 § 2. 5. 30—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 30.

Ἡ ὑπογραφή τοῦ διαθέτου εἶναι περιττή, ἐὰν οὗτος ἰδίᾳ χειρὶ
ἐγραψεν ἅπασαν τὴν διαθήκην καὶ ἐδήλωσε τοῦτο ρητῶς ἐν αὐτῇ.
—Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἕκαστος μάρτυς ἰδίαν σφραγίδα,
ἀλλὰ δύναται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἀλλοτρίαν, ἢ δύναται διὰ τῆς
αὐτῆς σφραγίδος νὰ σφραγίσωσι καὶ οἱ ἐπτά.—Κωδ. [6. 23] 28
§ 1—Εἰσηγ. [2. 10] § 5—Πανδ. [28. 1] 22 § 2—Ἀρμενόπ. [5.
1] 4.—Ὁ διαθέτης ὀφείλει νὰ ὑπογράψῃ ἐνώπιον τῶν μαρτύρων—
εἶναι δὲ ἀδιάφορος ἡ διάλεκτος εἰς ἣν γίνεται ἡ ἐγγραφὸς διαθήκη.
—Εἰσηγ. [2. 10] § 3.—Ἡ κάτωθι τῆς διαθήκης ὑπογραφή τῶν

ὀνομάτων τῶν μαρτύρων, δὲν καθίστησι περιττὴν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐξω-
φύλλου ὑπογραφήν καὶ σφράγισιν.

Οἱ κεκλημένοι μάρτυρες δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γινινώσκουσιν
οὔτε τὴν γλῶσσαν ἐν ἣ ἐγράφη ἡ διαθήκη οὔτε τὸ περιεχόμενον
αὐτῆς.

Ἐὰν ὁ διαθέτης δὲν δύναται, εἴτε δι' ἀγνοίαν εἴτε ἐνεκα τινὸς
οἰουδῆποτε λόγου, νὰ γράψῃ, ἀναπληροῦται ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ δι' ἐ-
τέρου πρὸς τοῦτο προσλαμβανομένου ὁγδόου προσώπου, ὅπερ ὑπο-
γράφει ἀντὶ τοῦ διαθέτου.—Κωδ. [6. 23] 21—προοίμ. § 1—Βα-
σιλ. [ΛΕ'. 2] 21.

Διὰ τὸ ὁγδοὸν αὐτὸ πρόσωπον δὲν ἀπαιτοῦνται τὰ προσόντα
τοῦ μάρτυρος.

Ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη καθ' ἣν δὲν ἐτηρήθη τὸ **κατὰ χρόνον**
καὶ τόπον ἐνιαῶν τῆς πράξεως. Ἡ ἐνότης τοῦ τόπου τηρεῖται,
ὅταν ἅπαντες οἱ μάρτυρες ᾧσι παρόντες καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς
πράξεως, ἐν τῷ αὐτῷ μετὰ τοῦ διαθέτου **τόπῳ**.—Κωδ. [6. 23] 9,
12, 21 § 2, 28. [6. 22] 8—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 9, 21, 28—Πανδ.
[28. 1] 21 § 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 8. [ΛΕ'. 1] 21, 25, 29.—Ἡ δὲ
ἐνότης τοῦ χρόνου, ὅταν αἱ διάφοροι πράξεις αἱ ἀποτελοῦσαι
τὴν διαθήκην ἐπέλθωσιν ἀλληλοδιαδόχως **ἐνὶ καιρῷ**, ἄνευ διακο-
πῆς πρὸς ἐκτέλεσιν ἄλλης πράξεως ἀσχέτου πρὸς τὴν διαθήκην.—
Εἰσηγ. [2. 10] § 3—Κωδ. [6. 23] 21.—(Ἐὰν ἐκλείψῃ ἐντελῶς εἰς
τῶν μαρτύρων, τοῦτο δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα, ἀμα ὡς προσ-
ληφθῇ ἕτερος μάρτυς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ δια-
θήκη ἀφοῦ προηγουμένως βεβαιωθῇ ὅτι τὰ πάντα ἐγένοντο ἐν τά-
ξει).—Πανδ. [37. 13] 1—προοίμ.

Μικραὶ ἐν τούτοις διακοπαὶ παρεμπίπτουσιν, ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν
θεραπείας τοῦ νοσοῦντος διαθέτου, ἢ διὰ φυσικὰς ἀνάγκας τῶν μαρ-
τύρων δὲν παραβιάζουσι τὴν κατὰ χρόνον ἐνότητα τῆς πράξεως.—
Κωδ. [6. 23] 28.

Ἡ **προφορικὴ ἢ ἄγραφος** διαθήκη, συνίσταται εἰς τὴν ὑπὸ
τοῦ διαθέτου ἐνώπιον τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντων ἐπτά μαρτύρων,
σαφῇ καὶ καθαρὰν ἔκθεσιν εἴτε διὰ λέξεων εἴτε διὰ σημείων τῆς

τελευταίας αὐτοῦ βουλήσεως.—Εἰσηγ. [2. 10] § 14—Πανδ. [28. 1] 21 πρ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 25—Κωδ. [6. 23] 21 § 2, 4. 26. 29.

Ἡ τοιαύτη ἀπαγγελία τοῦ διαθέτου πρέπει νὰ γίνεται ἐν συναπτῷ χρόνῳ, καὶ ἂν ὁ διαθέτης ἀρξάμενος νὰ διατάττῃ φημιθῇ, δὲν ἰσχύουν οὔτε τὰ ἤδη ἀπαγγελθέντα ἂν καὶ καθ' ἑαυτὰ δὲν εἶναι ἐλλιπῆ. — Ἀρμενόπλ. [5. 1] 33—Πανδ. [28. 1] 25—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 26.

Ἡ προφορικὴ διαθήκη δύναται ν' ἀποδειχθῇ ὡς πρὸς τε τὴν τήρησιν τοῦ νομίμου ἐξωτερικοῦ τύπου καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ὑπὸ δύο ἐκ τῶν κατὰ τὴν πράξιν παρευρεθέντων ἢ καὶ ἄλλων ἀξιοπίστων μαρτύρων.

Οἱ πρὸς σύνταξιν διαθήκης προσλαμβανόμενοι μάρτυρες δεόν νὰ ᾧσιν εὐυπόληπτοι καὶ ἀμεμπτοι καὶ οὐχὶ ἐπιδίφριοι καὶ χαμερπεῖς.—Νεαρά 90. κεφ. 1.

Ἀνίκανοι πρὸς μαρτυρίαν εἰσί,

1] Οἱ φρενοβλαβεῖς, ἄνηβοι, κωφοὶ καὶ ἄλαλοι.—Εἰσηγ. [2. 20] § 6. ἀμφισβητεῖται ἂν καὶ οἱ τυφλοὶ εἰσὶν ἀνίκαναι πρὸς μαρτυρίαν.

2] Οἱ καταδεδικασμένοι εἰς κεφαλικὴν ποινὴν, (εἰς μεταλλείων ἐξώρυξιν ἢ εἰς ἐξορίαν ἐκτὸς τοῦ κράτους), οἱ λιβελλογράφοι, οἱ δικαστικῶς κεκηρυγμένοι ἄσωτοι, καὶ οἱ διὰ μοιχείαν καταδεδικασμένοι.—Πανδ. [28. 1] 8—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 8. 12—Πανδ. [22. 5] 14—Βασιλ. [ΚΑ'. 1] 13—Πανδ. [28. 1] 18 § 1. 2 πρ.—Κωδ. [1. 5] 4—Βασιλ. [Α'. 1] 24—Νεαρ. 90. κεφ. 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 20. 22—Εἰσηγ. [2. 10] § 6.

3] Οἱ αἰρετικοί, οἱ παραβάται καὶ οἱ ἄτιμοι.—Κωδ. [1. 7] 1. [1. 5] 4 § 5—Νεαρ. 115. κεφ. 3-14—Νεαρ. 90. κεφ. 1.

4] Οἱ ἄλλοδαποὶ καὶ αἱ γυναῖκες.—Εἰσηγ. [2. 10] § 9.

5] Οἱ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτου διατελοῦντες.—Εἰσηγ. [2. 10] § 10—Πανδ. [28. 1] 20 πρ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 20.

6] Ὁ διὰ τῆς διαθήκης διοριζόμενος κληρονόμος καὶ τὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν τούτου ὑποκείμενα πρόσωπα.—Εἰσηγ. [2. 10] §

10-11—Πανδ. [28. 1] 20 πρ. 22. 28—Εἰσηγ. [2. 10] § 8—Βασ. [ΛΕ'. 1] 21. 28. 29.

Ἡ ἱκανότης τοῦ μάρτυρος ἐξετάζεται ἐν τῷ χρόνῳ τῆς καταρτίσεως τῆς τελευταίας βουλήσεως.—Πανδ. [28. 1] 22 § 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΔΙΑΘΗΚΑΙ.

Διαθήκη τυφλοῦ.—Καὶ οἱ τυφλοὶ δύνανται νὰ διαθέσωσιν ἐγγράφως, ἀλλὰ δεόν νὰ προσλάβωσιν ἐκτὸς τῶν ἐπτὰ μαρτύρων καὶ μνήμονα, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτου ὀγδοὺν μάρτυρα, ἔχοντα τὰ αὐτὰ προσόντα οἷα καὶ οἱ λοιποὶ ἐπτὰ μάρτυρες, ὅστις νὰ προσυπογράψῃ ἐν τῇ διαθήκῃ σὺν τῇ δηλώσει ὅτι πράττει τοῦτο ἐξ ὀνόματος τοῦ διαθέτου.—Κωδ. [6. 22] 8.

Ἐὰν ἡ διαθήκη ἢ ἐμφανιζομένη εἰς τοὺς μάρτυρας εἶναι ἤδη ἐκ τῶν προτέρων γεγραμμένη, ἀναγινώσκεται εἰς ἐπήκοον πάντων παρὰ τοῦ μνήμονος ἢ τινος τῶν μαρτύρων, ἀναγνωρίζεται τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ εἶτα ὑπογράφεται καὶ σφραγίζεται.

Ἄν δὲ δὲν ᾗτο γεγραμμένη, συντάσσεται αὕτη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ διαθέτου ὑπὸ τοῦ μνήμονος ἢ τοῦ ὀγδοῦ μάρτυρος καὶ ἀφοῦ ἀναγνωσθῇ εἰς τὸν διαθέτην, ὑπογράφεται καὶ σφραγίζεται ὑπὸ τε τοῦ μνήμονος καὶ τῶν μαρτύρων.—Κωδ. [6. 22] 8—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 8 § 4—Νεαρ. Λέοντος 69—Ἀρμενόπλ. [5. 1] 22.

Ὁ τυφλὸς διαθέτης, ὅπως μὴ οὐδεμία ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ταυτότητος τῶν γεγραμμένων κληρονόμων, ὀφείλει νὰ περιγράψῃ ἀκριβῶς τοὺς κληρονόμους ὀρίζων τὸ ὄνομα, τὴν κατάστασιν, καὶ τὰ τιμητικὰ αὐτῶν γνωρίσματα ὡς καὶ τὸ ἐνὶ ἐκάστω καταλιπόμενον.

Οἱ τυφλοὶ δύνανται νὰ συντάξωσι καὶ μυστικὴν διαθήκην, ὀρίζομένου τοῦ γράψαντος ἐνώπιον τῶν μαρτύρων ὅτι ἔγραψεν

ἀληθῶς ἐκεῖνα, ἅπερ ἤκουσεν ἐκ στόματος τοῦ διαθέτου.—Νεαρὰ Λέοντος 69.

Διαθήκη βωβοῦ.—Ὁ βωβὸς δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ἢ μόνον διὰ διαθήκης ἐγγράφου ὀφείλων νὰ γράψῃ αὐτὴν ἐν ὀλοκλήρῳ ἰδιοχείρῳ· τηροῦνται δὲ κατ' αὐτὴν καὶ ὅλαι αἱ προεκτεθεῖσαι διατυπώσεις.—Κωδ. [6. 23] 29. [6. 22] 10—Εἰσηγ. [3. 12] § 3.

Στρατιωτικὴ διαθήκη.—Ὁ ἐν στρατείᾳ διατελὼν στρατιώτης ὡς καὶ οἱ ἐπὶ πολεμικῶν πλοίων ὑπηρετοῦντες, εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται διατύπωσιν εἴτε προφορικῶς ἀπαγγέλλουσι τὴν τελευταίαν τῶν βούλησιν, εἴτε ἐγγράφως, ἀρκεῖ ν' ἀποδεικνύεται ὅπωςδὴποτε ὅτι ἐδήλωσαν σπουδαίως τὴν θέλησιν αὐτῶν.—Κωδ. [6. 21] 17—Βασιλ. [ΛΕ'. 21] 53—Πανδ. [29. 1] πρ. 15. § 1. 24—Εἰσηγ. [2. 11] 1—Ἀρμενόπλ. [5. 1] 37. 36—Πανδ. [29. 1] 44—[37. 13] 1 πρ. § 1.

Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἀνίσχυρον διαθήκην τὴν πρὸ τῆς ἐκστρατείας γενομένην ἰσχυροποιεῖ ὁ στρατιώτης ἀπλῶς δηλῶν, ὅτε ἀπολαμβάνει τὸ στρατιωτικὸν προνόμιον, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ τελευταία του θέλησις.—Πανδ. [29. 1] § 1 πρ. 35, 36 πρ. 40 πρ.—Κωδ. [6. 21] 15—Εἰσηγ. [2. 11] § 1.

Αἱ διαθήκαι τῶν στρατιωτικῶν διατηροῦσι τὴν ἰσχύν των οὐ μόνον μέχρι τῆς παύσεως τῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας παραίτησιν, ὀλοκλήρον ἔτος, ἐκτὸς ἂν ἀπεβλήθησαν διὰ λόγον ἀτιμωτικόν.—Πανδ. [29. 1] 21 26 πρ. 38 πρ.—Εἰσηγ. [2. 11] 3—Κωδ. [6. 21] 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 21] 44.

Στρατιωτικὴν διαθήκην δύναται νὰ συντάξῃ καὶ οἱ ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρετοῦντες ὅσοι ἐν καιρῷ πολέμου εὐρίσκονται ἐν τῇ πολεμίᾳ, ἀλλ' ἢ διαθήκῃ τούτων ἰσχύει μόνον ἂν ἀποθάνωσιν ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ.—Πανδ. [29. 1] 44—Βασιλ. [ΛΕ'. 21] 37.

Διαθήκη γενομένη ἐν κώμας.

Διὰ τὴν σύνταξιν διαθήκης ἐν κώμας, ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται πλείονες ἱκανοὶ μάρτυρες, ἐξαρκουσι πέντε, ὑπογράφουσι δὲ ἐξ αὐ.

τῶν οἱ εἰδότες γράφειν ὑπογράφοντες καὶ τοὺς ἄλλους· ἢ διαθήκη αὕτη ἰσχύει καὶ ἄνευ οὐδενὸς μάρτυρος ὑπογραφῆς, ἂν οὐδεὶς ἐκ τῶν μαρτύρων γινώσκῃ γράφειν· πλὴν οἱ μάρτυρες οὗτοι ἀκούονται κατόπιν ἐνόρκως.—Κωδ. [6. 23] 31—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 25).

Διαθήκη ἐν καιρῷ λοιμοῦ.

Πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἐν καιρῷ λοιμοῦ, δὲν ἀπαιτεῖται ἢ σύγχρονος παρουσία καὶ τῶν ἐπτὰ μαρτύρων, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν δύναται νὰ ὑπογράψῃ τὴν διαθήκην χωριστά.—Κωδ. [6. 23] 8—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 7.

Διαθήκη τῶν γονέων μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν.

Πρὸς ἔγκυρον σύνταξιν ἐγγράφου διαθήκης ὑπὸ τῶν ἀνιόντων δι' ἧς ὀνομάζουσι κληρονόμους μόνον τοὺς καλουμένους κατὰ νόμον εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου αὐτῶν διαδοχὴν κατιόντας, ἀπαιτεῖται ὁ διαθέτης νὰ γράψῃ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀμέσως ἐν ἀρχῇ τὸν χρόνον τῆς συντάξεώς της, ἔτι δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγκαθισταμένων ἰδίων τέκνων καὶ τὰς μερίδας ἑκάστου αὐτῶν, δι' ἀλφαριθμητικῶν στοιχείων καὶ ὀλοκλήρως. Δέον προσέτι νὰ ὀρίσῃ ὁ διαθέτης ἰδίᾳ χειρὶ καὶ ἀκριβῶς τὰ πράγματα εἰς ἃ καθίστησιν ἕκαστον τῶν τέκνων τοῦ κληρονόμου.—Νεαρ. 107. κεφ. 1 καὶ 3—Νεαρ. 18. κεφ. 7.

Διὰ τὸ κῦρος τῆς διαθήκης ταύτης δὲν ἀπαιτεῖται ἢ πρόσληψις καὶ προσυπογραφή μαρτύρων.—αὐτόθι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

ΟΥΣΙΩΔΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΩΝ ΔΙΑΘΗΚΩΝ.

Ἀπαραίτητον περιεχόμενον τῆς διαθήκης εἶναι ὁ ἐν αὐτῇ διορισμὸς κληρονόμου (ἐνστάσις κληρονόμου). Κατὰ τὸ νεώτερον

δίκαιον δὲν ἐξετάζεται πλέον ποῦ τῆς διαθήκης καὶ διὰ τίνων ἐκφράσεων γίνεται ὁ διορισμός· οὐσιῶδες ὅμως εἶναι νὰ συνάγῃται σαφῶς ἐξ αὐτῶν ἡ θέλησις τοῦ διαθέτου περὶ τοῦ τίνα ἐγκαθίστησι κληρονόμον. — Εἰσηγ. [2. 20] § 29. 34 — Κωδ. [6. 23] 14. 15—Εἰσηγ. [1. 14] § 3—Πανδ. [23. 5] 1—πρ. 9—προοίμ. § 8. 62. 85 — Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 1. 9 — Εἰσηγ. [2. 23] § 2—Κωδ. [6. 23] § 24.

Δὲν θεωρεῖται ἀναπόφευκτος ἡ χρῆσις τῆς λέξεως «κληρονόμος», ὡς οὐδ' ἄλλαι καθ' ὠρισμένον τύπον ἐκφράσεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία τις περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου.—Εἰσηγ. [2. 20] § 29—Πανδ. [28. 5] 48 § 3. 62 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 41—Κωδ. [6. 24] 5. 14—Κωδ. [6. 23] 21. 6 [6. 37] 21. [7. 2] 14.

Ἀπ' ἀρχῆς ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη, καθ' ἣν ἀπελείφθη ἡ ἐγκατάστασις κληρονόμου ἡ εἶναι πλημμελής.—Πανδ. [28. 6] 1. § 3—Κωδ. [6. 36] 2. 7—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΥΧΑΙΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΩΝ ΔΙΑΘΗΚΩΝ.

Ἐκτὸς τοῦ ἀπαραιτήτως ἀπαιτουμένου διορισμοῦ κληρονόμου, δύνανται νὰ ὀρισθῶσι διὰ τῆς διαθήκης καὶ ἄλλαι διατάξεις· οἷον ὑποκαταστάσεις, κληροδοτήσεις, ἀποκαταστάσεις, διορισμοὶ ἐπιτρόπων καὶ χειραφετήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΙΝ ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Ἀνίκανοι τοῦ διαθέτειν ἐκ διαθήκης εἰσίν.

1] Οἱ πάσχοντες παραφροσύνην, μανίαν ἢ βλακείαν· δύνανται ὅμως καὶ οὗτοι νὰ διαθέσωσι κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς ἐχεφροσύνης.—Κωδ. [6. 22] 9—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 9 § 1—Εἰσηγ. [2. 12] § 1—Ἀρμενόπ. [5. 1] 10.

2] Οἱ δικαστικῶς κεκηρυγμένοι ἄτῳτοι.—Κατὰ τὴν Νεαράν 36 Λέοντος, τοῦ κεκηρυγμένου ἁτώτου ἡ τελευταία βούλησις εἶναι ἰσχυρά, « ἂν οὐδὲν τι τοῦ ἁτώτου ὀφθῇ εἰχουσα ».

3] Οἱ ἄνηθοι, ἥτοι οἱ ἄρρενες μὲν πρὸ τοῦ 14ου, αἱ δὲ θήλειαι πρὸ τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας των.—Εἰσηγ. [2. 12] § 1—Πανδ. [28. 1] 19—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 19—Ἀρμενόπ. [5. 2] 3. 23.

4] Οἱ ἐκ γενετῆς κωράλαλοι καὶ πάντες οἱ ἔνεκεν γήρατος, νόσου, ἢ ἄλλων λόγων ἐστερημένοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ.—Κωδ. [6. 22] 10—Εἰσηγ. [2. 12] § 3—Ἀρμενόπ. [5. 1] 10—Πανδ. [28. 1] 2. 10. 17—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 2. 8. 17—Κωδ. [6. 22] 3 καὶ 5—Ἀρμενόπ. [5. 1] 2. 20.

5] Οἱ ὑπεζούσιοι, ἐκτὸς διὰ τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἰονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον, περὶ οὗ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς ἡ σύνταξις διαθήκης.—Πανδ. [29. 1] 26—Βασιλ. [ΛΕ'. 21] 26—Κωδ. [6. 22] 3 § 1. 11. 12—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 11. 12—Εἰσηγ. [2. 12] —προοίμ.—Πανδ. [28. 6] 16—προοίμ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 16—Ἀρμενόπ. [5. 2] 2. 3. 4. (Περὶ τῶν λοιπῶν χρηματίων τοῦ ὁ ὑπεζούσιος δὲν ἔχει τὸ τοῦ διαθέτειν δικαίωμα).

6] Οἱ ἀλλοδαποὶ καὶ ὅσοι ὑπέπεσαν εἰς μεγίστην ἢ μέσην τῆς προσωπικῆς καταστάσεως ἀλλοίωσιν. (Ἡ ἀνικανότης αὕτη ἀργεὶ σήμερον).—Πανδ. [28. 3] 6 § 6—Βασιλ. [ΛΘ'. 2] 6—Πανδ.

[32] 1 § 2 [28. 1] 8 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 8—'Αρμενόπ. [5. 2] 14.

7] Οἱ αίμομῖχται.—Νεαρ. 12. κεφ. 1 καὶ 3.

8] Οἱ σιλλογράφοι. (λιβελογράφοι).—Πανδ. [28. 1] 18 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 18—Πανδ. [22. 5] 21—Βασιλ. [ΚΑ. 1] 20—Πανδ. [47. 10] 3 § 9. 10.

9] Οἱ αίρεικοὶ καὶ παραβάται.—Κωδ. [1. 5] 4 § 5—Βασιλ. [Ι'. 1] 24—Κωδ. [1. 7] 3—Βασιλ. [Μ'. 54] 25—Νεαρ.—115. κεφ. 3 § 14—'Αρμενόπ. [5. 1] 13.

Αἱ ὑπ'ἀριθμὸν 6, 7, 8 καὶ 9, ἀνικανότητες ἐξετάζονται κατὰ τε τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου—Εἰσηγ. [2. 17] § 6—Πανδ. [37. 11] 1 § 8. αἱ δὲ ὑπ' ἀριθμὸν 1, 2, 3, 4 καὶ 5, ἐν τῷ καιρῷ μόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης.—Εἰσηγ. [2. 12] § 1—3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ.

Ἡ τελευταία βούλησις δέον νὰ ᾖ ἀκριβής, ἢ δ' ἐκφρασις σαφής, πλήρης καὶ δηλωτικὴ τῆς ἀληθοῦς τοῦ διαθέτου προθέσεως.—Πανδ. [50. 17] 73 § 3—Βασιλ. [Β'. 3] 73—Πανδ. [34. 8] 2. [34. 5] 3—Βασιλ. [ΛΔ'. 18] 3.

Ἄκυρος εἶναι ἡ τελευταία βούλησις ἂν ὁ διαθέτης ἐξέφρασεν ἐκ πλάνης ἀνύπαρκτον θέλησιν, εἴτε ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ κληρονόμου, εἴτε ὡς πρὸς τὸ διδόμενον πράγμα.—Πανδ. [28. 5] 9—προίμ. § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 9.

Τὸ αὐτὸ συνεπάγεται ἀποτέλεσμα καὶ ἡ πλάνη περὶ τὰ αἷτια διατάξεώς τινος τελευταίας θελήσεως, ἂν ἡ πεπλανημένη αἰτία ᾖ ὁ κύριος λόγος ὁ παραγαγὼν τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ διάταξιν.—(ἐφαρμογαὶ τοῦ κανόνος τούτου ἀπαντῶνται εἰς τὰ ἐξῆς χωρία.—

Πανδ. [5. 2] 28—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 28—Πανδ. [28. 5] 92—'Αρμενόπ. [5. 8] 50—Κωδ. [6. 24] 7—Βασιλ. [ΛΕ'. 13] 17—'Αρμενόπ. [5. 8] 92—Κωδ. [6. 23] 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 5—Πανδ. [28. 2] 14 § 2. 15.

Ἄκυρος εἶναι ἡ διὰ βίας παραχθεῖσα κληρονομικὴ ἐγκατάστασις. Δὲν ἀποτελοῦσιν ὅμως βίαν προτροπαὶ καὶ θωπεύσεις, ὅσῳ καὶ ἂν ὧσιν ἐπίμονοι.—Πανδ. [37. 11] 2 § 7—Βασιλ. [ΛΕ'. 17] 2—Πανδ. [28. 1] 20 § 10—Βασιλ. [ΛΕ'. 1] 21—Κωδ. [6. 34] 1—Πανδ. [34. 9] 19—'Αρμεν. [5. 1] 31—Νεαρὰ 115. κεφ. 3 § 9. Νεαρ. 134. κεφ. 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 4] 4—Πανδ. [29. 6] 1 καὶ 3—Κωδ. [6. 34] 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 4] 1-3.

Σημ. Ἄλλ' ἐὰν τρίτος μετῇλθε τὴν βίαν πρὸς διακώλυσιν τῆς μεταβολῆς διαθήκης, αὕτη διατηρεῖ μὲν τὸ κύρος αὐτῆς, ὁ δὲ τὴν βίαν μετελθὼν ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσιν πρὸς τοὺς βλαφθέντας. Ἐὰν αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῆς βίας πρὸς σύστασιν ἢ διακώλυσιν κληροδοσίας.—Ἄν οἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι κωλύσωσι τὴν σύστασιν διαθήκης, ἐκπίπτουσι τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος αὐτῶν πρὸς ὄφελος τῶν κατὰ τὴν τάξιν διαδοχῆς μετ' αὐτοὺς ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένων, ἢ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὁ τελευτήσας ἐσκόπει νὰ γράψῃ κληρονόμους.—Ὡς πρὸς τὰς θωπεύσεις ἴδε—Πανδ. [29. 6] 3—Κωδ. [6. 34] 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 4] 3. 6.

Δι' ἐγκρίσεως μεταγενεστέρως τοῦ διαθέτου κυροῦται ἡ λόγῳ παρανόμου βίας ἄκυρος ἐγκατάστασις.

Ἄκυρος εἶναι πᾶσα διὰ διαθήκης διάταξις, ἥς ἡ ἰσχὺς ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἐκ τῆς ἀπολύτου θελήσεως ἄλλου.—Πανδ. [28. 5] 32 πρ. 68—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 28. 62—Πανδ. [35. 1] 52—Βασιλ. [ΛΔ'. 19] 51.

Ἄκυροί εἰσιν οἱ ὑπὲρ τοῦ γράψαντος τὴν διαθήκην ὀρισμοί, ἐκτὸς ἐὰν ὁ διαθέτης ἐκύρωσεν αὐτοὺς ἰδίᾳ χειρί.—Πανδ. [48. 10] 1 § 8. 5. 6. 10. 11. 14. 15. 17. 18. 22—Βασιλ. [Ε'. 41] 1. 5. 6. 10. 11. 14. 15. 17. 18. 22—Πανδ. [48. 10] 14 πρ. 1. 2. 3—Βασιλ. [Ε'. 41] 1. 14. 15—Κωδ. [9. 23] 2. 6—Βασιλ. [Ε'. 42] 64. σχόλιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΟΙ

ΤΗ ΤΕΥΛΕΥΤΑΙΑ ΒΟΥΛΗΣΕΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.

Αίρέσεις καθιστῶται συγκεχυμένην καὶ ἀκατανόητον τὴν τελευταίαν βούλησιν, συνεπάγονται τὴν ἀκυρότητα αὐτῆς.—Πανδ. [28. 7] 16—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 16.

Ἀναβλητικαὶ αἵρέσεις ἐπὶ κληρονομικῶν ἐγκαταστάσεων δὲν ἀναιροῦσιν, ἀλλ' ἀναβάλλουσι μόνον τὴν ἐπαγωγὴν τῆς κληρονομίας.—Πανδ. [29. 2] 3. 69—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 3. 60.

Ὁ κληρονόμος δὲ ὁ γεγραμμένος ἐπὶ τοιαύτῃ αἰρέσει δύναται ν' ἀποκτήσῃ προσωρινῶς τὴν κληρονομίαν, ἐπὶ τῇ προάψει, ὅτι ἤθελε χωρήσει ἡ ἐπαγωγή, παρέχων, ἐπὶ τῇ ἐνδεχομένῃ ἀποδόσει, ἐγγύησιν πρὸς τοὺς μετ' αὐτὸν καλουμένους ὡς κληρονόμους.—Πανδ. [37. 11] πρ. 6. 10. 12. ἐν τέλει—[37. 4] 3 § 13—[38. 17] 1 § 7—[28. 5] 23—[2. 8] 12—Βασιλ. [Ζ'. 11] 12—[ΜΣΤ'. 5] 8.

Τοῦτ' αὐτὸ λαμβάνει χώραν καὶ ἐπὶ **ἐξουσιαστικῆς ἀποθετικῆς αἵρέσεως**.

Σημ. Ἡ δεδομένη ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὸ τοῦ κληρονόμου ἐγγύησις καλεῖται Μουκιανή.—Πανδ. [35. 1] 73. 101 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 18. 19—Πανδ. [36. 1] 65 § 1—[35. 1] 73—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 71.

Διαλυτικαὶ αἵρέσεις προστεθεῖσαι ἐπὶ ἐγκαταστάσεως κληρονόμων λογίζονται μὴ γραφεῖσαι, συνωδὰ τῷ κανόνι ὅτι ὁ ἄπαξ γενόμενος κληρονόμος μένει ἐσχαεὶ τοιοῦτος.—Πανδ. [29. 1] 15 § 4—Εἰσηγ. [2. 14] § 9—Πανδ. [28. 5] 88—[4. 4] 3 § 10—[28. 2] 3 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 8] 3.

Σημ. Ἐπὶ κληροδοσιῶν ὅμως αἱ διαλυτικαὶ αἵρέσεις ἔχουσι τὰ ἐν τῷ περὶ αἵρέσεων κεφαλαίῳ διεξηγηθέντα ἐπὶ τῶν ἐν ζωῇ συμβολαίων ἀποτελέσματα.—Κωδ. [6. 37] 26—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 51.

Λογίζονται ὡσαύτως μὴ προστεθεῖσαι α'] αἱ ἀναγκαῖαι αἵρέσεις,—Παν. [28. 7] 12—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 12—Πανδ. [35. 1]

47—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 46—Πανδ. [28. 5] 50 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 44.

Σημ. Καὶ ἐπὶ τῶν κληροδοσιῶν ἡ ἀναγκαῖα ἢ σιωπηρὰ αἵρεσις λογίζεται ὡς μὴ ὀρισθεῖσα.—Πανδ. [35. 4] 99. 107—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 96. 103—Παν. [36. 2] 21. § 1. 22. § 1. 25 § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 18. 19. 22.

β'] Ἡ αἵρεσις τῆς ἀγαμίας—Πανδ. [35. 1] 22. 64 § 1. 72 § 5. 77 § 2. 79 § 4. 100—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 74.

Ἰσχύει ἐν τούτοις ἡ αἵρεσις νὰ μὴ νυμφευθῇ τις ὀρισμένον πρόσωπον.—Πανδ. [35. 1] 63 πρ. 64.

γ'] ἡ αἵρεσις τῆς χηρείας· ἀλλ' αὕτη μόνον ἐὰν ὁ ἐπιζῶν σύζυγος ὁμόσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ὅτι θέλει νυμφευθῇ πρὸς ἀπόκτησιν τέκνου.

Σημ. Διὰ νεωτέρας διατάξεως τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ὠρίσθη ὅτι ἢ πρέπει νὰ τηρῇται ἡ χηρεία, ἢ ὁ παραβάτης νὰ στερῇται τοῦ καταλειφθέντος.—Νεαρ. 22. κεφ. 43. 44.

Προθεσμίαι τιθέμεναι εἰς τὴν ἐγκατάστασιν κληρονόμου λογίζονται ὡς αἵρέσεις, ἐὰν ᾧσιν ἀδέβαιοι ὡς πρὸς τε τὸ ζήτημα ἐὰν καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα **πότε** ἐλεύσεται, ἢ ἀδέβαιοι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐὰν, βέβαιοι δὲ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα **πότε**.—(Ἐπὶ τῶν τοιούτων προθεσμιῶν ἰσχύουσιν οἱ κανόνες περὶ αἵρέσεων).

Ἄν δὲ ἡ προθεσμία εἶναι βεβαία ὡς πρὸς τε τὸ ἐὰν καὶ τὸ **πότε**, θεωρεῖται ὡς μὴ προστεθεῖσα, εἴτε ὠρίσθη ὡς σημεῖον ἐνάργεως, εἴτε ὡς σημεῖον λήξεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος.—Εἰσηγ. [2. 14] § 9—Πανδ. [28. 5] 34—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 30—Πανδ. [28. 5] 88—[28. 2] 3 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 8] 3.—Ἐπὶ τῶν κληροδοσιῶν ἡ προθεσμία ἰσχύει πληρέστατα, συνεπαγομένη τὰ συνήθη αὐτῆς ἀποτελέσματα—Πανδ. [36. 2] 5 § 1. 21 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 4. 18.

Ἄν δὲ ἡ προθεσμία εἶναι βεβαία ὡς πρὸς τὸ ἐὰν, ἀδεβαία δὲ ὡς πρὸς τὸ **πότε**, ἀναβλητικὴ μὲν οὖσα, ἰσχύει ὡς αἵρεσις, διαλυτικὴ δὲ θεωρεῖται ὡς μὴ προστεθεῖσα.—Πανδ. [35. 1] 75—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 72.—Ἐπὶ τῶν κληροδοσιῶν ὅμως ἰσχύει μετὰ πλήρους ἀποτελέσματος.

Τρόπος.—Ἐκτὸς τῶν αἰρέσεων καὶ προθεσμιῶν δύναται ὁ διαθέτης νὰ ἐπιβάλῃ τῷ κληρονόμῳ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν πράξεως, ἥς ὁμῶς ἡ ἀθέτησις νὰ μὴ συνεπαγάγῃ τὴν ματαίωσιν τῆς κληρονομικῆς διατάξεως.—Κωδ. [6. 45] 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 28] 1—Πανδ. [35. 1] 17 § 4.

Ὅταν ὁ τρόπος ἀφορᾷ εἰς ἀγαθοεργούς σκοπούς, ἐξαναγκάζεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ τῇ αἰτήσῃ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἡθικοῦ προσώπου, οὐχ ἥττον δὲ καὶ ἕκαστος τῶν συγκληρονόμων δύναται νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν ἐκτέλεσιν διὰ τῆς ἀγωγῆς περὶ διανομῆς κλήρου.—Πανδ. [33. 1] 7—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 7—Πανδ. [5. 3] 50 § 1—Βασιλ. [ΜΒ'. 1] 50—Πανδ. [28. 7] 8 § 6—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 8—Πανδ. [27. 2] 1 § 3.

Κακοήθεις ἢ ἀδύνατοι ὅροι λογίζονται ὡς μὴ ὀρισθέντες.—Πανδ. [33. 1] 7—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 7—Πανδ. [30] 113 § 5—Βασ. [ΜΔ'. 1] 108—Πανδ. [28. 7] 8 § 7—Βασιλ. [ΛΕ'. 12] 8—Κωδ. [6. 45] 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 5] 16.

Ἄν ὁ τρόπος καταστῇ ἐν μέρει ἀδύνατος, ἐκτελεῖται κατὰ τὸ ἐφικτόν. Ἄν συνίσταται εἰς τὴν πρὸς τρίτον δόσιν ἀποκτᾷ οὗτος ἀγωγὴν ἐπὶ καταβολῇ τοῦ δοτέου.—Πανδ. [35. 1] 6 πρ. 27. 37—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 6. 26. 36—Πανδ. [33. 2] 16—Κωδ. [6. 45] 2—Βασιλ. [ΜΔ'. 28] 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΑΚΥΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Ἡ ἐξ ἀρχῆς ἔγκυρος διαθήκη δύναται ν' ἀπολέσῃ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

1] Ἄν ὁ διαθέτης ἀπολέσῃ τὴν πρὸς τὸ διαθέτειν νομικὴν ἱκανότητα γενόμενος ἄλλοδαπὸς ἢ ὑπεξούσιος· ἀλλ' ἂν πρὸ τοῦ θά-

νάτου ἀνακτήσῃ τὴν ἱκανότητα, ἀναλαμβάνει καὶ ἡ διαθήκη τὸ κύρος αὐτῆς.—Πανδ. [28. 3] 6 § 5-13—Βασιλ. [ΛΘ'. 2] 6—Εἰσ. [2. 17] § 4—Κωδ. [1. 5] 4 § 5—Εἰσηγ. [2. 17] § 6—Πανδ. [37. 11] 1 § 8. 11 § 2.

Ἡ ἀπώλεια ὁμῶς τῆς φυσικῆς ἱκανότητος τοῦ ἐκδηλῶσαι βούλησιν, δὲν καθίστησιν ἄκυρον τὴν ἤδη κατηρτισμένην διαθήκην—καθ' ὃν χρόνον δηλαδὴ ὁ διαθέτης εἶχε τὴν ἱκανότητα ταύτην—τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῆς λόγῳ ἀσωτείας ἐπελθούσης ἀπαγορεύσεως τοῦ ἀσώτου.—Πανδ. [28. 1] 6 § 1. 20 § 4—[37. 11] 1 § 9.

2] Ἄν πᾶσαι αἱ ἐν τῇ διαθήκῃ ἐγκαταστάσεις ματαιωθῶσιν, εἴτε διότι οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι πραιτηθῶσι τῆς κληρονομίας, εἴτε διότι ἀποβιώτῳσι πρὸ τοῦ διαθέτου ἢ πρὶν ἐξέλθῃ, ἢ ὑφ' ἣν ἐγράφησαν αἵρεσις· καθ' ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις ἀποδίδουσιν ἀνίσχυροι καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ διατάξεις τῆς διαθήκης, χωρεῖ δὲ ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ.—Εἰσηγ. [2. 17] § 2—[3. 1] § 7—Πανδ. [35. 2] 73 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 72—Πανδ. [50. 17] 181—Βασιλ. [Β'. 3] 181—Κωδ. [6. 51] 1 § 3—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1.—(Ἄν ὁμῶς οἱ γεγραμμένοι, ὄντες συγχρόνως καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι, πραιτηθῶσι τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ὅπως ἀνατραπῶσι τὰ ἐν αὐτῇ βάρη καὶ ἀποκτήσωσιν οὗτοι ἄνευ αὐτῶν τὴν κληρονομίαν ἐξ ἀδιαθέτου, ἢ πράξις αὕτη τοῦ δόλου δὲν ὠφελεῖ αὐτούς, ὑποκειμένους οὐχ ἥττον καὶ μετὰ τοιαύτην παραίτησιν εἰς πάντα τὰ βάρη τῶν κληροδοσιῶν, τῶν αἰτίᾳ θανάτου δωρεῶν κτλ.)—Πανδ. [29. 4] 1 πρ. § 1. 9. 10—Βασιλ. [ΛΕ'. 15] 1—Κωδ. [6. 39] 1.

3] Διὰ τῆς ἐπιγεννήσεως ἀναγκαίου κληρονόμου μὴ μνημονευομένου ἐν τῇ διαθήκῃ· ἐκτὸς ἂν ὁ παραλειφθεὶς οὗτος ἀναγκαῖος κληρονόμος ἐκλείψῃ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου, ἐπότε ἡ διαθήκη μένει ἰσχυρά.—Εἰσηγ. [2. 17] § 1—Πανδ. [28. 3] 3 § 3. 4.

4] Διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς θελήσεως τοῦ διαθέτου (ἀνάκλησις διαθήκης). Ἡ ἀνάκλησις δύναται νὰ γείνη εἴτε διὰ συντάξεως νέας διαθήκης εἴτε καὶ ἄνευ αὐτῆς.—Πανδ. [34. 4] 4—[24. 1] 32. § 3—Βασιλ. [Λ'. 1] 32—Κωδ. [6. 22] 6—Βασιλ. [ΛΕ'. 3] 6—Πανδ. [29. 7] 6 § 2—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 6.

Ἡ ἀνάκλησις ἀνευ συντάξεως νέας διαθήκης, λαμβάνει χώραν διὰ δηλώσεως ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων, ἢ διὰ δικαστικῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὴν πάροδον δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς ἀνακλητέας διαθήκης.—Κωδ. [6.23] 27—Βασ. [ΛΕ'. 2] 27.—(Ἡ δὴλωσις τῆς ἀνακλήσεως δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης· ἀλλ' ὅπως δὴποτε καὶ ἂν ἐγένετο, ἀρκεῖ νὰ παρέλθωσι δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης ὅπως ἐπιφέρει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακλήσεως).

Ἡ νέα διαθήκη ἀνατρέπει τὴν ἀρχαιοτέραν καὶ ἐτι δὲν περιέχῃ ῥητὴν αὐτῆς ἀνάκλησιν, ἢ καὶ ἂν ἀναφέρῃ ὅτι διατηρῇ αὐτήν· ἀλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει διατηροῦνται οἱ τῆς προηγούμενης διαθήκης ἐριςμοὶ ὡς κληροδοσίαι.—Πανδ. [28. 3] 12 § 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 2] 12.

Ἡ νέα διαθήκη καταργεῖ τὴν ἀρχαιοτέραν καὶ ὅτε ἀκόμη ματαιωθῇ ἢ δευτέρα, ἢ ἀπολέσῃ τὸ κῦρὸς τῆς.—Εἰσηγ. [2. 17] § 2—Πανδ. [28. 3] 16—Βασιλ. [ΛΘ'. 2] 16—Πανδ. [28. 3] 3 § 4—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 13—Πανδ. [29. 1] 36 § 4.—ἐκτὸς ἂν ἡ δευτέρα διαθήκη ἤθελεν εἶσθαι καὶ αὕτη ἀπ' ἀρχῆς ἄκυρος.—Εἰσηγ. [2. 17] § 5 — Κωδ. [6. 23] 27 — Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 27—Ἀρμ. [5. 5] 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 2—Πανδ. [28. 3] 1. 2. 16—[28. 2] 7.

Ἄν ὁ διαθέτης ἐτελειοποιήσῃ συγχρόνως πολλὰς διαθήκας ὥστε οὐδεμία προηγεῖται κατὰ τὸν χρόνον, θεωροῦνται ὁμοῦ ὡς μία διαθήκη.—Πανδ. [37. 11] 1 § 6.

Ἡ ὑπάρχουσα διαθήκη ἀκυροῦται καὶ ἀνευ συστάσεως μεταγενεστέρως, ἀλλὰ μόνον διὰ καταστρεπτικῆς πράξεως τοῦ διαθέτου, δηλωτικῆς τῆς θελήσεως αὐτοῦ, τοῦ νὰ μὴ ἰσχύῃ ἡ διαθήκη, οἷον ἐὰν καύσῃ αὐτήν, συντρίψῃ τὰς σφραγίδας, ἢ διαγράψῃ τὰ ἐν αὐτῇ κτλ.—Πλὴν ἡ καταστρεπτικὴ πράξις, δὲν ἀνατρέπει τὴν διαθήκην, ἐὰν ἐλλείπῃ ἢ περὶ ἀκυρώσεως αὐτῆς πρόθεσις.—Πανδ. [38. 6] 1 § 8—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 1—Πανδ. [37. 11] 1 § 3. 10. 11—Κωδ. [6. 23] 12. 30—Πανδ. [28. 4] 1 προοίμ. § 3.

3—Βασιλ. [ΛΕ'. 7] 1-3—Πανδ. [28. 4] 2. 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 7] 2. 3—Πανδ. [28. 4] 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΥ ΜΕΡΙΔΟΣ.

Οἱ ἐπόμενοι συγγενεῖς, ὅσους δὲν ὑπάρχει νόμιμος αἰτία πρὸς ἐντελῇ αὐτῶν ἀποκλήρωσιν, ἔχουσι δικαίωμα νὰ λάβωσιν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ κληρονομουμένου νόμιμον μερίδα.

Τοιοῦτοι εἰσὶ· 1] οἱ ἐξ αἵματος τοῦ διαθέτου κατιόντες, γνήσιοι τε καὶ νομιμοποιημένοι.—Εἰσηγ. [2. 18] προοίμ. § 1—Πανδ. [5. 2] 1. 5. 15 πρ. 29 § 1. 30—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 6. 29—Εἰσηγ. [2. 13] § 5—Νεαρ. 89. κεφ. 9.—Οἱ κατὰ πλήρη υἰοθεσίαν εἰσποιηθέντες, ἐπὶ τε τῆς περιουσίας τοῦ θετοῦ πατρὸς ἐὰν δὲν ἐχειραφετήθησαν, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν πατρὸς.—Κωδ. [8. 48] 10—Εἰσηγ. [2. 13] § 4. [2. 18] § 2. [3. 5] § 3. (Ἀμφισβητεῖται ἐν τούτοις σφόδρα ἂν οἱ κατὰ πλήρη υἰοθεσίαν υἰοθετηθέντες καὶ οἱ εἰσποιηθέντες, ἔχωσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι νόμιμον μερίδα καὶ παρὰ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν πατρὸς).—Αἱ δὲ ἀτελοῦς υἰοθεσίας υἰοθετηθέντες ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ φυσικοῦ πατρὸς των, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπ' ἐκείνης τοῦ θετοῦ αὐτῶν πατρὸς.—Κωδ. [8. 48] 10 πρ. 1.—Οἱ ὑπὸ γυναικὸς υἰοθετηθέντες, κατὰ μόνῃς τῆς υἰοθετησάσης μητρὸς.—Κωδ. [8. 48] 5—Βασιλ. [ΛΓ'. 1] 44—Ἀρμεν. νόπλ. [5. 6] 4—Πανδ. [5. 2] 29 § 3.—Τὰ νόθα τέκνα ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς μητρὸς αὐτῶν.—Εἰσηγ. [3. 5] § 4—[3. 4] § 3—Κωδ. [6. 57] 5—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 42—Πανδ. [5. 2] 29 § 1. 2] Οἱ ἀνιόντες α] οἱ φυσικοί.—Εἰσηγ. [2. 18] § 1—Πανδ. [5. 2] 1. 14. 15 πρ. 30 πρ.—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 1 § 6 15. 30—

Ἀρμενόπλ. [5. 6] 1-2. β] οἱ ἐξ υἰοθεσίας, ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν τοῦ κατὰ πλήρη υἰοθετηθέντος· ἀλλ' ἂν ὁ υἰοθετήσας προαπεβίωσε, τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς νομίμου μερίδος ἀνήκει μόνον εἰς τοὺς φυσικοὺς ἀνιόντας.—Πανδ. [5. 2] 30—Κωδ. [8. 48] 10—Νεαρ. 118.

3] Οἱ ἀδελφοί. Ἀμφιθαλεῖς ἢ ὁμοπάτριοι, οὐχὶ δὲ καὶ ὁμομήτριοι· ἀλλ' οὗτοι ἔχουσι δικαίωμα νομίμου μερίδος μόνον· ὁσάκις προτιμῶνται αὐτῶν διὰ τῆς διαθήκης αἰσχροῦ καὶ ἄτιμα πρόσωπα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, εἴτε ὡς ἐκ τινος ἀτιμωτικῆς πράξεως.—Εἰσηγ. [2. 18] § 1—Πανδ. [5. 2] 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 1. 52—Κωδ. [3. 28] 27. 22.

Ὅλοι οἱ ἀνωτέρω συγγενεῖς τότε μόνον κέκτηνται δικαίωμα ἐπὶ τῆς νομίμου μερίδος, ἐὰν καὶ καθόσον καλῶνται καὶ εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν.—Ὅρα ἀνωτέρω παρατεθέντα χωρία καὶ Πανδ. [5. 2] 8 § 8—Βασιλ. [ΛΗ'. 1] 8—Κωδ. [3. 28] 31—Εἰσηγ. [2. 18] § 3—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 5.

Μέγεθος τῆς νομίμου μερίδος.—Ἡ νόμιμος μερίς εἶναι τὸ τριτημόριον μὲν τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μερίδος, ἂν ὑπάρχωσι τέσσαρες ἢ ὀλιγώτεροι κληρονόμοι τοῦ διαθέτου καλούμενοι εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν, τὸ ἥμισυ δὲ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μερίδος, ἂν ὑπάρχωσι πλείονες τῶν τεσσάρων.—Νεαρ. 18. κεφ. 1. Ἴδε καὶ Νεαρ. 89. κεφ. 12. § 3—Ἀρμενόπλ. [5. 8] 66. [5. 9] § 2.

Πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ ποσοῦ τῆς νομίμου μερίδος, ἐὰν δηλονότι συνίσταται εἰς τὸ ἥμισυ ἢ εἰς τὸ τρίτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μερίδος, ὑπολογίζονται ὅλα τὰ πρόσωπα ὅσα ἤθελον κληρονομήσει τὸν διαθέτην ἐὰν ἐτελεύτα ἀδιάθετος, ἐπομένως καὶ οἱ ἀποκληρωθέντες, οἱ ἀτελῶς υἰοθετηθέντες, καὶ ἡ ἄπορος χήρα, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου ἀποβιώσαντες.

Ὅταν δὲ μετὰ τέκνων πρώτου βαθμοῦ συντρέχωσι καὶ ἔγγονοι, ἢ ἐκ διαφόρων τέκνων ἔγγονοι, οὗτοι (οἱ ἀπώτεροι κατιόντες) λογίζονται ὡς ἓν πρόσωπον, καὶ ἡ νόμιμος μερίς αὐτῶν εἶναι τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μοίρας των, ἐφ' ὅσον ἡ ἐξ ἀδιαθέτου μερίς των ἤθελεν εἶσθαι ἐλάττων ἢ πλείων τοῦ τετάρτου

τῆς ὅλης κληρονομίας.—(Ὅσω τουτέστιν ἡ ἐξ ἀδιαθέτου μερίς εἶναι μείζων τόσον ἐλαττοῦται ἡ νόμιμος καὶ ἀντιστρόφως, ὥστε ἐὰν συντρέχωσιν εἰς ἔγγονος ἐξ ἑνὸς υἱοῦ καὶ τέσσαρες ἐξ ἄλλου, ἐκεῖνος μὲν κατ' ἀναλογίαν τοῦ 1/3 (διότι δύο εἰσὶν αἱ ρίζαι) θέλει λάβει τὸ 1/6 τῆς ὅλης κληρονομίας, οὗτοι δὲ κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἡμίσεως (διότι ἀριθμητικῶς οἱ κληρονόμοι εἰσὶ πέντε) θέλουν λάβει τὸ 1/6 ἕκαστος).

Ἡ νόμιμος μερίς ὑπολογίζεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς τοῦ κληρονομούμενου περιουσίας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χρεῶν καὶ τῆς διὰ τὴν κηδείαν τοῦ διαθέτου δαπάνης.—Κωδ. [3. 28] 6—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 88—Πανδ. [5. 2] 8 § 9.—Βασιλ. [ΛΑ'. 1] 8.

Εἰς τὴν νόμιμον μερίδα καταλογίζεται πᾶν ὅ,τι ὁ κληρονομούμενος ἀφίνει τῷ μεριδούχῳ, εἴτε διὰ κληρονομικῆς ἐγκαταστάσεως, εἴτε διὰ κληροδοσίας, εἴτε διὰ δωρεᾶς αἰτίας θανάτου· πρὸς δὲ καὶ ἡ ἐν ζωῇ δοθεῖσα προῖξ καὶ πρὸ γάμου δωρεὰ καὶ ὅ,τι ἐδόθη τῷ μεριδούχῳ πρὸς κτήσιν ὠνητῆς δημοσίου ὑπηρεσίας· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ δωρεὰ μεταξὺ ζώντων.—Εἰσηγ. [2. 18] § 6—Κωδ. [3. 28] 33 πρ.—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 38—Κωδ. [3. 28] 35. § 2. 29. 30 § 2—Πανδ. [5. 2] 25. πρ.—Βασιλ. [ΛΑ'. 1] 25.

Θεωροῦνται δὲ μὴ προστεθεῖσαι εἰς τὴν διάταξιν δι' ἧς καταλείπεται ἡ νόμιμος μερίς, αἵ τε αἱρέσεις καὶ προθεσμῖαι καὶ τρόποι.—Κωδ. [3. 28] 32—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 54—Νεαρ. 18. κεφ. 3—Κωδ. [3. 28] 36 πρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ.

Οἱ συγγενεῖς οἱ ἔχοντες δικαίωμα ἐπὶ τῆς νομίμου μερίδος, ἤτοι οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ ἀδελφοί, οὐ μόνον ἔχουσι δικαίωμα νὰ λάβωσιν ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ διαθέτου τὴν νόμιμον μερίδα, ἀλλ' ὀφείλει ὁ διαθέτης καὶ νὰ **καταστήσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς διαθήκης του κληρονόμους**.—Νεαρ. 115 κεφ. 5. προοίμ.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ἀναγκάσει κληρονόμου προστεθῇ αἵρεσις τις, λογίζεται ὡς μὴ ὀρισθεῖσα.—Κωδ. [3. 28] 32—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 58.

Τοὺς κατιόντας καὶ ἀνιόντας αὐτοῦ, δύναται τότε μόνον ν' ἀποκληρώσῃ ὁ διαθέτης ἐὰν ὑπάρχῃ **νόμιμος λόγος** ἀποκληρώσεως καὶ ἀναφέρεται τοιοῦτος ἐν τῇ διαθήκῃ ρητῶς.

Οἱ λόγοι δι' οὓς συγχωρεῖται ἡ ἀποκλήρωσις ἢ παράλειψις τῶν κατιόντων εἰσί.—Νεαρ. 115. κεφ. 3.

1] Σωματικὴ προσβολὴ τῶν ἰδίων γονέων.

2] Ὑβρις ἀπρεπῆς καὶ βαρεῖα.

3] Κατηγορία ἐγκληματικὴ.

4] Συναναστροφὴ μετὰ προσώπων κατασκευαζόντων δηλητηρία καὶ μετοχὴ εἰς τὰς τοιαύτας αὐτῶν πράξεις.

5] Ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τῶν γονέων.

6] Σαρκικὴ σχέσις μετὰ τῆς μητρειᾶς ἢ τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς, καθὼς καὶ σαρκικὴ σχέσις μετὰ τῆς ἰδίας μητρὸς καὶ τῆς συζύγου τοῦ πάππου.

7] Ἡ συκοφαντία τοῦ υἱοῦ κατὰ τῶν γονέων, ἐπαγαγοῦσα αὐτοῖς ποινὰς βραδείας.

8] Ἐὰν ὁ υἱὸς ἢ ὁ ἔγγονος προσκληθεῖς παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πάππου νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς δι' ἐγγυήσεως ἀπὸ τῆς διὰ

χρέη προσωπικῆς κρατήσεως, ἀποποιῆται, καίτοι, δυνάμενος νὰ πράξῃ τοῦτο.

9] Ἐπὶ διακωλύσεως τοῦ ἀνιόντος τοῦ νὰ συντάξῃ τὴν διαθήκην του.

10] Βίωσις μεταξὺ κυνηγῶν (θηριομάχων) καὶ μίμων παρὰ τὴν βούλησιν τῶν γονέων καὶ ἐπιμονὴ εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, ἐκτὸς ἂν ὧσι τοιοῦτοι καὶ οἱ γονεῖς.

11] Αἰσχροὺς βίους θυγατρὸς ἢ ἐγγόνης ἢ ἄλλης κατιούσης, αἵτινες δὲν ἐδέχθησαν τὸν ὑπὸ τῶν γονέων προταθέντα αὐταῖς γάμον, ἐκτὸς ἐὰν οὗτοι οὐδεμίαν ἔλαβον πρόνοιαν περὶ ὑπανδρείας αὐτῶν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ 25 ἔτους τῆς ἡλικίας των.

12] Παράλειψις τῆς περιθάλψεως μηχανομένου ἀνιόντος.

13] Παράλειψις προσπαθείας πρὸς ἀπολύτρωσιν ἀνιόντος ἐν αἰχμαλωσίᾳ διάγοντος, ἂν ὁ παραλιπὼν τοῦτο συνεπλήρωσε τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

14] Κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον παράλειψις συνδρομῆς τοῖς γονεῦσι νοσοῦσιν ἢ πενομένοις, καίτοι οὗτοι ἐπεκαλέσθησαν τὴν συνδρομὴν τῶν κατιόντων.

15] Ἐὰν οἱ κατιόντες ὀρθοδόξων γονέων καταστῶσιν αἵρετικοί.

Οἱ λόγοι δὲ δι' οὓς οἱ ἀνιόντες δύνανται ν' ἀποκληρωθῶσιν ἢ παραλειφθῶσι παρὰ τῶν κατιόντων εἰσί.—Νεαρ. 115. κεφ. 4.—Βασιλ. [ΛΕ'. 8] 37—Ἀρμενόπλ. [5. 10] § 2.

1] Μήνυσις κατὰ τοῦ κατιόντος ἐπὶ κεφαλικῷ ἐγκλήματι, ἐκτὸς ἐκείνου τῆς καθοσιώσεως.

2] Ἐπιβουλὴ τῆς ζωῆς τῶν κατιόντων, φαρμακείαις ἢ γοητείαις ἢ ἄλλῳ τρόπῳ.

3] Σαρκικὴ σχέσις τοῦ ἀνιόντος μετὰ τῆς συζύγου τοῦ παιδὸς ἢ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ.

4] Ἐὰν οἱ γονεῖς ἐμποδίζωσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν νὰ διαθέσωσι περὶ πρᾶγματων, περὶ ὧν ἔχουσι τοιοῦτον δικαίωμα.

5] Παράλειψις τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ κατιόντος ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

6] Διὰ φαρμακείας ἐπιβουλὴ τῆς ζωῆς ἢ τῆς πνευματικῆς υἰείας τοῦ κατιόντος ἢ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συζύγου.

7] ἐὰν τὰ τέκνα ἢ ἐν ἐξ αὐτῶν παραφρονήσωσι καὶ οἱ γονεῖς δὲν φροντίσωσι περὶ αὐτῶν·

8] παρεκτροπὴ τῶν ἀνιόντων ἐκ τῆς ὀρθοδοξίας.

Δὲν συγχωρεῖται ἡ ἐξ ἀναλογίας ἐπέκτασις τῶν ἀνωτέρω λόγων εἰς γεγονότα ὅμοια αὐτοῖς, ἐκτὸς ἐὰν ταυτίζωνται πρὸς τὰ καίρια καὶ οὐσιώδη στοιχεῖα.—Νεαρ. 115. κεφ. 3.

Οἱ λόγοι τῆς ἀποκληρώσεως ἀποβάλλουσι τὴν ἰσχύν των διὰ τῆς συγχωρήσεως ἢ ἀπένειμεν ὁ προσβληθεὶς εἰς τὸν προσβαλόντα, εἴτε ἡ συγγνώμη ἐδόθη πρὶν, εἴτε ἀφοῦ συνετάχθη ἡ διαθήκη.—Πανδ. [47. 10] 11. § 1. 17 § 6—Βασιλ. [Ε'. 21] 11 σγόλιον.

Υπαρχούσης καὶ ἀναφερομένης ἐν τῇ διαθήκῃ νομίμου αἰτίας ἀποκληρώσεως, ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ὑπὸ αἵρεσιν ἀποκλήρωσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ

ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΚΛΗΡΩΣΕΩΣ

Η ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΩΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ.

Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ διαθέτης παρέλειψεν ἐν τῇ διαθήκῃ τινὰ ἐκ τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων χωρὶς νὰ τὸν ἐγκταστήσῃ, ἢ ἀπεκλήρωσεν αὐτὸν ἄνευ νομίμου τινὸς αἰτίας, ἢ ἀνέφερε μὲν νόμιμον αἰτίαν, ἀλλ' ἥτις δὲν εἶναι ἀληθής, ἀκυροῦται μὲν ἡ διαθήκη ὡς πρὸς τὰς ἐν αὐτῇ κληρονομικὰς ἐγκταστάσεις, καὶ ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ ὑπὲρ τῶν ἐπικαλεσθέντων τὴν ἀκύρωσιν ἀναγκαίων κληρονόμων, διατηρεῖται δὲ αὕτη (ἡ διαθήκη) ὡς πρὸς τε τὰς λοιπὰς αὐτῆς διατάξεις καὶ τὰς κληροδοσίας.—Νεαρ. 115. κεφ. 3 § 14. κεφ. 4. § 9.

Ἀλλ' ἐὰν οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι ἐγράφησαν διὰ τῆς διαθήκης εἰς ἕλαττον ποσὸν τῆς νομίμου μερίδος, ζητοῦσι μόνον τὴν συμπλή-

ρωσιν αὐτῆς.—Κωδ. [3. 28] 30. 31. 36.—προοίμ.—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 56—Εἰσηγ. [2. 18] § 3—(ἡ συμπλήρωσις τῆς νομίμου μερίδος ζητεῖται καὶ ἐν τῷ θέματι καθ' ὃ ἡ νόμιμος μοῖρα δίδεται καὶ διὰ πράξεως ἐν ζωῇ.—Πανδ. [5. 2] 25).—Ἡ ἐπὶ τούτῳ ἀγωγὴ ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ γεγραμμένου κληρονόμου, μεταβαίνει δὲ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ δικαιούχου καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν κοινὴν παραγραφὴν καὶ οὐχὶ τὴν πενταετὴ· οὐδ' ἀποκλείεται ἡ ἀγωγὴ αὕτη καὶ ἂν ὁ μεριδοῦχος ἀπεδέχθη τὸ καταλειφθέν.—Κωδ. [3. 28] 34—Βασιλ. [ΛΑ'. 1] 56—Κωδ. [3. 28] 35 § 2.

Σημ. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην ἣν ἀσπάζεται καὶ ὁ Κ. Καλλιγᾶς ἐν τόμῳ 5 § 70 καὶ 76 (ἐκδοαὶς 1885) ὅταν ὁ ἀναγκῆος κληρονόμος εἶναι μὲν γεγραμμένος ἐν τῇ διαθήκῃ ὡς κληρονόμος, ἀλλὰ ματαίως διότι οὐδὲν λαμβάνει, δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ μεμφθῇ τὴν διαθήκην ὡς ἄστοργον, ἀλλὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τῆς Νεαρᾶς 115, δικαιοῦμενος καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μερίδος του, καθ' ἣν ἀκυροῦται μόνον τὸ περὶ κληρονόμων μέρος τῆς διαθήκης, διατηρεῖται δὲ αὕτη ἐν ἰσχύϊ ἐν ὅλαις ταῖς λοιπαῖς αὐτῆς διατάξεσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΕΩΣ ΑΣΤΟΡΓΟΥ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Μολονότι τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς δὲν ὀφείλει ὁ διαθέτης οὔτε νὰ ἐγκταστήσῃ κληρονόμους οὔτε νὰ τοὺς ἀποκληρώσῃ διὰ τῆς διαθήκης του, κέκτηνται ὅμως οὗτοι κατὰ τὰ ἐκτεθέντα ἐν κεφ. 18 δικαίωμα νομίμου μερίδος, ἂν ὦσιν ἀμφιθαλεῖς ἢ ὁμοπάτριοι καὶ ἂν προτιμηθῇ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου αἰσχρὸν ἢ ἄτιμον πρόσωπον.—Κωδ. [3. 28] 21—Εἰσηγ. [2. 18] § 1—Πανδ. [5. 2] 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 1. 52 — Κωδ. [3. 28] 27 — Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 56.

Σημ. Οἱ ἀδελφοὶ ἔχουσι δικαίωμα νομίμου μερίδος ὅταν γραφῇ κληρονόμος αἰσχρὸν πρόσωπον, δὲν εἶναι ὅμως ἀνάγκη καὶ νὰ γραφῶσι κληρονόμοι, οὐ-

τε ν' αποκλεισθῶσιν ὀνομαστί, ἀλλ' ἄρχει ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει νὰ τοῖς ἀφελῇ ὅπωςδὴποτε ἡ νόμιμος μερίς· δὲν εἶναι ἐπομένως ἀναγκαῖοι κληρονόμοι κατὰ τὴν στενὴν σημασίαν.—Εἰσηγ. [2. 18] § 6 καὶ 7—Νεαρ. 18 κεφάλαιον 1.

Καὶ ὁσάκις μὲν καταλείπεται αὐτοῖς ὅπωςδὴποτε μέρος μόνον τῆς νομίμου μερίδος των, ζητοῦσιν ὡς καὶ οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς· ἂν δὲ δὲν κατελείφθῃ αὐτοῖς οὐδέν, δικαιούσιν νὰ μεμφθῶσι τὴν διαθήκην ὡς ἄστοργον.—Κωδ. [3. 28] 30. 31. 32—Εἰσηγ. [2. 18] § 3—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 3. 5 56—Κωδ. [3. 28] 22—Πανδ. [5. 2] 2—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 2.

Τὴν περὶ μέμφεως ἀστόργου διαθήκης ἀγωγὴν, ἀπευθύνουσιν οἱ ἀδελφοὶ κατὰ τοῦ ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένου ὡς κληρονόμου αἰσχροῦ προσώπου καὶ ὀφείλουσι ν' ἀποδείξωσι τὸ αἰσχρὸν αὐτοῦ καὶ ὅτι ἄνευ λόγου προετιμήθη τούτων.—Πανδ. [5. 2] 3. 5. 8 § 10 — Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 24 — Κωδ. [3. 28] 27 — Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 3. 5. 56—Κωδ. [3. 28] 22. 10. 30 πρ. 36. § 2—Πανδ. [5. 2] 10—'Αρμενόπουλ. [5. 6] 1. 2.

Ἀποτέλεσμα τῆς μέμφεως. α] Ὅταν ἐν τῇ διαθήκῃ εἶναι γεγραμμένος ὡς κληρονόμος μόνον αἰσχρὸν πρόσωπον, ἡ διαθήκη ἀκυροῦται ὡς πρὸς ὅλον τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἐπέρχεται δὲ ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ καθ' ἣν κληρονομοῦσι καὶ ὅσοι δὲν εἶχον δικαίωμα πρὸς μέμψιν.—Κωδ. [3. 28] 22—Πανδ. [5. 2] 2. 28. 8 § 16. 13. 19. 28 ἐν τέλει.—Κωδ. [3. 28] 22. 27—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 14. Ἀλλ' ἂν ἡ ἐγκατάστασις τοῦ αἰσχροῦ προσώπου δὲν ἀνατραπῇ ὁλοσχερῶς, ὅπερ συμβαίνει ὁσάκις ἡ νόμιμος μερίς εἶναι ἐλάσσων τῆς κληρονομίας, ἢ ὁσάκις εἰς μόνος ἐκ πλειόνων ἐμέμφθη, χωρεῖ μικτὴ διαδοχὴ, ἥτοι ἡ ἐξ ἀδιαθέτου μὲν ὡς πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος λαμβανόμενον μέρος, ἡ ἐκ διαθήκης δὲ ὡς πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ γεγραμμένου διατηρούμενον, τὰ χρῆμα δὲ καὶ αἱ κληροδοσίαι βαρύνουσιν ἀμφοτέρους κατὰ λόγον τῆς μερίδος αὐτῶν.—Πανδ. [44. 2] 29—Βασιλ. [ΝΑ'. 2] 26—Πανδ. [5. 2] 16 πρ. 24. 25 § 1. 8 § 8. 17—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 13. 24.

β] Ὅταν δὲ γραφῶσιν ὡς κληρονόμοι ἐντιμον πρόσωπον μετ' αἰσχροῦ, διὰ τῆς μέμφεως ἀνατρέπεται μόνῃ ἡ τοῦ αἰσχροῦ προ-

σώπου ἐγκατάστασις, διατηρεῖται ὅμως ἰσχυρὰ ἡ ἐγκατάστασις τοῦ ἐντίμου προσώπου καὶ μετ' αὐτῆς φυλάττουσι τὸ κῦρος αὐτῶν καὶ αἱ κληροδοσίαι.—Πανδ. [5. 2] 19. 15 § 2. 24. 25 § 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 25—Κωδ. [3. 28] 13—Πανδ. [31] 76.

Ἄν ἡ μέμψις δὲν ἐπιτύχῃ, ἡ διαθήκη μένει ἰσχυρὰ, ὁ δὲ ἐνάγων στερεῖται πρὸς ποινὴν παντὸς ὅ,τι τῷ κατελείφθη δι' αὐτῆς.—Πανδ. [5. 2] 8 § 14—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8.

Ἡ περὶ μέμφεως ἀστόργου διαθήκης ἀγωγὴ ἐπιτρέπεται ὅταν ὁ ἐνάγων στερεῖται ἐτέρου ἐνδίκου μέσου, καταργεῖται δὲ διὰ παραιτήσεως ἢ διὰ ῥητῆς τῆς διαθήκης ἀναγνωρίσεως.—Εἰσηγ. [2. 18] § 2—Κωδ. [3. 28] 34. 35 § 1—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 46—Κωδ. [3. 28] 34 ἐν τέλει.—Πανδ. [5. 2] 17 προσίμ.—[5. 2] 8 § 10. 10 § 1. 12. 23. 32—'Αρμενόπλ. [5. 9] 7.

Ἡ ἀγωγὴ αὕτη παραγράφεται ἐντὸς πέντε ἐτῶν, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὑπεισῆλθε τὴν κληρονομίαν ὁ γεγραμμένος κληρονόμος, καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν ὁμοπάτριον ἀδελφόν, ἂν οἱ δικαιούμενοι νὰ ἐγείρῃσι τὴν ἀγωγὴν ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ δὲν δύνανται ἢ δὲν θελήσωσι νὰ μεμφθῶσιν, οὔτε ὑτάρχουσιν ἐξ ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν τέκνα· εἰς τοὺς κληρονόμους ὅμως τοῦ δικαιουμένου εἰς μέμψιν δὲν μεταβαίνει τὸ δικαίωμα, εἰ μὴ ἐὰν ζῶντος αὐτοῦ ἐζητήθῃ ἢ προπρεσκευάσθῃ ἡ μέμψις.—Πανδ. [5. 2] 8 § 17. 9. 23 § 2—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 11. 60. 62—'Αρμενόπλ. [5. 6] 5—Κωδ. [3. 28] 16. 34 ἐν τέλει. 36 § 2—Πανδ. [5. 2] 6 § 2. 7—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 7—Πανδ. [38. 8] 1 § 7—Βασιλ. [ΜΕ'. 2] 6—Πανδ. [5. 2] 31. 14—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 31—Κωδ. [3. 28] 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΜΕΜΨΕΩΣ ΑΣΤΟΡΓΟΥ ΔΩΡΕΑΣ.

Ἐκτὸς τῆς διαθήκης, προσβάλλονται ὡς ἄστοργοι καὶ αὐταὶ αἱ ἐν ζωῇ δωρεαί, αἱ προικοδοτήσεις καὶ τὰ δωρεᾶ μεμιγμένα συμβόλαια, ἐφ' ὅσον δι' αὐτῶν περιορίζεται ἢ μειοῦται ἢ νόμιμος μερίς.—Κωδ. [3. 29] 2. 4. 5. 9—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 3. 5. 9—Κωδ. [3. 30] διάταξ. μόνη.—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 10—Πανδ. [18. 1] 38 [24. 1] 5 § 5—Βασιλ. [Α'. 1] 5. (Μόνη ἢ ἐν ζωῇ δωρεὰ ὑπάγεται εἰς τὴν μέμψιν οὐχὶ δὲ καὶ ἡ αἰτία θανάτου, ἥτις ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κληροδοτημάτων, καὶ ἐπομένως ἂν ᾖναι ὑπέρογκος ἐλαττοῦται, διὰ τοῦ φιλικιδίου, κατὰ ἐν τέταρτον.)—Πανδ. [39. 6] 17—Βασιλ. [ΜΖ'. 3] 1. 17—Κωδ. [6. 50] 5—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 100.

(Δωρεᾶ μεμιγμένα συμβόλαια εἰσὶν, ὅσα ὑπὸ τὸν τύπον συμβάσεως οἷον ἀγοραπωλησίας, μισθώσεως κτλ, καλύπτουσι δωρεάν θάτερου τῶν συμβαλλομένων πρὸς τὸν ἕτερον).

Δικαίωμα πρὸς μέμψιν ἀστόργου δωρεᾶς ἢ προικοδοσίας ἔχουσιν οἱ ἀνιόντες, οἱ κατιόντες, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιγεννώμενα τέκνα.—Κωδ. [3. 29] 5. 9—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 5. 9.

Ἡ ἀγωγή περὶ μέμψεως δωρεᾶς ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ δωρεοδόχου ἢ προικολήπτου καὶ τῶν κληρονόμων αὐτῶν.—Κωδ. [3. 29] 9—Νεαρ. 92. κεφ. 1 § 1. (Οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ παντὸς κατόχου, διότι δὲν πρόκειται περὶ κληρονομίας ὅπως ἐπὶ τῆς μέμψεως ἀστόργου διαθήκης).

Διὰ τῆς ἀγωγῆς ταύτης προσβάλλεται ἢ ἀστόργος δωρεὰ ἢ προικοδοσία.—Ἀστοργος θεωρεῖται ἢ δωρεὰ ἢ προικοδοσία ὅταν ᾖναι ὑπέρογκος σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν τοῦ δωρεοδότου καθ' ἣν ἐγένετο ἐποχὴν.—Ἀλλ' ἂν καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγένετο ἡ δωρεὰ, δὲν εἶναι ὑπέρογκος, δὲν μετατρέπεται εἰς ἀστόργον, καίτοι διὰ με-

ταγενεστέρων συμβάντων ἤθελε τυχὸν ἐλαττωθῇ ἢ τοῦ δωρεοδότου περιουσία.—Νεαρ. 92. κεφ. 1. 4—Κωδ. [3. 29] 1. 5. 6. 8—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 5. 6. 8.

Ἐκ πολλῶν διαδοχικῶν δωρεῶν προσβάλλονται αἱ τελευταῖαι μόνον ὡς ἄστοργοι, ἐξ ὧν δηλαδὴ ἤρξατο νὰ μειῶται τὸ νόμιμον ποστημόριον.—Κωδ. [3. 29] 1. 5. 8—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 5. 6. 8. Νεαρ. 90. 92—(Κακὴ τοῦ μεριδούχου διαγωγή ἀποκλείει τὸ τῆς προσβολῆς δικαίωμα.—Κωδ. [3. 29] 9. Νεαρ. 92. κεφ. 1 § 1.

Ἡ μέμψις ἀστόργου δωρεᾶς ἢ προικοδοσίας, ἐπάγεται ὡς συνέπειαν τοῦ νὰ μετριάζωνται αὗται τόσον, ὅσον ἀρκεῖ ὅπως λάβωσιν οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι ἀμείωτον τὴν νόμιμον μερίδα των.—Κωδ. [3. 29] 2. 7. 8—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 3. 7. 8—Κωδ. [3. 30] διάταξ. μόνη—Βασιλ. [ΜΑ'. 4] 10—Ἀρμενόπλ. [5. 9] 17. Νεαρ. 92 κεφ. 1.

Ἡ ἀγωγή αὕτη καταργεῖται διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δι' οὓς καὶ ἡ τῆς μέμψεως ἀστόργου διαθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΓΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Ὅταν κληρονομία τις ἐπαχθεῖσα εἰς πλείους ἀποκτηθῇ παρὰ πάντων, ἕκαστος συγκληρονόμος ἀποκτᾷ ἐντεῦθεν κατὰ λόγον τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ μερίδος, ἰδανικὴν συμμετοχὴν ἐφ' ἅπαντα τῆς κληρονομίας τὰ πράγματα.—Κωδ. [4. 2] 1—Βασιλ. [ΚΓ'. 1] 45—Πανδ. [28. 5] 9 § 12. 13 § 1. 50 § 2—Εἰσηγ. [2. 14] § 5—Βασιλ. [ΝΑ'. 4] 18—Κωδ. [4. 16] 2.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἰδίως τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ χρέη τοῦ κληρονομουμένου, διαιροῦνται ταῦτα αὐτοδικαίως μεταξὺ τῶν συγ-

κληρονόμων κατὰ λόγον τῆς κληρονομικῆς ἐκάστου μερίδος, οὕτως ὥστε ἕκαστος συγκληρονόμος ἀποκτῶν διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος, δύναται χωρὶς νὰ προαπαιτηθῇ διανομὴ αὐτῆς, νὰ ἐγείρῃ ἀμέσως ὡς πρὸς τὸ μέρος του, ἀγωγὴν κατὰ τῶν ὀφειλετῶν καὶ νὰ ἀναχθῇ ὡταύτως κατὰ τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος ὑπὸ τῶν πιστωτῶν τῆς κληρονομίας.—Κωδ. [3. 36] 6—Βασιλ. [MB'. 2] 63. 25—Κωδ. [8. 36] 1 [8. 32] 1—Βασιλ. [KE'. 7] 53—Κωδ. [2. 3] 26—Βασιλ. [IA'. 1] 86—Πανδ. [10. 2] 2 § 5. 4. 25 § 1.

Τῆς τοιαύτης αὐτοδικαίως χωρούσης διαιρέσεως, ἐξαιροῦνται τὰ φύσει ἀδιαίρετα ἀντικείμενα· ἤτοι

α] αἱ ἀπαιτήσεις περὶ συστάσεως δουλείας ἢ κτίσματος, καθ' ἃς ἕκαστος συγκληρονόμος ἐνάγει καὶ ἐνάγεται ἐπὶ συστάσει ὁλοκλήρου τῆς δουλείας, ὁ δ' ἀπαιτήσας ἢ ἀπαιτηθεὶς αὐτὴν κληρονόμος ἀποζημιωσὶ ἢ ἀποζημιούται παρὰ τῶν λοιπῶν συγκληρονόμων ἀναλόγως τῆς μερίδος ἐκάστου.—Πανδ. [45. 1] 2 § 1-2 [10. 2] 25 § 9. 10 [8. 1] 17—Βασιλ. [MB'. 2] 25—Βασιλ. [MF'. 1] 2.

β] ἔνεκα τοῦ ἀδικαιρέτου ὡταύτως τοῦ ἐνεχύρου, ὁ ὀφειλέτης πληρώσας ἐνὶ τῶν κληρονόμων τοῦ δανειστοῦ τὴν ἀναλογοῦσαν αὐτῷ μερίδα τοῦ χρέους, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ἐνέχυρον ὅπερ ὑφίσταται ἀμείωτον πρὸς πληρωμὴν τοῦ ὅλου χρέους· καὶ ἀντιστρόφως ἂν ὁ κληρονομούμενος ἐχρεώτῃ ἐπ' ἐνεχύρῳ, ὁ κληρονόμος ὅστις κατέβαλε τὸ εἰς αὐτὸν ἐπιβάλλον δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ ἐνέχυρον πρὶν ἢ καταβάλῃ καὶ οἱ λοιποί.—Κωδ. [8. 31] 1—Βασιλ. [KE'. 7] 50—Πανδ. [13. 7] 8 § 2. 11. § 4—Βασιλ. [KE'. 1] 8—Κωδ. [8. 32] 1. 2—Βασιλ. [KE'. 7] 53. 54.

γ] Τοῦτ' αὐτὸ χωρεῖ καὶ εἰς τὰς ἐνοχὰς ἐπὶ παραλείπει, καθ' ἃς ὁ κληρονομούμενος ὑπέβαλεν ἑαυτὸν εἰς ποινικὴν ῥήτραν. Ἐν τῷ θέματι τούτῳ, ἂν μὲν ἡ παράβασις ἐνὸς τῶν κληρονόμων ἐπιφέρῃ ὁλόκληρον τὴν βλάβην, ἀπαιτεῖται ὁλόκληρος ἡ ποινικὴ ῥήτρα, ἂν δ' ἡ παράβασις ἐκάστου τῶν συγκληρονόμων ἐπιφέρῃ μερικὴν βλάβην, τότε μόνος ὁ παραβάτης ἐκτίνει τὴν ῥήτραν ἀναλόγως τοῦ κλήρου του.—Πανδ. [45. 1] 4 § 1.

Ἐκαστος κληρονόμος δύναται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν συγκληρονόμων αὐτοῦ τὴν διανομὴν τῆς κληρονομίας, ἥτις δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἢ ἐξωδίκως διὰ συνεννόησεως τῶν κληρονόμων, ἢ διὰ τῆς προσλήψεως διαιτητοῦ, ἢ ἂν ἀναφυῶσι μεταξὺ τῶν κληρονόμων διενέξεις κατ' ἀπόρασιν τοῦ δικαστοῦ.—Κωδ. [3. 37] 5—Βασιλ. [IB'. 1] 34—Πανδ. [10. 2] 57—Βασιλ. [MB'. 3] 57 73—Κωδ. [3. 36] 17—Βασιλ. [IB'. 1] 34—Πανδ. [10. 2] 3. 13 21—Βασιλ. [MB'. 1] 5. 16. 23.

Ἡ τὴν διανομὴν ταύτην προκαλοῦσα ἀγωγή «περὶ διανομῆς κλήρου» ἀρμόζει εἰς πάντα κληρονόμον, —Πανδ. [44. 7] 37 § 1—Βασιλ. [NB'. 1] 35—Πανδ. [10. 2] 1 πρ. 2 § 3. 44 § 4.—Ἀπευθύνεται κατὰ πᾶντὸς εἴτε ἀμέσους εἴτε καὶ ἐκ καταπιστεύσεως κληρονόμου, —Πανδ. [10. 2] 1 πρ. 2 πρ. § 1. 24 § 1. 40—Βασιλ. [NB'. 3] αὐτόθι.—Λέγεται μικτή, διότι ἀμφότεροι οἱ διάδικοι δύνανται νὰ ᾔναι ἐνάγοντες καὶ ἐναγόμενοι.—Πανδ. [44. 7] 37 § 1—Βασιλ. [NB'. 1] 35—Πανδ. [10. 2] 1 πρ. 2 § 3. 44 § 4—Βασιλ. [MB'. 3] 1. 2. 44—Οὐδεμίαν δ' ἐπιρροὴν ἐξασκεῖ κατ' αὐτὴν ἢ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἢ τοῦ ἐναγομένου κατοχὴ τῆς κληρονομίας, ἐκτὸς ἂν φιλονεικῇται τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα, ὅτε ὁ μὴ κατέχων μὲν ὀφείλει νὰ κινήσῃ προηγουμένως τὴν περὶ ἀπαιτήσεως κληρονομίας ἀγωγὴν, ὁ ἔχων δὲ τὴν κατοχὴν μόνῃν τὴν προκειμένην περὶ διανομῆς κλήρου, καθ' ἣν δικάζεται προδικαστικῶς καὶ τὸ ἐπὶ τῆς κληρονομίας δικαίωμα.—Πανδ. [10. 2] 1 § 1—Βασιλ. [MB'. 3] 25—Πανδ. [10. 2] 25 § 2. 36. 37. 51 § 1.

Κατὰ τὴν περὶ διανομῆς δίκην ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ πραγματικὴν διανομὴν, διαιρῶν μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων τὰ φύσει διαιρετὰ πράγματα, ἢ προσκυρῶν εἰς τὸν μὲν τοῦτο ὅλοσχερῶς, εἰς τὸν ἕτερον δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλα. Ἄν ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἐπιδέχωνται ὕλικὴν διαίρεσιν, δύναται ἢ νὰ τὰ πωλήσῃ πρὸς τρίτον ἢ νὰ τὰ ἐπιδικάσῃ εἰς ἓνα τῶν συγκληρονόμων, ἢ νὰ τὰ κηρυκτώσῃ πρὸς τὸν προσφέροντα τὰ πλείω μεταξὺ τῶν, ὅτε ἕξις τὴν ἀναλογίαν τῶν κληρονόμων καταδικάζων τὸν λαμβάνοντα

αὐτὰ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ κατὰ τὴν ἀξίαν ὑπερβάλλοντος τὴν μερίδα του.—Εἰσηγ. [4. 17] 5—Πανδ. [10. 2] 22. § 1-2—Βασ. [MB'. 3] 22—Εἰσηγ. [4. 17] § 4 [4. 6] § 20—Βασιλ. [NB'. 1] 35. δύναται προσέτι εἰς τινὰ μὲν νὰ προσκυρώσῃ τὴν ιδιοκτησίαν εἰς ἄλλον δὲ τὴν ἐπικαρπίαν, ἢ καὶ ἄλλας νὰ ἐπιβάλλῃ δουλείας, ἀναγκαίως διὰ τὴν χρῆσιν τῶν τμημάτων τὰ ὁποῖα διήρесе κτλ.—Πανδ. [7. 1] 6 § 1—Βασιλ. [ΙΣΤ'. 1] 6—Πανδ. [10. 2] 22 § 3. 1. 2—Βασιλ. [MB'. 3] 22—Εἰσηγ. [4. 17] § 4. 5.

Ἐξαιροῦνται ὡς εἴρηται τῆς διανομῆς τὰ δάνεια καὶ τὰ χρέη τοῦ κληρονομουμένου, ὡς ἐκ τοῦ νόμου διαιρούμενα αὐτοδικαίως μετὰ τῶν συγκληρονόμων.—Κωδ. [3. 36] 6—Βασιλ. [MB'. 2] 63—Πανδ. [10. 2] 2 § 5. 4. Δύναται ἐν τούτοις ὁ δικαστὴς πρὸς εὐχέρειαν τῆς διανομῆς νὰ προσκυρώσῃ εἰς τινὰ τῶν κληρονόμων τὰ δάνεια, ὅτε ἀπαιτεῖ οὗτος παρὰ τῶν συγκληρονόμων αὐτοῦ νὰ τὸν καταστήσωσι πληρεξούσιον διὰ τὸ μέρος των, καὶ εἰς ἕτερον τὰ χρέη, χωρὶς ἐν τούτοις ἢ τοιαύτη ἀπόφασις ἢ καὶ ἡ συμφωνία τῶν κληρονόμων, νὰ δεσμεύῃ τὸν δανειστήν.—Πανδ. [10. 2] 2 § 5. 3—Κωδ. [3. 36] 23—Βασιλ. [MB'. 3] 79.

Τὰ δικαιόγραφα κατατίθενται παρὰ τινι δημοσίᾳ Ἀρχῇ προκειμένου δὲ νὰ διαμείνῃ ἡ διαθήκη εἰς χεῖρας κληρονόμου, προτιμᾶται ὁ πρεσβύτερος τῶν νεωτέρων, ὁ κατέχων ὑψηλοτέρην θέσιν τῶν λοιπῶν καὶ ὁ ἀνὴρ τῶν γυναικῶν.—Πανδ. [10. 2] 4 § 3. 5—Βασιλ. [MB'. 3] 4. 5—Πανδ. [22. 4] 6—Βασιλ. [KB'. 1] 34.

Ἄν ὁ καλῇ τῇ πίστει θεωρῶν ἑαυτὸν μόνον κληρονόμον, ἢ νάλωσεν ἀδόλως μέρος τῆς εἰς χεῖράς του κληρονομίας χωρὶς νὰ ὠφελθῇ, μὴ ἔχων ἐν τῇ περιουσίᾳ του ἀντάλλαγμα αὐτῆς, ἐναγόμενος ἐπὶ διανομῇ καταδικάζεται εἰς ἀπόδοσιν τοῦ ἀναλογοῦντος τοῖς συγκληρονόμοις ἐκ μόνου τοῦ περιόντος.—Πανδ. [5. 3] 25 § 15—Βασιλ. [MB'. 1] 25.

Ἄν καὶ δυνάμει τοῦ νόμου ἐνέχονται οἱ κληρονόμοι τυχούσης ἐκνικήσεως, ὁρεῖται οὐχ ἥττον ὁ δικαστὴς νὰ ὑποβάλλῃ αὐτοὺς

εἰς ἀμοιβαίαν συμφωνίαν ἐγγυήτεως.—Κωδ. [3. 36] 14—Βασιλ. [MB'. 3] 71—Πανδ. [10. 2] 25 § 21—Βασιλ. [MB'. 3] 25.

Ἐὰν κατὰ τὴν διανομὴν τῆς κληρονομίας παραλειφθῇ τις τῶν κληρονόμων, δύναται οὗτος νὰ προσβάλλῃ αὐτὴν καὶ ζητήσῃ εἴτε νέαν τῆς κληρονομίας διανομὴν, εἴτε τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἰδίας μοίρας, ἐξ ὅλων τῶν πραγμάτων ἀδικιρέτως σὺν καρποῖς καὶ προσόδοις.—Πανδ. [10. 2] 44 § 2—Βασιλ. [MB'. 3] 74—Κωδ. [3. 36] 17—Πανδ. [5. 4] 6.

Οἱ μὴ θέλοντες τὴν διανομὴν δὲν κωλύουσι τοὺς βουλομένους νὰ ἐπιδιώξωσιν αὐτήν.

Κατὰ τὴν περὶ διανομῆς δίκην ὀφείλει ἐπίσης νὰ ἐξετάσῃ ὁ δικαστὴς ἂν τις τῶν κληρονόμων ὑπόκηται εἰς συνεισφοράν, καὶ τὰς ἀμοιβαίας προσωπικὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν, ὅσον ἐὰν κληρονόμος τις ἠρύσθη ὠφελείας ἐκ τῆς ἢν διεχειρίσθη κληρονομίας, ἢ ἂν ἐπέφερε βλάβην τινὰ ἐκ τῆς ἀμελείας του.—Πανδ. [37. 7] 1 προοίμ.—Βασιλ. [MA'. 7] 12—Πανδ. [10. 2] 22 § 4—Βασιλ. [MB'. 3] 22. 19. 16 § 4. 25 § 16. 18.

Ἡ δικαστικὴ διανομὴ χωρεῖ ἅπαξ μόνον μετὰ τῶν μετασχόντων αὐτῆς· ὅθεν ἂν παρελείφθῃ τι κατ' αὐτὴν δὲν ἐπαναλαμβάνεται πάλιν ὡς πρὸς αὐτὸ ἡ δίκη αὕτη, οὔτε ἀπαγορεύεται νὰ ζητηθῇ καὶ τούτου ἡ διανομὴ λόγῳ τοῦ δεδικασμένου, ἀλλ' ἐπιτρέπεται τῷ κληρονόμῳ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν περὶ διανομῆς κοινοῦ ἀγωγὴν.—Πανδ. [10. 2] 20 § 4—Βασιλ. [MB'. 3] 20.

Ὅταν συγκληρονόμος, κατέχων μέρος τῆς κληρονομίας μὴ ἐξαρκοῦν διὰ τὸν κλῆρόν του, ἐνάγῃ ἄλλον συγκληρονόμον κατέχοντα καὶ τοῦτον, γίνεται μετὰ τῶν συμψηφισμός.—Πανδ. [5. 4] 1 § 4—Βασιλ. [MB'. 2] 1.

Ἄν κατὰ πλάνην ἢ περὶ διανομῆς ἀγωγὴ ἡγέρθη παρὰ τινος μὴ ὄντος συγκληρονόμου καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πληρωμαὶ ἢ παραδόσεις κτημάτων, δὲν ἀναζητοῦνται πλέον λόγῳ ἀχρεωστήτου.—Πανδ. [10. 2] 36—Βασιλ. [MB'. 3] 36.

Δύνανται νὰ διανεμηθῶσι διὰ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς, καὶ ἐκ διαφόρων αἰτιῶν διάφοροι κληρονόμοι.—Πανδ. [10. 2] 25 § 3-4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ.

Οἱ κατιόντες κληρονομοῦντες τοὺς ἑαυτῶν ἀνιόντας ὑποχρεοῦνται εἰς ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλους συνεισφοράν, ὅπερ ἐστὶν ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσιν εἰς τὴν κοινὴν κληρονομίαν ἢ νὰ καταλογίσωσιν εἰς τὴν κληρονομικὴν αὐτῶν μερίδα, ὅσα ζῶντος ἐστὶ τοῦ κληρονομουμένου ἔλαβον παρ' αὐτοῦ. — Κωδ. [6. 20] 17 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 32 — Κωδ. [6. 20] 20 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 35.

Συνεισφέρονται κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον τὰ ἐξῆς·

α] Ἡ προίξ, — Κωδ. [6. 20] 12. 16. 17. 19. 20 προοίμ. — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 31. 32. 34.

β] Ἡ ἔνεκα γάμου δωρεά, — (Ὅρα τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν).

γ] Ἀπαντα ὅσα καταλογίζονται εἰς τὴν νόμιμον μερίδα (σελ. 191) ὅθεν καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κληρονομουμένου ἀνιόντος ὑπὲρ τοῦ κατιόντος ἀγορασθεῖσα δημοσία ὑπηρεσία, καθόσον δι' αὐτῆς κατέστη ὁ κατιὼν πλουσιώτερος, — Κωδ. [6. 20] 20 προοίμ.

δ] Καὶ αἱ ἀπλαῖ δωρεαί· ἀλλὰ μόνον ὅταν τῶν κατιόντων τις λάβῃ παρὰ τοῦ κληρονομουμένου ἀνιόντος προίκα ἢ ἔνεκα γάμου δωρεάν, οὐδεμίαν δ' ἄλλην δωρεάν, ἄλλος δὲ κατιὼν μὴ λαβὼν προίκα ἢ ἔνεκα γάμου δωρεάν, ἔλαβεν ἄλλας δωρεάς. — Κωδ. [6. 20] 20 § 1 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 35.

Υπόχρεοι εἰς συνεισφοράν εἰσὶν οἱ κληρονομοῦντες κατιόντες καὶ οἱ διάδοχοι αὐτῶν. — Κωδ. [6. 20] 19 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 2. 5. 32 — Πανδ. [37. 6] 2 § 5. 3 § 5 [37. 7] 4. 8. 9 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 29. — Δὲν ὑπόκεινται δὲ εἰς συνεισφοράν οἱ ἀποποιηθέντες τὴν κληρονομίαν ἢ οἱ ἀπέχοντες αὐτῆς, ἢ οἱ τυχόντες ἀποκαταστάσεως εἰς ἀκέραιον κατὰ τῆς προσελεύσεως.

Οἱ τῶν κληρονόμων διάδοχοι συνεισφέρουσιν, ὡς κληρονόμοι ἐκείνων ἀντὶ τῶν ὁποίων κληρονομοῦσι, μόνον ὅσα ἔλαβον παρ' αὐτῶν εἰς χεῖράς των ἐκ τῶν συνενεκτέων πραγμάτων. — Κωδ. [6. 20] 20 — Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 35. — οἱ ἔγγονοι ὑποχρεοῦνται νὰ συνεισφέρωσι καὶ ὅσα αὐτοὶ παρὰ τοῦ πάππου των ἔλαβον, ζῶντος τοῦ πατρός των, — Κωδ. [6. 20] 17 — Πανδ. [28. 2] 28 § 1-2 — οἱ δὲ υἱοθετηθέντες καὶ νομιμοποιηθέντες κατιόντες, δὲν συνεισφέρουσιν ὅσα ἔλαβον πρὸ τῆς νομιμοποιήτεως ἢ τῆς υἱοθεσίας.

Οἱ αὐτοὶ οἵτινες εἰσὶν ὑπόχρεοι πρὸς συνεισφοράν, δικαιοῦνται καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν συνεισφοράν, ἐὰν καὶ καθόσον ἡ κληρονομικὴ αὐτῶν μερίς περιορίζεται διὰ τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν προσελεύσεως τοῦ εἰς συνεισφοράν ὑποχρέου· οἷον ὅταν ἐγγόνῃ κληρονομῇ τὸν ἑαυτῆς πάππον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ τοῦ θείου τῆς, ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ ἢν τυχὸν παρὰ τοῦ πάππου ἔλαβε προίκα εἰς μόνον τὸν ἀδελφόν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν θεῖον, διότι προσερχομένη εἰς τὴν κληρονομίαν ἐλαττώνει μόνον τὸν κλῆρον τοῦ ἀδελφοῦ, δὲν μειοῖ δὲ καὶ ἐκείνον τοῦ θείου τῆς.

Ἐὰν ἐκτὸς τῶν δυναμένων νὰ μετάρχωσι τῆς συνεισφορᾶς, λαμβάνωσι μέρος εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ ἄλλοι μὴ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τοῦτο λ.χ. ἄπροικος καὶ ἄπορος χήρα ἢ ξένα πρόσωπα, ἡ συνεισφορὰ οὐδεμίαν εἰς αὐτοὺς φέρει ὠφέλειαν.

Οἱ ἐκ θυγατρὸς κατιόντες, κληρονομοῦντες τὸν πρὸς μητρὸς πάππον, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν συνεισφοράν τῆς προίκος.

Ἡ διανομὴ τῶν συνεισφερομένων γίνεται μεταξὺ τῶν δικαιουμένων ἀναλόγως τοῦ κλήρου των, οἷον ἐὰν θυγάτηρ ἐγκατέστη εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ ὁ υἱὸς εἰς τὸ $\frac{1}{4}$, ἡ τυχὸν ὑπὸ τῆς θυγατρὸς συνεισακτέα προίξ θέλει διανεμηθῇ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, κατὰ λόγον τῶν κληρονομικῶν των μερίδων, $\frac{2}{3}$ λήψεται ἡ θυγάτηρ, $\frac{1}{3}$ ὁ υἱός. — Νεαρά 18. κεφ. 6.

Ἡ πρὸς συνεισφοράν ὑποχρέωσις χωρεῖ μόνον ὅταν ὁ κληρονομούμενος δὲν ὥρισε ῥητῶς τὸ ἐναντίον. — Νεαρά 18. κεφ. 6. — ἄργεϊ δὲ ἐὰν δι' αὐτῆς προσβάληται ἡ νόμιμος μερίς.

Μετὰ τοῦ συνεισακτέου ἀντικειμένου συνεισφέρονται καὶ οἱ

ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας συλλεχθέντες καρποί· ἄφ' ἐτέρου δέ ὁ συνεισφέρων ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰς τὸ συνεισακτέον πρᾶγμα καταβληθέντων παρ' αὐτοῦ ἀναγκαίων καὶ ὠφελίμων δαπανημάτων, ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς μὲν τῆς κληρονομίας ἀπολύτως, τῶν δὲ πρότερον μόνον καθόσον σώζονται.—Πανδ. [25. 1] 8—Πανδ. [37. 6] 2 § 2. 5 § 1. 3—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 2. 5—Πανδ. [37. 7] 5 § 1.

Ἡ συνεισφορά ἐκτελεῖται διὰ τῆς πραγματικῆς διανομῆς τοῦ συνεισακτέου ἢ διὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀναλόγου τιμήματος,—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1. 2—Κωδ. [6. 20] 5—Πανδ. [37. 6] 1 § 2.—ἐὰν δὲ τὸ συνεισακτέον δὲν ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ ἀδολαφές, ὁ εἰς συνεισφορὰν ὑπόχρεως ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν, ἂν τὸ πρᾶγμα ἀπωλέσθῃ ἢ ἐβλάβῃ ἐκ ὁλοῦ ἢ πταίσματος.—Νεαρ. 97. κεφ. 6 ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ὅπως ἀποκτήσῃ τις τὸ ἐπὶ τῆς κληρονομικῆς μερίδος δικαίωμα, ἀρκεῖ καὶ ὑπόσχεσις τῆς συνεισφορᾶς ἢ ἀποχρῶσα ἀσφάλεια.—Πανδ. [37. 6] 1 § 1-13. 2 § 9. 5 § 1—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1. 2. 5.

Ὁ ἀποποιούμενος ἢ ἀθετὼν τὴν εἰς συνεισφορὰν ὑποχρέωσιν, δὲν ἐκδιάζεται εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ἀπόλλυσι τὸ κληρονομικὸν αὐτοῦ δικαίωμα ὑπὲρ τῶν δικαιουμένων νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν συνεισφορὰν.—Πανδ. [37. 6] 1 § 10-13. 2 § 8. 9. 3 πρ.—Κωδ. [6. 20] 11. 12. 16—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1. 2. 3.

Ὁ ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος δὲν ὑποχρεοῦται εἰς συνεισφορὰν ἀνωτέρου ποσοῦ παρ' ὅτου λαμβάνει ἐκ τῆς κληρονομίας.—Κωδ. [6. 20] 22—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 22.

Ἐκτὸς τῶν ἐξηγηθέντων περὶ συνεισφορᾶς διατάξεων, ἐν τοῖς Βασιλικοῖς—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] καὶ τὸν Ἀρμενόπουλον—Ἀρμενόπ. [1. 8] ἴδε καὶ Κωδ. [6. 58] 11—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 47—Κωδ. [6. 20] 18—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 33· ἀπαντᾶται ὡς ἐν ἰσχύϊ διατελὼν καὶ ὁ ἀρχαιότερος Πραιτωρικὸς Θεσμὸς περὶ συνεισφορᾶς τοῦ **χειραφέτου**.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Θεσμοῦ τούτου ὡς διερρυθμίσθη διὰ τοῦ Κώδικος, ὁ χειράφετος κατιῶν συνερχόμενος εἰς τὴν κληρονομίαν ἀνιόντος, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου, εἴτε δυνάμει τῆς κατὰ τῆς διαθήκης

ἐναντιώσεως, μετὰ ὑπεξουσίων κατιόντων—Πανδ. [37. 6] 1 πρ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1—Κωδ. [6. 20] 1—ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν κληρονομίαν α] τὸ πατρικὸν χρημάτιον τὸ μὴ ἀφαιρηθὲν αὐτῷ ἐπὶ τῆς χειραφεσίας.—Κωδ. [6. 20] 17—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 36. 32—Ἀρμενοπ. Βιβλ. 5. σελ. 8. 25.

β] πᾶν ὅ,τι ὁ πατήρ ἐδωρήσατο τῷ χειραφέτῳ κατὰ ἢ μετὰ τὴν χειραφεσίαν—Κωδ. [6. 20] 17.

Καὶ γ] τοὺς καρποὺς τοῦ ἀπροσπορίστου χρηματίου, οἵτινες ἂν δὲν χειραφετεῖτο τὸ τέκνον, ἤθελον περιέλθαι εἰς τὸν πατέρα.—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 36—Ἀρμενοπλ. [5. 8] 25.

Ἡ συνεισφορά αὕτη γίνεται πρὸς τοὺς μετὰ τῶν χειραφέτων καλουμένους οἰκείους [ὑπεξουσίου] ἐὰν καὶ καθόσον ἢ μερὶς αὐτῶν ἐλαττοῦται ἐκ τῆς συνδρομῆς τοῦ χειραφέτου εἰς τὴν κληρονομίαν, οὐδέποτε δὲ καὶ πρὸς ἄλλους χειραφέτους.—Πανδ. [37. 6] 1 § 24. 3 § 2—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1 σχολ. 3—Πανδ. [37. 6] 1 § 3. 4. 5—[37. 4] 20 § 1—[37. 8] 1 § 13 καὶ 18—Βασιλ. [Μ'. 7] 1.

Τὰ διὰ τῆς συνεισφορᾶς ταύτης συνεισακτέα πράγματα, διανέμονται μετὰ τοῦ συνεισφέροντος χειραφέτου (αὐτεξουσίου) καὶ τῶν ὑπεξουσίων, εἰς ἴσα μέρη—Πανδ. [37. 6] 1 § 24. 2 § 7—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1. 2.—Συνερχομένων δὲ καὶ ἐγγόνων ἐκ προαποβιώσαντος τέκνου, ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ ρίζας· ὁ χειράφετος ὅμως ὁ μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ τέκνων τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ πάππου διαιμενάντων, κληρονομῶν τὸν πατέρα αὐτοῦ, συνεισφέρει μόνον πρὸς αὐτὰ τὸ ἥμισυ τοῦ συνεισακτέου, καὶ ἂν ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν τέκνων ἀπεβίωσε καταλείψαν τέκνα, λαμβάνουσιν αὐτὰ τὴν θέσιν του, γενομένης τῆς διανομῆς κατὰ ρίζας.—Πανδ. [37. 8] 1 § 13-15—Βασιλ. [ΜΑ'. 7] 1—Βασιλ. [Μ'. 4] 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΥΓΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ.

Ὅταν ἐκ πολλῶν συγκληρονόμων ἐκλίπη τις, ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυξάνει εἰς τὴν τῶν λοιπῶν δυνάμει τοῦ δικαιώματος τῆς προσαυξήσεως.

Σημ. Τὸ δικαίωμα τῆς προσαυξήσεως στηρίζεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς κρητοῦν θεμελιῶδες τοῦ Ρωμαϊκοῦ νόμου δόγμα, ὅτι ἡ ἀξίωσις τοῦ κληρονόμου ἐπὶ τοῦ ὅλου τῆς κληρονομικῆς ὁμᾶδος περιορίζεται μόνον ἐὰν καὶ καθόσον καλῶνται μετ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι εἰς τὴν αὐτὴν κληρονομίαν, ὥστε ἂν οὗτοι δὲν ἀποκτήσωσιν αὐτὴν ὁ κληρονόμος κτᾶται κατὰ τοσοῦτον πλειότερον μέρος καθόσον δὲν ἀπέκτησαν οἱ ἐκλιπόντες.—Πανδ. [32] 80—Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 76—Πανδ. [7. 2] 1 § 8.

Ἡ προσαύξησις λαμβάνει χώραν αὐτοδικαίως, ὅπως δηλαδὴ ὁ κληρονόμος δὲν δύναται ἐν μέρει νὰ δεχθῇ τὸν κλῆρον του, ἐν μέρει δὲ νὰ τὸν ἀποποιηθῇ, οὕτω δὲν δύναται δεχόμενος τὸν ἀρχικὸν κλῆρον του ν' ἀποποιηθῇ τὴν προσαύξησιν.—Πανδ. [29. 2] 31. 53 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 27. 29—Πανδ. [37. 11] 2 § 8—Βασιλ. [ΛΕ'. 17] 2—Κωδ. [6. 51] 1 § 10—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1—Πανδ. [29. 2] 35 πρ. 53 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 27. 45—Πανδ. [28. 5] 59 § 7—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 59.

Ἡ προσαύξησις χωρεῖ ἐπὶ τε τῆς ἐκ διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐκ διαθήκης μόνον ὅταν ὁ ἐκλιπὼν δὲν ἔχη ὑποκατάστατόν τινα ἢ καὶ οὗτος ἐκλείπη.—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 7. 13. 14—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1.

Ἡ προσαύξησις ὑποθέτει ὅτι ὁ καλούμενος μετ' ἄλλων εἰς τὴν κληρονομίαν δὲν κτᾶται αὐτὴν, διότι ὁ ἀποκτηθεὶς κλῆρος δὲν γίνεται πλέον προσαύξημα ἀλλὰ παραπέμπεται εἰς τοὺς ἰδίους κληρονόμους.—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 5—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1. Ἐξαίρεσις τούτου χωρεῖ α] ἐὰν οἱ κείνος κληρονόμος ἀπόσχη τῆς κληρονομίας, ὅτε ὁ συγκληρονόμος αὐτοῦ ἢ ὁ τούτου κληρονόμος ἔχει τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα, ἢ νὰ δεχθῇ τὴν προσαύξη-

σιν, ἢ ν' ἀποποιηθῇ καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ κλῆρον.—Πανδ. [29. 2] 55. 56—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 47. 48.

β] Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἀποδεχθεὶς τὴν κληρονομίαν ἀποκαταθῇ εἰς ἀκέραιον κατὰ τῆς πράξεως ταύτης, ὅτε ὁ συγκληρονόμος αὐτοῦ δύναται ν' ἀποποιηθῇ τὴν ἐντεῦθεν προερχομένην προσαύξησιν, περιοριζόμενος εἰς τὸν ἀρχικὸν αὐτοῦ κλῆρον καὶ παραπέμπων τοὺς δανειστάς εἰς τὸν ἕτερον.—Πανδ. [29. 2] 61. 98—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 53. 89.

Ἐὰν ἡ τοῦ ἐκλιπόντος μερίς ᾗναι βεβαρημένη διὰ κληροδοσιῶν ἢ ἄλλων παροχῶν, προσαυξάνει εἰς τὸν μένοντα κληρονόμον μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῆς βαρῶν.—Πανδ. [31] 49 § 4. 61 § 1. [30] 74—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 10—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 4 καὶ 10—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1—ἐκτὸς ἐὰν ἡ τὸ σχολαῖον καταστὰν μέρος ἀφορῶσα διάταξις ᾗναι ἀπ' ἀρχῆς ἄκυρος καὶ μὴ οὕτα.—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 4 καὶ 10.

Ὅσάκις ὁ διαθέτης ἐπιβάλλῃ τῷ μείναντι κληρονόμῳ, νὰ παραδώσῃ ἐτέρῳ τὴν κληρονομικὴν του μερίδα ὡς καθολικὴν καταπίστευσιν, ἢ ἐὰν ὁ κληρονόμος ἐξεποίησε τὴν αὐτὴν μερίδα, ἢ καταπίστευσις ἢ ἡ ἐκποίησις περιλαμβάνουσι καὶ τό, δικαίωματι προσαυξήσεως εἰς τὴν διατεθεῖσαν ταύτην μερίδα, προστεθὲν μέρος.—Πανδ. [18. 4] 2 § 4—Βασιλ. [ΙΘ'. 4] 2—Πανδ. [34. 9] 10. 11—Βασιλ. [Μ'. 42] 10 11.

Ἐπὶ τῆς ἐκ διαθήκης διαδοχῆς ἐκλιπόντος συγκληρονόμου τινὸς ἢ μερὶς αὐτοῦ προσαυξάνει εἰς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς κληρονόμους κατ' ἀναλογίαν τῆς κληρονομικῆς ἐκάστου μερίδος.—Πανδ. [28. 5] 59 § 3. 63. 66—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 53. 57. 59—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 10—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1.

Ἀλλ' ὅταν ἐκλίπη κληρονόμος πράγματι καὶ ρήματι συνημμένος ἢ πράγματι συνημμένος μετ' ἄλλου, ἢ μερὶς αὐτοῦ προσαυξάνει εἰς μόνους τοὺς μετ' αὐτοῦ συνημμένους.—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 10—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1—Πανδ. [28. 5] 15. 20 § 2. 59 § 3. 63. 66—Βασιλ. [ΚΕ'. 9] 59—Πανδ. [7. 2] 1. 11—Βασιλ. [ΙΣΤ'. 2] 1. 11.

Κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ὀνομασολογίαν κληρονόμοι πράγματι καὶ ρήμασι συνημμένοι εἰσὶν οἱ γεγραμμένοι διὰ τῆς αὐτῆς προτάσεως εἰς τὴν αὐτὴν μερίδα ἢ εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος ἔστωσαν κληρονόμοι εἰς τὸ 1/2.— Πανδ. [50. 16] 142—Βασιλ. [Β'. 2] 137—Πανδ. [28. 5] 59 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 59—Εἰσηγ. [2. 20] § 8.—Πράγματι καὶ ρήμασι συνημμένοι εἰσὶ καὶ οἱ γεγραμμένοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν περιληπτικὴν ὀνομασίαν· ἔστωσαν κληρονόμοι μου ὁ Πέτρος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου.—Πανδ. [28. 5] 11. 13—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 10. 12. Κληρονόμοι δὲ πράγματι μόνον συνημμένοι εἰσὶν οἱ γεγραμμένοι διὰ δικφόρων μὲν προτάσεων ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν μερίδα ἢ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὁ Παῦλος ἔστω κληρονόμος μου εἰς τὸ 1/2, ὁ Πέτρος εἰς τὸ ἕτερον 1/2, ὁ Ἰωάννης εἰς τὸ 1/2 εἰς ὃ καὶ ὁ Παῦλος.—Πανδ. [50. 16] 142. [28. 5] 15—Βασιλ. [Β'. 2] 137.

Κατὰ τὴν ἐκ διαθήκης ὅθεν διαδοχὴν, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι κληρονόμοι **συνημμένοι**, ἐκλιπόντος κληρονόμου τινός, τὴν μερίδα αὐτοῦ διανέμονται ἅπαντες οἱ λοιποὶ κληρονόμοι, κατ' ἀναλογίαν τῆς κληρονομικῆς μερίδος ἐκάστου αὐτῶν.

Ἐὰν ὁμως ὑπάρχωσι καὶ κληρονόμοι **συνημμένοι**, ἐκλιπόντος τινός ἐξ αὐτῶν ἡ μερίς αὐτοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, προσαυξάνει μόνον **τοὺς συνημμένους** αὐτῷ. Ἄν ἄλλοι μὲν ἐγράφησαν συνημμένως, ἄλλοι δὲ διεzeugμένως, ἡ κληρονομικὴ μερίς τοῦ ἐκλιπόντος ἐκ τῶν συνημμένων προσαυξάνει εἰς μόνους τοὺς συνημμένους, ἐνῶ ἡ κληρονομικὴ μερίς τοῦ ἐκλιπόντος ἐκ τῶν διεzeugμένων προσαυξάνει εἰς ὅλους. Ἄν συντρέχωσι κληρονόμοι ὧν ὁ διαθέτης ὥρισε τὰς μερίδας μετ' ἄλλων, ὧν δὲν ὥρισε τὰς μερίδας, οἱ τελευταῖοι οὗτοι δὲν φαίνονται **συνημμένοι** διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐγκατέστησαν ἀορίστως κατ' ἀντίθεσιν ἄλλων ἐγκαταστάντων εἰς ὠρισμένης μερίδας, ἀλλ' ἐκλιπόντος τινός ἐξ αὐτῶν ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυξάνει παρ' ὅλοις ἀδιακρίτως τοῖς κληρονόμοις, οἷον καθιστῶ κληρονόμον τὸν Πέτρον εἰς τὸ 1/2, τὸν Παῦλον εἰς τὰ 5/12, πρὸς δὲ ἐγκαθιστῶ κληρονόμους τὸν Γ καὶ Δ· οἱ τελευταῖοι διανέμονται τὸ 1/12 ἀλλὰ δὲν θεωροῦνται διὰ τοῦτο **συνημμένοι** καὶ ἐκλιπόντος ἑνός ἐξ αὐτῶν, ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυξάνει εἰς ὅλους τοὺς κληρονόμους.—Πανδ. [28. 5] 17 § 1, 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 15.

Οἱ ρήμασι μόνον συνημμένοι δὲν ἔχουσι προτίμησιν ἐν τῇ προσαυξήσει, ὅθεν ἂν τις αὐτῶν ἐκλείψῃ ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυ-

ξάνει πᾶσι τοῖς λοιποῖς συγκληρονόμοις· — **ρήμασι συνημμένοι** λέγονται ὅταν ἀναφέρονται μὲν ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν γράφεται εἰς ὠρισμένον τῆς κληρονομίας μέρος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος ἔστωσαν κληρονόμοι κατ' ἴσα μέρη.— Πανδ. [28. 5] 66—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 60—Πανδ. [50. 16] 142.—

Δέον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι κατὰ τὰ κληροδοτήματα **οἱ ρήμασι καὶ πράγματι** κληροδόχοι λέγονται κυρίως **συνημμένοι**, ἐνῶ οἱ μόνῳ **πράγματι** λέγονται **διηρημένοι**. Εἰσηγ. [2. 20] § 8—Πανδ. [30] 33 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 32).

Ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ἐκλιπόντος τινός κληρονόμου ἡ μερίς αὐτοῦ προσαυξάνει τῇ μερίδι τῶν λοιπῶν κληρονόμων.— Ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ ρίζης ἢ γραμμῆς διαδοχῆς ἡ σχολαία μερίς τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ρίζαν ἢ γραμμὴν κεκλημένου προσαυξάνει οὐχὶ ταῖς μερίσι πάντων τῶν συγκληρονόμων, ἀλλὰ μόνον τῶν τῆς αὐτῆς ρίζης ἢ γραμμῆς— Πανδ. [37. 4] 12 πρ.

Ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς ἡ προσαύξησις προηγεῖται τῆς κατὰ τάξεις καὶ βαθμοὺς διαδοχῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης 1] ὅταν ὁ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομούμενος καταλιμπάνῃ πολλὰ τέκνα, ἐξ ὧν τὸ ἐν δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ, ἡ κληρονομικὴ αὐτοῦ μερίς καὶ ἂν ἔχῃ ἴδια τέκνα, δὲν μεταβαίνει εἰς αὐτὰ ἀλλὰ προσαυξάνει εἰς τὰ λοιπὰ τέκνα.

2] Ὅταν καλῶνται συνάμα ἀδελφός καὶ πατὴρ τοῦ τελευτήσαντος, ἐὰν ὁ πατὴρ δὲν θέλῃ ἢ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ, ἡ μερίς αὐτοῦ δὲν περιέρχεται εἰς τὸν ἐπιζῶντα πατέρα του καὶ πάππον τοῦ τελευτήσαντος, ἀλλὰ προσαυξάνει εἰς τὸν ἀδελφόν.

3] Ὅταν τέλος οἱ καλούμενοι κληρονόμοι ᾗναι ἀδελφός καὶ ἀνεψιός τοῦ τελευτήσαντος, ἐκλιπόντος τοῦ ἀδελφοῦ, ἡ κληρονομικὴ αὐτοῦ μερίς δὲν μεταβαίνει εἰς τὰ τέκνα του, ἀλλὰ προσαυξάνει εἰς τοὺς ἀνεψιούς.

Ταῦτα ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν παραπομπή τῆς κληρονομικῆς μερίδος τῶν ἐκλιπόντων προσώπων εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν κληρονόμους κατὰ τὰ εἰρημένον ἐν σελ. 160 καὶ 161.

Προσχύξεις δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς, ἐὰν ὁ κληρονόμος ἐκλείψῃ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΕΞΑΙΡΕΤΟΥ.

Συμβαίνει πολλάκις ὁ διαθέτης νὰ διατάσῃ ὅπως ὁ κληρονόμος αὐτοῦ λάβῃ ἐκτὸς τῆς κληρονομικῆς μερίδος του, καὶ ἕτερον πρᾶγμα ὡς **κληροδοσίαν**.

Ἡ κληροδοσία ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καλεῖται **ἐξαίρετον**. — Βασιλ. [ΜΒ'. 2] 4 — Πανδ. [10. 2] 4 — Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 93. [ΜΔ'. 4] 37 — Πανδ. [30] 17 § 2.

Ἐπὶ τοῦ ἐξαίρετου, ἤτοι ἐπὶ τῆς τοιαύτης εἰς μερικὸν κληρονόμον καταλειπομένης κληροδοσίας, ἰσχύει ὁ κανὼν ὅτι ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες κληρονόμοι, κληροδοτηθῇ δὲ ἐξαίρετον εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν ἀφ' ὁλοκλήρου τῆς κληρονομίας, θεωρεῖται ἐγκύρως αὐτῷ κληροδοτηθὲν μόνον τὸ ὑπὸ τῶν συγκληρονόμων κατὰ λόγον τῆς ιδίας ἐκάστου κληρονομικῆς μερίδος καταβλητέον μέρος τοῦ ἐξαίρετου, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ μέρος ὅπερ ἀναλόγως τῆς ιδίας κληρονομικῆς μερίδος ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ αὐτὸς ἑαυτῷ. — Πανδ. [30] 34 § 11. 116 § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 31. 33. 110 — Πανδ. [2. 14] 33 — Βασιλ. [ΙΑ'. 1] 33 σχολ. — Πανδ. [31] 34 § 1. [34. 9] 18 § 2.

Ἐξαίρετον ὑπάρχει καὶ 1] ὅταν ὁ διαθέτης διατάσῃ τὸν κληρονόμον νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς ἄλλον τὴν κληρονομικὴν μερίδα αὐτοῦ **ἀφαιρέσει ὀρισμένων πραγμάτων**. — Ἄλλ' ἂν διατάσσεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου νὰ παρακρατήσῃ χρήματα, ταῦτα ἀφαιροῦνται ἀπὸ μόνης τῆς μερίδος ἧς διετάχθη ἡ ἀποκατάστασις. — Πανδ. [36. 1] 72. 58 § 3. [31] 77 πρ.

Ἐξαίρετον ἐπίσης ἀπονέμεται 2] καὶ ὅταν ὁ κληρονόμος γράφηται τοιοῦτος **ἐξαίρεσει ρητοῦ πράγματος**, ὅπερ λογίζεται κληροδοτηθὲν ἐν ἐξαίρετῳ εἰς τοὺς λοιποὺς συγκληρονόμους. — Πανδ. [31] 86 πρ. — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 82.

3] Ἐξαίρετον τέλος ἀποτελεῖ καὶ ἡ **νέμεσις**, ἥτοι ἡ ὑπὸ τοῦ διαθέτου μεταξὺ τῶν τέκνων του ἢ καὶ ἐξωτικῶν διανομὴ (νέμεσις) τῆς περιουσίας, — Πανδ. [34. 4] 23 — Βασιλ. [ΜΔ'. 17] 22 — Πανδ. [31] 77 § 8. [34. 9] 15 — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 73. [Ε'. 42] 15. — Τὸ διὰ τῆς νεμέσεως τουτέστι καταλειφθὲν διὰ διαθήκης ἢ κωδικέλλου, ἐπὶ μόνης δὲ τῆς τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα νεμέσεως, καὶ δι' ἀπλοῦ ἐγγράφου φέροντος τὴν ὑπογραφὴν τοῦ γονέως, ἰσχύει ὡς ἀπονομὴ ἐξαίρετου. — Νεαρὰ 107. κεφ. 1 — Νεαρ. 115. κεφ. 15 — Πανδ. [34. 9] 15 — Βασιλ. [Μ'. 42] 15. [ΜΔ'. 2] 73. [ΜΒ'. 3] 38 — Νεαρ. 18. κεφ. 7 — Νεαρ. 107. κεφ. 3 — Πανδ. [34. 4] 23 — Βασιλ. [ΜΔ'. 17] 22 — Πανδ. [31] 77. 8. [34. 9] 15. Ἐξαίρετον εἶναι καὶ τὰ **ρητὰ πράγματα** ἀφ' ὧν ἐγράφησαν πάντες οἱ κληρονόμοι. — Πανδ. [28. 5] 35. 78.

Ἰδιῶζον τῷ ἐξαίρετῳ εἶναι, ὡς εἴρηται, ἡ ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ἔνωσις τῆς ιδιότητος τοῦ κληρονόμου καὶ τοῦ κληροδόχου, οὗ ἔνεκα ἡ κατ' ἐξαίρετον κληροδοσία βρεῖ καὶ τὴν κληρονομικὴν τοῦ κληροδόχου μερίδα.

Καὶ ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος μὲν τοῦ κληρονόμου πρὸς ὃν ἀπονέμεται, τὸ ἐξαίρετον εἶναι ἀνέκαθεν ἄκυρον καθ' ὃ μέρος εἶναι κληρονόμος ὁ κληροδοτούμενος «—τῷ κληρονόμῳ ληγατεύεσθαι ἀφ' ἑαυτοῦ οὐ δυνατόν» — Πανδ. [30] 34 § 11. 116 § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 33. 110 — Πανδ. [31] 34. § 1. [34. 9] 18 § 2, ὡς εἶδος δὲ κληροδοσίας διέπεται ὑπὸ τῶν περὶ ταύτης κανόνων.

Ὅταν εἷς καὶ μόνος ᾔνῃ ὁ κληροδοτούμενος κληρονόμος, διατηρεῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ἐξαίρετον, οὐ μόνον ἂν ἀποδεχθῇ τὴν κληρονομίαν — Πανδ. [31] 34 § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 34 — Πανδ. [32] 40 πρ. § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 39, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀπορρίψῃ αὐτήν — Πανδ. [30] 18. 89. 91 § 2 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 18. 87. [ΜΑ'. 1] 85 σχολ. — ἢ στερηθῇ αὐτῆς — Πανδ. [34. 9] 18 § 2 —

Βασιλ. [Μ'. 42] 18.—'Αν δ' ἐπεβλήθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἢ εἰς ἄλλον ἀποκατάστασις τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ μερίδος, περιλαμβάνεται εἰς ταύτην καὶ τὸ μέρος τοῦ ἐξαίρετου ὅπερ ὤφειλε νὰ καταβάλλῃ αὐτὸς ἑαυτῷ—Πανδ. [36. 1] 18 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 18.

Ἐπὶ τοῦ ἐξαίρετου κρατεῖ ὁ κανὼν ὅτι ἂν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κληροδοτῇται εἰς ὅλους τοὺς κληρονόμους ἢ συγκληροδοτῇται εἰς κληρονόμους καὶ μὴ κληρονόμους (ἐξωτικούς), μὴ ἀφανθέντος τοῦ διαθέτου περὶ διανομῆς, διὰ τῆς ἀποποιήσεως ἢ ἐκλείψεως ἑνὸς τούτων προσαυξάνει τὸ μέρος του πρὸς τοὺς λοιποὺς διανεμόμενον μεταξὺ αὐτῶν οὐχὶ κατὰ λόγον τῶν κληρονομικῶν των μερίδων, ἀλλ' ἐξ ἴσου. Ἄν δὲ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κληροδοτῇται **συλλήθδην** εἰς ὅλους τοὺς κληρονόμους καὶ εἰς τινὰς μὴ κληρονόμους (ἐξωτικούς), ἐκλιπόντος μὲν συγκληρονόμου τινὸς μεταδίνει τὸ μέρος του εἰς μόνους τοὺς συγκληρονόμους, ἐκλιπόντος δὲ μὴ κληρονόμου (ἐξωτικοῦ) τὸ μέρος του ὠφελεῖ ὅλους.

Ὁ κανὼν οὗτος ὑπόκειται εἰς δύο ἐξαιρέσεις, τὰς ἐξῆς.

Α'. Ἐὰν τὸ ἐξαίρετον ἀπονέμηται εἰς ἓνα κληρονόμον καὶ συνάμα εἰς ἓνα ἢ πλείους μὴ κληρονόμους (ἐξωτικούς), ἐκλιπόντος τινὸς τῶν συγκληροδόχων, ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἐξαίρετου ὅπερ ὁ κληρονόμος ἔδει νὰ καταβάλλῃ ἑαυτῷ οὐδὲν λαμβάνει ἀλλὰ προσαυξάνει τοῦτο ἐξ ἴσου εἰς τοὺς λοιποὺς συγκληροδόχους· φανερόν δὲ ὅτι ὅσω μείζων εἶναι ἡ κληρονομικὴ μερίς του τόσω ἐλάττων ἢ εἰς τὸ κληροδόχημα μετοχὴ του—Πανδ. [30] 116 § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 110—Πανδ. [31] 88 § 3—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 84.

Β'. Ἄν κατελείφθῃ ἐξαίρετον εἰς δύο μόνον συγκληρονόμους ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ εἰς ἓνα ἢ πλείους μὴ κληρονόμους, ἐκλιπόντος ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τὸ ἐξαίρετον διανέμεται κατ' ἀντίστροφον λόγον τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν μερίδων.—Πανδ. [30] 34 § 12—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 33.

Ὅταν ὁ διαθέτης κληροδοτήσῃ ἀλλότριον πρᾶγμα νομίζων αὐτὸ ὡς ἴδιον δὲν ἰσχύει τὸ κληροδόχημα.—Πανδ. [30. 39] § 7—

Εἰσηγ. [2. 20] § 4—Πανδ. [22. 3] 21—Βασιλ. [ΚΒ'. 1] 21—Ἀρμενόπλ. [5. 11] § 15.—ἂν ὅμως ὁ διαθέτης εἶχε γνῶσιν ὅτι τὸ κληροδοτούμενον εἶναι ἀλλότριον, ὁ πρὸς ὃν κατελείφθῃ τοῦτο ζητεῖ παρὰ τῶν συγκληρονόμων αὐτοῦ κατὰ λόγον τῆς κληρονομικῆς ἐκάστου μερίδος τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας του.—Εἰσηγ. [2. 20] § 4—Κωδ. [6. 37] 10—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 35.

Ὅταν ὁ κληρονόμος παραγγέλληται νὰ ἀποκαταστήσῃ ἐτέρῳ τὸν κλῆρον του, ἐξαίρεσει ὠριτμένου πράγματος, ὀφείλεται αὐτῷ ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἔνεκα τῆς ἐκνικήσεως ζημίαν.—Πανδ. [36. 1] 1 § 16. 72—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 1. 69. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀπὸ ρητοῦ πράγματος γεγραμμένου κληρονόμου μεθ' οὗ συνυπάρχουσι καθολικοὶ κληρονόμοι.—αὐτόθι.

Ὡσαύτως ἐπὶ νεμέσεως ἂν τὰ ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἀπονεμηθέντα διὰ νεμέσεως εἰς ἕκαστον κληρονόμον ἐξαίρετα ἐξαντλώσιν τὴν ὅλην κληρονομίαν, ὁ διὰ τῆς νεμέσεως ὀφείλων νὰ λάβῃ πρᾶγμα τι ἐκνικηθὲν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διανομῆς, δύναται νὰ παρακρατήσῃ τὰ πρὸς τὸν συγκληρονόμον του νεμηθέντα, καὶ ἂν δὲν δοθῇ αὐτῷ ἀποζημίωσις διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐκνίκησιν, ματαιοῦται ἡ νέμεσις.—Πανδ. [31] 77 § 8—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 73—Πανδ. [12. 4] 10—Βασιλ. [ΚΔ'. 1] 10—Πανδ. [12. 6] 23. § 3—Βασ. [ΚΔ'. 6] 23.

Ἐν ᾗ περιπτώσῃ τὸ ὡς ἐξαίρετον δοθὲν εἶναι ὑπέγγυον, ἂν μὲν ὁ διαθέτης δὲν ἐγίνωσκε τοῦτο, ὁ τὸ ἐξαίρετον λαμβάνων ἐλευθερώνει αὐτὸ ἐξ ἰδίων—Πανδ. [10. 2] 28—Βασιλ. [ΜΒ'. 3] 28. Ἄν δὲ ὁ διαθέτης εἶχε γνῶσιν τοῦ ὑπεγγύου, ὁ εἰς ὃν κατελείφθῃ τοῦτο δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν συγκληρονόμων τὴν ἀξίαν τοῦ ἐξαίρετου κατὰ λόγον τῆς κληρονομικῆς ἐκάστου μερίδος.—Πανδ. [36. 6] 1 § 16—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 1—Εἰσηγ. [3. 20] 5—Πανδ. [31] 66 § 6.—Ἄν τέλος τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑπέγγυον ἕνεκεν ὀφειλῆς πρὸς τὸν κατ' ἐξαίρετον λαμβάνοντα αὐτό, τὸ χρέος ἀποσβέννυται αὐτοδικαίως διὰ συγχύσεως, κατὰ τὸ ἐπιβάλλον τούτῳ μέρος τῆς κληρονομίας.

Ὅταν τὸ ὡς ἐξαίρετον δοθὲν ἐξῆρθέῃ τῆς συναλλαγῆς ἢ κα-

τεστράφη ἄνευ αἰτίας τῶν συγκληρονόμων ἢ ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἀπαί-
τησις εἰσεπράχθη παρὰ τοῦ διαθέτου, ἐπὶ μὲν τῆς νεμέσεως ἢ τῆς
ἐπὶ ἐξαίρεσει ρητοῦ πράγματος ἀποκαταστάσεως τῆς κληρονο-
μίας, χωρεῖ ἀπολύτως ἀποζημίωσις ἐκ τῆς καταλειφθείσης ἐκά-
στω τῶν συγκληρονόμων περιουσίας, ἐπὶ δὲ τῆς ἀπὸ ρητοῦ πράγ-
ματος ἐγκαταστάσεως μόνον ὅταν ὁ διαθέτης ᾗτον ἐν γνώσει τῶν
μνησθεισῶν περιστάσεων.

Κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἐπὶ κληροδοσίας κρατοῦντος, δὲν ἀπο-
σβέννυται τὸ ἐξαίρετον καὶ ἂν ὁ εἰς ὃν ἀπενεμήθη ἢ ἀπὸ ἐγκατα-
στάσεως ρητοῦ πράγματος ἢ ἀπὸ νεμέσεως, πρόκηται ν' ἀποκτή-
σῃ αὐτὸ καὶ ἐξ ἄλλης ἐπικερδοῦς αἰτίας.

Ὅταν ὁ διαθέτης κληροδοτήσῃ χρήματα ἐνῶ δὲν εὐρίσκονται
ἐν τῇ κληρονομίᾳ νομίσιμα, ὀφείλουσι νὰ δώσωσιν αὐτὰ οἱ συγκλη-
ρονόμοι ἀφαιρέσει τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς τὸν κληροδοτούμενον μέρους.
— Πανδ. [10. 2] 25 § 22—Βασιλ. [MB'. 3] 25· ἀρνούμενων δ' αὐ-
τῶν τὴν ἀπότισιν, διατάττει ὁ δικαστὴς τὴν ἐκποίησην κληρονομι-
κῶν πραγμάτων μέχρι τῆς ἀπαιτουμένης ἀξίας.—Πανδ. [10. 2]
26—Βασιλ. [MB'. 3] 26—Πανδ. [31] 12 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 2]
12—Πανδ. [50. 16] 88—Βασιλ. [ΙΑ'. 2] 85.

Ἐπὶ κληροδοτήσεως ἀπαιτήσεως δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ὁ κλη-
ροδοτούμενος τὴν πλαγιστικὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ὀφειλετῶν· ἐὰν
δὲ κληροδοτηθῇ πρὸς τὸν κληρονόμον τὸ παρ' αὐτοῦ ὀφειλόμενον
πρὸς τὸν διαθέτην, δικαιούται ν' ἀπαίτησῃ παρὰ τῶν συγκληρονό-
μων αὐτοῦ τὴν ἀπαλλαγὴν του.—Πανδ. [10. 2] 42 [31] 34 § 3
—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 34.

Τὸ ἐξαίρετον ἀποσβέννυται ἐὰν ὁ εἰς ὃν ἀπονέμεται κατέστη
ἀνίκανος πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου—Πανδ. [28. 5] 59 § 4
—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 53 ἢ ἀποθνήσκῃ, πρὶν ἢ ἀποκτήσῃ αὐτὸ ἢ τὸ
ὑπεξαίρεση· ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις μὴ ὑπάρχοντος ὑποκατα-
στάτου ἢ συγκληροδόχου τὸ ἐξαίρετον ἐπανέρχεται εἰς τὴν ὁμάδα
τῆς κληρονομίας.—Κωδ. [6. 37] 5—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 30—Πανδ.
[36. 1] 48—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 45.

Ὁ κληρονόμος ὅστις εἶναι συγχρόνως καὶ κληροδόχος ἀπο-

ποιούμενος τὴν κληρονομίαν διὰ λόγους ἀνεπιλήπτους, διατηρεῖ ὅλο-
κληρον τὸ ἐξαίρετον ᾗτοι καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ὃ ἦν βεβαρημένος
ὡς κληρονόμος καὶ ὅπερ κατὰ τὰ ἐκτεθέντα ἀνισχύρως κατελεί-
φθη αὐτῷ ὡς κληροδοσία—Πανδ. [30] 17 § 2. 87. 89. 91 § 2—
Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 17. 83. 85. 87—Πανδ. [29. 4] 22 § 2.—[29.
2] 20 § 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 17· τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ οἰ-
κείου κληρονόμου ἀποσχόντος τῆς πατρικῆς κληρονομίας—Πανδ.
[30] 17 § 2. 18—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 17 καὶ 18· καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ
κτησαμένου τὴν κληρονομίαν ἀλλὰ κατόπιν ἀπαλλαγέντος αὐτῆς
διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως εἰς ἀκέραιον.—Πανδ. [38. 2] 6 § 3—
[40. 5] 30 § 11—Βασιλ. [ΜΗ'. 4] 30—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 28.

Ὅταν ὅμως ὁ κληρονόμος ἀποποιῇται ὁλοῦς τὴν ἐκ διαθή-
κης κληρονομίαν ὅπως ἀποκτήσῃ αὐτὴν ἐξ ἀδιαθέτου—Πανδ. [29.
4] 7. 10 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 15] 1 ἢ ἀποποιῇται ἐπ' ἀμοιβῇ τὴν
ἐκ διαθήκης διαδοχὴν πρὸς ὄφελος ὑποκαταστάτου—Πανδ. [44. 4]
4 § 11—Βασιλ. [ΝΑ'. 4] 4 ἢ τὸ ἐξαίρετον κατελείφθη ἐπὶ τῇ
ρητῇ ἢ σιωπηρᾷ αἰρέσει ὅτι ὁ ὑπὲρ οὗ κατελείφθη θέλει γενῇ κλη-
ρονόμος—Πανδ. [32] 92 πρ.—[33. 7] 20—Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 87
—Πανδ. [30] 88. 89. 90 πρ. § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 84. 85. 87.
ἀπόλλυσιν οὗτος (ὁ κληρονόμος) τὸ καταλειφθὲν αὐτῷ κληροδότη-
μα.—Πανδ. [29. 4] 7.

Ἐὰν ὁ κληρονόμος ὃ κατελείφθη ἐξαίρετον, ἀποβιώσῃ μετὰ
τὴν ἀπόκτησιν τῆς κληροδοσίας ἀλλὰ πρὶν ἢ προσέλθῃ εἰς τὴν
κληρονομίαν, τὸ μὲν μέρος τοῦ ἐξαίρετου τὸ εἰς τὰς μερίδας τῶν
συγκληρονόμων αὐτοῦ ἐπιβεβλημένον μεταβιβάζεται εἰς τοὺς κλη-
ρονόμους του, ἡ κληρονομικὴ δὲ αὐτοῦ μερὶς περιέρχεται εἰς τοὺς
ὑποκαταστάτους.—Πανδ. [31] 75 § 1.

Ὅσάκις ὁ διαθέτης μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης διαγρά-
φει τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου, ἀποβάλλει μὲν οὗτος τὸ κληρονομικὸν
δικαίωμα οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἐξαίρετον.—Πανδ. [34. 9] 12. 16 §
2—Βασιλ. [Μ'. 42] 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΕΡΙ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Α'. Κοινή υποκατάστασις.

Πᾶς ἔχων δικαίωμα νὰ συντάξῃ διαθήκην, δύναται νὰ προσδιορίσῃ δι' αὐτῆς δεύτερον ἄμεσον κληρονόμον του ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ κατὰ πρῶτον γεγραμμένος τοιοῦτος δὲν θελήσῃ ἢ δὲν δυνήθῃ νὰ δεχθῇ τὴν κληρονομίαν.—Πανδ. [28. 6] 45 πρ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 42.

Ὁ τοιοῦτος διορισμὸς ἄλλου ἄμεσου κληρονόμου ἐπὶ τῇ υποθέσει ὅτι ὁ κατὰ πρῶτον γεγραμμένος δὲν κληρονομήσῃ τὸν διαθέτην, καλεῖται **ὑποκατάστασις**· ἐνεργεῖται δὲ διὰ διαθήκης, δι' ἧς δὲν δύναται νὰ υποκατασταθῇ ὁ μὴ ἔχων ἱκανότητα νὰ γραφῇ κληρονόμος.

Διὰ τὸ κύρος τῆς υποκαταστάσεως πρέπει νὰ προηγηθῇ διάταξις περὶ κληρονόμου τοῦ ὁποίου τὴν ἔλλειψιν ἀναπληροῖ ὁ υποκατάστατος.—Πανδ. [28. 5] 19—Βασιλ. [ΛΕ'. 9] 17.—ἡ υποκατάστασις τουτέστιν εἶναι ἐγκατάστασις ἐπὶ τῇ αἰρέσει ὅτι ὁ πρῶτος γραφεὶς δὲν κληρονομήσῃ τὸν διαθέτην· ἀποκτήσαντος ὅμως τοῦ πρώτου γραφέντος τὴν κληρονομίαν, ἀτонеῖ ἢ αἵρεσις καὶ ματαιοῦται ἡ υποκατάστασις.—'Αρμενόπλ. [5. 7] § 3.

Ὑποκατάστασις διαταχθεῖσα ἐν τῇ τοῦ ἐγκαταστάτου ἀδυναμίᾳ τοῦ γενέσθαι κληρονόμον, δέον νὰ ἐκληθῇ ὡς ἰσχύουσα καὶ ἐν τῇ ἀποποιήσει αὐτοῦ τοῦ νὰ γείνη τοιοῦτος καὶ τάνάπαλιν.—Κωδ. [6. 24] 3.

Εἰς τὸν ἄμεσον κληρονόμον δύναται ὁ διαθέτης νὰ υποκαταστήσῃ πλείους, ὡς εἰς πολλοὺς ἓνα καὶ εἰς πολλοὺς πλείους.—Πανδ. [28. 6] 30. 36. § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 29. 34—Εἰσηγ. [2. 15] § 1—'Αρμενόπλ. [5. 8] 3.

Δύναται ὡσαύτως ὁ διαθέτης νὰ υποκαταστήσῃ εἰς τὸν πρῶτον κληρονόμον δεύτερον κληρονόμον, τρίτον εἰς τὸν δεύτερον καὶ οὕτω ἐφεξῆς· ἐν τῷ θεματι δὲ τούτῳ ἰσχύει ὁ κανὼν, ὅτι ὁ **ὑποκατάστατος τοῦ υποκαταστάτου** εἶναι **ὑποκατάστατος τοῦ ἐγκαταστάτου**· ὁ υποκατάστατος τουτέστι α) καλεῖται εἰς πᾶν ὅ,τι ἐκλήθῃ διὰ τῆς κληρονομικῆς ἐγκαταστάσεως ὁ εἰς ὃν οὗτος ὑπεκατέστη καὶ β) λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ ἐκλιπόντος ἐγκαταστάτου, καὶ ἔτι ἤθελε προαποβιώσῃ ὁ πρῶτος υποκατάστατος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ἐγκατάστατος.—Πανδ. [28. 6] 27 41 πρ. 47—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 26—Εἰσηγ. [2. 15] § 3.

Ὅταν πλείονες συγκληρονόμοι υποκαθίστανται ἀμοιβαίως, διανέμονται κατ' ἀναλογίαν τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν μερίδων τῇ τοῦ μὴ κληρονομήσαντος ἐγκαταστάτου μερίδα.—Πανδ. [28. 6] 5. 8 § 1. 9. 24. 41—Βασ. [ΛΕ'. 10] 5. 8. 9. 23. 39—Εἰσ. [2. 15] § 2. ἄλλ' ἐὰν ἐκτὸς τῶν ἀμοιβαίως υποκαταστάτων ὑπάρχῃ καὶ τρίτος μὴ συγκληρονόμος, οὗτος λαμβάνει ἐκ τοῦ χηρεύσαντος μέρους τῆς κληρονομίας κεφαλικὴν μόνον μερίδα.—Πανδ. [28. 6] 32—Βασιλ. [ΚΕ'. 10] 31—Νεαρά 1. κεφ. 1. § 3.—'Εὰν δὲ μεταξὺ πλειόνων ἐγκαταστάτων καὶ ἀμοιβαίως υποκαταστάτων ὑπάρχουσιν οἱ τινες **συνημμένοι**, ὁ δ' ἕτερος αὐτῶν ἐκλείψῃ, καλεῖται εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἐκλιπόντος, κατὰ προτίμησιν τῶν λοιπῶν υποκαταστάτων, ὁ μετ' αὐτοῦ **συνημμένος** γραφεὶς.

Συνημμένοι κληρονόμοι λέγονται ὅταν γράφονται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει τῆς διαθήκης εἴτε ἄνευ ὀρισμοῦ μερίδων, οἷον ὁ Τίτιος καὶ ὁ Σείιος ἔστωσαν κληρονόμοι, εἴτε ὁμοῦ εἰς ὠρισμένον μέρος τῆς κληρονομίας χωρὶς νὰ ὀρίζηται ἡ μερὶς ἐκάστου αὐτῶν, οἷον ὁ Τίτιος καὶ ὁ Σείιος ἔστωσαν κληρονόμοι κατὰ τὸ ἥμισυ. Πανδ. [28. 6] 41. § 4—Βασ. [ΛΕ'. 10] 31.

Ἐπὶ ἀμοιβαίως υποκαταστάτων συγκληρονόμων ἡ ἀπόκτησις τῆς κληρονομίας συνεπάγεται καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐκ τῆς υποκαταστάσεως μερίδος· τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῆς ἀποποιήσεως τῆς κληρονομίας, ὁ υποκατασταθεὶς δηλαδὴ κληρονόμος ἂν ἀποποιηθῇ ὡς κληρονόμος δὲν γίνεται δεκτὸς ὡς υποκατάστατος.—

Πανδ. [29. 2] 35 πρ. 76 πρ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 27. 67—Κωδ. [6. 26] 6—Πανδ. [28. 6] 41. § 4 — Βασ. [ΛΕ'. 10. 39 — Βασιλ. [ΛΕ'. 13] 6.

Ἡ ὑποκατάστασις κωλύει τὸ μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων δικαίωμα προταυξήσεως.—Βασιλ. [ΛΕ'. 17] 2. [Θ'. 3] 44—Πανδ. [37. 11] 2. § 8—Νεαρ. 1. κεφ. 1. § 3.

Ἡ ὑποκατάστασις δὲν κωλύει τὴν μεταδίδοσιν (παραπομπὴν) τῆς κληρονομίας (σελ. 160)—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 13—Βασ. [ΜΔ'. 30] 1.

Ὅσάκις διατάσσεται ὑποκατάστασις ἀνήβων, προσυπακούεται ἀλλαλήτως καὶ κοινὴ ὑποκατάστασις.—Πανδ. [28. 6] 4 πρ. § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 4.

Ὑποκατάστασις ἐπιτρέπεται καὶ ἐπὶ κληροδοσιῶν καὶ ἀποκαταστάσεων καὶ δωρεῶν αἰτίᾳ θανάτου.—Πανδ. [31] 50 πρ.—Κωδ. [6. 5] διάταξ. μόνη § 7—Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1.

Ἡ ὑποκατάστασις ἀποσβέννυται ἂν ὁ κληρονόμος ἢ προηγούμενός τις ὑποκατάστατος ἀποκτήσῃ τὴν κληρονομίαν.—Κωδ. [6. 26] 5.

Β'. Ὑποκατάστασις ἀνήβων.

Ὑποκατάστασις ἀνήβων λαμβάνει χώραν, ὅταν ὁ πατὴρ ἢ ὁ πρὸς πατὸς πάππος γράφῃ τινὰ κληρονόμον τοῦ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐξουσίαν τελοῦντος τέκνου, διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αὐτὸ ἤθελεν ἀποβιώσῃ ἐν τῇ ἀνηβότητι.

Πρὸς σύστασιν ὑποκαταστάσεως ἀνήβων, δεόν ὁ πατὴρ νὰ συντάξῃ καὶ δι' ἐαυτὸν διαθήκην ἢ συγχρόνως μετὰ τῆς διὰ τὸν ἀνηβον ὑπεξούσιον συντασσομένης ἢ καὶ πρὸ αὐτῆς.—Πανδ. [28. 6] 1 § 3. 2 § 1. 4—7—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 1. 2—Εἰσηγ. [2. 16] § 5. Ἐὰν δὲ συνταχθῶσι δύο διακεκριμένοι διαθήκαι καθ' ἐκάστην αὐτῶν πρέπει νὰ τηρηθῶσιν αἱ τῶν διαθηκῶν διατυπώσεις—Εἰσηγ. [2. 16] § 5—Πανδ. [29. 3] 11 [28. 6] 2 § 4—7 Βασ. [ΛΕ'. 10] 19. χωρὶς νὰ ᾔναι ἀνάγκη νὰ ὦσιν ἀμφοτέραι τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἐκτὸς

ἐὰν αἱ δύο διαθῇκαι συνταχθῶσι διὰ μιᾶς πράξεως, ὅποτε ἀπαιτεῖται ἅπαξ μόνον νὰ τηρηθῶσιν οἱ νόμιμοι τύποι.—Πανδ. [28. 6] 2 § 5—Εἰσηγ. Θεοφίλου [2. 16] § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 16.

Ἐπὶ τῆς ὑποκαταστάσεως ἀνήβων ὑπάρχουσι δύο διαθήκαι, ἡ τοῦ πατρὸς δι' ἐαυτὸν καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ ιδίου αὐτοῦ τέκνου, ἀλλ' ἡ τελευταία λογίζεται πάντοτε μέρος ἀδιάσπαστον καὶ παρακολουθῆμα τῆς πατρικῆς διαθήκης καὶ συνυπάρχει ἢ συνανατρέπεται μετ' αὐτῆς.—Πανδ. [28. 6] 2 § 4-7—Εἰσηγ. [2. 16] § 5.

Ἡ ὑποκατάστασις ἀνήβων δύναται νὰ γίνῃ καὶ σιωπηρῶς, ὅταν ὁ ἀνιὼν διορίσῃ τινὰ κοινὸν ὑποκατάστατον τοῦ ἀνήβου κατιόντος, ἐκτὸς ἐὰν ἡ βεβαία βούλησις τοῦ πατρὸς ἀποκρούῃ τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα.—Κωδ. [6. 26] 4—Πανδ. [28. 6] 4 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 4. 42.

Ὁ πατὴρ ἢ ὁ πρὸς πατὸς πάππος δύναται νὰ διορίσῃ κληρονόμον τῷ ἀνήβῳ δι' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν εἴτε προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀνιόντος εἴτε ἀπέκτησε τὸ τέκνον αὐτὴν ἄλλοθεν.—Πανδ. [28. 6] 10 § 5—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 10. Δὲν ὑποχρεοῦται δὲ ποσῶς κατὰ τὴν διὰ τὸν ἀνηβον διαθήκην, νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ιδίους αὐτοῦ ἀναγκαίους κληρονόμους, οὔτε τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους τοῦ τέκνου, δυνάμενος ν' ἀποκλείσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἔχοντας δικαίωμα νομίμου μερίδος.—Πανδ. [5. 2] 8 § 5—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8, καὶ εἶναι πάντῃ ἐλεύθερος ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τῶν ὑποκαταστάτων, τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ὑποκαταστάσεως.

Ὑποκατάστασιν ἀνήβου δύναται νὰ διατάξῃ ὁ πατὴρ ἢ ὁ πρὸς πατὸς πάππος καὶ ἂν ἀποκληρώσῃ τὸν ἀνηβον ὑπεξούσιον ἂν ὅμως δὲν καταστήτῃ αὐτὸν κληρονόμον του, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν ὑποκατάστατον κληροδοσίαν ἢ καταπίστευσιν ἐκ τῆς τοῦ ἀνήβου περιουσίας.—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 1. 2—Πανδ. [29. 1] 41 § 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 21] 41—Πανδ. [30] 126 πρ.—Βασιλ. [ΜΗ'. 1] 11.

Ἡ ὑποκατάστασις ἀνήβου ἐμπεριέχει σιωπηρῶς τὴν αἵρεσιν τοῦ θανάτου αὐτοῦ πρὸ τῆς ἥβης. Δύναται νὰ διαταχθῇ οὐ μόνον

ἐὰν τὸ τέκνον ἀποβιώσῃ ἄνηβον, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀποθάνῃ εἰς διαφόρους βαθμοὺς ἡλικίας μέχρι τῆς ἥβης, οἷον εἰς τὸ 8ον ἢ 10ον ἔτος κτλ. δὲν ἰσχύει δὲ ἐὰν ὁ ἀνίων ἐπεκτείνῃ τὴν ὑποκατάστασιν πέραν τῆς ἥβης.—Πανδ. [28. 6] 21. 38 § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 20. 36. 38 § 2. 43 § 1. 44. 43 § 1.

Καὶ ἡ ὑποκατάστασις ἀνήβου δύναται νὰ γίνῃ κατὰ διαφόρους βαθμούς, οἷον εἰς τὸν ἄνηβον Πέτρον ὑποκαθίσταται ὁ Παῦλος, εἰς τὸν Παῦλον ὁ Λουκάς· ἰσχύει δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς ὁ κανὼν ὅτι ὁ ὑποκατάστατος τοῦ ὑποκαταστάτου εἶναι ὑποκατάστατος τοῦ ἐγκαταστάτου κληρονόμου.—Πανδ. [28. 6] 13. 25—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 13. 24—Πανδ. [28. 6] 47.

Πολλοὶ ὑποκατάστατοι ἂν ᾖναι συγκληρονόμοι, διανέμονται τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀνήβου ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς κοινῆς ὑποκαταστάσεως, ἥτοι ἕκαστος λαμβάνει ἀναλόγως τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ μοίρας—Πανδ. [28. 6] 8 § 1. 10 πρ.—Εἰσηγ. [2. 16] § 7· ἂν ὅμως συντρέχῃ μετ' αὐτῶν καὶ ὑποκατάστατος μὴ κληρονόμος (ἐξωτικός), οὗτος μὲν λαμβάνει κατ' ἰσομοιρίαν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον διανέμεται μετὰ τῶν συγκληρονόμων κατὰ τὴν προδηλωθεῖσαν ἀναλογίαν.—Κωδ. [6. 26] 11.

Ὁ ὑποκατάστατος ἀνήβου ἀποκλείει τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους τούτου.—Πανδ. [28. 6] 9—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 9.

Συνέπειαι τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν ἀνέβων.—

1] Ἐὰν ὁ ἀνήβος ὑπεζούσιος κληρονομήσῃ τὸν ἀνιόντα αὐτοῦ, ὁ ὑποκατάστατος λαμβάνει τὴν τε ἰδίαν τούτου καὶ τὴν τοῦ ἀνιόντος εἰς αὐτὸν περιελθοῦσαν περιουσίαν, μὴ δικιούμενος νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐτέραν αὐτῶν—Πανδ. [28. 6] 10 § 2. 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 10—Πανδ. [45. 5] 28—Βασιλ. [Θ'. 7] 27, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀνήβος ἀπόσχῃ τῆς τοῦ ἀνιόντος περιουσίας, ὅποτε ὁ ὑποκατάστατος δύναται νὰ διαχωρίσῃ τὰς δύο κληρονομίας δεχόμενος μόνον τὴν τοῦ ἀνήβου, μὴ ἐνεχόμενος δὲ εἰς τὰ χρέη τοῦ πατρὸς,—Πανδ. [29. 2] 42 πρ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 34.

2] Ὁ ὑποκατάστατος ὅστις εἶναι συγχρόνως **συγκληρονόμος** τοῦ ἀνήβου, δὲν δύναται ν' ἀποποιηθῇ τὴν ὑποκατάστασιν

ἅμα δεχθῇ τὴν κληρονομίαν—Πανδ. [29. 2] 59—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 51—Κωδ. [6. 30] 20. Ἡ ἀποποίησης δὲ τοῦ ὑποκαταστάτου τοῦ νὰ δεχθῇ τὴν κληρονομίαν τοῦ πατρὸς εἰς ἣν ἐγκυτέστη μόνος κληρονόμος, συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἀνατροπὴν τῆς ὑποκαταστάσεως.—Πανδ. [28. 6] 10 § 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 10—Πανδ. [29. 2] 80—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 32—Πανδ. [36. 1] 27 § 2.

3] Ἐπὶ τοῦ θέματος καθ' ὃ ὁ ὑποκατάστατος ἔχει συγκληρονόμους, διαστέλλουν αἱ πηγαὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἀνήβος κληρονόμος ὢν, ὑπειτῆλθεν εἰς τὴν κληρονομίαν· ἀποποιούμενος τότε ὁ ὑποκατάστατος τὴν πατρικὴν κληρονομίαν δὲν γίνεται δεκτὸς καὶ εἰς τὴν τοῦ ἀνήβου κληρονομίαν.—Πανδ. [28. 6] 10 § 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 10. Ἄν τὸν κληρονόμον ὁ ἀνήβος ἀπεκληρώθῃ ἢ γραφεὶς κληρονόμος ἔκαμῃ χρῆσιν τῆς ἀποχῆς, δύναται ὁ ὑποκατάστατος καὶ τοὶ ἀποποιηθεῖς τὴν κληρονομίαν τοῦ πατρὸς νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν τοῦ ἀνήβου.—Πανδ. [29. 2] 41 καὶ 40—Βασιλ. [ΛΕ'. 14] 32. 33—Πανδ. [36. 1] 27 § 2. [28. 6] 12—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 14. Ἀποποιηθεὶς δὲ τὴν τελευταίαν ἀπόλλυσι καὶ τὴν πατρικὴν.

4] Ἄν ὁ ὑποκατάστατος ᾖναι οἰκεῖος κληρονόμος τοῦ πατρὸς, δύναται πάντοτε ν' ἀπόσχῃ τῆς πατρικῆς κληρονομίας καὶ οὐδὲν ἥττον ν' ἀποκτήσῃ τὴν τοῦ ἀνήβου οὐ μόνον ἂν οὗτος ἀπεκληρώθῃ ἀλλὰ καὶ ἂν ἐγκατέστη.—Πανδ. [29. 2] 41. [28. 6] 12.

Ἡ ὑποκατάστασις ἀνήβου ἀποσβέννυται ἂν ἡ πατρικὴ διαθήκη κατασταθῇ ἄκυρος, ἐκτὸς ἐὰν ἐπίτηδες ἐγκαταλιμπάνεται.—Πανδ. [28. 6] 2 § 1. 10 § 4—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 2. 10.

Πρὸς δὲ ἡ ὑποκατάστασις ἀνατρέπεται ἂν τὸ τέκνον ὑπὲρ οὗ ἔγινεν ἡ ὑποκατάστασις φθίσῃ εἰς τὴν ἡβλικὴν ἡλικίαν,—Πανδ. [28. 6] 7. 14. 21—Εἰσηγ. [2. 16] πρ. 18· ἢ ἀπαλλαγῇ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνιόντος—Πανδ. [28. 6] 2 προσίμ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 2· ἢ τέλος ἂν ὁ ἀνήβος ἐπιζήσῃ τῷ διαθέτῃ.

Γ'. Οἶονεὶ ἀνήθων ὑποκατάστασις.

Ἡ οἶονεὶ ἀνήθων ὑποκατάστασις (Ἰουστινιάνειος) συνίσταται εἰς τὸ δικαίωμα τῶν ἀνιόντων μαινομένου ἢ παραφρονοῦντος τέκνου νὰ διορίσωσιν αὐτῷ κληρονόμον ἐὰν ἀποβιώσῃ ἐν τῇ παραφροσύνῃ.—Πανδ. [28. 6] 43 πρ.—Κωδ. [6. 26] 9.

Καὶ ἐν τῇ ὑποκαταστάσει ταύτῃ δέον ὁ ἀνιὼν νὰ συντάξῃ καὶ δι' ἐαυτὸν διαθήκην.

Πάντες οἱ ἀνιόντες ἄνευ διακρίσεως γένους ἢ βαθμοῦ, εἴτε κέκτηνται εἴτε οὐ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, δύνανται νὰ διορίσωσι κληρονόμον τοῦ φρενοβλαβοῦς κατιόντος οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν ἣν οὗτοι (οἱ ἀνιόντες) κταλίπωσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπασαν τὴν περιουσίαν τούτου ὅθεν δῆποτε κερτημένην.

Ὁ θέλων νὰ ἐνασκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνιὼν ὀφείλει νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν παράφρονα τοῦλάχιστον τὴν νόμιμον μερίδα.—Κωδ. [6. 26] 9.

Ἄν ὁ παράφρων ἔχῃ ἐχεφρονοῦντας κατιόντας, ἐξ αὐτῶν καὶ μόνον ὀφείλουσιν οἱ ἀνιόντες νὰ διορίσωσι τὸν ὑποκατάστατον· ἂν δ' ὁ παράφρων ἦναι ἄπαις, ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· εἰ δὲ μηδὲ τοιοῦτοι ὑπάρχωσι, δύνανται νὰ ὑποκαταστήσωσι τῷ παράφρονι ὅντινα θέλουσι.—Κωδ. [6. 26] 9—Εἰσηγ. [2. 16] § 1.

Ἄν πλείονες ἀνιόντες ποιήσωσιν ὑπὲρ τοῦ παράφρονος οἶονεὶ ἀνήθων ὑποκατάστασιν, ὁ παρ' ἐκάστου αὐτῶν ὀνομασθεὶς ὑποκατάστατος προτιμᾶται εἰς τὴν παρ' ἐκάστου αὐτῶν καταλειφθεῖσαν τῷ παράφρονι περιουσίαν, τὴν δὲ ἰδίαν τοῦ παράφρονος περιουσίαν οἱ πολλοὶ οὗτοι ὑποκατάστατοι λαμβάνουσι καὶ διανέμονται ὡς συγχληρονόμοι.—Κωδ. [5. 70] 7 § 1—Βασιλ. [ΛΗ'. 10] 23.

Ἡ ὑποκατάστασις αὕτη σθέννυται ἕμᾳ ὁ παράφρων ἐχεφρονήσῃ, ἢ προαποβιώσῃ τοῦ διαθέτου, ἢ ἂν ἄπαις ὢν πρὸ τῆς διαθήκης τοῦ διαθέτου ἀποκτήσῃ τέκνον μετ' αὐτήν.—Πανδ. [28. 6] 43 προοίμ.—Βασιλ. [ΛΕ'. 10] 43.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Οἱ κληρονόμοι ἀποβάλλουσι τὴν κληρονομίαν ἔνεκα ἀναξιοτήτος εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις:

Ἡ μήτηρ μὴ ζητήσασα ἐγκαίρως ἐπίτροπον διὰ τὸ τέκνον τῆς, στερεῖται τῆς κληρονομίας αὐτοῦ πρὸς ὄφελος τῶν λοιπῶν κληρονόμων.—Πανδ. [26. 6] 2 § 1—Βασιλ. [ΛΖ'. 6] 2—Πανδ. [38. 17] 2 § 23—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 28.

Ὁ κληρονόμος ἀνήθου ὅστις δὲν ἐφρόντισε νὰ προκαλέσῃ τὸν διορισμὸν ἐπίτροπου ὑπὲρ αὐτοῦ, στερεῖται τῆς τε ἐξ ἀδικθέτου καὶ τῆς ἐκ διαθήκης κληρονομίας του, ἐὰν ὁ ἀνήθος ἀποβιώσῃ ἐν ἀνηθότητι.—Κωδ. [6. 58] 10—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 46.

Ἡ μήτηρ ἢ ἐπιτροπεύουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ μεταπηδῶσα εἰς δεύτερον γάμον πρὶν ζητήσῃ νὰ δοθῇ εἰς τὰ ὀρφανὰ ἄλλος ἐπίτροπος ἀντ' αὐτῆς, ἀπόλλυσι τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἐὰν τελευτήσωσιν ἀνήθου.—Κωδ. [6. 56] 6—Βασιλ. [ΜΕ'. 1] 39.

Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐπιβουλευθεὶς ἐν ζωῇ τὸν τελευτήσαντα ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἢ ὅστις διήγειρε κατ' αὐτοῦ ἐγκληματικὴν δίκην, ἢ ἐζήτησε νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς περιουσίας του, γίνεται ἔκπτωτος τῆς κληρονομίας του.—Νεαρ. 22. κεφ. 47—Ἀρμενόπλ. [5. 9] 35.

Οἱ καταλιπόντες ἀπροστάτευτον παράφρονα ἀφοῦ προσεκαλοῦντο ματαίως ὑπὸ τοῦ περισυλλέξαντος καὶ περιποιηθέντος αὐτόν, ἀποβάλλουσι τὴν κληρονομίαν τοῦ ἐν παραφροσύνῃ ἀποβιώσαντος ἥτις περιέρχεται εἰς τὸν ἐπιμεληθέντα αὐτόν.—Ἀρμ. [5. 9] 31.

Οἱ καλούμενοι εἰς τὴν κληρονομίαν αἰχμαλώτου τελευτήσαντος ἐν τῇ πολεμίᾳ, διότι οὗτοι δὲν ἐφρόντισαν ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως αὐτοῦ, γίνονται ἔκπτωτοι τῆς κληρονομίας του.—Νεαρ. 115 κεφ. 3 § 14. κεφ. 4. § 7—Ἀρμενόπλ. [5. 9] 31.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἢ ἀπὸ τοῦ ἀναξίου ἀφαιρουμένη κληρονομία μεταβαίνει εἰς τοὺς μετ' αὐτὸν καλουμένους.

Ὁ ἐν ἀθεμίτῳ γάμῳ συζήσας μετὰ τοῦ τελευτήσαντος, στερεῖται τῶν πρὸ αὐτοῦ καταλειφθέντων ὑπὲρ τοῦ δημόσιου.—Κωδ. [5. 5] 4—Πανδ. [30] 128.—[34. 9] 2. 13.

Ὅταν ὁ κληρονόμος ὑπεξαίρεσῃ τι πρὸς βλάβην τῶν κληροδόχων, τὸ ἐπὶ τῶν κλαπέντων φιλκίδιον τέταρτον δὲν λαμβάνει οὗτος πρὸς ποινὴν, ἀλλὰ τὸ δημόσιον.—Πανδ. [34. 9] 6.—[35. 2] 24 πρ. 6. 8 § 1—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 24.

Ὅταν ὁ διαθέτης διαγράψῃ ἐν τῇ διαθήκῃ τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου, ἢ συντάξῃ μεταγενεστέραν διαθήκην μὴ ἰσχύουσάν μὲν, ἀλλ' ἐν ἣ δὲν μνημονεύει κληρονόμους τοὺς ἐν τῇ πρώτῃ, ἀντὶ τῶν τοιούτων κληρονόμων ἐπέρχεται τὸ δημόσιον.—Πανδ. [28. 4] 3—Βασιλ. [ΛΕ'. 7] 3—Πανδ. [34. 9] 12. 16 § 2—Βασ. [Μ'. 42] 12—Κωδ. [6. 35] 4.

Ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένος ἐπίτροπος καὶ κληρονόμος, ἀποποιούμενος τὴν ἐπιτροπείαν ἀποβάλλει τὰ καταλειφθέντα πρὸς ὄφελος τῶν μετ' αὐτὸν ἐρχομένων εἰς τὴν κληρονομίαν, ἐκτὸς ἐὰν ᾗτο υἱὸς τοῦ διαθέτου καὶ κληρονόμος· τοῦτ' αὐτὸ λαμβάνει χώραν καὶ κατ' ἐκείνου πρὸς ὃν ὁ διαθέτης παρήγγειλε ματαίως τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἰδίου του τέκνου.—Πανδ. [27. 1] 28 § 1. 32. 36. § 1—Βασιλ. [ΛΗ'. 1] 27. 31. 35.

Γίνεται ἔκπτωτος τῆς κληρονομίας ὁ μὴ ἐνεργήσας τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ διαθέτου, εἰς ὃν οὗτος ἀπέβλεψε γράψας αὐτὸν κληρονόμον.—Πανδ. [11. 7] 12. § 4.

Ὁ κληρονόμος ὅστις δὲν καταδικάζει ποινικῶς τοὺς αὐτουργοὺς τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομούμενου, ἐκπίπτει τῆς κληρονομίας, ὡς καὶ ὁ ζῶντος ἔτι αὐτοῦ καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεώς του συμβληθεὶς περὶ τῆς κληρονομίας του.—Πανδ. [29. 5] 5. § 2. 15.—[34. 9] 21—Κωδ. [6. 35] 7. 9—Βασιλ. [ΛΕ'. 16] 5. 14. 32. 34—Ἀρμενόπλ. [5. 8] 21. 22—Πανδ. [34. 9] 2 § 3 [39. 5] 29 § 2. 30—Βασιλ. [ΜΗ'. 1] 28. 29.

Ἀνάξιος τῆς κληρονομίας γίνεται καὶ ὁ κληρονόμος ὅστις

συνετέλεσεν εἰς τὸν θάνατον τοῦ κληρονομούμενου, εἴτε ἐκ προαιρέσεως εἴτε ἐξ ἀμελείας, ἢ ὅστις ἐκώλυτε τὸν διαθέτην νὰ διαθέσῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν διαθήκην του.—(εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας δημεύεται ἡ κληρονομία).—Πανδ. [34. 9] 3—Βασιλ. [Μ'. 42] 3—Πανδ. [48. 20] 7. § 4—Κωδ. [6. 35] 10—Βασιλ. [ΛΕ'. 16] 45—Πανδ. [29. 6] 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 4] 1—Κωδ. [6. 34] 2—Ἀρμ. [5. 1] 31.

Ὁ κινήσας δίκην κατὰ τοῦ κληρονομούμενου ἀφορῶταν εἰς τὴν προσωπικὴν του κατάστασιν, καθὼς καὶ ὁ προσβάλλων τὴν διαθήκην ὡς ἄτοργον ἢ πλαστὴν καὶ ἡττώμενος, ἀπόλυσιν τὴν κληρονομίαν.—Πανδ. [34. 9] 9. § 1.—[5. 2] 8. § 14. 22. § 2-3—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8. 18—Πανδ. [34. 9] 5. 7. 15. 22—[49. 14] 13. § 9. 29. § 1—Κωδ. [9. 22] 6—Ἀρμενόπλ. [5. 6] 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΩΝ.

Κληροδοσία ἐστὶν ἡ διὰ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως ἐκ τῆς κληρονομίας κατάλειψις εἰς τινὰ ἀντικειμένου τινὸς παρουσίας εἴτε εἶναι ὠρισμένον κατ' εἶδος ἢ γένος, εἴτε εἶναι ὁμὰς πραγμάτων, εἴτε ἐνοχικὴ ἀπαίτησις ἢ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ὀφειλῆς—Εἰσηγ. [2. 20] § 1—Πανδ. [30] 39 § 4. 49. § 7, 8, 9. 66. 112—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 31—Πανδ. [31] 36—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 1—Εἰσ. [2. 20] § 10—Πανδ. [30] 34. § 3. 4—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 14—Πανδ. [32] 11 § 15. 25. 30. § 3. 41 § 9.—[34. 2] 6. § 2—Πανδ. [31] 2 § 6.

Ὁμὰς πραγμάτων εἶναι τὸ ποίμνιον, βιβλιοθήκη, **ὁμὰς δὲ δικαιομαμάτων** θεωρεῖται α] κυρίως μὲν ἡ κληρονομία, τουτέστιν ὅ,τι ἐκκληρονόμησεν ὁ διαθέτης παρ' ἄλλου, καταλείπων τὴν κληρονομίαν αὐτὴν ὡς κληροδοσίαν πρὸς τινα, β] ὑπὸ τινος δὲ ἔποψιν ἢ τε προῖξ καὶ τὸ χρημάτιον.—Πανδ. [33. 8] Βασιλ. [ΜΔ'. 11] Πανδ. [31] 76. § 1.

Ὅταν κληροδοτηθῇ καπηλεῖον ἢ ἄλλο ἐμπορεῖον, δὲν περιέρχονται εἰς τὸν κληροδόχον καὶ ὅσα χρήματα ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς ἡμερησίας εἰσπράξεως, ἢ αἱ κατ' ὀφειλετῶν ἀπαιτήσεις.—Πανδ. [32] 91. § 2—Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 86.—Εἰς τὴν κληροδοτήσιν τραπέζιτικῷ καταστήματος ἐννοοῦνται περιλαμβανόμεναι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις.—Πανδ. [31] 77. § 16—Βασ. [ΜΔ'. 2] 73. Ἐπὶ κληροδοσίας χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἐμπεριέχεται ὁ τε κατεργασμένος καὶ ὁ ἀκατέργαστος, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ νομίσματα.—Πανδ. [32] 78 § 4—Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 74—Πανδ. [34. 2] 19 πρ. 27 § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 15] 19. 25.—Ὑπὸ τὴν λέξιν ἐπιπλα (οἰκοσκευὴ) περιλαμβάνονται ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κοινὴν τῆς οἰκογενείας χρήσιν, διὸ ἐξαιροῦνται τὰ ἐργαλεῖα τέχνης, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος καὶ τὰ νομίσματα.—Πανδ. [33. 10] 1. 6 πρ. 7. πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 13] 1. 5.—Ἐπὶ κληροδοσίας οἰκοδομῆς δὲν ὑπάρχονται καὶ τὰ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ τὰ ἐπιπλα.—Πανδ. [33. 7] 1. 12 πρ. § 16-23—Βασιλ. [ΜΔ'. 10] 1. 12—Ἀρμενόπλ. [5. 11] 39.—Ἐπὶ τῆς κληροδοτήσεως τῶν βιβλίων δὲν ὑπάρχονται καὶ αἱ βιβλιοθήκαι. Τὸ περὶ διατροφῆς κληροδοτήμα περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς διατροφῆς, τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν οἴκησιν, οὐχὶ δὲ τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν.—Πανδ. [32] 52. 76—Βασιλ. [ΜΔ'. 3] 50. 72—Πανδ. [34. 1] 6. 7—Βασιλ. [ΜΔ'. 14] 6. 7.

Εἰς τὰς **κατὰ γένος** μόνον ὠρισμένας κληροδοσίας, ἐὰν ὁ διαθέτης δὲν ὠρίσε τὸ ποσὸν ὀφείλοντι εἰς τὸν κληρονόμον τρία.—Πανδ. [33. 5] 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 8] 1.—ἐὰν ὁ διαθέτης ὠρίσε τὸ ποσὸν δὲν ὠρίσε δὲ τὸ ποιόν, ὁ βεβαρημένος τὸ κληροδοτήμα δύναται νὰ δώσῃ καθ' οἶαν θέλει ποιότητα.—Πανδ. [33. 6] 3 πρ. 4—Βασιλ. [ΜΔ'. 9] 3 § 4.—ἐὰν δὲ ὁ διαθέτης δὲν ὠρίσε τὸ πο-

σὸν πραγμάτων ὑπαρχόντων κατὰ σωρὸν οἶον οἴνου, ἐλαίου, σίτου, ὁ βεβαρημένος τὴν παροχὴν δίδει ὅσον ἤθελε παρέξει ὁ καλὸς οἰκογενειάρχης.—Πανδ. [33. 6] 7.

Ἡ κληροδοσία συνεπάγεται **εἰδικὴν** μόνον **διαδοχὴν**.—Κωδ. [4. 16] 2. 7—Βασιλ. [ΚΔ'. 7] 2. 7—Πανδ. [20. 1] 16 § 3. 17—Βασιλ. [ΚΕ'. 2] 16. 17—Πανδ. [32] 34 § 2.

Ἐξαίρετον ἢ κατ' **ἐξαίρετον** κληροδοσία λέγεται ἡ εἰς τινὰ τῶν συγκληρονόμων καταλειπομένη κληροδοσία ὑπὲρ τὴν κληρονομικὴν του μερίδα.—Πανδ. [30] 17. § 2.—[10. 2] 4—Βασιλ. [ΜΒ'. 2] 4—[ΜΑ'. 1] 93. [ΜΔ'. 4] 37.

Κληροδοσίαν δύναται νὰ συστήσῃ μόνος ὁ δυνάμενος νὰ διαρίσῃ ἑαυτῷ κληρονόμον.—Πανδ. [30] 2—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 2—Πανδ. [31] 1 § 1-5. [29. 7] 6. § 3 8 § 2—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 7.

Πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ μνημονευθῇ ἐν διαθήκῃ εἶναι ἱκανὸς καὶ πρὸς κτῆσιν κληροδοσίας.—Εἰσηγ. [2. 20] § 24—Πανδ. [41. 8] 7—Βασιλ. [ΜΔ'. 25] 7—Κωδ. [9. 8] 5.—[5. 9] 1. [6. 58] 10.

Κληροδοσία δύναται νὰ καταλειφθῇ καὶ εἰς πρόσωπον, ὅπερ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου δὲν ἦτον εἰσέτι συνειλημμένον.—Κωδ. [6. 37] 22—Βασ. [ΜΔ'. 4] 57—Πανδ. [31] 32 § 6—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 32—Εἰσηγ. [2. 20] § 28.

Ἱκανοὶ πρὸς κτῆσιν κληροδοσίας εἰσὶ καὶ τὰ παντὸς εἶδους θεμιτὰ νομικὰ πρόσωπα, οἷον ἰδρύματα, σωματεῖα, ὁμάδες, εἴτε σκοποῦσιν εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας, ὡς αἱ Ἐκκλησίαι, αἱ Μοναί, τὰ Πτωχοκομεῖα καὶ Νοσοκομεῖα, εἴτε εἰς γενικὸν τινὰ κοινωφελῆ σκοπὸν, ὡς Ἀναγνωστήρια, Δημόσιαι βιβλιοθήκαι, Μουσεῖα καλῶν τεχνῶν, Δημόσιοι κῆποι κτλ.—Πανδ. [34. 5] 20—Βασιλ. [ΜΔ'. 18] 19—Πανδ. [31] 78 § 6.—Ἀλλὰ καὶ τὰ ἰδρύματα ταῦτα ὑφίστανται πρὸ τῆς περὶ αὐτῶν διατάξεως τοῦ διαθέτου, καὶ συνιστῶνται κατὰ πρῶτον διὰ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν διατάξεως τελευταίας βουλήσεως, ἀπαιτεῖται πάντοτε ἡ κύρωσις καὶ ἐπέμβασις τῆς Ἀρχῆς πρὸς ρύθμισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν περὶ τούτου ὀρισμῶν τοῦ διαθέτου.—Κωδ. [1. 3] 18. 24. 28. 49. § 1. Νομοκ. Φωτίου τίτλ. Β'. κεφ. 1—Νεαρ. 131. κεφ. 11.

Ἡ θέλησις τοῦ διαθέτου ἀποφασίζει ποῖον βρύνει ἡ καταβολὴ τῆς κληροδοσίας. Ἐάν ὁ διαθέτης δὲν ὀρίσῃ ἀκριβέστερον τὸ πρόσωπον τοῦ βεβαρημένου, ἡ κληροδοσία βρύνει τὴν ὅλην κληρονομίαν, οἱ δὲ κληρονόμοι ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσιν αὐτὴν κατὰ λόγον τῆς κληρονομικῆς αὐτῶν μερίδος.—Πανδ. [31] 29. § 1—[32] 90. 98—[30] 8. § 1—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 8—Πανδ. [31] 33 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 33—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 8.

Κληροδοσία δύναται νὰ συστηθῇ διὰ τε διαθήκης καὶ διὰ κωδικέλλου.—Εἰσηγ. [2. 25] πρ.—[2. 23] § 10—[2. 25] § 1—Πανδ. [29. 7] 3 πρ. § 1—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΩΔΙΚΕΛΛΟΥ.

Κωδικέλλος ἐστὶ πᾶσα διάταξις τελευταίας βουλήσεως, περιέχουσα πάντα ὅρισμὸν τοῦ διαθέτου περὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ ἢ ἄλλων συμφερόντων, ἐκτὸς ἐγκαταστάσεως κληρονόμου ἢ ἀποκληρώσεως.—Εἰσηγ. [2. 25] § 2—Πανδ. [29. 7] 10—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 11.

Διὰ τὴν κατάρτισιν κωδικέλλου ἀπαιτεῖται 1) ἡ πρόσληψις πέντε μαρτύρων, 2) ἐνότης τῆς πράξεως, 3) ἡ προσυπογραφή καὶ σφράγις τῶν μαρτύρων, 4) ἡ ὑπογραφή τοῦ διαθεμένου.—Κωδ. [6. 36] 8. § 3—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 24—Ἀρμεν. [5. 7] 5—Κωδ. [6. 23] 28 πρ.—[6. 36] 8. § 3—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 24—Ἀρμεν. νόπλ. [1. 6] 42. σχολ.—Εἰσηγ. [2. 10] § 10 καὶ 11—Κωδ. [6. 23] 28. § 1—Βασιλ. [ΛΕ'. 2] 23.

Κωδικέλλος δύναται νὰ καταρτισθῇ ἐκ τε διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου· **βεβαιωμένοι** λέγονται ὅσοι ἀναγνωρισθῶσι διὰ τῆς

διαθήκης αὐτῆς τοῦ διαθέτου, **ἀβεβαιώτατοι** δὲ ὅσοι μὴ· ἀλλ' οἷ τε βεβαιωμένοι καὶ μὴ, ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς ἀπαρράλκτως διατυπώσεις.—Βατιλ. [ΛΣΤ'. 1] 4. 9. 18—Εἰσηγ. [2. 25] πρ. § 1—Πανδ. [29. 7] τεμ. τελευτ.—Πανδ. [30] 19.

Διὰ μὴ βεβαιωθέντος ἐν διαθήκῃ κωδικέλλου δὲν δύναται μόνον νὰ γείνη διορισμὸς ἐπιτρόπου.—Πανδ. [40. 4] 43—Βασιλ. [ΜΗ'. 3] 43—Πανδ. [26. 2] 3 πρ. [26. 3] 1 § 1.

Κωδίκελλοι προϋπάρχοντες, καὶ τοι στερούμενοι τῶν τύπων, κυροῦνται βεβαιούμενοι διὰ διαθήκης.—Πανδ. [30] 19—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 19—Κωδ. [6. 42] 39.

Κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος ὅτι ἡ τελευταία δήλωσις τῆς θελήσεως ἀνατρέπει τὴν προγενεστέραν, πολλοὶ κωδίκελλοι δύναται νὰ συνυπάρξωσι συγχρόνως, καὶ τοι γραφέντες εἰς διαφόρους ἐποχάς.—Εἰσηγ. [2. 25] 3—Πανδ. [29. 7] 6 § 1—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 7—Κωδ. [6. 36] 3—Βασιλ. [ΛΣΤ'. 1] 21.

Σημ. Ὅταν ὁμως ἀντιβαίνωσι πρὸς ἀλλήλους, ὁ τελευταῖος κατὰ τὸν χρόνον λογίζεται ὡς περιέχων τὴν μεταγενεστέραν θέλησιν τοῦ διαθέτου καὶ ἐπομένως τὴν μόνην ἰσχύουσαν.—Κωδ. [6. 36] 3.

Καὶ ἡ ἀγράφως καὶ ἄνευ διατυπώσεώς τινος συστηθεῖσα κληροδοσία δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' ὅρκου, ἐν ὃ ἀξιῶν τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ κατάλειψιν ἐπάγει πρὸς τὸν βεβαρημένον διὰ τῆς κληροδοσίας.—Κωδ. [6. 42] 32—Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 92—Εἰσηγ. [2. 23] 12.

Ὁ διαθέτης δύναται νὰ ὀρίσῃ ὅτι καὶ ἂν ἡ διαθήκη αὐτοῦ δὲν ἤθελεν ἰσχύσει ὡς τοιαύτη, νὰ δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς κωδικέλλος. Ὁ τοιοῦτος ὅρισμὸς τοῦ διαθέτου καλεῖται **κωδικελλικὴ ρήτρα**.—Πανδ. [28. 1] § 29 1—[31] 28 § 17—Κωδ. [6. 36] 8 § 1—Πανδ. [29. 7] 1—[28. 6] 41 § 3—[28. 1] 29 πρ.

Ἐγχύρως καταλείπεται κληροδοσία καὶ ὑπὸ αἵρεσιν· ἀλλ' αἱ ἀδύνατοι καὶ ἀναγκαῖαι αἵρέσεις λογίζονται ὡς μὴ προστεθεῖσαι.—Κωδ. [6. 37] 26—Βασιλ. [ΜΔ'. 4] 51—Πανδ. [14. 7] 42 πρ.—Βασιλ. [ΝΒ'. 1] 41—Εἰσηγ. [2. 14] § 10—Πανδ. [35. 1] 3. 6—Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 3. 6—Πανδ. [28. 7].

Περὶ τῆς ἀποδοχῆς καὶ ἀποποιήσεως τῆς κληροδοσίας, ἰσχύουσιν ὅσα καὶ περὶ ἀποδοχῆς ἢ ἀποποιήσεως τῆς κληρονομίας.

Ἡ κληροδοσία ἣτις δὲν ἤθελεν ἀποκτηθῇ ὑπὸ τοῦ κληροδόχου, κερδαίνεται παρ' ἐκείνου ὅστις ὤφειλε τὴν καταβολὴν αὐτῆς.—Πανδ. [30] 44 § 1.—[34. 5] 15—Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΦΑΛΚΙΔΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.

Πᾶς κληρονόμος εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου παραγγελθεὶς τὴν καταβολὴν τῆς κληροδοσίας, δικαιούται νὰ διατηρήσῃ ἀπαραμείωτον τὸ τέταρτον μὲν τῆς κληρονομίας ἂν ᾦναι μόνος κληρονόμος, τὸ τέταρτον δὲ τῆς κληρονομικῆς μερίδος τοῦ ἂν ὑπάρχωσι πλείονες κληρονόμοι.—Πανδ. [35. 2] 1 πρ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 1 — Πανδ. [35. 2] 18 πρ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 17—Πανδ. [35. 2] 77. 80 πρ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 76. 79 —Εἰσηγ. [2. 22] § 1.

Καὶ οὐ μόνον τῶν κληροδοτημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν καταπιστεύσεων καὶ τῶν αἰτίᾳ θανάτου δωρεῶν καὶ ἀπὸ τὰς πρὸς πλήρωσιν αἱρέσεως ἐπιβαλλομένας τῇ κληνόμενῃ θυσίας, δικαιούται οὗτος (ὁ κληρονόμος) ν' ἀφαιρέσῃ τὸ τέταρτον.—Πανδ. [35. 2] 8—[24. 1] 32 § 1—[31] 77 § 1—Κωδ. [6. 50] 12—[5. 60] 16.

Πρὸς ὑπολογισμόν τοῦ τετάρτου τὸ ὅποῖον ὁ κληρονόμος δικαιούται νὰ κρατήσῃ ἐκ τῆς κληρονομίας ἐλεύθερον παντὸς βάρους, ἐκτιμᾶται τὸ σύνολον αὐτῆς κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου, ἀφαιρουμένων τῶν κληρονομικῶν χρεῶν, τῶν πρὸς τὸν κληρονόμον παρὰ τοῦ κληρονομουμένου ὀφειλομένων, τῆς διὰ τὴν κηδείαν τοῦ κληρονομουμένου δαπάνης, καὶ ἐν γένει τῶν δαπανῶν τῆς τε κτήσεως καὶ ἐκκαθάρσεως τῆς περιουσίας.—

Εἰσηγ. [2. 22] § 3—Πανδ. [35. 2] 12. 87 § 2 — Κωδ. [6. 50] 6. πρ. 8—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 38. 100. 108—Κωδ. [6. 50] 8—Πανδ. [35. 2] 12. 87 § 2—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 12. 86. 100. 102 —Εἰσηγ. [2. 22] § 2—Πανδ. [35. 2] 1 § 19—Κωδ. [6. 30] 22 § 4 καὶ 9—Πανδ. [38. 2] 1 § 19.

Ἡ βραδύτερον ἐπελθοῦσα αὔξησις ἢ ἐλάττωσις τῆς περιουσίας ὠφελεῖ ἢ βλάπτει μόνον τὸν κληρονόμον, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς κληροδόχους.—Εἰσηγ. [2. 22] § 2—Πανδ. [35. 2] 30 πρ. § 2-4. 56 πρ. 73 πρ.—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 29. 55. 72.

Ἀφαίρεσις τοῦ φαλκιδίου τετάρτου δὲν χωρεῖ.—

1] Ἐὰν ὁ διαθέτης ἀπηγόρευσε ῥητῶς εἰς τὸν κληρονόμον αὐτοῦ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ φαλκιδίου τετάρτου ἀπὸ τὰς παρ' αὐτοῦ καταβλητέας κληροδοσίας—Νεαρά 1. κεφ. 2. § 2.

2] Ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ στρατιώτου καταλειπομένων κληροδοσιῶν.—Κωδ. [6. 50] 7—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 101. 12—Πανδ. [36. 1] 3 § 1.—[35. 2] 17. 92. 96.

3] Ἐπὶ τῶν κληροδοσιῶν τῶν καταλειπομένων ὑπὲρ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν ἢ πρὸς ἀτομικὴν χρῆσιν τῆς συζύγου.—Νεαρά [10] § 12—Πανδ. [35. 2] 81 § 2—Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 80.

4] Ἐὰν ὁ κληρονόμος αὐτὸς παραιτηθῇ τοῦ δικαιώματος τούτου.—Κωδ. [6. 50] 19—Πανδ. [35. 2] 46. 71—Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 45. 70. 95. 113—Νεαρά 1. κεφ. 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΩΣ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΑΓΕΗΣΕΩΣ.

Ἡ ἐπαγωγή τῆς κληροδοσίας δὲν συνεπάγεται ἀμέσως καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῆς. — Οἱ Βυζαντινοὶ ἐκφράζουσι τὴν ἐπαγωγὴν τῆς κληροδοσίας διὰ τοῦ ὅρου **προχώρησις** τῆς κληροδοσίας, τὴν δὲ κτῆσιν διὰ τῆς ἐκφράσεως **ἀπαίτησις** τῆς κληροδοσίας. — Πανδ. [36. 2] 2. 5. 7 προσίμ. § 6. 21. 22 — Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 2. 4. 6. 18. 19.

Ἡ ἐπαγωγή (προχώρησις) τῆς κληροδοσίας παρέχει μὲν τῷ κληροδόχῳ βεβαίαν προσδοκίαν τῆς μελλούσης κτήσεως, ἀλλὰ δὲν συνεπάγεται ἀμέσως καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῇ· πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται προηγουμένως νὰ γείνη ἡ μεταβίβασις τῆς περιουσίας εἰς τοὺς κληρονόμους.

Καὶ τὰ μὲν ἄνευ αἰρέσεως κληροδοτήματα ἐπάγονται (προχωροῦν) ἅμα ἀποθάνῃ ὁ διαθέτης, ἀλλὰ δὲν δύνανται ν' ἀποκτηθῶσι πρὶν ὁ κληρονόμος ἐπιληφθῇ τῆς κληρονομίας. — Πανδ. [36. 2] 5 § 1. 21 — Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 4. 16 — Κωδ. [6. 51] 1. § 1. Τῶν δὲ ὑπὸ αἵρεσιν ἢ ἄδηλον ἡμέραν κληροδοσιῶν ἡ ἐπαγωγή (προχώρησις) δὲν λαμβάνει χώραν εἰμὴ ἀπὸ τῆς πληρώσεως τῆς αἰρέσεως ἢ τῆς ἐξελεύσεως τῆς ἀδήλου ἡμέρας. — Πανδ. [36. 2] 5 § 2 — Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 4.

Ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς (προχωρήσεως) τῆς κληροδοσίας παραπέμπεται τὸ ἐπ' αὐτῆς δικαίωμα εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ κληροδόχου. — Κωδ. [6. 51] § 7 — Βασιλ. [ΜΔ'. 30] 1 — Κωδ. [6. 53] 4 — Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 5. 7. κατ' αὐτὴν ρυθμίζεται καὶ ἡ ἰκανότης τοῦ κληροδόχου — Πανδ. [36. 2] 5. 7 — Βασιλ. [ΜΔ'. 20] 5. 7 — Κωδ. [6. 53] 4. Ἐπὶ τῶν ὑπὸ αἵρεσιν ὅμως ἢ ἄδηλον ἡμέ-

ραν κληροδοσιῶν, παραπομπὴ τοῦ δικαιώματος δὲν χωρεῖ εἰ μὴ ὁ κληροδόχος ἐπιζήσῃ μέχρι τῆς πληρώσεως ἢ ἐξελεύσεως τῆς αἰρέσεως.

Ἡ κτῆσις τῆς κληροδοσίας λαμβάνει χώραν καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κληροδόχου καὶ ἄνευ δηλώσεως αὐτοῦ περὶ ἀποδοχῆς. — Πανδ. [31] 77 § 3. [8. 6] 19 § 1 — Βασιλ. [ΝΗ'. 6] 19. Ἀποποιούμενος ὁ κληροδόχος τὴν κληροδοσίαν λογίζεται οὐδέποτε κτησάμενος αὐτήν, ἀλλ' ἡ ἀποποίησις εἶναι ἀνίσχυρος γενομένη ἐπὶ αἰρέσει ἢ προθεσμίᾳ ἢ πρὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληροδοσίας. — Πανδ. [31] 45 § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 43 — Πανδ. [35. 1] 41 — Βασιλ. [ΜΔ'. 19] 40.

Ἡ ἀποδοχὴ μέρους τῆς κληροδοσίας ἐκλαμβάνεται ὡς ἀποδοχὴ τοῦ ὅλου — Πανδ. [31] 4. 6. 23. 58. [30] 38 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 37. Οἱ κληρονόμοι ὅμως τοῦ κληροδόχου δύνανται, τινὲς μὲν αὐτῶν ν' ἀποποιηθῶσι, τινὲς δὲ ν' ἀποδεχθῶσι τὸ κληροδοτήμα — Πανδ. [30] 38 πρμ. — Ἐπὶ πλείονων διὰ τῆς αὐτῆς διαθήκης καταλειφθεισῶν κληροδοσιῶν, δύνανται ὁ κληροδόχος τὰς μὲν ν' ἀποδεχθῇ, ἄλλας δὲ ν' ἀποποιηθῇ. — Πανδ. [31] 5 προσίμ. — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 5.

Ἡ κληροδοσία χορηγεῖ τῷ κληροδόχῳ οὐ μόνον δικαίωμα ἀπαιτήσεως (προσωπικὴν ἀγωγὴν) κατὰ τοῦ κληρονόμου — Κωδ. [6. 43] 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 27] 1 — Εἰσηγ. [2. 20] § 2 — Πανδ. [31] 80 — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 76, ἀλλὰ καὶ ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κληροδοτηθέντος. — Πανδ. [44. 7] 5 § 2 — Βασιλ. [ΝΒ'. 1] 5 — Εἰσηγ. [3. 27] § 5., ἐὰν τὸ κληροδοτηθὲν ᾖ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου κτῆμα αὐτοῦ.

Ἐὰν ὁ κληρονόμος ἐκ δόλου ἢ πταίσματος περιῇλθεν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ παράσχῃ τὸ κληροδοτήμα, ἐνέχεται εἰς τὸ διαφέρειν. — Πανδ. [30] 26 § 1. 47 § 2. 59 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 26. ὁ κληροδόχος δικαιούται εἰς τὴν ἀπαίτησιν τόκων ἢ καρπῶν ἀπὸ τῆς ὑπερθέσεως τοῦ κληρονόμου, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς. — Πανδ. [22. 1] 3 προσίμ. 8 — Βασιλ. [ΚΓ'. 3] 3. 8 — Πανδ. [30] 23. 39 § 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 23. 38.

Ἐπὶ τῶν κληροδοτημάτων πρὸς εὐαγεῖς οἴκους ἢ ὑπερήμερία τοῦ κληρονόμου ἄρχεται αὐτοδικαίως ἐξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐμφανείας τῆς διαθήκης — Νεαρχ. 131. κεφ. 12 — Ἀρμενόπλ. [5. 11] 45· καὶ ἂν ὁ κληρονόμος ἀρνούμενος τὴν πληρωμὴν, ἀναγκάσῃ τὸν κληροδόχον νὰ ἐναγάγῃ αὐτόν, καταδικάζεται εἰς τὸ διπλάσιον. — Κωδ. [1. 3] 46 § 7 — Ἀρμενόπλ. [5. 11] 46 — Νεαρχ. 1. κεφ. 4.

Ὅσάκις προσδοκᾷ μὲν ὁ κληροδόχος τὸ κληροδόγημα, δὲν δύναται δ' εἰσέτι ν' ἀπαιτήσῃ αὐτό, δικαιούται νὰ ζητήσῃ ἀσφάλειαν δι' ἐγγυητῶν. — Πανδ. [36. 3] 1 πρ. 5 § 2. 14. 15 προοίμ. — Βασιλ. [ΜΔ'. 21] 1. 3. 12. 13 — Κωδ. [6. 54] 1 — Βασιλ. [ΜΔ'. 31] 1.

Περὶ προσαυξήσεως. — Δικαίωμα προσαυξήσεως μεταξὺ τῶν συγκληροδόχων δὲν χωρεῖ ἀπολύτως, ἀλλὰ μόνον 1) ὑπὲρ τῶν **πράγματι καὶ ρήματι** συνημμένων — καὶ 2) **τῶν πράγματι** συνημμένων (διεzeugμένων)· **οἱ ρήματι** δὲ ἀπλῶς συνημμένοι δὲν χαίρουσι δικαίωμα προσαυξήσεως. — Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 17 — Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 8-11 — Εἰσηγ. [2. 20] § 8.

Ὅσάκις δηλονότι ἡ κληροδοσία δὲν ἀπεκτήθη παρὰ τοῦ κληροδόχου, εἴτε διότι ἀπεποιήθη αὐτήν, εἴτε διότι δὲν τῷ ἐπήχθη, μένει αὕτη παρὰ τῷ κληρονόμῳ (κερδαίνει ὁ κληρονόμος τὸ κληροδοτηθέν).

Ἄν ὅμως τὸ αὐτὸ **πρᾶγμα** ἐκληροδοτήθῃ συνάμα εἰς πάντας ἢ πλείους κληροδόχους **διὰ τῆς αὐτῆς προτάσεως ἡνωμένως** (πράγματι καὶ ρήματι συνημμένοι) **εἴτε εἰς ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἰδίαν διηρημένως** (πράγματι συνημμένοι, διεzeugμένοι), ἐκλιπόντος τινὸς ἐξ αὐτῶν, ἡ μερὶς αὐτοῦ προσαυξάνει μόνον εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ συνημμένως γραφέντας. — Εἰσηγ. [2. 20] § 8 — Βασιλ. [ΙΣΤ'. 1] 1 σημ. 1 — Κωδ. [6. 51] διάταξ. μόνη § 11.

Σημ. Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τῶν κληροδοτημάτων οἱ ρήματι καὶ πράγματι λέγονται κυρίως συνημμένοι, ἐνῶ οἱ συνημμένοι μόνον πράγματι λέγονται διεzeugμένοι. — Πανδ. [30] 33 πρ. — Βασιλ. [ΜΔ'. 1] 32 — Πανδ. [7. 2] 1 § 3 — [ΙΣΤ'. 3] 11.

Εἰς τοὺς πράγματι καὶ ρήμασι συνημμένους δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ προσαύξησης, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεως αὐτῶν ν' ἀποδεχθῶσιν ἢ μὴ τὴν χηρεύουσιν μοῖραν — Κωδ. [6. 15] διάταξ. μόνη § 11 — ἥτις ὅμως μεταβαίνει εἰς αὐτοὺς μεθ' ὧν τῶν βαρῶν αὐτῆς. — Ἐπὶ τῶν πράγματι συνημμένων (διεzeugμένων) εἶναι μὲν ἀναπόφευκτος ἡ προσαύξησης, λαμβάνει χώραν δὲ ἄνευ τῶν εἰς τὴν προσαυξάνουσιν μοῖραν ἐπιβεβλημένων βαρῶν — ὅρα τὴν παρατεθεῖσαν διάταξιν.

Ἡ προσαύξησης χωρεῖ καὶ ἂν ὁ εἰς ὃν πρόκειται νὰ περιέλθῃ ἡ ἀτονίσασα μερὶς δὲν ἐπέζησε τῷ γεγονότι ὅπερ προκαλεῖ τὴν προσαύξησην. — Πανδ. [35. 1] 26. § 1.

Ἄν ἐκληροδοτήθῃ τινὶ ἡ ψιλὴ κυριότης, ἐνῶ ἔμεινεν ἡ ἐπικαρπία παρὰ τοῖς κληρονόμοις, δὲν λαμβάνει χώραν προσαύξησης, ἀλλ' ἐκλιπόντος τινὸς ἐκ τῶν κληρονόμων ἡ μερὶς αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὸν κληροδόχον πρὸς ὃν ἐκληροδοτήθη ἡ κυριότης. — Πανδ. [7. 2] 1 § 4. 2. 3 — Βασιλ. [ΙΣΤ'. 2] 11. 12.

Ἐπὶ κληροδοτηθείσης ἐπικαρπίας ἡ προσαύξησης χωρεῖ, οὐ μόνον ἂν ὁ κληροδόχος ἐκλείψῃ πρὸ τῆς ἐπαγωγῆς (προχωρήσεως) τῆς κληροδοσίας, ἀλλὰ καὶ ἂν οὗτος ἀποκτήσας τὴν ἐπικαρπίαν ἀπολέσῃ κατόπιν αὐτήν. — Πανδ. [7. 2] 1 § 3 — Βασιλ. [ΙΣΤ'. 2] 1.

Τὸ δικαίωμα τῆς προσαυξήσεως ἄργεῖ (δὲν λαμβάνει χώραν προσαύξησης),

α) Ἐὰν ἀπαγορεύσῃ τοῦτο ῥητῶς ὁ κληρονομούμενος,

β) Ἐὰν ὁ ἐκλιπὼν κληροδόχος ἔχῃ ὑποκατάστατον ὅστις καλεῖται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΣΕΩΝ.

Αἱ καταπιστεύσεις, ἥτοι αἱ κατὰ τὸ ἀρχαιότερον Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον ὑπὸ τύπον εὐχῆς ἐπιβαλλόμεναι τῷ κληρονόμῳ κληροδοσίαι (πίστει καταλιμπνόμεναι) συνταυτισθεῖσαι ἐντελῶς κατὰ τὸ νεώτερον Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον πρὸς τὰς κυρίως κληροδοσίας, ἀπέβησαν ταυτόσημοι καὶ ἔχουσι κοινὰ τ' ἀποτελέσματα, εἴτε ἡ κληροδοσία γείνη ἐπιτακτικῶς εἴτε διὰ παρὰ κλητικῶν ὄρων—Εἰσηγ. [2. 20] § 3—Πανδ. [30] 1—Κωδ. [6. 43] 1 καὶ 2. «ὅτι τὸ αὐτὸ ἐστὶ ληγάτον καὶ φιδεϊκόμισον».—Κωδ. [6. 43] 2—Βασιλ. [ΜΔ'. 27] 2—Κωδ. [6. 43] 3 § 3—Βασιλ. [ΜΔ'. 27] 3. Διαφέρει δὲ μόνον ἔτι καὶ νῦν οὐτιῶδες τῆς εἰδικῆς κληροδοσίας (ἢ ὅπερ τ' αὐτὸν τῆς καταπιστεύσεως) ἡ **καθολικὴ καταπίστευσις** (κληρονομικὴ κληροδοσία) καθόσον διὰ μὲν τῆς εἰδικῆς κληροδοσίας παράγεται εἰδικὴ διαδοχή, διὰ δὲ τῆς καθολικῆς καταπιστεύσεως ἐπέρχεται καθολικὴ διαδοχή.

Σημ. Σήμερον μεταχειρίζονται κοινῶς τὴν ἔκφρασιν τῆς καταπιστεύσεως ὅταν ὁ τῇ κληροδοσίᾳ βεβαρῆμένος παρὰ γέλλεται ἀφοῦ κρατήσῃ αὐτὴν δι' ἐκὺτον ἐπὶ τινι χρόνῳ νὰ τὴν μεταβιβάσῃ εἰς τὸν κληροδόχον· ἄλλως μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν τῆς κληροδοσίας εἰς τὴν στενὴν αὐτῆς ἔννοιαν.

Καθολικὴ καταπίστευσις (κληρονομικὴ κληροδοσία) λέγεται ἡ διάταξις δι' ἧς ὁ διαθέτης ἐπιβάλλει τῷ κληρονόμῳ νὰ ἀποδώσῃ εἰς ἑτερόν τινι ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν ἢ ποστημόριον αὐτῆς· ἐπιβάλλεται δὲ εἴτε τὸν ἐκ διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν καθολικὸν καταπιστευματοδόχον (κληρονομικὸν κληροδόχον).—Πανδ. [36. 1] 1 § 5. 6 § 2—Κωδ. [6. 49] 3—Εἰσηγ. [2. 23] § 4. 10—Πανδ. [36. 1] 1 § 8. 55 § 2—Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 52.

Ἀντικείμενον τῆς καθολικῆς καταπιστεύσεως (κληρονομικῆς κληροδοσίας) δύναται νὰ ᾖ ἡ ὅλη τῷ βεβαρῆμένῳ (κληρονόμῳ) καταλειπομένη κληρονομία, ἢ μέρος αὐτῆς.—Πανδ. [36. 1] 16 § 5.

Ἡ καθολικὴ καταπίστευσις ἐπάγεται, ὡς καὶ ἡ εἰδικὴ κληροδοσία, ἅμα τῇ ἀποβιώσει τοῦ διαθέτου ἢ τῇ ἐξόδῳ τῆς αἰρέσεως, ἀποκτᾶται δὲ ἅμα τῇ προσελεύσει τοῦ βεβαρῆμένου εἰς τὴν κληρονομίαν ἢ τῇ λήξει τῆς προθεσμίας.—Πανδ. [36. 1] 26 προσίμ. 46—Κωδ. [6. 42] 21.

Ἰδιάζον τῇ κληρονομικῇ κληροδοσίᾳ (καθολικῇ καταπιστεύσει) εἶναι ὅτι ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος δύναται ν' ἀναγκάσῃ τὸν βεβαρῆμενον νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν κληρονομίαν—Εἰσηγ. [2. 23] § 6—Πανδ. [29. 4] 17. [36. 1] 13 § 3. 16 § 5, καὶ ἔτι ἤθελεν ἐγερθῇ μετὰ τὸν αὐτῶν διένεξις περὶ τοῦ κύρους αὐτοῦ τῆς κληροδοσίας. Ἄν δὲ ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος πρόκηται ν' ἀποκαταστήσῃ πάλιν εἰς ἄλλον τὴν κληροδοσίαν, καὶ ἀρνήται ἐν τούτοις ν' ἀναγκάσῃ τὸν βεβαρῆμενον εἰς τὴν προσέλευσιν, ἡ ἐξουσία αὐτῇ περιέρχεται εἰς τὸν δεύτερον κληροδόχον.—Πανδ. [36. 1] 55. § 2 ἐν τέλει. Ἰδε καὶ Πανδ. [36. 1] 27 § 7. 70 § 1.

Ἄν ὁ βεβαρῆμενος γραφῇ κληρονόμος ὑπὸ αἵρεσιν, δὲν δύναται νὰ καταναγκασθῇ εἰς προσέλευσιν ἐν ὅσῳ ἤρτηται ἡ αἵρεσις· εἰ μὴ, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς αἰρέσεως, ἡ πλήρωσις αὐτῆς δυνατόν νὰ χωρήσῃ καὶ δι' ἀντιπροσώπου, ὁπότε πληροῖ αὐτὴν ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος ἀντὶ τοῦ βεβαρῆμένου καὶ αἵρεται οὕτω πᾶν πρόσκομμα προσελεύσεως.—Πανδ. [36. 1] 7. 31 § 2. 63 § 8 καὶ 7.

Ὁ ἐξαναγκασμὸς τοῦ βεβαρῆμένου ἐνασχεῖται δι' ἀγωγῆς τοῦ κληρονομικοῦ κληροδόχου.—Διὰ τῆς κατ' αὐτὴν ἐκδοτέας ἀποφάσεως διατάσσεται ἡ προσέλευσις ἐντὸς εὐλόγου προθεσμίας, —Κωδ. [6. 49] 7 § 1, ἥς παρελθούσης ἀπράκτου θεωρεῖται ἡ προσέλευσις ὡς γενομένη αὐτοδικαίως. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἂν ὁ βεβαρῆμενος ἀπέβιώσῃ πρὶν ἀποδεχθῇ τὴν κληρονομίαν.—Πανδ. [29. 1] 13 § 4-14—Κωδ. [6. 49] 7 § 1.

Ἡ κτῆσις τῆς καθολικῆς καταπιστεύσεως (κληρονομικῆς

κληροδοσίας) δὲν περιποιεῖ τῷ κληροδόχῳ τὴν κληρονομίαν αὐτὴν, ἀλλ' ἀξίωσιν ἐπ' αὐτῆς. — Ἡ κληρονομικὴ κληροδοσία δηλαδὴ δὲν τίκτει ἅμα τῇ ἀποκτήσει ἐμπράγματον, ἀλλ' ἐνοχικὸν κατὰ τοῦ βεβαρημένου δικαίωμα, τὴν κληρονομίαν δ' αὐτὴν κτᾶται ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος διὰ μόνης τῆς εἰς αὐτὸν παραδόσεως.

Ὁ τῇ κληρονομικῇ κληροδοσίᾳ βεβαρημένος κληρονόμος διατελεῖ μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῆς οὐ μόνον κατ' ὄνομα, ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν κληρονόμος, κτώμενος ὡς τοιοῦτος τοὺς ἀπὸ τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῆς, ἀπὸ τὰ κληρονομικὰ πράγματα συλλεχθέντας καρπούς. — Βαρεῖται ὁμοίως τῇ ὑποχρεώσει ν' ἀποδώσῃ τὴν κληρονομίαν εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον φυλάττων αὐτὴν ἄθικτον, ἐνέχεται διὰ πᾶσαν ἐκ πταίσματος αὐτοῦ προξενηθεῖσαν ζημίαν. — Πανδ. [36. 1] 22. § 3 καὶ 2 — Βασιλ. [ΛΕ'. 11] 22. — Πανδ. [36. 1] 27 § 7. 70 § 1. καὶ ἀκυροῦνται αἱ γενόμεναι τυχὸν ὑπ' αὐτοῦ πωλήσεις πραγμάτων τῆς κληρονομίας, — Κωδ. [6. 43] 3 § 2-4, ἐκτὸς ἐὰν ἐγένοντο πρὸς σύστασιν προικὸς ἢ ἔνεκα γάμου δωρεᾶς, — Νεαρά 39. κεφ. 1, ἢ ἐπέτρεψεν ὁ διαθέτης αὐτάς, — Κωδ. [6. 42] 11, ἢ συνήνεσαν πάντες οἱ ἔχοντες πρὸς τοῦτο συμφέρον. — Κωδ. [6. 42] 11 — Πανδ. [30] 120 § 1. 114 § 14.

Κατὰ τὸ νεώτερον Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ἂν τῷ βεβαρημένῳ ἐπιβληθῇ ἀπλῶς τὸ χρέος ν' ἀφήσῃ εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ ὑπολειφθησόμενον ἐκ τῆς κληρονομίας, ἐπιτρέπεται τῷ βεβαρημένῳ νὰ διαθέσῃ ἐλεύθερως τὰ τρία τέταρτα τῆς κληρονομίας, μὴ ὑποχρεούμενος νὰ καταλίπῃ εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον πλεόν τοῦ τετάρτου αὐτῆς, περὶ οὗ ὀφείλει ἐγγύησιν. — Νεαρά 108. κεφ. 1 καὶ 2.

Ὁ τῇ ἀποκαταστάσει τῆς κληρονομικῆς κληροδοσίας βεβαρημένος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν καθ' ὃν χρόνον διέταξεν ὁ διαθέτης· ἂν δὲ μηδὲν περὶ τούτου ὥρισεν, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποκτησιν τῆς κληρονομίας. — Πανδ. [32] 41. § τελευταία. — Ἡ ὑπὸ τοῦ βεβαρημένου ἀπόδοσις τῆς κληρονομίας συνίσταται εἰς τὴν

δήλωσιν τῆς βουλήσεως ὅτι τὴν κληρονομίαν θέλει ἔχῃ ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος. — Πανδ. [30] 26 § 2. 27. — Τὴν δήλωσιν ταύτην δύναται νὰ συνοδεύῃ καὶ ἡ τῆς νομῆς τῶν κληρονομικῶν πραγμάτων παράδοσις, ἀλλ' ἡ τοιαύτη παράδοσις τῆς νομῆς δὲν εἶναι οὐσιώδης τῆς ἀποκτήσεως τῆς κληροδοσίας στοιχεῖον. — Πανδ. [36. 1] 37 πρ. § 2. 39. 40. § 2. 41, 42 πρ. 66 § 1.

Ὅσακις ἡ κληρονομικὴ κληροδοσία ὑπερβαίνει τὰ τρία τέταρτα τῆς κληρονομίας, δικαιούται ὁ βεβαρημένος κληρονόμος ν' ἀφαιρέσῃ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας ποσόν, ὅσον ἀπαιτεῖται ὅπως ἔχῃ ἀμείωτον τὸ τέταρτον τῆς κληρονομίας. — Εἰσηγ. [2. 23] § 5. 7 — Κωδ. [6. 49] 1. 3. 7 § 1 — Βασιλ. [ΜΑ'. 3] 7. — καὶ ἂν ἐγράφησαν πλείους ἅμεσοι κληρονόμοι, ἕκαστος αὐτῶν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὸ τέταρτον τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ μοίρας. — ἐξ ἀναλογίας Εἰσηγ. [2. 22] § 1. — (Τρεβελιάνειον τέταρτον οὐδόλως διαφέρον τοῦ Φαλκιδίου τετάρτου περὶ οὗ ἴδε ἀνωτέρω.

Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ τετάρτου ὅπερ δεόν νὰ μένῃ ἐλεύθερον τῷ βεβαρημένῳ, γίνεται ἐξ ἀπάσης τῆς κληρονομικῆς περιουσίας, ἐκτὸς ἐὰν ἐπετράπη τῷ κληρονόμῳ νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὸν χρηματικόν τι ποσὸν ἢ ὠρισμένον πρᾶγμα οὗ ἡ ἀξία ἀνέρχεται εἰς τὸ τέταρτον τῆς κληρονομίας. — Εἰσηγ. [2. 23] § 9.

Δὲν ὑπολογίζεται εἰς τὸ τέταρτον ὅτι ὁ βεβαρημένος λαμβάνει ἐκ τῆς κληρονομίας ὡς κληροδόχος, καθὼς καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ συλλεχθέντες καρποὶ ἀπὸ τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῆς. — Πανδ. [35. 2] 74. 30 § 8 — Βασιλ. [ΜΑ'. 1] 74. 30 — Πανδ. [36. 1] 22 § 2. — [5. 2] 8 § 1 — Βασιλ. [ΛΘ'. 1] 8 — Πανδ. [35. 2] 18 § 1. (οἱ πρὸ τῆς προσελεύσεως εἰς τὴν κληρονομίαν συλλεχθέντες ἀποδίδονται).

Καίτοι μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κληρονομίας ὁ ταύτη βεβαρημένος εἶναι ὀνόματι καὶ κατ' οὐσίαν κληρονόμος, ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κληρονομίας εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον ἀποβαίνει πλεόν ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνεργ

γεία κληρονόμος, ὁ δὲ βεβαρηνένος μένει τοιοῦτος **κατ' ὄνομα**.—Εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον ὅθεν μεταβαίνουσι τοῦ λοιποῦ αἱ τε ἀπαιτήσεις καὶ τὰ κληρονομικὰ χρέη, αὐτὸς δικαιοῦται νὰ ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τὴν κληρονομίαν καὶ ὑπέχει τὸ βάρος τῆς καταβολῆς τῶν κληροδοσιῶν.—Πανδ. [36. 1] 1 § 2—Εἰσηγ. [2. 23] § 7. 9—Κωδ. [6. 49] 7 § 1—Βασιλ. [ΜΑ'. 3] 7. Ἐὰν ὅμως ἡ κληρονομικὴ κληροδοσία ἀφορᾷ μέρος μόνον τῆς κληρονομίας, τότε ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος διατελεῖ πρὸς τὸν βεβαρηνένον ἐν σχέσει συγκληρονόμου.—Κωδ. [6. 49] 2—Βασιλ. [ΜΑ'. 3] 2—Πανδ. [36. 1] 27 § 11.

Ὅσάκις ἐκδιάζεται ἡ τοῦ βεβαρηνένου τῇ κληρονομίᾳ προσέλευσις, ἐκπίπτει οὗτος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ τετάρτου καὶ πάσης ἄλλης κληρονομικῆς ὠφελείας.—Εἰσηγ. [2. 23] § 7—Πανδ. [36. 1] 4. 27 § 2. διατηρεῖ ὅμως ὅ,τι ἔλαβε πρὸς πλήρωσιν αἰρέσεως προστεθείσης εἰς διάταξιν τελευταίας τοῦ διαθέτου βουλήσεως, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναγκαστικῆς προσελεύσεως μέχρι τῆς ἀποδόσεως συλλεχθέντας καρπούς.—Πανδ. [35. 1] 44 § 4, 5. 27 § 1. 63 § 4.—ἐὰν δὲ μετὰ τοιαύτην προσέλευσιν μηδεὶς παρίσταται εἰς ὃν ν' ἀποκατασταθῇ ἡ κληρονομία, παραδίδεται αὕτη τοῖς δανεισταῖς ὡς ἀκληρονόμητος.—Πανδ. [36. 1] 11 § 2.—[42. 6] 1 § 6.

Ἄν ὁ ἐκδιάσας τὴν προσέλευσιν ἀρνήται νὰ παραλάβῃ τὴν κληρονομίαν, λογίζεται δικαίῳ παραλαβῶν αὐτήν.—Πανδ. [36. 1] 44 πρ. 67 πρ.

Μολονότι ἡ παρακράτησις τοῦ τετάρτου ἀνήκει εἰς μόνον τὸν κληρονόμον καὶ οὐχὶ καὶ εἰς τὸν κληρονομικὸν κληροδόχον, οὐχ ἥττον ἐν περιπτώσει καταναγκαστικῆς προσελεύσεως, τὴν παρακράτησιν τοῦ τετάρτου δύναται νὰ ἐνεργήσῃ μόνος ὁ τελευταῖος.—Πανδ. [36. 1] 55 § 2. 63 § 11.

Ἡ κληρονομικὴ κληροδοσία ἀποσβέννυται,

1] ἐὰν ὁ κληρονομικὸς κληροδόχος παραιτηθῇ αὐτῆς,—Κωδ. [6. 42] 26—[2. 3] 1. 16—[2. 4] 11.

2] ἐὰν ἀποδιώσῃ πρὶν ἀποκτήσῃ δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς,

3] ἐὰν δὲν πραγματοποιηθῇ ἡ ἐξ ἧς ἐξήρτηται αἵρεσις,—Πανδ. [35. 1] 102—Κωδ. [6. 42] 30—[6. 42] 3 § 3.

4] ἐὰν ἐκλείψῃ ἡ οἰκογένεια ὑπὲρ ἧς ἐσυστήθη, ἢ ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῆς συναινέσωσιν εἰς τὴν ἐκποίησιν τῆς κληροδοσίας.—Πανδ. [31] 77 § 27—Κωδ. [6. 42] 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Ἡ διαθήκη **ἀνοίγεται** δημοσιευομένη ἐπὶ δικαστηρίου, ἀφ' οὗ προηγουμένως κληθῶσιν οἱ μάρτυρες οἱ ἐπ' αὐτῆς προσυπογεγραμμένοι ὅπως ἀναγνωρίσωσι τὰς σφραγίδας τῶν.—Πανδ. [29. 3]—Κωδ. [6. 32]—[6. 23] 18. 23—Πανδ. [29. 3] 4—7—Βασιλ. [ΜΓ'. 5] 3 § 9.

Πᾶς ἔχων συμφέρον δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀνοιξιν τῆς διαθήκης, ἵνα λάβῃ γνῶσιν τοῦ περιεχομένου καὶ ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικεκυρωμένον.—Πανδ. [43. 5] 2. 3. 5. 6. 10. 12. 13. 17.—Κωδ. [8. 7] διάταξ. μόνη—Πανδ. [29. 3] πρ.—Πανδ. [8. 7] 3—[29. 4] 1 πρ. 2 § 4-8.

Δύναται ὁ διαθέτης νὰ διορίσῃ ἓνα ἢ πλείονας ἐκτελεστάς τῶν τελευταίων αὐτοῦ διατάξεων.—Πανδ. [31] 17 πρ.—Βασιλ. [ΜΔ'. 2] 4—Πανδ. [34. 1] 8—[31] 88 § 1—[36. 1] 78 § 1. Λέοντος Νεαρά 68.

Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ πλειόνων ἐκτελεστῶν ὡς πρὸς ἔργον τι τῆς διαχειρήσεώς των, ἀποφασίζει ἡ πλειονοψηφία, καὶ ἂν δὲν ἐπιτευχθῇ τοιαύτη, τὸ δικαστήριον.

Σημ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν περὶ διαχειρήσεως πλειόνων ἐπιτρόπων ἢ διαχειριστῶν.

ΤΕΛΟΣ.

© 1994 by the
University of Chicago

SIEMENS
MILANO
ORIGINE

Polisimulogio
MILANO

